

โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรม
ป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น ในจังหวัดระยอง

ปริญญานิพนธ์
ของ
วราภรณ์ แสงอรุณ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
กรกฎาคม 2561
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรม
ป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น ในจังหวัดระยอง

ปริญญาณิพนธ์
ของ
วราภรณ์ แสงอรุณ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
กรกฎาคม 2561

วรารณ แสงอรุณ .(2561). *โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น ในจังหวัดระยอง .* ปรินทิพพานิช ปร.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร .ประทีป จินน์, รองศาสตราจารย์ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร.

การวิจัยครั้งนี้มี 2 ระยะ โดยระยะที่ 1 มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นระหว่าง 0.70 ถึง 0.94 การวิจัยระยะที่ 2 เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น โดยนำข้อค้นพบที่สำคัญในการวิจัยระยะที่ 1 ไปสร้างชุดกิจกรรมเพื่อดูประสิทธิผลของโปรแกรมที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น เครื่องมือที่ใช้ คือโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทดสอบด้วยค่าสถิติ t-test dependent sample การวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปรพร้อม (MANCOVA)

ผลการวิจัยระยะที่ 1 พบว่าโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่าดังนี้ $\chi^2 = 861.77$, $df = 280$, $p < .01$, $RMSEA = 0.068$, $CFI = 0.98$, $NFI = 0.98$ ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า 1) ความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ 0.71 และ 0.10 ($p < .01$) ตามลำดับ โดยการรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม เจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการกระทำพฤติกรรม มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ 0.50, 0.28, 0.11, และ 0.11 ($p < .01$) ตามลำดับ ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาชุดกิจกรรมในโปรแกรมโดยเริ่มให้วัยรุ่นตอนต้นนั้นมีความตั้งใจ มีการรับรู้ความสามารถของตน และมีการวางแผนกระทำ

ผลการวิจัยระยะที่ 2 พบว่าในระยะหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ด้านการปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และด้านการใช้เวลาว่างทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สูงกว่ากลุ่มควบคุม ($p < .01$) แต่ในด้านการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่แตกต่างกันในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

A STUDY OF THE STRUCTURE OF RELATIONSHIP BETWEEN CAUSE AND EFFECT
ON BEHAVIORAL DEVELOPMENT IN PREVENTING DRINKING ALCOHOL AMONG
TEENAGERS IN RAYONG PROVINCE

AN ABSTRACT
BY
WARAPORN SANGARUN

Presented In Partial Fulfillment of The Requirements for the
Doctor of Philosophy Degree in Applied Behavioral Science Research
at Srinakharinwirot University
July 2018

Waraporn Sangarun. (2018). *A Study of the Structure of Relationships between the Causes and Effects of Behavioral Development in Preventing Drinking Alcohol among Teenagers in Rayong Province*. Dissertation, Ph.D. (Applied Behavioral Science Research). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr. Prateep Jingee, Associate Professor Ladavan kasemnat

This research was conducted in two steps: firstly, the purposes of this study were to study the causal relationship between alcohol prevention and behavior. data were collected by a questionnaire with confidence scores ranging from 0.70 to 0.94. The First, the data was analyzed in order to test the hypothesis using a structural equation, and second, to study the effectiveness of programs that affect the prevalence of alcohol prevention and behavior among teenagers. The study found that the first step helped to develop effective learning of the program connected to development of alcohol prevention and behavior among adolescents. The tools used in this study include anti-Alcoholism behavioral development program, a statistical t-test dependent sample, and multi-variable variance analysis (MANCOVA).

The results were as follows: 1) The causal relationship between alcohol consumption among adolescents was in harmony with empirical data. The values were $\chi^2 = 812.67$, $df = 279$, $p < .01$, $RMSEA = 0.066$, $CFI = 0.98$, $NFI = 0.98$. The hypothesis testing showed the following: 1) The variables that directly influenced the behavior of alcohol abuse were as follows: intention in drinking prevention was 0.76 ($p < .01$). A plan to prevent drinking was 0.10 ($p < .01$). The indirect effects of alcohol-related behavior include self-efficacy in drinking prevention was at 0.50 ($p < .01$). A higher magnitude of influence than the variant theory of the planned behavior series: The perceived behavioral controlled alcohol prevention and behavior. The attitudes towards alcohol prevention behaviors and the subjective norms of prevention drinking behavior was 0.21, 0.08 and 0.08 ($p < .01$), respectively. The researcher adopted a high standard influence variable to develop a program for the development of alcohol prevention in Phase two of the research: intentions for drinking; self-efficacy in prevention drinking and a plan to prevent drinking; 2) The second phase of the research found that in post-adolescents the experimental group had a behavioral score of alcohol prevention in terms of refusal when someone was invited to drink alcohol and leisure time activities that do not get involve alcohol was higher than that of the control group ($p < .01$). However, except for the avoidance of inducements to alcohol use, there were no differences between the experimental group and the control group.

ประกาศคุณูปการ

ขอขอบคุณ ขอขอบคุณ ขอขอบคุณ ที่ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ขอขอบพระคุณในความเมตตา ความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประทีป จินฉี ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร ที่เป็นที่ปรึกษาร่วม ที่เสียสละเวลาคอยอบรมฝึกฝนให้ผู้วิจัยฝึกฝนด้านการวิจัย พัฒนาระบบ ทารคิดทางปัญญาอย่างเป็นระบบ ทำให้ข้าพเจ้าสามารถถ่ายทอดความคิดและสื่อสารออกมาได้อย่างชัดเจน ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. พรนภา หอมสินธุ์ ที่เป็นประธานสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ในครั้งนี้ และ ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล ที่ให้ความเมตตาและกรุณาต่อผู้วิจัย

ขอขอบคุณอาจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤกษศาสตร์ ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทางการวิจัย ให้ความเมตตาและความกรุณาในการตรวจเครื่องมืองานวิจัย ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกท่านของสถาบันวิจัยพฤกษศาสตร์ ที่คอยอำนวยความสะดวก ในการติดต่อประสานงานเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ตลอดระยะเวลาในการศึกษาให้กับข้าพเจ้าจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณอาจารย์ทุกท่านในโรงเรียนแกลงวิทยา (สถาวร) อาจารย์ทุกท่านในโรงเรียนชานาญสามัคคีวิทยา อาจารย์ทุกท่านในโรงเรียนสุนทรภู่วิทยา อาจารย์ทุกท่านในโรงเรียนห้วยยาง ศึกษาที่อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลภาคสนามในทุกๆ ครั้ง และขอขอบคุณนักเรียนที่เป็นวัยรุ่นตอนต้นทุกคนที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาพฤติกรรมป้องกันการค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในครั้งนี้

ขอขอบคุณอาจารย์สอนภาษาอังกฤษทุกท่าน เพื่อนร่วมห้องเรียนทุกคน ที่ทำให้การเรียนภาษาอังกฤษมีความสุข และยังได้มีโอกาสได้เพิ่มทักษะการพูด ฟัง อ่าน และเขียน จนสามารถสอบผ่านได้สำเร็จ และขอขอบคุณกัลยาณมิตรทุกท่านที่ทำให้การศึกษาร้านนี้ผ่านไปด้วยดี ด้วยความจริงใจที่คอยเป็นกำลังใจ ให้ความช่วยเหลือในทุกเรื่องราว ทุกเวลา ทุกสถานการณ์ให้ผ่านไปด้วยดี

ขอขอบคุณเงินทุกบาททุกสตางค์ ที่ได้รับเป็นทุนการศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวกทุกสิ่งตั้งแต่สิ่งเล็กๆ ไปจนถึงสิ่งใหญ่ ขอขอบคุณจริงๆ

ขอขอบคุณพ่อทองขาว แสงอรุณ แม่พวย แสงอรุณ และครอบครัวทุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจให้ตลอดเวลา ทำให้การเรียนปรัชญาดุสิตครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้งานวิจัยฉบับนี้ได้สำเร็จเพียงสองมือของข้าพเจ้า แต่ได้รับความเมตตา กรุณาอีกหลายพันมือ จึงขอขอบคุณทุกท่านด้วยความจริงใจ ขอขอบคุณตัวเองที่ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ขอขอบคุณที่ฉันมีจิตใจและร่างกายที่แข็งแรง จนสามารถผ่านมาได้ในทุกกิจกรรมที่ต้องทำในการศึกษาครั้งนี้ ขอขอบคุณ ขอขอบคุณขอขอบคุณ

วราภรณ์ แสงอรุณ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย	1
คำถามการวิจัย	6
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	7
ตัวแปรที่ศึกษา	8
นิยามปฏิบัติการ.....	10
 2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	 15
พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	15
หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	15
แนวคิดการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น.....	23
การใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนอธิบายและทำนายพฤติกรรม	24
ความตั้งใจแสดงพฤติกรรม (Behavioral intention) กับพฤติกรรมป้องกัน	
การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	26
เจตคติที่มีต่อการกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	
กับความตั้งใจแสดงพฤติกรรม	30
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่ม	
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับความตั้งใจแสดงพฤติกรรมและพฤติกรรม	
ป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	37
การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่ม	
แอลกอฮอล์กับความตั้งใจแสดงพฤติกรรมและพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	44
ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	
ที่แท้จริงกับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมและพฤติกรรม	
ป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	49

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

2 (ต่อ)

การใช้แนวคิดเชิงทฤษฎี The Health Action Process Approach อธิบาย และทำนายพฤติกรรม	53
การวางแผนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับพฤติกรรมป้องกัน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	54
การรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับความ ตั้งใจแสดงพฤติกรรมและการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ..	58
การรับรู้ความเสี่ยงจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กับความตั้งใจแสดงพฤติกรรม	65
ความเชื่ออำนาจในตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับพฤติกรรม ป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	68
ปัจจัยภายนอกบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	
การเปิดรับข้อมูลข่าวสารการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับพฤติกรรม ป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	72
การสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลรอบข้างกับพฤติกรรมป้องกันการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	78
แนวคิดและทฤษฎีที่นำมากำหนดกรอบในการศึกษาวิจัยในระยะที่ 2	82
แนวคิดการพัฒนาปัจจัยภายในของบุคคล	85
กรอบแนวคิดในการวิจัย	100

3 วิธีการดำเนินการวิจัย	105
การวิจัยในระยะที่ 1	105
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	105
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	107
การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล	135

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ)	
การวิจัยในระยะที่ 2	136
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	136
การสร้างและหาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	137
โปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	139
แบบแผนการทดลอง.....	156
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	158
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง	158
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยระยะ 1 และ 2.....	159
ผลการวิจัยในระยะที่ 1 การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิง	
สาเหตุของพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	173
ผลการวิจัยระยะที่ 2 ประสิทธิภาพของโปรแกรมที่ส่งต่อการพัฒนา	
พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	179
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	184
สรุปผลการวิจัย.....	185
อภิปรายผลการวิจัย.....	186
ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	193
บรรณานุกรม.....	195
ภาคผนวก.....	218
ภาคผนวก ก.....	222
ภาคผนวก ข.....	224
ภาคผนวก ค.....	229
ภาคผนวก ง.....	260
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	258

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงองค์ประกอบของพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	12
2 แสดงจำนวนวัยรุ่นตอนต้นที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาที่ 1 2 และ 3 ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง.....	39
3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์.....	49
4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรความตั้งใจป้องกัน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	50
5 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรเจตคติที่มีต่อพฤติกรรม ป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง)	51
6 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ในการกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง).....	52
7 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรการรับรู้ความสามารถ ในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง)	54
8 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรความสามารถในการควบคุม พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่แท้จริง.....	54
9 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรการวางแผนในการป้องกัน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	55
10 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตน ในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	57
11 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรการรับรู้ความเสี่ยง จากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	57
12 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรความเชื่ออำนาจในตน ในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	59
13 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร การป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	13
14 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรการได้รับการสนับสนุน จากบุคคลรอบข้างการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	60
15 จำนวนกลุ่มตัวอย่างและการจัดเข้ากลุ่ม	62

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
16	แสดงรายละเอียดกิจกรรมในโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกัน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น	63
17	สรุปการวัดผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของวัยรุ่นตอนต้น	65
18	ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	160
19	จำนวน ร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง (n=439)	164
20	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ...	166
21	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในโมเดลการวิจัย	168
22	ค่าความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตของตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย	172
23	ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลโดยแบบจำลอง โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น	174
24	จำนวน และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	178
25	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมป้องกันการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น	180
26	การทดสอบความเท่ากันของเมตริกซ์ความแปรปรวนร่วมของตัวแปรผล หลังการทดลอง	181
27	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมพหุคูณทางเดียว เพื่อทดสอบความแตกต่าง ของตัวแปรผลการทดลองหลักการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยจัดอิทธิพลของคะแนนจากการวัดก่อนการทดลอง	182
28	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมทีละตัวแปร เพื่อทดสอบความแตกต่างของ ตัวแปรผลการทดลองหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	183

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Ajzen. 2006; Montano; & Kasprzyk. 2008)	24
2 กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี The Health Action Process Approach หรือ HAPA ของชาวเซอร์ (Schwarzer.1992; 2008).....	39
3 หลักการแห่งพฤติกรรม (Behavior Principle) (Kalish. 1981)	72
4 ขั้นตอนและกระบวนการเกิดความตระหนัก	85
5 กรอบแนวคิดในการวิจัยโครงสร้างเชิงสาเหตุและประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนา พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น ในจังหวัดระยอง..	88
6 แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น	91

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นปัญหาสำคัญ บั่นทอนความมั่นคงของประเทศต่างๆ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคมในภาพรวม ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญอันดับต้น ๆ ของการเสียชีวิต ก่อนวัยอันควรของประชากรของแต่ละประเทศ และองค์การอนามัยโลกให้ความสำคัญซึ่งเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องแก้ไขเป็นอันดับ 2 รองจากโรคเอดส์ (อัจฉรา มุลรัตน์. 2557) ซึ่งบุคคลที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นจะได้รับผลกระทบทั้งระยะสั้นและระยะยาว (บุญเสริม หุตะแพทย์ และคนอื่นๆ . 2550; Huang et al. 2013) โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นที่มีความนิยมดื่มเครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์มากขึ้น (สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2557) เนื่องจากขึ้นชอพรสชาติและมีหลากหลายให้เลือกซื้อและสามารถเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่าย (กมลทิพย์ ขลังธรรมเนียม . 2552) เพชรจุ นามขัน . 2546; อัจฉรา มุลรัตน์ . 2557) สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมา พบว่ามีวัยรุ่นมากกว่าร้อยละ 90 ที่คิดว่าการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นเรื่องที่ง่าย (สาวิตรี อัมฉนังค์กรชัย และคนอื่นๆ . 2554) อีกทั้งการใช้กลยุทธ์การตลาดของกลุ่มธุรกิจการค้าของเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เพื่อกระตุ้นกลุ่มเป้าหมายอย่างวัยรุ่นให้มีความอยากรู้และทดลองดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (บัณฑิต ศรีไพศาล . 2548; นิพนธ์ พัวพงศกร . 2548; กนิษฐา ใจกล้า . 2553; นพพล วิทย์วรพงศ์ และคนอื่นๆ . 2557) จากสถิติการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของ วัยรุ่นไทยมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น โดยผลการสำรวจในปี พ.ศ. 2550 คิดเป็นร้อยละ 12.8 ในปี พ.ศ. 2556 คิดเป็นร้อยละ 17.4 และในปี พ.ศ. 2557 คิดเป็นร้อยละ 32.3 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ . 2557) เมื่อสำรวจรายภาคพบว่าพื้นที่เขตภาค ตะวันออกมี ปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงเป็นอันดับ 2 รองจากภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ 18 (บัณฑิต ศรีไพศาลและคนอื่นๆ . 2549) สอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่าภาคตะวันออกเป็นเขตพื้นที่ ที่มี วัยรุ่นดื่มเครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น (พรนภา หอมสินธุ์ . 2552) และการสำรวจของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ปี พ.ศ. 2554 แยกรายจังหวัดพบว่าสถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มวัยรุ่นของจังหวัดระยอง มีดัชนีคะแนนความเสี่ยงเกินกว่ามาตรฐาน คือมากกว่าร้อยละ 0.535 (สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ . 2559: ออนไลน์) ซึ่ง สอดคล้องกับการสำรวจของรายงานสถานการณ์ การบริโภคเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ของ รายจังหวัด โดยพบว่าจังหวัดระยองมีดัชนีคะแนนความเสี่ยงต่อปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 0.54 (สุรศักดิ์ ไชยสงค์ และคนอื่นๆ . 2556)

ส่งผลให้มีการพัฒนาศักยภาพร่วมกับภาคีเครือข่ายการเฝ้าระวังเพื่อควบคุม การบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เตรียมรับมือกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในและรอบสถานศึกษาในจังหวัดระยอง (สำนักข่าวแห่งชาติ. 2558: ออนไลน์) เพื่อร่วมกันควบคุมและป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่

อาจนำไปสู่จุดเริ่มต้นของปัญหาต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตทั้งตนเอง ครอบครัวและสังคม

จากการศึกษาพฤติกรรม การตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นไทย พบว่ามีการเริ่มต้นทดลองตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ครั้งแรก อยู่ในช่วงอายุอยู่ระหว่าง 12 -15 ปี ซึ่งกำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (สาวิตรี อัมฉนังค์กรชัย และค. น. 2551; Centers for Disease Control and Prevention. 2009; กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน . 2550; สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. 2553; บัณฑิต ศรไพศาล และคนอื่นๆ. 2553; บุญเสริม หุตะแพทย์ และคนอื่นๆ. 2553; จันทิมา เขียวแก้ว และคนอื่นๆ. 2555; นพพล วิทย์วรพงศ์ และคนอื่นๆ. 2557) การเริ่มต้นตีเครื่องตีแอลกอฮอล์เมื่ออายุน้อย นี้อาจได้รับผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจ กล่าวคือ จะทำให้ขาดความยั้งคิดและสติสัมปชัญญะต่อการทำพฤติกรรมต่างๆ (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2554) เนื่องจากแอลกอฮอล์ออกฤทธิ์โดยตรงต่อสมองส่วนกลาง ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงความรู้สึกนึกคิด และเมื่อตีอย่างต่อเนื่องในระยะเวลาอันนานจะทำให้เซลล์สมองและดับถูกทำลายอย่างช้าๆ ทำให้เกิดภาวะตื้อแข็ง และโรคอื่นๆ (Wong;& Hockenberry. 2009) ส่งผลกระทบต่อตนเองและครอบครัว เช่น การบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรจากการเมาแล้วขับ (Zeisser; et al.2013; มุลนิธิเมาไม่ขับ . 2558: ออนไลน์) สูญเสียค่าใช้จ่าย เวลา บางรายต้องพิการช่วยเหลือตนเองไม่ได้ (สมภพ เรืองตระกูล . 2550) แล้วนำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยง ได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่นหญิง ก่อให้เกิดผลกระทบในสังคมอันเนื่องมาจากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ (Centers for Disease Control and Prevention. 2009) การก่อปัญหาอาชญากรรม ทะเลาะวิวาท การข่มขืน โรคเอดส์ (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกระทรวงยุติธรรม . 2550) และเมื่อเริ่มต้นในขณะที่อายุน้อยจะก่อให้เกิดการเสพติดได้ง่ายและ มีโอกาสที่จะเป็นผู้ติดยาได้ในอนาคต (Schuckit. 2000; เชษฐ รัชดาพรณานิกุล และวรรณ บุญศรีเมือง . 2548; บุญเสริม หุตะแพทย์ และคนอื่นๆ. 2550) รวมไปถึงการอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ และไม่เห็นถึงความสำคัญถึงการละเว้นจากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น หลังตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ (อรพรรณ แสงวรรณลอย และคนอื่นๆ. 2550; สมพล วันตะเมธ . 2551; พรรณรัตน์ เกรียงวัฒนา. 2552; วุฒิพงศ์ ภักดีกุล; 2553; กนิษฐา ไทยกล้า. 2553) ข้อมูลเหล่านี้สะท้อนถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและ ความเสี่ยงที่อาจได้รับการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น ที่อาจกลายเป็นปัญหาที่รุนแรงในอนาคต ซึ่งล้วนเป็นพฤติกรรมที่ป้องกันได้

สำหรับการป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ในวัยรุ่นนั้น สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข มีการกำหนดกรอบแผนยุทธศาสตร์ 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557-2561 เพื่อป้องกันวัยรุ่นที่จะก้าวเข้าไปสู่การเป็นนักดื่มหน้าใหม่ในอนาคต สอดรับกับพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ที่เน้นจำกัดอายุ ในการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี และสำนักงานกองทุนสนับสนุน การสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้มีการจัดสรรงบประมาณเป็นจำนวนมากเพื่อ การควบคุมและป้องกันการตี

เครื่องตี้มแอลกอฮอล์ (ไทยพับลิก้า. 2558: ออนไลน์) การป้องกันจึงเป็นแนวทางที่ได้รับการยอมรับ และถูกกำหนดเป็นกรอบในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงที่เกิดจากการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น ซึ่งการป้องกันเป็นการชะลอระยะเวลาการเริ่มต้นการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นให้ห่างออกไป เนื่องจากอวัยวะในร่างกายของวัยรุ่นยังเจริญเติบโตไม่สมบูรณ์อาจทำให้เกิดปัญหาสุขภาพได้ง่ายกว่าผู้ใหญ่ อีกทั้งยังเป็น การสร้างภูมิคุ้มกัน ก่อนที่จะเข้าสู่ วัยหนุ่มสาว (Farrington. 2000; Welsh & Farrington. 2007; Catalano; et al. 2012; Masten & Cicchetti. 2010; Buchmann; et al., 2013; Catalano; et al. 2012; ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา . 2557; พรนภา หอมสินธ์. 2558; สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล . 2552) และเพื่อให้วัยรุ่นเข้าใจสามารถเลือกทางเดินที่ถูกต้อง ให้กับตนเอง ในการป้องกันและรับมือกับสถานการณ์ความเสี่ยงจากการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ที่ไม่สามารถคาดเดาได้ (พรนภา หอมสินธ์ . 2558; ดุจเดือน พันธุมนาวิ . 2558) โดยเฉพาะวัยรุ่นตอนต้นนี้ได้รับความสนใจเพื่อศึกษาหาแนวทางพัฒนาพฤติกรรม ป้องกันการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ เนื่องจากเป็นวัยที่มีความเสี่ยงมากกว่าวัยรุ่นตอนกลางและตอนปลาย การเสริมสร้างและพัฒนาจึงควรเริ่มในช่วงวัยนี้ (สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล . 2552) และเป็นช่วงวัยแห่งการเรียนรู้และสามารถปลูกฝังพฤติกรรมที่ดีให้เกิดขึ้นได้ง่ายกว่าวัยผู้ใหญ่ (วันเพ็ญ พิศาลพงศ์ . 2536)

การดำเนินงานการป้องกันการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ที่ผ่านมา นั้น ได้มีการจัดการเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งหน่วยงานภาครัฐได้เห็นถึงความสำคัญของปัญหาที่จะเกิดขึ้นจากเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ เดินหน้าขับเคลื่อนส่งผลให้มีการออกกฎหมาย นโยบายและมาตรการต่างๆ และพบว่า มาตรการที่มีความชัดเจนอยู่ 5 มาตรการ ได้แก่ มาตรการจำกัดอายุผู้ซื้อ การจำกัดเวลาการขาย การควบคุมการโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ การกำหนดราคา และภาษี และกำหนดเพดานระดับแอลกอฮอล์ในกระแสดื่ม (นพพล วิทย์วรพงศ์; และคนอื่นๆ. 2557) การรณรงค์เพื่อกระตุ้นเตือนถึงผลกระทบของการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ รวมไปถึงการรณรงค์เพื่อสร้างกระแสลด เลิกตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในทุกกลุ่มอายุ (บัณฑิต ศรีไพศาล ; และคนอื่นๆ. 2548; นพพล วิทย์วรพงศ์; และคนอื่นๆ. 2557; วิชระพงศ์ รติสุขพิมล . 2557) มีมาตรการทางด้านสังคมที่หลายประเทศบรรจุเข้าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรวิชาศึกษาในสถานศึกษา เช่น การให้ความรู้และปลูกฝังค่านิยมทัศนคติที่ดีเพื่อไม่ตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้กับนักเรียนในสถานศึกษา แต่ยังไม่พบข้อมูลหรือหลักฐานที่ชี้ชัดถึงประสิทธิผลการให้ความรู้และการปลูกฝังจากสถานศึกษาว่าจะช่วยป้องกันหรือชะลอการเริ่มต้นการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นเหล่านี้ได้ (เชษฐ รัชดาพรธนาธิกุล และวรรณ บุญศรีเมือง . 2548; พัชรา เอี่ยมกิจการ . 2553) จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความพยายามของหน่วยงานต่างๆ ที่ได้มีการดำเนินงานป้องกันและควบคุมการเข้าถึงเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของบุคคลทุกวัย นอกจากนี้ยังมีแนวทางที่พยายามแก้ปัญหาการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ที่ตัวของบุคคล ซึ่งบุคคลจะต้องดำเนินการป้องกันการตี้มเครื่องตี้มด้วยตนเอง กล่าวคือคุณลักษณะของจิตใจภายในบุคคลและสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวส่งผลต่อการกระทำพฤติกรรม โดยผู้วิจัยพบว่าความตั้งใจแสดงพฤติกรรมของบุคคล เป็นตัวแปรคุณลักษณะทางจิตที่สำคัญของ

บุคคลเนื่องจากความตั้งใจของบุคคลเป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงวามทุ่มเทและความพยายามที่จะกระทำพฤติกรรม (จรรยา สุวรรณทัต. 2545) และเลือกที่จะทำหรือไม่ทำพฤติกรรมใด โดยมีเจตคติต่อการทำพฤติกรรม อิทธิพลของกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมที่เป็นตัวกำหนดความตั้งใจ แสดงพฤติกรรมของบุคคล และความสามารถในการควบคุมที่แท้จริงที่ ส่งผลต่อพฤติกรรม ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน โดยไอเซนเชื่อว่า บุคคลที่จะกระทำพฤติกรรมใดๆ นั้นอยู่บนฐานของการตัดสินใจบนข้อมูลที่มีอยู่ ที่มีปัจจัยอื่นๆ เป็นตัวกำหนดแสดงพฤติกรรมของบุคคลในโครงสร้างของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน โดยผลการศึกษาเชิงประจักษ์พบว่าความตั้งใจแสดงพฤติกรรมของบุคคลเป็นหัวใจหลักในการทำนายและอธิบายพฤติกรรมของบุคคลโดยเฉพาะพฤติกรรมด้านสุขภาพ (McEchan; et al.2011; พัชรี ดวงจันทร์ . 2557) นอกจากนี้ ชาวเซอร์ (Shcwarzer. 2008) ยังพบว่าความตั้งใจของบุคคลนี้ได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยภายในของบุคคล ได้แก่ การรับรู้ความเสี่ยงที่เกิดขึ้น การรับรู้ความสามารถของตนเอง ปัจจัยภายในบุคคลเหล่านี้ทำให้บุคคลมีการรับรู้และตัดสินใจที่จะเริ่มต้นทำพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์กับตนเอง ส่งผลให้บุคคลมีการวางแผน (planning) ภายใต้แนวคิดเชิงทฤษฎี The health action process approach ที่พบว่าความตั้งใจแสดงพฤติกรรมนั้น ต้องเป็นความตั้งใจที่แน่วแน่จะส่งผลให้บุคคลมีการวางแผนกระทำพฤติกรรม จนนำไปสู่ความสำเร็จในการกระทำพฤติกรรมตามที่ตั้งใจและวางแผนไว้ ผลการศึกษาพบว่าหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ยืนยันถึงความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจแสดงพฤติกรรมกับตัวแปรการวางแผน และอธิบายการเกิดพฤติกรรมของบุคคลได้ (Orell & Hodgkins; & Sheeran. 1997; Shcwarzer.1999; 2008; Gollwizer. 1999; 2006; Luszczynska & Shcwarzer. 2003; Murgraff;& McDermott. 2003; Conner & Higgins. 2010; Hagger; et al. 2014; Zhou; et al. 2013; 2015) อีกทั้งเมื่อบุคคลความเชื่ออำนาจในตนมากเป็นผู้ที่ควบคุมการกระทำพฤติกรรมนั้นได้มากกว่าผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนน้อย (ดูเจื่อน พันธุมนาวัน . 2538) ซึ่งความเชื่ออำนาจในตนเป็นปัจจัยภายในของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Dielaman; et al. 1987) ส่วนสภาพแวดล้อมรอบตัวบุคคลส่งผลต่อการกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยผู้วิจัยพบว่าการสนับสนุนทางสังคม ที่ส่งผลต่อความคิด ความรู้สึก และการกระทำของบุคคลที่ส่งเสริมให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมนั้นมากด้วย (ดูเจื่อน พันธุมนาวัน. 2558) การเปิดรับข้อมูลข่าวสารมีความเกี่ยวข้องกับการสร้างค่านิยม การปลูกฝังคุณธรรมและศีลธรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของบุคคล (กอบบุญ พึ่งประดิษฐ์. 2550) และแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ก่าพล ดวงพรประเสริฐ. 2558; พัชรา เอี่ยมกิจการ. 2553)

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในปี พ.ศ. 2548-2560 และจากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยังมีการศึกษาน้อยมาก และเป็นการศึกษาเชิงสหสัมพันธ์ของตัวแปรและทำนายมากกว่าศึกษาถึงอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการศึกษายังไม่ครอบคลุมถึงปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของบุคคล และที่อยู่บนพื้นฐานของแนวคิดทฤษฎีที่นำมาอธิบายพฤติกรรมของบุคคลที่เกิดขึ้น อีกทั้งยังขาดการศึกษาวิจัยขั้นสูงที่มีใช้สถิติในการวิเคราะห์อันจะนำมาซึ่งผล

การศึกษาที่อธิบายได้ชัดเจนมากขึ้น (วรรณชนก จันทรชุม. 2549; ตรุณี ภูขาว และ คนอื่นๆ. 2549; วิชชุดา กิจธรรม . 2554; พรนภา หอมสินธุ์ . 2552; ชฎิล สมรภูมิ . 2554; อุทัยทิพย์ จันทรเพ็ญ . 2554) นอกจากนั้นผู้วิจัยพบว่ามีงานยังไม่มากนักที่ศึกษาถึงการจัดการกระทำที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โปรแกรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่นตอนต้น พบว่ามีการใช้เทคนิคการกำกับตนเองร่วมกับการรับรู้ความสามารถของตนและศึกษาด้านการหลีกเลี่ยงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพียงด้านเดียว (ประสิทธิ์ ไกยราช . 2553) การพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนในการปฏิเสธ (กาญจนา แก้วสุวรรณ . 2550) การเสริมสร้างทักษะชีวิต (ราณี วงศ์คงเดช . 2549; เดือนแก้ว ลีทองดี . 2551) ผลของโปรแกรมการสร้างแรงจูงใจต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประยุกต์แนวคิดแรงจูงใจในวัยรุ่นตอนต้น ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่ากลุ่มควบคุม (อัจฉรา มุรรัตน . 2556) แต่ทั้งนี้การศึกษาในประเทศไทยยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับการตรวจสอบอิทธิพลของตัวแปรก่อนนำไปพัฒนาเป็นโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการรับรู้ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยภายในบุคคลและปัจจัยภายนอก ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การเริ่มต้นศึกษาเพื่อทำความเข้าใจถึงปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยมีแนวคิดในการศึกษาที่อยู่บนการเชื่อมโยงกันของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซน (Ajzen.1991; 2002; 2006) และตามแนวคิดเชิงทฤษฎี The health action process approach:HAPA (Schwarzer. 1999; 2008) มาร่วมกันอธิบายพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และเป็นการการศึกษาตามแนวคิดพฤติกรรมศาสตร์ เป็นการศึกษาที่เป็นระบบ โดยบูรณาการองค์ความรู้ จากสหวิชาการเพื่อทำความเข้าใจ อธิบาย ทำนายและพัฒนาพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งมีความครอบคลุมทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก (นริศรา พิงโพธิ์สภ . 2556; จรรจา สุวรรณทัต . 2537) ผลการวิจัยที่ได้จะสามารถช่วยเพิ่มหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สนับสนุนข้อค้นพบให้กับการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งผลจากการศึกษาในระยะแรกนี้จะทำให้ผู้วิจัยพบปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่แนวทางการวางแผนพัฒนาและส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระยะที่ 2 โดยอยู่บนฐานคิดหลักแห่งพฤติกรรม (Kalish. 1981) ที่เชื่อว่า ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมมีผลซึ่งกันและกัน กล่าวคือการเปลี่ยนพฤติกรรมอาจจะเปลี่ยนได้ทั้งที่ความรู้สึก ความรู้สึก ซึ่งจะส่งผลให้พฤติกรรมเปลี่ยนได้ตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เช่น การเสริมแรงด้วยการใช้คำพูด ซึ่งผลการศึกษาพบว่าได้มีการจัดกระทำในกลุ่มต่างๆ รวมถึงพบว่าส่งผลโดยตรงการเปลี่ยนกระบวนการคิดของกลุ่มวัยรุ่นเพื่อป้องกันการใช้สารเสพติดซึ่งรวมถึงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Botvin; et at. 1984; Sudruk Chitthairatt. 2003) และกลุ่มผู้ที่มีปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (สุกมา แสงเดือนฉาย . 2553) แต่ยังไม่พบว่านำไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงวัยรุ่นตอนต้น โดยใช้หลักการและแนวคิดดังกล่าว ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของเบน ดูรา กล่าวว่า การได้มาซึ่งความรู้ใหม่ถือได้ว่าการเรียนรู้ได้เกิดขึ้นแล้วแม้ว่า จะไม่มีการแสดงออก

โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้จากการสังเกต การพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตน ในการพัฒนากระบวนการทางปัญญา ซึ่งแนวคิดการแปลงเจตนาไปสู่การปฏิบัติ รวมไปถึงแนวคิดอื่นๆ คือ แนวคิดความตระหนักร่วมอธิบายด้วย ซึ่งข้อสรุปจากผลการวิจัย ในระยะที่ 1 จะสามารถนำไปส่งเสริมและพัฒนาวัยรุ่นตอนต้นให้มีพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อยู่ในบริบทใกล้เคียงได้มากยิ่งขึ้น และเป็นพื้นฐานของการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไป

คำถามการวิจัย

1. มีปัจจัยสำคัญอะไรบ้างที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น
2. พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้นจะพัฒนาขึ้นได้อย่างไร

ความมุ่งหมายการวิจัย

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและค้นหาขนาดอิทธิพลของตัวแปรเชิงสาเหตุที่สำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น

ความสำคัญการวิจัย/ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจากการศึกษาในระยะที่ 1 ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งสามารถนำมาใช้แนวทางในการพัฒนาวัยรุ่นตอนต้นให้มีพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อไปในการวิจัยในระยะที่ 2 ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาที่ผ่านมาเนื่องจากการตรวจสอบปัจจัยเชิงเหตุก่อนนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
2. ได้แนวทางการพัฒนาซึ่งสามารถเป็นประโยชน์กับโรงเรียนและผู้บริหารสถานศึกษา สถานบริการสาธารณสุข เพื่อส่งเสริมให้วัยรุ่นตอนต้นที่กำลังศึกษาในระบบมีพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
3. ข้อค้นพบของการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำหรับนักวิจัยท่านอื่นๆ ที่มีความสนใจศึกษาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านวิธีวิทยาการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งการวิจัยเป็น 2 ระยะ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณแบบพหุวิธี ได้แก่ การวิจัยระยะที่ 1 เป็นการวิจัยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Model) เพื่อศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น และการวิจัยระยะที่ 2 เป็นการวิจัยกึ่งทดลองเพื่อพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้นโดยใช้โปรแกรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่ได้จากข้อค้นพบที่สำคัญในการวิจัยระยะที่ 1 มีรายละเอียดดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1: การศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ วัยรุ่นตอนต้นที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1- 3 ปีการศึกษา 2559 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จังหวัดระยอง เนื่องจากมีนโยบายควบคุมและเฝ้าระวังการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในและรอบสถานศึกษา (สำนักงานข่าวแห่งชาติ .2558: ออนไลน์) และเป็นพื้นที่ที่มีการส่งเสริมการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 (ศาลากลางจังหวัดระยอง . 2559) จำนวน 19 โรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 3 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 7 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 7 โรงเรียน โรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 2 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทั้งหมด 17,217 คน (สำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. 2559: ออนไลน์)

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างได้แก่ วัยรุ่นตอนต้นที่เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ที่ไม่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จังหวัดระยอง โดยมีการกำหนดขนาดตัวอย่างตามข้อเสนอของ ไคล์ (Kline. 1998) สำหรับการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง ขนาดตัวอย่างควรอยู่ระหว่าง 10-20 คน ต่อหนึ่งตัวแปรสังเกต สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดตัวอย่างให้มีขนาด 20 คนต่อหนึ่งตัวแปรสังเกต ซึ่งมีตัวแปรสังเกตจำนวน 17 ตัวแปร ดังนั้นขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลอย่างต่ำประมาณ 340 คน แต่เพื่อให้ได้ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วนและเหมาะสมในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง ผู้วิจัยจึงทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน คือ 1) การสุ่มแบบชั้นภูมิโดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้นการสุ่มได้จำนวน 4 โรงเรียน คือ โรงเรียนแก่ง

(วิทยาคมสตาร) เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนชานาญสามัคคีวิทยา เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนสุนทรภู่พิทยเป็นโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนห้วยยางการศึกษา เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก และ2) การสุ่มแบบชั้นภูมิตามสัดส่วนทั้ง 4 โรงเรียน โดยให้ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2 และ 3 เป็นชั้นภูมิ จึงได้จำนวนข้อมูลดังข้างต้น

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาได้มาจากการนำแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซ็น (Ajzen.1991) แนวคิดเชิงทฤษฎี The health action process approach: HAPA (Schwarzer. 1999; 2008) และแนวคิดพฤติกรรมศาสตร์ มาร่วมกันอธิบายพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

1.1 กลุ่มตัวแปรปัจจัยภายในบุคคล ได้แก่ 1) ความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2) เจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 3) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 4) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 5) ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่แท้จริง 6) การวางแผนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 7) การรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 8) การรับรู้ความเสี่ยงจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ 9) ความเชื่ออำนาจในตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1.2 กลุ่มตัวแปรภายนอกบุคคล ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลรอบข้าง การเปิดรับข้อมูลข่าวสารการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การวิจัยระยะที่ 2: การศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือได้มาจากงานวิจัยระยะที่ 1 ซึ่งเป็นวัยรุ่นตอนต้นที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 18 จังหวัดระยอง ที่ผ่านการตอบสอบถามพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในการวิจัยระยะที่ 1 ทั้งนี้วัยรุ่นตอนต้นที่เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัย พร้อมด้วยหนังสือยินยอมจากผู้ปกครอง

1. **กลุ่มตัวอย่าง** กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการวิจัยระยะที่ 1 เป็นวัยรุ่นตอนต้นที่กำลังศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปี 1-3 ของโรงเรียนที่ได้มาจากการวิจัยระยะที่ 1 เข้าร่วมโปรแกรมเพื่อการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยทำการสุ่มอย่างง่าย หน่วยการสุ่มคือ ห้องเรียนในแต่ละระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปี 1 2 และ 3 ซึ่งผู้วิจัยใช้การ วิธีจับฉลาก ห้องเรียนในแต่ละระดับชั้น ได้มาจำนวน 2 ห้อง ซึ่งอยู่ในระดับมัธยมปีที่ 2 จำนวน 1 ห้อง และอยู่ในระดับมัธยมชั้นปี 3 จำนวน 1 ห้อง และจับฉลากห้องเรียนเพื่อจัดเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน รวมทั้งหมด 60 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. **ตัวแปรอิสระ** ประกอบด้วยตัวแปรจัดกระทำ ได้แก่ การได้รับ/ไม่ได้รับ โปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น
2. **ตัวแปรตาม** ได้แก่ พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **วัยรุ่นตอนต้น** หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1- 3 ที่มีอายุอยู่ระหว่าง 12-15 ปี โรงเรียนเขตพื้นที่จังหวัดระยอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559
2. **เครื่องดื่มแอลกอฮอล์** หมายถึง เครื่องดื่มทุกชนิดที่มีส่วนผสมของเอทิลแอลกอฮอล์ (Ethyl alcohol) ในปริมาณที่ไม่เกินร้อยละ 60 ได้แก่ เบียร์ เหล้า ไวน์ วิสกี้ สาโท ค็อกเทล และอื่นๆ และเมื่อดื่มเข้าไปแล้วทำให้เกิดอาการมึนเมา
3. **ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์** หมายถึง ไม่เคยดื่มเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์เลย
4. **เคยดื่มแต่ปัจจุบันไม่ดื่มแล้ว** หมายถึง มีประสบการณ์เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างน้อย 1 แก้วหรือ 1 กระป๋องแต่ปัจจุบันไม่ดื่มแล้ว
5. **เคยดื่มและปัจจุบันยังคงดื่มอยู่** หมายถึง มีประสบการณ์ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นครั้งคราวตามโอกาสหรือ เป็นการ ดื่มเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์สม่ำเสมออย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้งและดื่มมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 เดือน
6. **โปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น** หมายถึง ชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นบนพื้นฐานแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา (Cognitive Behavior Modification) ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางปัญญาที่ส่งผลต่อพฤติกรรม(Cognitive Behavior) (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต2543: 308) โดยมีกิจกรรมหลักดังนี้1) การสร้างความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยใช้การเรียนรู้จากการสังเกตและการสร้างความ

ตระหนัก 2) การสร้างการรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยใช้แนวทางการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตน และ 3) ให้ฝึกปฏิบัติการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และใช้แนวทางการแปลงเจตนาไปสู่การปฏิบัติ รวมกิจกรรมทั้งหมด 3 ครั้ง ใช้เวลาทั้งหมด 440 นาที

นิยามปฏิบัติการ

1. พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง การกระทำของวัยรุ่นตอนต้นที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่อมีสิ่งชักจูงที่นำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่เสี่ยงกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) การหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ การหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่ส่งเสริมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การหลีกเลี่ยงเพื่อนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และไม่มั่วสุมกับเพื่อนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การหลีกเลี่ยงการเข้าไปในสถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการดื่มหรือแหล่งที่จำหน่ายหรือบริการเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และการหลีกเลี่ยงการดูโฆษณาที่ยั่วหรือชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2) การปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ การปฏิเสธเมื่อเพื่อนชวนไปดื่ม การปฏิเสธเมื่อคนในครอบครัวชวนให้ดื่มหรือการปฏิเสธเมื่อคนรู้จักชวนให้ดื่ม และ 3) การใช้เวลาว่างทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น การไปออกกำลังกาย ร่างกาย การอ่านหนังสือ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร่วมกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่คือจริงที่สุด (6 คะแนน) ถึงไม่จริงเลย (1 คะแนน) ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่าเป็นผู้มีพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าผู้ที่ตอบที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

2. ความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง ระดับความมุ่งมั่นส่วนบุคคลของวัยรุ่นตอนต้นที่จะกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ว่ามีมากน้อยเพียงใด ที่จะหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การแสดงความตั้งใจที่จะปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการแสดงถึงความตั้งใจที่จะใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ วัดจากแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นมาตราประมาณค่า 7 ระดับ ตั้งแต่เป็นไปได้จนถึงเป็นไปได้ไม่ได้ คิดคะแนนรวมพฤติกรรม ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าเป็นผู้ที่มีความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าผู้ที่มีคะแนนต่ำกว่า

3. เจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง) หมายถึง ความรู้สึกของวัยรุ่นตอนต้นที่มีต่อการกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยให้วัยรุ่นตอนต้นประเมินเกี่ยวกับความรู้สึก ความคิดเห็นของตนเองทางบวก /ทางลบ ชอบหรือไม่การกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผู้วิจัยได้สร้างตามทฤษฎีพฤติกรรม ตามแผนด้วยมาตรจำแนกความหมาย 7 ระดับ ใช้คำคุณศัพท์คู่ที่แสดงถึงความรู้สึกเชิงประเมินคุณค่าของ

การกระทำพฤติกรรม เป็นข้อความบรรยายที่มีทั้งข้อความบวกและข้อความทางลบ ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าเป็นผู้ที่มีเจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

4. เจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางอ้อม) เป็นเจตคติที่ประเมินจากความเชื่อ ซึ่งกำหนดโดยผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับการประเมินผลของการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยทำการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับความเชื่อเด่นชัดที่มีต่อการกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากกลุ่มบุคคลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ วัยรุ่นตอนต้นที่มีอายุ 12-15 ปี ที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และกำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 100 คน แล้วนำความเชื่อเด่นชัดนี้ไปสร้างเป็นประโยคข้อคำถาม เป็นมาตรจำแนกความหมาย 7 ระดับ ผลของการคำนวณโดยผู้ที่มีคะแนนสูงกว่าเป็นผู้ที่มีเจตคติทางอ้อมต่อการทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าผู้ที่มีคะแนนต่ำกว่า

5. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง) หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่าผู้ที่มีความสำคัญหรือมีความหมายสำหรับเขาสวนมากคิดว่าเขาควรหรือไม่ควรแสดงพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นการประเมินความเชื่อของวัยรุ่นตอนต้นว่าบุคคลส่วนมากที่มีความสำคัญต่อตัวเขาคิดว่าเขาควรหรือไม่ควรกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยวัดโดยใช้แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นประโยคข้อความพร้อมด้วยมาตรจำแนกความหมาย 7 ระดับ ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าเป็นผู้ที่มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการแสดงพฤติกรรมป้องกันมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

6. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางอ้อม) เป็นการวัดจากการรวมผลคูณของความเชื่อของวัยรุ่นตอนต้นเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ผลจากการวัดนำมาคูณกันเป็นรายข้อ ซึ่งความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง หมายถึง การรับรู้ความคาดหวังของบุคคลต่างๆ ที่แวดล้อมตัววัยรุ่นตอนต้น ซึ่งเขาจะประเมินว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญต่อตัวเขาคิดว่าเขาควรหรือไม่ควรกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพียงใด และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง หมายถึง ระดับความต้องการของวัยรุ่นตอนต้นที่จะกระทำตามบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญต่อตัวเขามากน้อยเพียงใด วัดโดยใช้แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นประโยคข้อความพร้อมด้วยมาตรจำแนกความหมาย 7 ระดับ ผลการคำนวณโดยผู้ที่มีคะแนนสูงกว่าเป็นผู้ที่ต้องการแสดงพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามความคิดเห็นของบุคคลที่มีความสำคัญต่อตนมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

7. การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง) หมายถึง การแสดงออกถึงความรู้สึกของวัยรุ่นตอนต้นเกี่ยวกับความสามารถที่เขาจะควบคุมการกระทำพฤติกรรมให้สำเร็จมากน้อยเพียงใด เป็นการประเมินความรู้สึกเกี่ยวกับความสามารถที่วัยรุ่นตอนต้นจะควบคุมการกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่ม

เครื่องตีแอลกอฮอล์ให้สำเร็จมากน้อยเพียงใด วัดโดยใช้แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นประโยคข้อความพร้อมด้วยมาตรจำแนกความหมาย 7 ระดับ ที่ได้คะแนนสูงกว่าเป็นผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

8. การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์

แอลกอฮอล์ (วัดทางอ้อม) เป็นการประเมินการรับรู้ของบุคคลว่าเป็นการยากหรือง่ายที่จะกระทำพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ โดยประเมินจากความเชื่อของวัยรุ่นตอนต้นเกี่ยวกับการควบคุมและการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุมพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ซึ่งความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม หมายถึง ความเชื่อเกี่ยวกับการมีหรือไม่มีปัจจัยที่สนับสนุนหรือขัดขวางในการแสดงพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ และการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุม หมายถึง การประเมินของวัยรุ่นตอนต้นว่าปัจจัยควบคุมเด่นชัดเป็นปัจจัยส่งเสริมหรือขัดขวางการแสดงพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์เพียงใด วัดโดยใช้แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นประโยคข้อความพร้อมด้วยมาตรจำแนกความหมาย 7 ระดับ ผลจากการวัดนำมาคูณเป็นรายข้อ ผลการคำนวณผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าเป็นผู้ที่เชื่อว่าตนมีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ได้มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

9. ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ที่แท้จริง

แท้จริง หมายถึง ขอบเขตหรือระดับของทักษะ ได้แก่ มีความรู้และทักษะต่างๆ ที่ เรียนรู้จากโรงเรียน มีครูคอยชี้แนะ การมีความพร้อม ในด้านของจิตใจที่เข้มแข็ง ความรับผิดชอบในหน้าที่ มีเพื่อนที่ดีและสมาชิกในครอบครัวที่เข้าใจ มีความชำนาญที่เกิดจากการได้มีโอกาสได้ทำกิจกรรมที่น่าสนใจที่จำเป็นต่อการควบคุมตนเอง และการมีทรัพยากรอื่นๆ ของวัยรุ่นตอนต้นในการกระทำพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ได้มากน้อยเพียงใด ผู้วิจัยพบว่ามีไม่มากนัก และการสร้างเครื่องมือการวัดความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ที่แท้จริง นั้นยังไม่มี ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้สร้างขึ้นตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ร่วมกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นประโยคข้อความ เป็นลักษณะมาตรจำแนกความหมาย 7 ระดับ ตั้งแต่เห็นด้วยอย่างยิ่งถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เป็นข้อความบรรยายที่มีทั้งข้อความบวกและข้อความทางลบ ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าเป็นผู้ที่เชื่อว่าตนมีความสามารถที่จะควบคุมพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ที่แท้จริงมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

10. การวางแผนป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์

การวางแผนป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ หมายถึง การวางแผนในการป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์หมายถึง การเตรียมการการกระทำเกี่ยวกับการป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์เมื่อวัยรุ่นตอนต้นต้องเผชิญกับสถานการณ์หรืออารมณ์ที่จะนำไปสู่การตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนการกระทำพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ (Action planning) ซึ่งเป็นการช่วยให้มีการกำหนดการเริ่มต้นในสถานการณ์ที่ชักนำไปสู่การตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ว่าจะ เริ่มต้นทำแบบไหน และอย่างไร และ 2)

ด้านการวางแผนรับมือกับอุปสรรคที่เกิดขึ้น (Coping planning) คือ เป็นการวางแผนการรับมือกับอุปสรรคในสถานการณ์ ที่ชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่มีความยากและแตกต่างกัน เพื่อให้ตนเองจัดการให้ผ่านพ้นไปได้ ผู้วิจัยสร้างแบบวัดตามแนวคิดการแปลงเจตนาไปสู่การปฏิบัติของโกลไวเซอร์ (Gollwizer .1999) ร่วมกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่จริงที่สุด (6 คะแนน) ถึงไม่จริงเลย (1 คะแนน) เป็นข้อความบรรยาย มีทั้งข้อความบวกและข้อความทางลบ ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่าเป็นผู้ มีการวางแผนการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าผู้ที่ตอบที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

12. การรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

หมายถึง ระดับความมั่นใจของวัยรุ่นตอนต้นในการกระทำพฤติกรรมป้องกัน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ด้านการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่ม การปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดการรับรู้ความสามารถของตนของแบนดูรา (Bandura. 1999) ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่มั่นใจที่สุดถึงไม่มั่นใจเลย เป็นข้อความบรรยายที่มีทั้งข้อความบวกและข้อความทางลบ ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่ามีการรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

13. การรับรู้ความเสี่ยงจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง การแสดงออกของความรู้สึกนึกคิดของวัยรุ่นตอนต้นในการคาดคะเนว่าตนมีโอกาสรับความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งแต่ละคนจะมีความเชื่อหรือการรับรู้โอกาสเสี่ยงในระดับที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบวัดของ นิยมลา อธิธิญญญาภาพ (2555) และสุริพร คนละเอียด (2548) โดยทำการปรับภาษาและข้อคำถามเพื่อให้เหมาะสมการศึกษาในครั้งนี้ ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่จริงที่สุดถึงไม่จริงเลย เป็นข้อความบรรยายมีทั้งข้อความบวกและข้อความทางลบ ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าแสดงว่าเป็นผู้มีการรับรู้ความเสี่ยงจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

14. ความเชื่ออำนาจในตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง การรับรู้ของวัยรุ่นตอนต้นว่าการที่ตนเองสามารถป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้หรือไม่นั้น เป็นผลมาจากการกระทำของตนเองและตนเองเป็นผู้ควบคุมการกระทำนั้นได้ ทั้งการ หลีกเลี่ยงการชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่อมีผู้ชักชวนให้ดื่ม และการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยไม่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผู้วิจัยสร้างตามแนวคิดของรอตเตอร์ (Rotter. 1966) ร่วมกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อคำถามเป็นลักษณะมาตราประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่จริงที่สุดถึงไม่จริงเลย เกณฑ์การให้คะแนน เป็นข้อความทั้งทางบวกและข้อความทางลบ ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงกว่าแสดงว่าเป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนที่มีต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าผู้ที่ตอบที่ได้คะแนนต่ำกว่า

15. การเปิดรับข้อมูลข่าวสารการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง การรับทราบข้อมูลจากสื่อมวลชน สื่อออนไลน์ บุคคล และสื่อสิ่งพิมพ์โดยมีเนื้อหาสาระเพื่อการป้องกันตนเองจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น มี 2 ด้าน คือ 1) ด้านการเปิดรับข่าวสารเพื่อป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ 2) ด้านการยอมรับเนื้อหาข้อมูลเพื่อป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากสื่อ ผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบวัด การเปิดรับข่าวสารด้านสุขภาพ ของ อุบล เลี้ยววาริณ (2534) ร่วมกับบุญเสริม หุตะแพ ทย และคนอื่นๆ (2547) ทำการปรับภาษาและข้อคำถามเพื่อให้เหมาะสมการศึกษาในครั้งนี้ ข้อคำถามเป็นลักษณะมาตราประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่จริงที่สุดถึงไม่จริงเลย เป็นข้อความบรรยายที่มีทั้งข้อความบวกและข้อความทางลบ ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมมากกว่าแสดงว่าเป็นผู้ที่เปิดรับข้อมูลข่าวสารสูงกว่าผู้ที่ตอบที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

16. การได้รับการสนับสนุนจากบุคคลรอบข้าง หมายถึง การสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลรอบข้าง หมายถึง การได้รับการสนับสนุนเกี่ยวกับการแสดงออกที่ดีเมื่ออยู่ใน อารมณ์เหงาหรือเวลามีปัญหาไม่สบายใจ รวมไปถึงการให้ ข่าวสารความรู้ ในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากบุคคลรอบข้าง ได้แก่ เพื่อน ครู พ่อแม่หรือผู้ปกครอง มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การสนับสนุนการแสดงออกที่ดีของอารมณ์เมื่อเหงาหรือเวลามีปัญหาไม่สบายใจ จากเพื่อน ครู พ่อแม่หรือผู้ปกครอง และ 2) การสนับสนุนด้านข่าวสารความรู้ ในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น จากเพื่อน ครู พ่อแม่หรือผู้ปกครอง ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบวัดของพรพิมล วรภูมิพุทธพงศ์ และสงคราม เขาวนศิลป์ (2551) เนื่องจากมีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวัดเกี่ยวข้องกับปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร่วมกับดวงฤทัย สุนทรปฎิภาค (2547) มาปรับใช้ในการวัดการได้รับการสนับสนุนจากบุคคลรอบข้าง ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่จริงที่สุด (6 คะแนน) ถึงไม่จริงเลย (1 คะแนน) เป็นข้อความบรรยายที่มีทั้งข้อความบวกและข้อความทางลบ ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่าได้รับการสนับสนุนจากบุคคลรอบข้างมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

บทที่ 2

การทบทวนเอกสารและงานวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจ อธิบาย พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยมีการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น
2. แนวคิดและทฤษฎีการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้นในการวิจัยระยะที่ 1
3. แนวคิดและทฤษฎีที่นำมากำหนดกรอบในการวิจัยระยะที่ 2
4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้มีการจัดทำรายละเอียดและเรียบเรียงไว้ เพื่ออธิบายถึงพฤติกรรมที่มีความสนใจ รวมไปถึงแนวคิดและทฤษฎีที่มีความเกี่ยวข้อง ซึ่งมีดังนี้

1. พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: ความหมาย การวัด

หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การป้องกัน (Prevention) เป็นแนวคิดที่อยู่บนหลักการของการยับยั้ง (Inhibition) อย่างมีสติและเหตุผลในการปฏิเสธจากตัวกระตุ้นต่างๆ ซึ่งอาจเป็นการป้องกันจากการเริ่มต้นที่จะกระทำครั้งแรกหรือทำไปบ้างเล็กน้อย หรือป้องกันการกลับมาเป็นซ้ำ และในขั้นต่อไปเป็นการเรียนรู้วิธีการที่ถูกต้องในการใช้กลไกทั้งทางร่างกายและจิตใจในการป้องกัน เพื่อนำไปสู่การกระทำกิจกรรมหรือวิธีการที่เหมาะสมตามเป้าหมายที่ต้องการ (Ruhrberg, 1999 อ้างอิงจาก วรราชนุก จันทชุม, 2547: 13) โดยในบริบทของการป้องกันที่เกี่ยวกับปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า สาวิตรี อัมณางค์กรชัย และ สุวรรณ อรุณพงศ์ไพศาล (2543: 12-30) ได้มีทบทวนองค์ความรู้เรื่องมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากแอลกอฮอล์ ผลการศึกษาพบว่ามีมาตรการต่างๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไว้ 3 ระดับ ได้แก่

1. การป้องกันขั้นปฐมภูมิ (Primary prevention) เน้นที่ประชาชนทั่วไป มาตรการที่ใช้ในการป้องกันระดับปฐมภูมิต่อปัญหา ากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การจัดการแบบปฐภูมิประกอบด้วย วิธีการต่างๆ เพื่อควบคุมสิ่งแวดล้อมของการดื่มสุรา และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ดื่ม มาตรการต่างๆ ที่ใช้ในการจัดการกับปัญหาการบริโภคขณะเมาสุรา รวมทั้งการรณรงค์ทางสื่อมวลชนและโครงการต่างๆ ของประชาชนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการบริโภคหลังจากดื่มสุราในชุมชน

2. การป้องกันขั้นทุติยภูมิ (Secondary prevention) จะเน้นที่การค้นหาและวินิจฉัยผู้มีปัญหาจากการดื่มแอลกอฮอล์ได้ตั้งแต่ในระยะเริ่มต้น โดยมีเป้าหมายสำหรับกลุ่มที่มีความเสี่ยงเพิ่ม

มากขึ้นจากการดื่มสุรา (Hazardous or harmful drinkers) แต่ยังไม่ติดสุรา การป้องกันขั้นทุติยภูมิ ประกอบด้วยการใช้เครื่องมือในการคัดกรองภาวะการดื่มสุราแบบเสี่ยง แบบอันตรายและภาวะติดสุรา และการดูแลจัดการสำหรับผู้ที่ถูกค้นพบว่ามีปัญหาเหล่านี้ โดยการจัดการแบบย่อ (brief หรือ very brief intervention)

3. การรักษาระดับตติยภูมิ (Tertiary prevention) จะเป็นการรักษาพยาบาลสำหรับผู้ติดสุราแล้ว ซึ่งประกอบด้วย การถอนพิษแอลกอฮอล์ (Alcohol detoxification) การรักษาภาวะขาดสุรา (Alcohol withdrawal) และการรักษาระยะยาวสำหรับผู้ติดสุราเพื่อไม่ให้กลับไปใช้สุราอีก (Relapse prevention)

สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญและสนใจศึกษาการป้องกันในระดับปฐมภูมิ เพื่อป้องกันไม่ให้อายุรุ่นตอนต้นซึ่งเป็นผู้ที่ไม่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งจัดได้ว่าเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการเริ่มต้นดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยมีมาตรการที่ใช้ในการป้องกันระดับปฐมภูมิต่อปัญหาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประกอบด้วยมาตรการ 3 ประการ คือ การควบคุม การให้การศึกษา และการให้ทางเลือกแบบอื่นๆ ซึ่งทั้งสามวิธีการนี้อาจจะใช้ร่วมกัน หรือการใช้วิธีการหนึ่งอาจจะเป็นการปูพื้นฐานสำหรับใช้อีกวิธีต่อมา โดยมีมาตรการสำหรับประชากรทั่วไปในประเทศ เช่น มาตรการเกี่ยวกับการกำหนดราคาของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Fiscal measures) มาตรการทางกฎหมายต่างๆ (legislative measures) ซึ่งจะมีผล ต่อการเข้าถึงได้ง่ายในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (availability of alcohol) เช่น การควบคุมจำนวนและชนิดของสถานบริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และเวลากับสถานที่ที่จะอนุญาตให้ขายแอลกอฮอล์ได้ และการควบคุมการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และมาตรการสำหรับผู้ทำงานหรือผู้ที่อยู่ในสถานการณที่มีความเสี่ยงสูงหากมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น มาตรการเพื่อป้องกันอันตรายจากการขับรถหลังการดื่มสุรา และการห้ามใช้สุราในงานกีฬาต่างๆ หรือในงานที่มีความเสี่ยงสูง ทั้งนี้มาตรการในเชิงควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แบ่งออกเป็น 4 มาตรการ ได้แก่

1. การควบคุมการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การโฆษณาต่อต้านการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการควบคุมการเป็นผู้สนับสนุนหรืออุปถัมภ์กิจกรรมด้านกีฬาหรือด้านศิลปะวัฒนธรรมโดยบริษัทอุตสาหกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2. การติดคำเตือนเกี่ยวกับพิษภัยของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนฉลากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

3. การควบคุมความสามารถในการเข้าถึง (availability) เครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยผ่านการควบคุมราคาของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการเก็บภาษีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การกำหนดชั่วโมงการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานบริการต่างๆ การควบคุมการขายแอลกอฮอล์ในร้านขายของชำ

4. การกำหนดอายุต่ำสุดที่จะดื่มสุราได้ตามกฎหมายซึ่งมีความสอดคล้องกับ นโยบายและมาตรการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย โดยมีการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีความเกี่ยวข้องกับมาตรการทางกฎหมายไว้หลายฉบับ ซึ่งไม่ได้มีแนวคิดหรือออกแบบมาเพื่อจัดการปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยตรง แต่มีผลในการจัดการการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และ

ถูกจัดเป็นนโยบายแอลกอฮอล์ด้วย อาทิเช่น พระราชบัญญัติสุรา พ .ศ. 2493 พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ .ศ. 2546 พระราชบัญญัติอาหาร พ .ศ. 2522 พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ .ศ. 2522 พระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2544 และพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ .ศ. 2551 ซึ่งสรุปมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทย ดังนี้ (ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา . 2556: 175-191)

1. มาตรการทางภาษีและราคา
2. การควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคล
3. การดัดแปลงสถานการณ์และบริบทการบริโภค เช่น การจัดกิจกรรมทางเลือก (กิจกรรมปลอดเหล้า)

4. การควบคุมการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการควบคุมกิจกรรมการส่งเสริมการขาย การห้ามโฆษณา การควบคุมเนื้อหาและช่องทางการโฆษณาผ่านสื่อต่างๆ การกำหนดให้มีคำเตือนทางด้านสุขภาพ

5. การสุศึกษาและการโน้มน้าว ที่มีสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และเครือข่ายองค์กรงดเหล้ามีบทบาทหลักในการดำเนินการรณรงค์สาธารณะ เช่น การวัดระดับความเข้มข้นของแอลกอฮอล์ในเลือด (BAC) ที่ระดับ 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ (mg%) ในระดับเดียวกันในทุกกลุ่ม

6. การบำบัดรักษาและคัดกรอง ซึ่งเป็นการบำบัดรักษาผู้มีปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งมีให้บริการในสถานบริการสาธารณสุขทุกแห่ง โดยมีโรงพยาบาลในสังกัดกรมสุขภาพจิตให้บริการคลินิกเฉพาะทาง

ซึ่งปัจจุบันได้มีวิวัฒนาการสำหรับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จนมาถึงกฎหมายหลักคือ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ .ศ. 2551 ที่มีแนวคิดเพื่อควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการป้องกันแก้ไขปัญหาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยเฉพาะ ซึ่งเป็นนโยบายที่ให้ความสำคัญกับการควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การควบคุมบริบทการดื่ม และการควบคุมการโฆษณา เป็นสำคัญ และล่าสุดมียุทธศาสตร์นโยบายแอลกอฮอล์ระดับชาติ พ.ศ. 2555- 2559 และแผนปฏิบัติการในการเป็นรอบและทิศทางการดำเนินงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทย หลังจากได้รับรองจากที่ประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2552 สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค เป็นหน่วยงานหลัก มีเป้าหมายหลักของแผนปฏิบัติการ 4 ประการ ได้แก่

1. เพื่อควบคุมปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสังคม
2. เพื่อป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มหน้าใหม่ และควบคุมความชุกของผู้บริโภค
3. เพื่อลดความเสี่ยงของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งในมิติปริมาณ รูปแบบ และพฤติกรรมหลังการบริโภค

4. เพื่อจำกัดและลดความรุนแรงของปัญหาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จากแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน นโยบายและมาตรการต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่ามีความเกี่ยวข้องกับมาตรการทางด้านกฎหมาย เพื่อควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่ายของบุคคล ส่วนมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนที่จะเกิดปัญหาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ การให้ความรู้และการสร้างเจตคติที่ถูกต้องในระบบการศึกษาทุกระดับ ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดการป้องกันปัญหาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับปฐมภูมิ ที่ประกอบไปด้วย การควบคุม การให้การศึกษา และการให้ทางเลือกแบบอื่นๆ ทั้งนี้เพื่อสร้างความตระหนักให้บุคคลออกห่างและป้องกันตนเองไม่ให้เข้าไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย

ความหมายของพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผู้วิจัยพบว่าในการศึกษาของต่างประเทศจะกล่าวถึงการป้องกันในบริบทของการสร้างโปรแกรมต่างๆ พัฒนาโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มวัยรุ่นและประชาชนกลุ่มอื่น หรือส่วนใหญ่จะเน้นศึกษาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งผู้วิจัยยังไม่พบว่ามี การให้นิยามความหมายของพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของการศึกษาต่างประเทศ แต่พบว่ามีการกล่าวถึงการป้องกันที่เกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันทางด้านสุขภาพไว้ ดังเช่นการศึกษาของคาลและคอบบ (Werle. 2011: 1-2 citing Kas & Cobb 1966: 246) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมการป้องกันสุขภาพ หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของบุคคลที่เชื่อว่าทำให้ตนเองมีสุขภาพดีและป้องกันการเจ็บป่วยที่จะเกิดขึ้น ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และพบว่ามีนักวิชาการและนักวิจัยไทยได้กล่าวถึงความหมายของพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไว้หลายท่าน ได้แก่ ประนอม กาญจนนิช (2548: 9) หมายถึง พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติตัวและแสดงออกเพื่อป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนพรทิพย์ ขุนจันทร์ (2551: 7) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง การปฏิบัติของนักเรียนที่แสดงถึงเจตนาในการมีพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และโชติวัน อนุจร (2554: 7) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติตัวและแสดงออกเพื่อป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สอดคล้องกับ สุริพร คนละเอียด (2548: 8) พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติของนักเรียนเพื่อให้สามารถเผชิญหรือหลีกเลี่ยงต่อสภาวะการณ์ที่เสี่ยงต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ และเดือนแก้ว ลีทองดี (2551: 6) พฤติกรรมการควบคุมและป้องกันการดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง การกระทำที่แสดงออกถึงการปฏิบัติในการหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงที่นำไปสู่การ

ตี๋มแอลกอฮอล์ และการกระทำกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพและเป็นประโยชน์ต่อตนเอง เช่น การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การปฏิเสธเมื่อถูกชักชวน การเที่ยวกลางคืน เป็นต้น

พฤติกรรมป้องกันการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ หมายถึง การกระทำของวัยรุ่นตอนต้นที่ป้องกันไม่ให้ตนเองไปตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ (ดวงฤทัย สุคนธปฏิบัติ 2547: 29-30)

1. การควบคุมตนเอง ซึ่งได้แก่

1.1 การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เช่น การเล่นดนตรี เล่นกีฬา เป็นอาสาสมัคร เข้าค่ายหรือเข้าชมรม อ่านหนังสือ เป็นต้น เพื่อเป็นการฝึกฝนตนเองให้เป็นคนที่มีความรับผิดชอบ

1.2 การรู้จักปฏิเสธเมื่อมีบุคคลมาชักชวนไปตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์

1.3 ไม่ใช้เครื่องตี๋มที่มีแอลกอฮอล์เพื่อสร้างความเพลิดเพลินใจ การสร้างความกล้าหรือการบรรเทาความเจ็บปวดของร่างกายและจิตใจ

1.4 การรู้จักผ่อนคลายความเครียด โดยการทำกิจกรรมคลายเครียด เช่น การปลูกต้นไม้

1.5 การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน หรือกิจกรรมทางสังคม

1.6 เมื่อมีปัญหาหรือความวิตกกังวล ความคับข้องใจควรปรึกษาบุคคลที่ใกล้ชิดที่เข้าใจในพฤติกรรมของวัยรุ่น สามารถช่วยเหลือตามสมควร เช่น พ่อแม่ พี่น้อง ครู เป็นต้น

1.7 ทำกิจกรรมร่วมกับสมาชิกในครอบครัว

1.8 การเลือกคบเพื่อนที่ดี

2. การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมชักนำไปสู่การตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ ได้แก่

2.1 การหลีกเลี่ยงการเลือกคบเพื่อนที่ตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์หรือติดยาเสพติดและหลีกเลี่ยงการคบเพื่อนที่เกเร

2.2 หลีกเลี่ยงการเข้าไปในแหล่งที่จำหน่ายหรือบริการเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ เช่น ร้านจำหน่ายสุรา ไนท์คลับ หรืองานสังสรรค์ที่มีการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ เป็นต้น

2.3 ไม่กระทำพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหา เช่น การหนีเรียน การทะเลาะวิวาท

2.4 การไม่ดูโฆษณาที่ยั่วยุหรือชักนำไปสู่การตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์

นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ให้ความหมาย พร้อมทั้งแบ่งองค์ประกอบของพฤติกรรมป้องกันการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ ดังเช่น สุภาณี พันธุ์ประพันธ์ (2549: 8) กล่าวว่า พฤติกรรมป้องกันการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ว่า หมายถึงการปฏิบัติตนของนักศึกษาที่แสดงเจตนาที่จะปฏิเสธหรือหลีกเลี่ยงการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ การพยายามทำกิจกรรมอื่น เช่น หลีกเลี่ยงการเข้าสังคมกับเพื่อนที่ตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์โดย ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น การออกกำลังกาย เล่นดนตรี อ่านหนังสือ หรือทำงานอดิเรกอื่น ๆ และสาธิต พุทธชัยยงค์ (2548: 25) ได้กล่าวถึง พฤติกรรมป้องกันการตี๋มเครื่องตี๋มผสมแอลกอฮอล์ หมายถึง การแสดงออกหรือการกระทำของนักเรียนที่เป็นไปเพื่อป้องกันการตี๋มเครื่องตี๋มผสมแอลกอฮอล์ นั้นเกี่ยวข้องกับในเรื่องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ การปฏิเสธเมื่อเพื่อนชวน และอัจฉรา มุลรัตน (2557: 7) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมป้องกันการตี๋ม

เครื่องตีแอลกอฮอล์ หมายถึง การปฏิบัติตนของวัยรุ่นตอนต้นในการป้องกันตนเองจากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ โดยการปฏิเสธการชักชวนจากเพื่อนในการทำพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ การไม่คบเพื่อนที่ตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ การหลีกเลี่ยงสถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ การปรึกษาบุคคลใกล้ชิดเมื่อตนเองมีปัญหา และการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับสุริยา มุลลิส (2551: 7) ได้ให้ความหมายการปฏิบัติเพื่อป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ หมายถึง การปฏิบัติตัวของนักเรียนในเรื่องของการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยการเล่นกีฬา เล่นดนตรี อ่านหนังสือ ดูโทรทัศน์ ฟังเพลงหรือเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน การปฏิเสธการชักชวนจากเพื่อนในการทำพฤติกรรมต่างๆ ที่เสี่ยงต่อการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ นอกจากนี้ ชลธิชา อรุณพงษ์ (2552: 8) ได้กล่าวว่าพฤติกรรมในการป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ควรที่จะเริ่มที่การป้องกันเบื้องต้นก่อนที่จะเกิดปัญหา และถ้าเมื่อต้องตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ควรมีแนวทางที่ควบคุมการตี คือ หลีกเลี่ยงการตีเพื่อลดความเครียด ความวิตกกังวล หรือการซึมเศร้า ตีเครื่องตีแอลกอฮอล์พร้อมอาหารโปรตีน แล ะตีที่ไม่มีก๊าซคาร์บอนเนตผสมเพราะจะทำให้มีการดูดซึมดี หลีกเลี่ยงการตีเพื่อเป็นเกม การต่อรองที่ชักชวนให้มีการตีมากขึ้น รายละเอียดดังนี้

ตาราง 1 แสดงองค์ประกอบของพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์

ผู้วิจัย(ปี)	องค์ประกอบพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์					
	การหลีกเลี่ยงจากสิ่งชักนำไปสู่การตี	การปฏิเสธการชักชวนให้ตีเครื่องตีแอลกอฮอล์	การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	ความตั้งใจไม่ดื่มไม่ซื้อ	การปรึกษาบุคคลเมื่อตนมีปัญหา	การไม่มั่วสุมกับเพื่อนที่ตี
ดวงฤทัย สุคนธ์ปฏิภาค (2547)	✓	✓	✓		✓	
ประนอม กาญจนนิช (2548)		✓	✓			✓
สาธิต พุทธชัย (2548)		✓	✓			
สุภาณี พันธุ์ประพันธ์ (2549)	✓	✓	✓		✓	
ราณี วงค์เดช (2549)	✓	✓				
พรทิพย์ ขุนจันทร์ (2551)	✓	✓				

ชลธิชา อรุณพงษ์ (2552)		✓	✓		✓
สุรัชยา มุลาลี (2551)		✓	✓	✓	
เดือนแก้ว ลีทองดี(2551)	✓	✓	✓		
โชติวัน อนุจร (2554)		✓	✓		✓
อัจฉรา มุลรัตน์ (2557)	✓	✓	✓	✓	✓

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น สรุปได้ว่า พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง การกระทำของวัยรุ่นตอนต้นที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่อมีสิ่งชักจูงที่นำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมที่มีประโยชน์เพื่อไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่เสี่ยงกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) การหลีกเลี่ยงสิ่งชักจูงไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ การหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่ส่งเสริมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การหลีกเลี่ยงเพื่อนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และไม่มั่วสุมกับเพื่อนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การหลีกเลี่ยงการเข้าไปในสถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการดื่มหรือแหล่งที่จำหน่ายหรือบริการเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ การหลีกเลี่ยง การดูโฆษณาที่ยั่วยุหรือชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2) การปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ การปฏิเสธเมื่อเพื่อนชวนไปดื่ม การปฏิเสธเมื่อคนในครอบครัวชวนให้ดื่มหรือการปฏิเสธเมื่อคนรู้จักชวนให้ดื่ม และ 3) การใช้เวลาว่างทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น การไปออกกำลังกายเคลื่อนไหวร่างกาย การอ่านหนังสือ เป็นต้น

การวัด

การสร้างเครื่องมือวัดที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่ผ่านมามีพบว่าเป็นการทบทวนมาตรการและแนวทางป้องกันในระดับเบื้องต้นที่เกี่ยวข้อง เช่น การศึกษาของ ชลธิชา อรุณพงษ์ (2552) ได้สร้างแบบวัดพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ในมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ การไม่มั่วสุมกับเพื่อนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนหรือขอร้องให้ดื่ม และการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นมาตรฐานค่า 4 ระดับ ตั้งแต่ปฏิบัติทุกครั้ง (4 คะแนน) ถึงไม่ปฏิบัติเลย (1 คะแนน) มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.84 การศึกษาของ พรพิมล วรภูมิพุทธพงศ์ (2553) ได้สร้างแบบวัด ในกลุ่ม มีจำนวน 30 ข้อ ได้แยกออกเป็น 2 ด้าน คือด้านแรกการไม่ดื่มและปฏิเสธที่จะดื่มเมื่อถูกชักชวน และการหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่นำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และหรือทำกิจกรรมอื่นๆที่เหมาะสมแทนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.94 การศึกษา ดวงฤทัย สุนทรปฎิภาด (2548) ได้สร้างแบบวัดกับวัยรุ่นตอนต้น โดยมีข้อคำถามจำนวน 8 ข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ ตั้งแต่ทำเป็นประจำ (3 คะแนน) ถึงไม่เคยทำ (1 คะแนน)

มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.74 ส่วนการศึกษาของ สาทร พุทธชัยยังค์ (2548) ได้สร้างแบบวัด พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่นตอนต้น มีข้อคำถามจำนวน 47 ข้อ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านการเลือกคบเพื่อน จำนวน 14 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.705 ด้านการใช้เวลาว่าง จำนวน 22 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.910 ด้านการปฏิเสธจำนวน 11 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.774 เป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่เห็นด้วยมากที่สุด (5 คะแนน) ถึงเห็นด้วยน้อยที่สุด (1 คะแนน) มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาทั้งฉบับ เท่ากับ 0.89

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่าการสร้างเครื่องมือวัด พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่ามีประเด็นหลักๆ 3 ด้าน คือ 1) การหลีกเลี่ยง ซึ่งประกอบด้วย การหลีกเลี่ยงสถานที่ที่เอื้อต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หลีกเลี่ยงจากบุคคลที่จะนำไปสู่ทางเสียหาย หลีกเลี่ยงการเข้าสังคมกับเพื่อนที่ดื่ม และการไม่มั่วสุมกับเพื่อนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การหลีกเลี่ยงการมีกิจกรรมที่ส่งเสริมการดื่ม การหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงที่นำไปสู่การดื่ม 2) การปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มได้แก่ การปฏิเสธการถูกชักชวนหรือขอร้องให้ดื่ม การปฏิเสธการชักชวนให้ดื่มจากเพื่อน การปฏิเสธการถูกชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในทุกสถานการณ์ 3) การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น การเล่นกีฬา การออกกำลังกาย การอ่านหนังสือ เป็นต้น ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดขึ้นจากแนวคิดและคำนิยามของพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร่วมกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 3 ด้าน ข้อคำถามเป็นลักษณะมาตรประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่คือ จริงที่สุด (6 คะแนน) ถึงไม่จริงเลย (1 คะแนน) ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่าเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าผู้ที่ตอบที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า มีการศึกษาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีความสัมพันธ์ทั้งจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ดังเช่น การศึกษาของ พรพิมล วรภูมิพุทธพงศ์ และสงคราม เชาวน์ศิลป์ (2551) พบว่าการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน การคบเพื่อนที่มีลักษณะและพฤติกรรมปลอดภัย การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ร้อยละ 41.1 ในกลุ่มนักศึกษา จำนวน 580 คน การศึกษาของ ดวงฤทัย สุคนธปฏิภาค (2547) ผลการศึกษาพบว่าวัยรุ่นตอนต้น จำนวน 417 คน ส่วนใหญ่มีการรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 72.4 การรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนคิดเป็นร้อยละ 62.4 และการรับรู้การสนับสนุนจากครู คิดเป็นร้อยละ 58.5 กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 60 และดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 57.6 ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การศึกษาของประสิทธิ์ ไกยราช (2553) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการสร้างแรงจูงใจต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังในการ

หลีกเลี่ยงการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น ในกลุ่มนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ไม่เคยตีเครื่องตีแอลกอฮอล์เลยหรือเคยทดลองตีไม่เกิน 1 แก้ว ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองมีการรับรู้ความสามารถของตนในการหลีกเลี่ยงการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ มีการตั้งใจต่อการหลีกเลี่ยงการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ แตกต่างกับจากกลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับการศึกษาของ อัจฉรา มุลรัตน์ (2557) ที่ศึกษาผลของโปรแกรมการสร้างแรงจูงต่อพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้นที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองหลังได้รับโปรแกรมการสร้างแรงจูงใจแล้วมีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์สูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรม และสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับความรู้ตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งจากการศึกษา สำหรับการศึกษานี้ในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเพื่อป้องกันนั้น ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเพื่อจัดทำโดยมีเป้าหมายเพื่อป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น โดยไม่ได้ระบุเป็นพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์โดยตรง เช่น ได้มีการถึงศึกษาพฤติกรรมความเสี่ยงต่ำและโอกาสที่จะตีเครื่องตีแอลกอฮอล์เพียงครั้งเดียว ที่พบว่าความตั้งใจในการป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์ทางลบกับความเสี่ยงต่ำและโอกาสต่อตีเครื่องตีเครื่องตีแอลกอฮอล์เพียงครั้งเดียว (Murgraff; Mcdermott; & Walsh. 2003)

2. แนวคิดการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น การวิจัยระยะที่ 1

การศึกษาพฤติกรรมมนุษย์มีหลายแนวทางที่จะสามารถทำความเข้าใจและอธิบายพฤติกรรมของบุคคลที่เกิดขึ้น แนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์มีหลักการในการอธิบายปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมด้วยการให้ความสำคัญในการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมที่ได้มาจาก 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ประการแรกเป็นสาเหตุจากภายในตัวบุคคลที่เป็นลักษณะทางจิต เช่น เจตคติ บุคลิกภาพ การรับรู้ ประการที่สองเป็นสาเหตุภายนอกตัวบุคคล เช่น สภาพแวดล้อมทางสังคม ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ซึ่งในการพัฒนาพฤติกรรมนั้นอาจจะพัฒนาที่ตัวแปรปัจจัยภายนอกหรือปัจจัยภายในได้ (จรรยา สุวรรณทัต . 2537) การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาตามแนวคิดพฤติกรรมศาสตร์เป็นหลัก ซึ่งเป็นการศึกษาแบบสหวิทยาการ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่ออธิบาย ทำนายและพัฒนาพฤติกรรมของบุคคลได้ ทั้งนี้เพราะไม่มีศาสตร์สาขาใดเพียงสาขาหนึ่งที่สามารถอธิบายสาเหตุและผล ของพฤติกรรมประเภทต่างๆ ของมนุษย์ได้อย่างครอบคลุมและครบถ้วน ความรู้จากสาขาวิชาต่างๆ ที่นำมาใช้นั้น มีความสำคัญไม่เท่าเทียมกัน ขึ้นอยู่กับปัญหาและพฤติกรรมที่ต้องการวิจัย (งามตา วณิชานนท์. 2536: 7; อ้างอิงใน Berelson.1968: 41-45) แนวคิดพฤติกรรมศาสตร์จึงเป็นการศึกษาพฤติกรรมของบุคคลอย่างเป็นระบบเพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับคนทำอะไรมากกว่าจะบรรยายว่าเขาควรทำอะไร (ประทีป จินนี้. 2558) ดังนั้นในครั้งนี้อย่างนี้ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการศึกษาตามแนวทางทางพฤติกรรมศาสตร์เพื่อทำความเข้าใจพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ของ

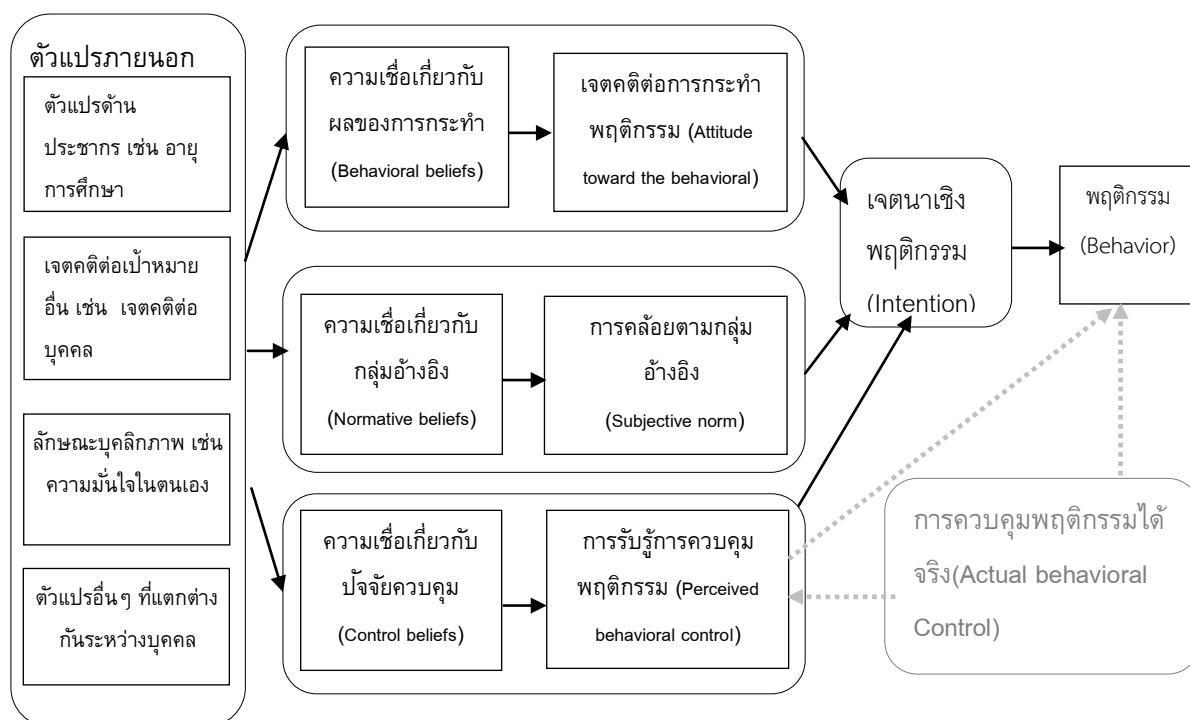
วัยรุ่นตอนต้น ซึ่งการวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมมนุษย์ 2 ประเภท คือ สาเหตุภายในของบุคคล ซึ่งเป็นลักษณะทางจิตของบุคคล เช่น เจตคติ แรงจูงใจ การรับรู้ในเรื่องต่างๆของบุคคล เป็นต้น และสาเหตุที่มาจากภายนอกของบุคคล เช่น สภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม ม เพื่อทำความเข้าใจโดยการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลหรือบุคคลจะทำอย่างไรในการป้องกันตนเองไม่ให้มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่มีการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น ผู้วิจัยพบว่ามีหลายแนวคิดและทฤษฎีที่อธิบายปัจจัยเชิงสาเหตุซึ่งหนึ่งในนั้นคือ ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Ajzen, 1991) ที่พัฒนามาจากทฤษฎีกระทำด้วยเหตุผล (Ajzen & Fishbein, 1980) โครงสร้างของทฤษฎีนี้มีลักษณะคล้ายกับทฤษฎีกระทำด้วยเหตุผล มีความแตกต่างที่สำคัญอยู่ที่ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนได้เพิ่มตัวแปรการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control) เข้ามา ซึ่งมีความสามารถอธิบายพฤติกรรมของบุคคลที่ไม่ได้อยู่ในการควบคุมของบุคคลอย่างเต็มที่ ทำให้บุคคลไม่สามารถตัดสินใจได้แน่นอนว่าจะทำหรือไม่ทำ ต้องอาศัยโอกาสหรือทรัพยากรอื่น ๆ เช่น เงิน เวลา ทักษะ การร่วมมือจากบุคคลอื่น โดยพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มก็เช่นเดียวกัน ซึ่งบุคคลนอกจากจะมีข้อมูลต่างๆ ในการตัดสินใจมากมาย แต่การจะบรรลุถึงเป้าหมายของพฤติกรรมป้องกันไม่ได้ขึ้นอยู่กับเจตนาหรือความตั้งใจหรือความต้องการของบุคคลเพียงอย่างเดียว ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะสามารถควบคุมไม่ให้เข้าไปสู่วงจรการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อีกด้วย นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบอีกว่าความตั้งใจของบุคคลนั้นเมื่อเป็นความตั้งใจที่ดีจะส่งผลให้มีการวางแผนที่จะกระทำหรือเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ได้สำเร็จ (Gollwizer, 1999) ซึ่งแนวคิดเชิงทฤษฎี The Health Action Process Approach ได้ให้ความสำคัญและสนใจศึกษาความตั้งใจแสดงพฤติกรรมของบุคคล ได้มีการศึกษาเพื่อขยายองค์ความรู้ต่อไปอีกถึงตัวแปรที่คั่นกลางความตั้งใจแสดงพฤติกรรม (Intentions) และพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งทั้งทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซ็น และ The Health Action Process Approach การนำไปศึกษาในหลากหลายพฤติกรรมซึ่งผลการศึกษาเป็นที่ยอมรับถึงอำนาจในการทำและอธิบายพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้จึงผู้วิจัยได้นำเสนอรายละเอียดตามแนวคิดทฤษฎีที่นำมาวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รายละเอียดดังนี้

การใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนอธิบายและทำนายพฤติกรรม

การศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคลนั้นมีหลายสาเหตุ ตามหลักจิตวิทยา การกระทำพฤติกรรมใดๆ ของบุคคลจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ เช่น ความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น ความต้องการที่จะกระทำ ความพร้อมที่จะกระทำ ความเพียรพยายามที่จะกระทำให้สำเร็จ (Mishchel & Michel, 1976: 85) โดยนักจิตวิทยาในสำนักปัญญานิยมเชื่อว่าต้องมีบางสิ่งที่อยู่ภายใต้ตามธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งก็คือกระบวนการทางปัญญาหรือ

กระบวนการทางสมองที่ทำให้เกิดการกระทำพฤติกรรมออกมา เช่น การรับรู้สิ่งเร้า การตัดสินใจ การรับรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก ความคิด เป็นต้น และความเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีแรงจูงใจอยู่ภายในของตนเองที่จะกระทำความดีเพื่อพัฒนาตนเองโดยตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมในลักษณะผู้ควบคุม และเป็นผู้ที่มีอิทธิพลเหนือสิ่งแวดล้อม (สิทธิโชค วรรณสันติกุล. 2546: 15-18) แนวคิดทางจิตวิทยาที่นำเสนอโดยไอเซ็น คือทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ต่อมาจากทฤษฎีกระทำด้วยเหตุผลของฟิชบายน์และไอเซ็น (Ajzen & Fishbein. 1980) ทฤษฎีนี้มีแนวคิดว่าการกระทำพฤติกรรมของบุคคลนั้นเป็นผลมาจากการตัดสินใจบนข้อมูลที่มีอยู่ ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม โดยมีตัวแปรเจตคติต่อการทำพฤติกรรม อิทธิพลของกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม ร่วมกันมีผลต่อเจตนาเชิงพฤติกรรม ซึ่งถ้าบุคคลมีเจตคติเห็นด้วยต่อพฤติกรรม ได้รับอิทธิพลจากกลุ่มอ้างอิงมีการสนับสนุน และเชื่อว่าตนควบคุมพฤติกรรมนั้นได้มากเท่าไร บุคคลนั้นยิ่งจะมีเจตนาที่จะทำพฤติกรรมนั้นมากขึ้นเท่านั้น และเมื่อมีเจตนาที่หนักแน่นก็จะนำไปสู่การทำให้พฤติกรรมนั้น โดยเฉพาอย่างยิ่งถ้าบุคคลยังมีระดับของความสามารถที่จะควบคุมปัจจัยต่าง ๆ และมีความสามารถที่จะทำพฤติกรรมนั้นได้ จะยังมีเจตนาที่จะทำพฤติกรรมเพิ่มขึ้น นำไปสู่โอกาสที่จะทำพฤติกรรมนั้นมากขึ้นด้วย นอกจากนั้นยังคาดว่าความเชื่อของบุคคล ยังมีผลมาจากตัวแปรอื่น ๆ จึงได้ มีเพิ่มการศึกษา ตัวแปรภายนอก (External variables) ได้แก่ ตัวแปรชีวสังคม เจตคติต่อเป้าหมายอื่นที่คาดว่าจะส่งผลกับพฤติกรรม ลักษณะบุคลิกภาพ รวมถึงตัวแปรอื่นๆ ที่แตกต่างกันระหว่างบุคคล ซึ่งดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ1 ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Ajzen. 2006; Montañó & Kasprzyk. 2008)

ดังนั้นการใช้ทฤษฎีพฤติกรรมทำตามแผนอธิบายและทำนายพฤติกรรม ผู้วิจัยขอเสนอ รายละเอียดตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรม ดังนี้

ความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ความตั้งใจของบุคคลเป็นตัวแสดงถึงความทุ่มเทและความพยายามที่จะกระทำพฤติกรรมเป้าหมาย กล่าวคือ ถ้าบุคคลมีความตั้งใจแน่วแน่ต่อสิ่งที่ตั้งเป้าหมายจะทำให้บุคคลนั้นเรียนรู้สิ่งนั้นๆ และสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและแจ่มแจ้ง (จรรยา สุวรรณทัต . 2545) การศึกษาในบริบทของไทยมีนักวิชาการได้แปลศัพท์คำว่า Intention โดยใช้คำว่า “เจตนา” ประกอบอยู่ในรูปประโยค เช่น เจตจำนงเชิงพฤติกรรม เจตนาเชิงพฤติกรรม (จิระวัฒน์ วงศ์สวัสดิวัฒน์. 2538; สิทธิโชค วรานุสันติกุล.2543; อังคินันท์อินทรกำแหง . 2552) หรือใช้คำว่า “ตั้งใจ” ประกอบอยู่ในรูปประโยค เช่น การตั้งใจ (จรรยา สุวรรณทัต . 2545) ความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรม (ธีระ กุลสวัสดิ์ . 2556) สำหรับในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้คำว่า ความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรม

แนวคิดหนึ่งที่ได้ให้ความสำคัญศึกษาตัวแปรความตั้งใจ (Intentions) คือทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซ็น (Ajzen. 1991) พัฒนามาจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action) ของฟิชไบน์และไอเซ็น (Fishbein & Ajzen. 1975) ได้กล่าวถึง ความตั้งใจ หมายถึง ความรู้สึกที่อยู่ภายในจิตใจของบุคคลที่จะเลือกหรือกระทำพฤติกรรมนั้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ความเป็นไปได้หรือโอกาสหรือความพยายามที่บุคคลจะแสดงการกระทำนั้นๆ (Ajzen; & Fishbein. 1980; Ajzen. 1985; 1991) สำหรับทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซ็น ตัวแปร Intention เป็นปัจจัยหลักในการกำหนดพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งความตั้งใจนี้มีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนบุคคล คือเจตคติต่อพฤติกรรม

เกิดขึ้นจากการรวมกันระหว่างความเชื่อและผลของการกระทำพฤติกรรมนั้นและปัจจัยทางสังคมคือได้รับการสนับสนุนจากบรรทัดฐานกลุ่มอ้างอิง (Subjective norm) ที่เกิดขึ้นจากการรวมกันระหว่างความเชื่อของกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะ คล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และในช่วงยุคหลังที่พฤติกรรมบุคคลมีจำนวนมากที่มีความซับซ้อนในการพิจารณาและอธิบายถึงการแสดงพฤติกรรม ไอเซ็นได้อภิปรายเพิ่มเติมว่าความสำเร็จของการกระทำไม่ได้ขึ้นอยู่กับความตั้งใจเพียงอย่างเดียว แต่บุคคลจะต้องมีระดับการควบคุมพฤติกรรมที่เพียงพอ โดยสะท้อนออกมาจากการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived behavioral control) และยังเป็นตัวแปรที่กำหนดความตั้งใจแสดงพฤติกรรมของบุคคลอีกตัวแปรหนึ่งด้วย ซึ่งเกิดจากการรวมกันระหว่างความเชื่อของปัจจัยควบคุมและการรับรู้อำนาจในการควบคุมของปัจจัยนั้นๆ (Ajzen. 1991; 2002)

กล่าวคือบุคคลมีความตั้งใจแน่วแน่ มีความเชื่อมั่นและพยายามมากเพียงใด มีความเป็นไปได้ที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมมากเพิ่มขึ้นเท่านั้นซึ่งมีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนบุคคล

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า มีการนำตัวแปร Intention ตามแนวคิดไอเซ็นไปศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มวัยรุ่น (Marcoux;& Shope.1997; McMillan & Conner. 2003) ศึกษาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ และการใช้กัญชาในกลุ่มผู้ใหญ่ (Kam et al. 2008) ซึ่งในการศึกษครั้งนี้ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับการศึกษาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่พบว่ามีศึกษาน้อยมากที่ให้ความหมายไว้โดยตรง ผู้วิจัยจึงได้ทำการทบทวนงานวิจัยที่ให้ความหมายที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมป้องกันทั่วไปๆ เช่น วรรณชนก จันทรชุม (2547) ได้กล่าวถึง เจตนาในการป้องกันการสูบบุหรี่ หมายถึง การแสดงความตั้งใจหรือความต้องการหรือความพยายามหรือการวางแผนของนักเรียนที่จะกระทำเพื่อไม่ให้ตนสูบบุหรี่ ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ที่ได้กำหนดไว้ การศึกษาของประสิทธิ์ ไกยราช (2553) ได้กล่าวถึงความตั้งใจต่อการหลีกเลี่ยงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง เจตนาของนักเรียนในการที่จะพยายามปฏิบัติตนหรือวางแผนที่จะปฏิบัติตนเพื่อป้องกันตนเองจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการศึกษาของอดิศักดิ์ พลสาร (2553) ได้กล่าวว่า ความตั้งใจในการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง ความตั้งใจนักเรียนที่จะปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4

ดังนั้นจากที่ได้กล่าวมาจึงสามารถสรุปแนวคิดเกี่ยวกับความตั้งใจแสดงพฤติกรรม ได้ว่าเป็นความรู้สึกความเชื่อมั่นของตนเอง รวมถึงความพยายามที่อยู่ในจิตใจของบุคคลในการจะเลือกกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จึงได้ให้ความหมายของ ความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง ระดับความมุ่งมั่นส่วนบุคคลของวัยรุ่นตอนต้นที่จะแสดงพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ว่ามีมากน้อยเพียงใด ที่จะหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การแสดงความตั้งใจที่จะปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการแสดงถึงความตั้งใจที่จะใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

การวัด

การดำเนินการวัดตัวแปรความตั้งใจแสดงพฤติกรรม เป็นการวัดตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซ็น ซึ่งต้องมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบทั้ง 4 ของพฤติกรรมที่ได้กำหนดไว้ คือ เป้าหมาย การกระทำ บริบท และเวลา (Ajzen. 1980:41-52) ซึ่งสิ่งสำคัญในการวัดความตั้งใจของบุคคลนั้น คือ 1) ความสอดคล้องระหว่างความตั้งใจและพฤติกรรม การวัดจะเกิดความเที่ยงตรงมากขึ้นถ้าการวัดความตั้งใจและพฤติกรรมให้สอดคล้องกันในความจำเพาะทั้งในเรื่องของการกระทำ เป้าหมาย บริบท และเวลา 2) ความคงอยู่ของ ความตั้งใจ (Stability of Intention) เนื่องจากความตั้งใจของบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา และยังขึ้นอยู่กับตัวแปรเหล่านี้ ได้แก่ ระยะเวลา ระหว่างการวัดความตั้งใจกับการวัดพฤติกรรม นักวิจัยควรเว้นทั้งระยะระหว่างความตั้งใจกับการวัดพฤติกรรมไม่นานนัก เพื่อให้การวัดมีความแม่นยำมากที่สุดและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การวัดจึงต้องมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบทั้งสี่ของพฤติกรรมที่กำหนดไว้ คือ เป้าหมาย การกระทำ บริบท และเวลา จึงจะทำให้สามารถวัดและทำนายแนวโน้มการกระทำ พฤติกรรมของบุคคลจากความตั้งใจได้แม่นยำ ซึ่งการวัดความตั้งใจสามารถใช้ข้อคำถามหลายๆ ในการประเมินได้ (Aizen. 2002: 4) แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การวัดความตั้งใจในการเลือกและการวัดความตั้งใจในด้านความถี่ ซึ่งการวัดความตั้งใจในการเลือกนั้น หมายถึง การวัดการควบคุม พฤติกรรมว่าจะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้น เช่น “ทางเป็นไปได้ร้อยละเท่าใด ที่ฉันจะรับประทานยาต้านไวรัสวันละ 2 ครั้งให้ตรงเวลาทุกวันในระยะเวลา 3 เดือน หรือ “ฉันตั้งใจจะรับประทานยาต้านไวรัสวันละ 2 ครั้งให้ตรงเวลาทุกวันในระยะเวลา 3 เดือน เป็นลักษณะคำคุณศัพท์สองขั้ว ตั้งแต่เป็นไปได้ (-3) ถึงเป็นไปได้ (+3) ส่วนการวัดความตั้งใจในเชิงความถี่เป็น แนวความคิดที่ขนานกับการวัดพฤติกรรม เช่น “ในวันนี้ฉันตั้งใจจะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แก้ว” (วัดความถี่สัมบูรณ์) หรือ “ในวันนี้ฉันตั้งใจจะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คิดเป็นร้อยละ(วัดความถี่สัมพัทธ์) (ธีระพร อูรรณโน .2535) จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัดความตั้งใจแสดงพฤติกรรม ตามแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน และศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือใน บริบทที่มีความใกล้เคียง เช่น วรณชนก จันทชุม (2547: 6) การวัดเจตนาในการป้องกันการสูบบุหรี่ ประเมินการแสดง ความตั้งใจหรือความต้องการหรือความพยายามหรือการวางแผนของ นักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาที่จะกระทำเพื่อไม่ให้ตนสูบบุหรี่ มีข้อคำถาม จำนวน 6 ข้อ ตัวอย่าง ข้อคำถาม “ฉันตั้งใจว่าจะไม่สังสรรค์หรือเข้ากลุ่มในขณะที่มีผู้อื่นกำลังดื่มสุราหรือสูบบุหรี่ ” เป็นมาตร ประเมินค่าแบบค่า คุณศัพท์สองขั้ว 7 ระดับ ตั้งแต่เป็นไปได้ (-3 คะแนน) ถึงเป็นไปได้ (+3 คะแนน) มีความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.86

นอกจากนี้ยังมีการสร้างการวัดความตั้งใจที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น มาคิวนและชอป (Marcoux & Shope.1997: 325) ได้มีการประยุกต์ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซ็นเพื่อทำนาย และอธิบายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ การดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ ความบ่อยในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความตั้งใจที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตัวอย่างข้อคำถาม คือ “ถ้าเพื่อนชวนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ฉันตั้งใจจะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ” “ในอีก 2 ปีข้างหน้าถ้ามีโอกาสฉันตั้งใจที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” เป็นลักษณะมาตรประมาณค่า 4 ระดับ ตั้งแต่เต็มแน่นอนที่สุดถึงไม่เต็ม มีความเชื่อมั่น แบบสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.88 สอดคล้องกับ แคมและคนอื่นๆ (Kam et al. 2008) ได้สร้างข้อคำถามความตั้งใจที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การ สูบบุหรี่ และการใช้กัญชาในกลุ่มผู้ใหญ่ มีตัวอย่างข้อคำถามเกี่ยวกับความตั้งใจที่จะเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ ความตั้งใจที่สูบบุหรี่ และความตั้งใจที่จะใช้กัญชาในวันหยุดสัปดาห์ คือ “ถ้ามีโอกาสใน วันหยุดสุดสัปดาห์หน้าฉันตั้งใจที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” มีความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.90 หรือการสร้างเครื่องมือวัดความตั้งใจที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และสูบบุหรี่ในกลุ่มนักศึกษา เช่น แม็คมิวเลี่ยนและคอนเนอร์ (McMillan & Conner. 2003: 320) ได้สร้างข้อถามประเมินเกี่ยวกับ ความบ่อยในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการสูบบุหรี่ภายใน 6 เดือนข้างหน้า ส่วนการศึกษา ของ ประสิทธิ์ ไกยราช (2553: 54) สร้างแบบวัดความตั้งใจต่อการหลีกเลี่ยงการดื่มเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์ มีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ เป็นลักษณะมาตราประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ ตั้งแต่ตั้งใจมากกว่าทำได้ (5 คะแนน) ถึงไม่ตั้งใจเลย (1 คะแนน) มีความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.73 สอดคล้องกับแบบวัดอดีตักดิ์ พละสาร (2553) สร้างแบบวัดความตั้งใจในการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตามแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน เป็นลักษณะมาตราประมาณค่า 3 ระดับ ตั้งแต่ตั้งใจ (3 คะแนน) ถึงไม่ตั้งใจ (1 คะแนน) มีข้อคำถาม 11 ข้อ กรณีเป็นข้อคำถามเชิงลบให้คะแนนกลับกัน มีความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.73

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับการสร้างแบบวัดความตั้งใจที่มีความสอดคล้องกับพฤติกรรมทั้งในเรื่องของการกระทำเป้าหมาย บริบทและเวลา คือการวัด ความตั้งใจแสดงพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ได้กำหนดไว้ ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซ็น (Ajzen, 2002) ร่วมกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นประโยชน์ข้อคว าม จำแนกตาม มาตรจำแนก ความหมาย (Semantic Differential Scale) ประเมินค่า 7 ระดับ ตั้งแต่เป็นไปได้ (7 คะแนน) จนถึงเป็นไปไม่ได้เลย (1 คะแนน) สำหรับข้อความทางบวกและสำหรับข้อความทางลบให้คะแนนกลับกัน คิดคะแนนรวม พฤติกรรม โดยวัยรุ่นตอนต้นที่ได้คะแนนสูงเป็นผู้ที่มีความตั้งใจหรือเจตนาต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจแสดงพฤติกรรมกับการวางแผนกระทำ และพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่าการนำไปศึกษาในบริบทของปัญหาของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น การศึกษาของ มาคิวและชอป (Marcoux;& Shope.1997) ได้มีการประยุกต์ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซ็น เพื่อทำนายและอธิบายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความบอยในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ผิดปกติ ของวัยรุ่นที่ศึกษาอยู่ในระดับเกรด 5 ถึง 8 ที่มีอายุระหว่าง 9-16 ปี จำนวน 3946 คน จำนวน 16 โรงเรียน ผลการศึกษาพบว่าทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนมีอำนาจในการทำนายและอธิบายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และพบว่าความตั้งใจในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในภาพรวม ได้ร้อยละ 30.67 ส่วนการศึกษาของ แบลคลีและคนอื่น (Bleakley; et al. 2011) ได้ศึกษารูปแบบบูรณาการเพื่ออธิบายถึงการเปิดรับสื่อทางเพศศึกษาที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 16-18 ปี จำนวน 460 คน ผลการศึกษาพบว่าความตั้งใจที่จะมีส่วนร่วมในการมีเพศสัมพันธ์อธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ภายใน 12 เดือนข้างหน้าของวัยรุ่น ได้ร้อยละ 29 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องความตั้งใจแสดงพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการวางแผนการกระทำ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางด้านสุขภาพและมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างต่าง ๆ เช่น พาแซล และคนอื่น ๆ (Parschau; et al. 2014) ได้ทำการทดสอบรูปแบบ

HAPA เรื่องของการทำกิจกรรมเคลื่อนไหวในกลุ่มผู้ใหญ่น้ำหนักเกิน ทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่มีน้ำหนักเกินจำนวน 484 คนในกลุ่มสถานที่ทำงานที่มีการส่งเสริมสุขภาพ ในประเทศเยอรมัน ผลการศึกษาพบว่า ความตั้งใจแสดงพฤติกรรมกิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกาย มีอิทธิพลทางตรงต่อการวางแผนกระทำกิจกรรมการเคลื่อนไหว มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.74 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ส่วน โจวและคนอื่นๆ (Zhou; et al. 2013) ศึกษาพฤติกรรมการจัดการกับปัญหาเชิงรุกในการเป็นตัวแปรปรับระหว่าง ความตั้งใจแสดงพฤติกรรม การวางแผน ต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหาร โดยศึกษากับนักศึกษามหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัย Beijing จำนวน 338 คน ผลการศึกษาพบว่า ความตั้งใจแสดงพฤติกรรมมีอิทธิพลทางตรงต่อการวางแผนการบริโภคอาหาร มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.37 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 พบว่า รอดแคท และคณะ (Radtke; et al. 2012) ได้ศึกษาเพื่อทดสอบโครงสร้างรูปแบบของ HAPA ในกลุ่มวัยรุ่นที่สูบบุหรี่ อายุเฉลี่ยอยู่ที่ 17.80 ปี จำนวน 385 คน ผลการศึกษาพบว่าความตั้งใจในการหยุดสูบบุหรี่ ส่งผลโดยตรงต่อการวางแผนการหยุดสูบบุหรี่ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.35 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากข้อมูลข้างต้นจะพบว่า 1 ความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรมนั้นมีความเกี่ยวข้องกับการวางแผนหรือการวางแผน กระทำและพฤติกรรมป้องกันทางด้านสุขภาพ นอกจากนี้ความตั้งใจแสดงพฤติกรรมตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซ็น ยังเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญในการทำนายและอธิบายพฤติกรรมได้โดยตรง และมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันกับตัวแปรการวางแผนกระทำพฤติกรรมของบุคคลด้วย เนื่องจากบุคคลที่มีความตั้งใจที่ดีจะนำไปสู่การลงมือปฏิบัติพฤติกรรมที่ตนเองได้วางเป้าหมายไว้ด้วย ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้คาดว่าตัวแปรความตั้งใจแสดงพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นจะเป็นตัวแปรเชิงเหตุที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการกระทำป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของของวัยรุ่นตอนต้นด้วยเช่นกัน

เจตคติที่มีต่อการกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับความตั้งใจแสดงพฤติกรรม

เจตคติของบุคคลเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำพฤติกรรมของบุคคล และอาจเป็นสาเหตุของพฤติกรรมที่แสดงออกหรือพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นส่วนหนึ่งของเจตคติก็เป็นไปได้ โดยสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวบุคคลมีผลต่อการสร้างเจตคติของตนเองต่อสิ่งที่เกิดขึ้น ซึ่งทั่วไปบุคคลไม่สามารถควบคุมสิ่งแวดล้อมของตนเอง แต่สามารถควบคุมเจตคติของตนเองได้ว่าจะเลือกมองในด้านที่ดีหรือไม่ดี หากเลือกมองในด้านที่ดีบุคคลสามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตได้ดี อีกทั้งเจตคติเชิงบวกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งยังส่งผลต่อความสำเร็จในชีวิตของบุคคลด้วย (Lussier. 1999: 74-79)

การแบ่งองค์ประกอบของเจตคติของ ชีระพร อูวรรณโณ (2535: 15-17) ที่เป็นตัวสิ่ง เชื่อมโยงความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นๆ นักจิตวิทยาได้เสนอองค์ประกอบของเจตคติไว้ 3 แนว คือ

แนวทางที่ 1 เจตคติที่มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านปัญญา ด้านอารมณ์ และความรู้สึก และด้านพฤติกรรม กล่าวคือเมื่อบุคคลมีความรู้เชิงประเมินค่าและมีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้นแล้ว นั่นคือ ความพร้อมที่จะกระทำการให้สอดคล้องกับความรู้สึกของตนต่อสิ่งนั้นด้วย (McGuire.1985) แนวทางที่ 2 เจตคติที่มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านปัญญา และองค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก ตามแนวคิดของโรเซนเบิร์ก ซึ่งเชื่อว่ามนุษย์มีความต้องการที่จะบรรลุและรักษาไว้ซึ่งความคล่องจงระหว่างอารมณ์ ความรู้สึกและปัญญา (Resenberg.1965) เขาจึงนิยามเจตคติว่าเป็นโครงสร้างรวมระหว่างปัญญาและอารมณ์ความรู้สึก แนวทางที่ 3 เจตคติที่มีองค์ประกอบเดียว ซึ่งเป็นแนวคิดของฟิชบายน์และไอเซ็น (Fishbein & Ajzen. 1975) เฮอร์สโตน (Thurstone. 1959) คือเป็นองค์ประกอบทางอารมณ์ความรู้สึกในทางชอบหรือไม่ชอบที่บุคคลมีต่อที่หมายของเจตคติ และจากการศึกษาพบว่าองค์ประกอบของเจตคติทั้ง 3 แนวข้างต้นนั้น แนวทางที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คือ เจตคติที่มีองค์ประกอบเดียว โดยฟิชบายน์และไอเซ็นมองว่าองค์ประกอบอื่นๆ สามารถแยกออกจากเจตคติได้ ซึ่งในการศึกษาของผู้วิจัยครั้งนี้ได้สนใจศึกษาเจตคติต่อการป้องกันการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ ตามแนวคิดของไอเซ็น

ไอเซ็นและฟิชบายน์ (Ajzen & Fishbein. 1980) ได้กล่าวว่า เจตคติต่อพฤติกรรม (Attitude toward behavior) หมายถึง การประเมินทางบวก -ทางลบของบุคคลต่อการกระทำนั้นหรือเป็นความรู้สึกโดยส่วนรวมของบุคคลที่เป็นทางบวก -ลบ หรือสนับสนุน -ต่อต้านการกระทำนั้นๆ ซึ่งโดยทั่วไปถ้าบุคคลมีเจตคติทางบวกมากเท่าใด ก็ควรมีเจตนาหนักแน่นที่จะกระทำพฤติกรรมมากเท่านั้น ในทางตรงข้ามถ้าบุคคลมีเจตคติทางลบมากเท่าใด ก็ควรมีเจตนาหนักแน่นที่จะไม่กระทำพฤติกรรมมากเท่านั้น ซึ่งเจตคติต่อพฤติกรรมนี้เกิดจากผลรวมของผลคุณระหว่าง ความเข้มของ ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม (Behavioral Beliefs:b) และการประเมินผลการกระทำหรือการระบุสาเหตุ (Evaluation of the Outcome or Attribute:e) ซึ่งสอดคล้องกับ กิบสัน (Gibson. 2000) เจตคติ (Attitudes) หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งและมีแนวโน้มที่จะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งเจตคตินี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้จากการเรียนรู้หรือได้จากการใช้ประสบการณ์ในอดีต และวงพัคตร์ ภูพันธ์ศรี และศิริพันธ์ ดำรงผล (2538: 221) ที่อธิบายว่า เจตคติสามารถเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลโดยทั่วไปได้ สามารถถ่ายทอดไปสู่บุคคลอื่นๆ ได้ จะมีทิศทางและมีปริมาณ ความเข้มข้นที่แตกต่างกันออกไป เจตคติจะมีทั้งทางบวกและลบ เป็นสิ่งที่ซับซ้อนเพราะเจตคติขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น อารมณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็น ความเข้าใจ ประสบการณ์ เป็นต้น

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีการนำไปศึกษาพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันในบริบทต่างๆ และมีการให้ความหมายของเจตคติต่อพฤติกรรม เช่น การศึกษาของอดิศักดิ์ พลเสาร (2553: 7) เจตคติเกี่ยวกับการรับรู้ประโยชน์ในการไม่ตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ หมายถึง ความตั้งใจของนักเรียนที่จะปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ นงนุช ใจชื่นและคนอื่นๆ (2556: 5) เจตคติต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง ระดับความรู้สึก ความคิดเห็นและความเชื่อของเยาวชน ที่เกิดจากประสบการณ์ และการเรียนรู้เกี่ยวกับ

เครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ซึ่งส่งผลต่อการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ และศิริพร ชาวสุรินทร์ (2553: 8) เจตคติต่อพฤติกรรมการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หมายถึง ความรู้สึกหรือความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ซึ่งอาจเป็นทัศนคติเชิงลบหรือเชิงบวก เป็นการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์โดยรวมว่าเป็นสิ่ง ที่ตนเห็นด้วยหรือไม่ รวมทั้งค่านิยมที่มีกับผลลัพธ์ของการกระทำนั้นๆ

ดังนั้น จากที่ได้กล่าวมาจึงสรุปได้ว่า เจตคติต่อพฤติกรรมคือ ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้นเพียงใดซึ่งมีทิศทางทั้งในเชิงลบหรือเชิงบวก และสามารถทำนายได้ว่าบุคคลจะมีการกระทำต่อสิ่งที่ตนเองแสดงความรู้สึกออกมาในทิศทางใด ในการศึกษาครั้งนี้จึงได้ให้ความหมายของ เจตคติที่มีต่อการกระทำพฤติกรรมป้องกันการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หมายถึง ความรู้สึกชอบ พอใจหรือไม่ชอบของวัยรุ่นตอนต้นที่มีต่อการทำพฤติกรรมป้องกันการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ซึ่งมีทั้งทางบวกและทางลบ

การวัด

การสร้างเครื่องมือวัดเจตคติเชิงพฤติกรรมตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซ็น มีนำไปสร้างเพื่อศึกษาพฤติกรรมที่หลากหลาย สำหรับการศึกษาครั้งนี้สนใจพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันเพื่อประเมินเกี่ยวกับความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมป้องกันการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการสร้างเครื่องมือวัดเจตคติ ที่มีมาตรวัดแบบมาตรลิเคิร์ต แบบมาตรวัดเรอร์สโตน แต่สำหรับการวัดตามแนวคิดของพิชบายน์และไอเซ็น ได้เสนอมาตรวัดแบบออสกูด หรือมาตรวัดโดยใช้ความแตกต่างของความหมายทางภาษาหรือแบบมาตรจำแนกความหมาย (Semantic differential scale) โดยในการศึกษานี้เลือกใช้มาตรวัดแบบออสกูดซึ่งในการสร้างเครื่องมือวัดตามแนวคิดนี้ เนื่องจากการศึกษาที่ผ่านมาส่วนใหญ่ใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ต แต่เนื่องจากยังมีข้อจำกัดซึ่งเป็นการวัดเรียงลำดับ ทั้งนี้มาตรในแต่ละช่วงอาจไม่เท่ากัน เช่น เห็นด้วยอย่างยิ่ง และเห็นด้วยและการแปลความหมายยังขาดความสมบูรณ์ ทั้งนี้บุคคลที่ได้คะแนนเท่ากัน อาจมีความรู้สึกคิดเห็นและความเชื่อที่ไม่ใช่แบบเดียวกันได้ (อรพินทร์ ชูชม. 2545: 81) โดยในการศึกษานี้เลือกใช้มาตรวัดแบบออสกูด เนื่องจากสนใจความหมายของความรู้สึกอารมณ์ที่เป็นปฏิกิริยาตอบสนองที่บุคคลให้กับความหมายของคำคุณศัพท์ที่มีความหมายในทางที่ดีและไม่ดีต่อสิ่งนั้น โดยไอเซ็นเสนอว่าต้องมีการสำรวจความเชื่อเด่นชัดของคำคุณศัพท์ที่นำมาประเมินพฤติกรรมนั้นๆ ในกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงกับตัวอย่างที่ผู้วิจัยต้องการเก็บข้อมูลหรือประเมินเกี่ยวกับเจตคติต่อพฤติกรรมนั้นๆ เพื่อให้แน่ใจว่าคำคุณศัพท์ที่เลือกมาสามารถประเมินพฤติกรรมนั้นๆ ในกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาได้ถูกต้องและได้มาตรฐานตามหลักของการสร้างเครื่องมือวัด และมีความสอดคล้องภายในของเครื่องมือ (Ajzen. 2002: 5)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการเก็บข้อมูลเบื้องต้นเพื่อสำรวจความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับคำคุณศัพท์ที่มีต่อพฤติกรรมป้องกันการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของกลุ่มวัยรุ่นตอนต้น จำนวน 100

คน ตัวอย่างการสำรวจความเชื่อเด่นชัด “สำหรับฉันแล้วการป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์เป็นการกระทำที่...” เป็นการวัดโดยใช้มาตรจำแนกความหมายเป็นคำคุณศัพท์ชั่วคราว เช่น ดีถึงไม่ดี มีประโยชน์ถึงไม่มีประโยชน์ เพื่อทำความเข้าใจความเชื่อของบุคคลที่มีอยู่เดิมที่นำไปสู่การมีเจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ โดยการประเมินความเชื่อเด่นชัดจากคนหมู่มาก ประมาณ 5-9 ความเชื่อ เพื่อนำความเชื่อเหล่านี้มาสร้างมาตรประเมินผลของการกระทำ (Outcome Evaluation) และความหนักแน่นของความเชื่อ (Belief Strength)

พิชายนและไอเซ็น ได้เสนอการวัด 2 วิธี คือ 1) การวัดเจตคติต่อพฤติกรรมทางตรง เป็นการวัดโดยใช้มาตรจำแนกความหมายของออสกู๊ดและคนอื่นๆ (Osgood; et al.1957) เป็นคำคุณศัพท์ชั่วคราว การวัดเจตคติแบบมาตรประมาณค่าของลิเคิร์ท 2) วัดเจตคติต่อพฤติกรรมทางอ้อม หรือการวัดจากความเชื่อ (Belief Based Measure) เป็นผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำพฤติกรรม (Salient Beliefs) กับการประเมินผลของการกระทำพฤติกรรม เพื่อทำความเข้าใจความเชื่อของบุคคลที่มีอยู่ก่อน ที่นำไปสู่ การมีเจตคติต่อพฤติกรรมเป้าหมาย เช่นนั้น โดยการประเมินความเชื่อเด่นชัดจากคนหมู่มากประมาณ 5-9 ความเชื่อ เพื่อนำความเชื่อเหล่านี้มาสร้างมาตรประเมินผลของการกระทำ (Outcome Evaluation) และความหนักแน่นของความเชื่อ (Belief Strength)

การศึกษาที่ผ่านมา มีนักวิชาการได้นำไปสร้างเครื่องมือวัดเจตคติต่อพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งยังไม่พบว่ามีสร้างเครื่องมือวัดเจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการตีแอลกอฮอล์ มีเพียงการสร้างเครื่องมือวัดที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางด้านทนายาเสพติด มีการวัดทางตรงและทางอ้อม เช่น การศึกษาของ หทัยรัตน์ ร่มประพันธ์ (2543: 44- 45) ได้สร้างเครื่องมือวัดเจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันโรคเริมปากมดลูกทางตรง เป็นการวัดความรู้สึกเชิงประเมินค่าของสตรี เป็นการประเมินความรู้สึกของตนเองที่มีต่อพฤติกรรมป้องกันโรคเริมปากมดลูกว่าเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดี เพียงใด ชอบหรือไม่ชอบ ยินดีหรือไม่ยินดีของสตรีต่อพฤติกรรมป้องกันโรคเริมปากมดลูกของ สตรี ข้อคำถามจำนวน 36 ข้อ เป็นลักษณะมาตรจำแนกความหมาย แบ่งเป็น 7 ระดับ ตั้งแต่เป็นไปได้ (+3 คะแนน) ถึงเป็นไปได้ไม่ได้ (-3 คะแนน) สำหรับข้อคำถามทางลบให้คะแนนกลับกัน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าเป็นผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมป้องกันโรคเริมปากมดลูกมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า และสร้างเครื่องมือวัดเจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันโรคเริมปากมดลูกทางอ้อม วัดจากความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันโรคเริมปากมดลูก และการประเมินผลกรรม โดยความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันโรคเริมปากมดลูก ประเมินการรับรู้ถึงความเป็นไปได้หรือเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด ในการทำพฤติกรรมป้องกันโรคเริมปากมดลูกที่จะก่อให้เกิดผลกระทบตามที่กำหนด มีลักษณะข้อคำถามเป็นมาตรจำแนกความหมาย 7 ระดับ ตั้งแต่เป็นไปได้ (+3 คะแนน) ถึงเป็นไปได้ไม่ได้ (- 3 คะแนน) ข้อคำถามทางลบให้คะแนนกลับกัน ผู้ที่ได้คะแนนสูงเป็นผู้ที่มีความเชื่อว่าพฤติกรรมป้องกันโรคเริมปากมดลูกทำให้เกิดผลกระทบตามที่กำหนดมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ และการประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมป้องกันโรคเริมปากมดลูก เป็นผลกระทบที่เป็นประโยชน์หรือไม่เป็นประโยชน์มากน้อยเพียงใดของสตรี สร้างตาม

แนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน เป็นลักษณะมาตรจำแนกความหมาย 7 ระดับ ตั้งแต่เป็นประโยชน์ (+3คะแนน) ถึงไม่เป็นประโยชน์ (-3 คะแนน) สำหรับข้อคำถามทางลบให้คะแนนกลับกัน ผู้ที่ได้คะแนนสูงเป็นผู้ที่มีความเชื่อว่าผลกระทบที่เกิดจากพฤติกรรมป้องกันโรคมะเร็งปากมดลูกเป็นประโยชน์มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า มีข้อคำถาม 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.63

ส่วนการสร้างเครื่องมือวัดเจตคติที่มีพฤติกรรมทางด้านยาเสพติด ซึ่งรวมถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วย เช่น ลาดทองใบ ภูอภิรมย์ (2530: 55) ได้สร้างแบบวัดเจตคติต่อการควบคุมสื่อมวลชนของผู้ปกครองเพื่อศึกษาภูมิทัศน์ทางการเสพยาเสพติด ประเมินความรู้สึกรู้สึกของวัยรุ่นที่มีต่อบิดามารดาในการให้คำแนะนำการรับสื่อมวลชนที่มีคุณประโยชน์ หรือเมื่อได้รับการว่ากล่าวตักเตือนในการรับสื่อมวลชนที่เป็นพิษเป็นภัย มีข้อคำถาม 15 ข้อ เป็นลักษณะมาตรประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่จริงที่สุด (6 คะแนน) ถึงไม่จริงเลย (1 คะแนน) พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 15-90 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงกว่าแสดงว่ามีเจตคติที่ดีมากต่อการควบคุมสื่อมวลชนของผู้ปกครองผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

การศึกษาของ นงนุช ใจชื่นและคนอื่นๆ (2556) ได้สร้างเครื่องมือวัดเจตคติต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในกลุ่มเยาวชน ประเมินความรู้สึกรู้สึก ความคิดเห็นและความเชื่อของเยาวชน ที่เกิดจากประสบการณ์ และการเรียนรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งส่งผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 15 ข้อ ตัวอย่างข้อคำถาม เช่น “การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ชีวิตและทรัพย์สิน” “การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้สดชื่น กระปรี้กระเปร่า กระฉับกระเฉง ร่างกายตื่นตัว ” เป็นลักษณะมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5 คะแนน) ถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1 คะแนน) มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง 0.78 – 0.86 ส่วนไอเซ็นและเชค (Ajzen & Sheikh. 2013) ได้สร้างเครื่องมือวัดเจตคติต่อพฤติกรรมการดื่มและการหลีกเลี่ยงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนศึกษาในกลุ่มนักศึกษาที่มีอายุระหว่าง 18-24 ปี จำนวน 100 คน มีข้อคำถาม 3 ข้อ เป็นลักษณะมาตรจำแนกความหมาย 7 ระดับ ตั้งแต่มีคุณค่า-ไม่มีคุณค่า ดี-เลว และน่าสนใจ-น่าเบื่อ มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ 0.68 และอดิศักดิ์ พลเสาร (2553: 81) ได้สร้างเครื่องมือวัดเจตคติเกี่ยวกับการรับรู้ประโยชน์ในการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตามแนวคิดของไอเซ็นมีข้อคำถามจำนวน 17 ข้อ ลักษณะมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5 คะแนน) ถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1 คะแนน) มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ 0.89

จากที่ได้กล่าวมาการวัดของเจตคติต่อการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือวัด 2 วิธี คือ

- 1) การวัดเจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง) โดยให้วัยรุ่นตอนต้นประเมินความรู้สึก ความคิดเห็นของตนเองที่มีต่อการทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ด้วยมาตรจำแนกความหมาย 7 ระดับ ใช้คำคุณศัพท์คู่ มีคะแนนระหว่าง 7 ถึง 1 ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าเป็นผู้ที่มีเจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

2) การวัดเจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางอ้อม) เป็นเจตคติที่ประเมินจากความเชื่อ ซึ่งถูกกำหนดโดยผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับการประเมินผลของการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยทำการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับความเชื่อเด่นชัดที่มีต่อการกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากกลุ่มบุคคลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ วัยรุ่นตอนต้นที่มีอายุ 12-15 ปี ที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และกำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 100 คน แล้วนำความเชื่อเด่นชัดนี้ไปสร้างเป็นประโยคข้อคำถามพร้อมมาตราจำแนกความหมาย 7 ระดับ โดยใช้ค่าคุณศัพท์คู่ มีคะแนนระหว่าง 7 ถึง 1 ผลของการคำนวณโดยผู้ที่มีคะแนนสูงกว่าเป็นผู้ที่มีเจตคติทางอ้อมต่อการทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าผู้ที่มีคะแนนต่ำกว่า

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติที่มีต่อการกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กับความตั้งใจแสดงพฤติกรรมและพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้มีการนำทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซนเบิร์กมาศึกษาวิจัยที่พบว่า เจตคติต่อพฤติกรรมที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการศึกษาพฤติกรรมป้องกันการเกี่ยวข้องกับสุขภาพในหลายกลุ่มตัวอย่าง เช่น การศึกษาในกลุ่มวัยรุ่น ของ พิต โดออน (2553: 73-75) ได้ศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมสุขศึกษาประยุกต์ใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมในการพัฒนาพฤติกรรมเพื่อป้องกันโรคพิษในนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 47 คน และกลุ่มเปรียบเทียบ 49 คน กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมสุขศึกษาที่ประยุกต์ใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคม ใช้เวลา 12 สัปดาห์ ผลจากการวิจัยพบกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการป้องกันโรคพิษสูงกว่าก่อนทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และปริมาณแผ่นคราบจุลินทรีย์ลดลงต่ำกว่าก่อนทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ส่วนอีกกีนส์และคนอื่นๆ (Higgins et al. 2005: 90-103) ได้ประยุกต์นำทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซนเบิร์กมาศึกษาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มผู้ใหญ่ที่มีอายุระหว่าง 18-29 ปี จำนวน 205 คน ผลการศึกษาพบว่าเจตคติมีความสำคัญที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังนั้นการศึกษานี้จึงได้มีข้อเสนอแนะให้ มีการพัฒนาเจตคติของบุคคลเพื่อลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับบุคคล สอดคล้องกับ แม็คมิลแลนและคอนเนอร์ (McMillan & Conner. 2003: 323) ได้นำทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนมาศึกษาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นที่มีช่วงอายุระหว่าง 17-22 ปี จำนวน 471 คน ผลการศึกษาพบว่าเจตคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลต่อความตั้งใจต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.18 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

การศึกษาในกลุ่มวัยรุ่นที่เป็นนักเรียน เช่น กนกวรรณ วังสระ (2555: 95-98) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมสุขศึกษาโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจราจรจากรถจักรยานยนต์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 40 คน และกลุ่มเปรียบเทียบ 40 คน กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมสุขศึกษาประกอบด้วย การบรรยายประกอบสื่อ การประชุมกลุ่มย่อย การอภิปรายกลุ่ม การสาธิตและฝึกปฏิบัติ การกระตุ้นเตือน การแจกคู่มือ และสติ๊กเกอร์ ระยะเวลาดำเนินการ 12 สัปดาห์ ผลการศึกษาพบว่าภายหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติในการปฏิบัติตัวต่อพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจราจรจากรถจักรยานยนต์เพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญ 0.05 และอารีวรรณ รุ่งทิวณิช (2541: 91-92) ได้ศึกษาพฤติกรรมการรีไซเคิลขยะมูลฝอยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าเจตคติต่อพฤติกรรมรีไซเคิลขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001 เจตคติทางตรงต่อพฤติกรรมการรีไซเคิลขยะมูลฝอย สามารถร่วมกันกับตัวแปรอื่นของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนอธิบายความแปรปรวนของเจตนาในการรีไซเคิลขยะมูลฝอยได้ร้อยละ 70.58 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001 นอกจากนี้ยังพบว่า วรรณชนก จันทระ (2547: 72) ได้ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีอายุ 12-15 ปี จำนวน 437 คน พบว่าเจตคติต่อการแสดงพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่สามารถร่วมกันกับตัวแปรอื่นของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ทำนายได้ร้อยละ 41.70 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และพบว่ามียุทธวิธีทางตรงต่อและทางอ้อมต่อเจตนาในการป้องกันการสูบบุหรี่ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.36 และ 0.12 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น อติศักดิ์ พลเสนา (2553: 128) ในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าหลังการทดลองนักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงเจตคติเกี่ยวกับการรับรู้ประโยชน์ในการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ดีกว่าก่อนการทดลอง และพบว่ามีผลต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนเพิ่มขึ้น 13.30 คะแนน และเมื่อเปรียบเทียบผลต่างระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ 12.94 คะแนน นอกจากนี้การศึกษายังพบว่าเจตคติมีความสัมพันธ์กับความเชื่อร่วมกันทำนายความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรม เช่น การศึกษาแบ็ค (Beck.1981) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติและความเชื่อเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วขับ ของนักศึกษา ผลการศึกษาพบว่าความเชื่อมีความสัมพันธ์กับเจตคติการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วขับ สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วขับยานพาหนะ

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของเจตคติของบุคคลทำนายความตั้งใจในการ กระทำพฤติกรรมเป้าหมาย ในหลากหลายกลุ่ม ได้อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าเจตคติต่อการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นตัวแปรที่สำคัญและสามารถทำนายความตั้งใจต่อการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้นได้เช่นเดียวกัน

**การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ กับความตั้งใจแสดงพฤติกรรมและพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์**

พฤติกรรมของบุคคลมีความเกี่ยวข้องกับการรับรู้แรงกดดันจากสังคมให้กระทำตามบรรทัดฐานของสังคมที่ดำเนินอยู่ โดยบุคคลสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากการสังเกตและเลียนแบบผู้ที่ใกล้ชิดผูกพัน แรงกดดันทางสังคมส่งผลต่อความผูกพันกับบุคคลที่มีโอกาสอยู่ด้วย อันจะนำไปสู่การกระทำตาม การปลุกฝังค่านิยมต่างๆ อีกทั้งความเชื่อตามบรรทัดฐานทางสังคม ยังมีผลต่อการตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมของบุคคล และแตกต่างกันไปในระดับบุคคล (Collier; et al. 1986) สอดคล้องกับ ชาวเซอร์ (Schwartz.1973) ที่กล่าวว่า บุคคลจะแสดงพฤติกรรมหรือเปลี่ยนพฤติกรรมไปในแนวทางที่สนับสนุนเป้าหมายที่ตั้งไว้ของตนเอง ก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นเกิดจิตสำนึกในใจถึงสิ่งที่ถูกต้อง และเชื่อมโยงไปถึงความคาดหวังถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นตามมา อันเป็นผลมาจากคุณค่าที่มีอยู่ในสิ่งนั้น ความเชื่อหรือการรับรู้ในคุณค่าและบรรทัดฐานของบุคคล ไอเซ็นและฟิชไบน์ (Ajzen & Fishbein. 1980: 73-76) ได้ให้ความสนใจศึกษาเกี่ยวกับบรรทัดฐาน (norms) หรือที่เรียกว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective norms)

การให้ความหมายนั้น ไอเซ็น (Ajzen. 2002: 6) ได้กล่าวว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm: SN) หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่าผู้ที่มีความสำคัญต่อเขาสวนมากคิดว่าเขาควรหรือไม่ควรทำพฤติกรรมนั้น และหากบุคคลรับรู้ว่ามีผู้ที่มีความสำคัญสำหรับเขาคิดว่าเขาควรทำพฤติกรรมนั้นมากเพียงใด บุคคลก็จะยังมีความตั้งใจที่หนักแน่นที่จะทำพฤติกรรมนั้นตามไปด้วย ในแต่ละพฤติกรรมจะมีกลุ่มบุคคลอ้างอิงแตกต่างกันไปด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของพฤติกรรมนั้นๆ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงนั้นเกี่ยวกับการกระทำพฤติกรรมซึ่งจะถูกกำหนดด้วยความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Normative Beliefs) กล่าวได้ว่าหากบุคคลเชื่อว่าบุคคลที่มีความสำคัญสำหรับเขาคิดว่าเขาควรทำพฤติกรรมนั้น และยิ่งรับรู้ว่าคุณค่าที่มีความสำคัญได้กระทำพฤติกรรมนั้นด้วย บุคคลมีแนวโน้มที่จะทำพฤติกรรมนั้นมากขึ้น ในทางกลับกันหากบุคคลเชื่อว่าบุคคลที่มีความสำคัญสำหรับเขา คิดว่าเขาไม่ควรทำพฤติกรรมนั้น บุคคลก็มีแนวโน้มที่จะไม่ทำพฤติกรรมนั้น โดยการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงนี้เป็นผลมาจากปัจจัย 2 ประการ ได้แก่ 1) ความเชื่อเกี่ยวกับความคาดหวังของกลุ่มอ้างอิงในการกระทำพฤติกรรมของตน ว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญสำหรับเขา เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยที่จะให้เขาทำพฤติกรรมนั้นมากน้อยเพียงใด หรือตัวของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลนั้นได้ทำพฤติกรรมนั้นหรือไม่ ซึ่งเป็นความเชื่อเฉพาะ บุคคลหรือรายกลุ่มบุคคล เช่น พ่อแม่ เพื่อนสนิท อาจารย์ เป็นต้น แตกต่างกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่จะเป็นความเชื่อเกี่ยวกับบุคคลส่วนมากที่มีความสำคัญสำหรับเขาซึ่งเป็นไปในแนวกว้าง และ 2) แรงจูงใจที่บุคคลจะปฏิบัติตามการคาดหวัง การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการกระทำพฤติกรรม กล่าวคือ การรับรู้ของบุคคลว่าเขาต้องการทำตามความต้องการของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญสำหรับเขามากน้อยเพียงใด

กลุ่มบุคคลนั้นมีความสำคัญและมีผลอย่างยิ่งต่อวัยรุ่น ได้แก่ ครอบครัวและเพื่อนที่มีบทบาทที่เด่นชัดในวัฒนธรรมซึ่งมีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมในหลายสถานการณ์ (Flores; et al. 2002) ส่วนการศึกษาของเสถียร สภาพงศ์ (2529: 45-9) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาทั่วประเทศ จำนวน 1600 คน พบว่ากลุ่มอ้างอิงที่นักเรียนมีแนวโน้มที่จะคล้อยตามนั้น คือ การอบรมสั่งสอนจากครู และบิดามารดา สอดคล้องกับ วรณชนก จันทระชุม (2547: 40-42) ได้ทำการสำรวจข้อมูลสุขภาพของวัยรุ่นที่มีอายุ 12 -15 ปี ที่ไม่เคยสูบบุหรี่ และกำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นชั้นปีที่ 1-3 พบว่าได้กลุ่มอ้างอิงเด่นชัด จำนวน 13 กลุ่ม พบว่าบิดามารดาเป็นบุคคลสำคัญและมีความถี่สูงสุด รองลงมาคือ เพื่อน ญาติผู้ใหญ่ พี่น้อง ครู /อาจารย์ ซึ่งมีความถี่ใกล้เคียงกัน ส่วนเด็กในช่วง 11-13 ปี จะให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อน ซึ่งเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อความคิด และเจตคติของเด็กมาก แต่พบว่าบิดา มารดามีอิทธิพลน้อยในเด็กกลุ่มอายุ 11-13 ปี (ไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร. 2536)

การศึกษาที่ผ่านมาได้มีการนำตัวแปรการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงไปศึกษาในบริบทต่างๆ และได้ให้ความหมายที่สอดคล้องกับพฤติกรรมที่ศึกษา เช่น สุทธิมา ตระกูลสุ (2541: 8) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับความคิดเห็นของบุคคลที่มีความสำคัญต่อตัวเขาในเรื่องความคิดเห็น การสนับสนุน หรือต่อต้านการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของนักเรียน สอดคล้องกับ ชีรนุช พัทธษัณ (2548: 10) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง หมายถึง การประเมินของนักเรียนเกี่ยวกับความคิดเห็นในเรื่องพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญต่อตัวเขา โดยถ้านักเรียนมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงจะรับเอาเจตคติ พฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญต่อตัวเขามาปฏิบัติ

การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังนั้นสรุปได้ว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่าผู้ที่มีความสำคัญเขาสวนมากคิดว่าเขาควรหรือไม่ควรแสดงพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในด้านของการหลีกเลี่ยงจากสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชักชวนให้ดื่ม และการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

การวัด

จากการสร้างเครื่องมือวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงตาม ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซน นั้น มีนำไปสร้างเพื่อศึกษาพฤติกรรมที่หลากหลาย โดยไอเซน (Ajzen & Fishbein. 1980; Ajzen. 2002) เสนอการวัดไว้ 2 วิธี คือ 1) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) วัดทางตรง ซึ่งจะเป็นการประเมินความเชื่อของกลุ่มตัวอย่างที่นักวิจัยสนใจศึกษาว่าบุคคลที่มีความสำคัญสำหรับเขาสวนมากคิดว่าเขาควรหรือไม่ควรทำพฤติกรรมนั้นๆ เป็นลักษณะมาตรประเมินค่า 7 ระดับตั้งแต่

ควรทำจนถึงไม่ควรทำ มีคะแนนระหว่าง +3 ถึง -3 แปลคะแนนโดยผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าเป็นผู้ที่คล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการทำพฤติกรรมนั้นๆ มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า และ 2) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง(SN) วัดทางอ้อม เป็นการวัดจากการรวมผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง อ้างอิง (NBI) และแรงจูงใจที่คล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (MCI) เป็นลักษณะมาตรประเมินค่า 7 ระดับ แปลผลคะแนนได้จากผลการวัดที่นำมาคูณกันเป็นรายชื่อ ซึ่งความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง หมายถึง การรับรู้ความคาดหวังของบุคคลต่างๆ ที่แวดล้อมตัวบุคคล ซึ่งเขาจะประเมินว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญต่อตัวเขาคิดว่าเขาควรหรือไม่ควร แสดงพฤติกรรมนั้นๆ เพียงใด และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง หมายถึง ระดับความต้องการของบุคคลที่จะกระทำตามบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญต่อตัวเขามากน้อยเพียงใด สำหรับการศึกษาครั้งนี้สนใจพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันเพื่อประเมินเกี่ยวกับการรับรู้ของวัยรุ่นตอนต้นว่าบุคคลที่มีความสำคัญสำหรับเขาได้กระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือคิดว่าเขาควรทำหรือไม่ควรทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยนำแนวทางการวัดของไอเซ็นที่ถูกพัฒนาต่อมาจากไอเซ็นและและฟิชบายน์(Ajzen & Fishbein. 1980) เบื้องต้นผู้วิจัยสำรวจความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงที่เด่นชัดที่มีต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อให้แน่ใจถึงกลุ่มอ้างอิงที่เด่นชัด (Salient Referents) ที่มีต่อพฤติกรรมนั้นๆ ในกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงกับตัวอย่างที่ผู้วิจัยต้องการเก็บข้อมูล ในกลุ่มวัยรุ่นตอนต้น จำนวน 100 คน เพื่อทำความเข้าใจความเชื่อเหล่านี้ก่อนนำไปสร้างเป็นเครื่องมือวัดทั้งทางตรงและทางอ้อมตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น พร้อมทั้งทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวัดที่เกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไว้ ซึ่งผู้วิจัยพบว่าการศึกษาที่ผ่านมานักวิจัยได้ทำการวัดตัวแปรการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทั้งวัดจากทางตรงและทางอ้อม

การศึกษาของ อารีวรรณ รุ่งทวิณิธ (2541) ซึ่งได้สร้างเครื่องมือที่มีทั้งการวัดทางตรงและทางอ้อม ในกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อศึกษาพฤติกรรมการรีไซเคิลขยะมูลฝอย ซึ่งมีการสำรวจความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงที่มีความสำคัญก่อนการสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรดังกล่าว จำนวน 58 คน การวัดทางตรงเป็นการวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการรีไซเคิลขยะมูลฝอย มีข้อคำถามจำนวน 3 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.34 การวัดทางอ้อมเป็นการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง จำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.93 เป็นลักษณะมาตรจำแนกความหมาย มีคำคุณศัพท์คู่ขั้วทั้งการวัดทางตรงและทางอ้อม ส่วนการศึกษาของ สุทธิมา ตระกูลสุ (2541: 38-39) ได้สร้างเครื่องมือวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ประเมินความเชื่อเกี่ยวกับความคาดหวังของกลุ่มอ้างอิงต่อการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ได้แก่ การหลีกเลี่ยงการใช้ของมีคมร่วมกับผู้อื่น การหลีกเลี่ยงการสัมผัส ผัสเสียดจากบุคคลอื่น การหลีกเลี่ยงยาเสพติด การหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน และการติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์ มีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ เป็นลักษณะมาตรประมาณค่า 3 ระดับ ตั้งแต่เห็นด้วยมาก (3 คะแนน) ถึงเห็นด้วยน้อย (1 คะแนน) และสร้างเครื่องมือวัดแรงจูงใจที่จะปฏิบัติตาม

ความหวังของกลุ่มอ้างอิงต่อการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ได้แก่ ผู้ปกครอง ครู และเพื่อนสนิท มีข้อคำถามจำนวน 1 ข้อ คือ เป็นลักษณะมาตรฐานประมาณค่า 3 ระดับ ตั้งแต่ยินดีมาก (3 คะแนน) ถึงยินดีน้อย (1 คะแนน) ทั้งสองแบบวัดมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.77 ส่วนกับการศึกษาของ พัชรี ดวงจันทร์ (2550) ที่มีการศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์และดัชนีมวลกายในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทำการสร้างเครื่องมือวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงวัดทางตรง เป็นการวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการบริโภคอาหาร เป็นการประเมินการรับรู้ของนักเรียนว่าบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขาส่วนมากได้กระทำหรือต้องการให้เขากระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมบริโภคอาหาร จำนวน 12 ข้อ ลักษณะของแบบวัดเป็นมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ เกณฑ์การให้คะแนนตั้งแต่ -2 จนถึง +2 ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าเป็นผู้ที่คล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการบริโภคอาหารมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81 และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเคลื่อนไหวออกกำลังกายเพื่อประเมินการรับรู้ของนักเรียนว่าบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขาได้กระทำหรือต้องการให้เขากระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมเคลื่อนไหวออกกำลังกายมากน้อยเพียงใด จำนวน 12 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ เกณฑ์การให้คะแนนตั้งแต่ -2 จนถึง +2 ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าเป็นผู้ที่คล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ในการเคลื่อนไหวออกกำลังกายมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.73

นอกจากนี้การศึกษาของ วรณชนก จันทรขุม (2547: 46) ได้ศึกษาพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้สร้างเครื่องมือวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นประเมินการรับรู้ของนักเรียนถึงกลุ่ม บุคคลที่มีความสำคัญต่อเขาว่ามีคนหรือกลุ่มคนใดบ้างที่สนับสนุนหรือคัดค้าน ถ้าจะป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ โดยสำรวจเบื้องต้นถึงกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขาว่ามีคนหรือกลุ่มคนใดบ้างที่สนับสนุนหรือคัดค้านถ้าจะป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ ตัวอย่างคำถาม “ท่านคิดว่ามีคนหรือกลุ่มคนใดบ้างที่สนับสนุน/คัดค้าน/หรือมีคนหรือกลุ่มคนใดอีกบ้างที่ท่านนึกถึงเมื่อท่านคิดจะป้องกันการสูบบุหรี่ ” และได้นำไปสร้างเครื่องมือวัด ประเมินความเชื่อของนักเรียนที่มีต่อบุคคลส่วนมากที่มีความสำคัญต่อเขาว่าได้ปฏิบัติ (Descriptive norms) หรือต้องการให้เขาปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่หรือไม่ (Injunctive norms) ประกอบด้วย 2 มิติ คือ 1) กลุ่มบุคคลสำคัญโดยทั่วไป มีข้อคำถามจำนวน 2 ข้อ ตัวอย่างข้อคำถาม “บุคคลที่มีความสำคัญต่อฉันส่วนใหญ่คิดว่าฉันควร /ไม่ควร ป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่” และ “บุคคลที่มีความสำคัญต่อฉันส่วนใหญ่ไม่ปฏิบัติ /ได้ปฏิบัติเพื่อป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ เป็นลักษณะมาตรฐานประมาณค่า 7 ระดับ ตั้งแต่ฉันควรถึงฉันไม่ควร หรือตั้งแต่ปฏิบัติถึงไม่ปฏิบัติ ให้คะแนนตั้งแต่ +3 ถึง -3 มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.70 และ 2) กลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญ เช่น บิดามารดา เพื่อน ญาติผู้ใหญ่ พี่น้อง ครู/อาจารย์ ที่นักเรียนระบุถึงมากที่สุด มีข้อคำถามจำนวน 8 ข้อ ตัวอย่างข้อคำถาม “ฉันเชื่อว่าพ่อของฉัน ต้องการให้ฉันป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่” มีลักษณะมาตรฐานประมาณค่า 7 ระดับ ตั้งแต่เป็นจริงถึงไม่เป็นจริง แต่ละข้อให้คะแนน +3 ถึง -3 มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.83 และสร้างเครื่องมือวัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตาม ซึ่งเป็นการประเมินตนเองของนักเรียนว่าต้องการทำตามสิ่งที่บุคคล ซึ่งเขา

ให้ความสำคัญมากน้อยเพียงใด จำนวน 8 ข้อ ตัวอย่างข้อคำถาม “ฉันต้องการทำตามสิ่งที่พอคิดว่าฉันควรทำ” มีลักษณะมาตรประมาณค่า 7 ระดับ ที่มีคำตอบสองขั้ว ตั้งแต่เห็นด้วยถึงไม่เห็นด้วย แต่ละขอให้คะแนนตั้งแต่ +3 ถึง -3 มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.84 และยังพบว่ามี การนำไปสร้างแบบวัดที่เป็นสเกลแบบมาตรประมาณค่าลิเคิร์ตเช่น การศึกษาของ ฮวง และคนอื่นๆ (Huang; et al. 2012: 328-335) ได้สร้างเครื่องมือวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เป็นการประเมินการรับรู้บุคคลสำคัญที่คาดหวังและมีความสำคัญต่อตัวเอง คือ ครอบครัว ครู-อาจารย์ เพื่อนร่วมชั้นเรียน และเพื่อนนอกโรงเรียน ตัวอย่างข้อคำถาม “ครอบครัวของฉัน / ผู้ปกครอง คิดว่าฉันไม่ควรใช้ยาเสพติดทุกชนิด” รวมข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ ลักษณะมาตรประมาณค่าลิเคิร์ต 7 ระดับ ตั้งแต่เห็นด้วยมากที่สุด (7 คะแนน) ถึงไม่เห็นด้วยมากที่สุด (1 คะแนน) ผู้ที่ได้คะแนนสูงแสดงว่าเป็นผู้ที่มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเพื่อการไม่ใช้ยาเสพติดมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่า

จากข้อมูลการสร้างเครื่องมือวัดข้างต้นจะพบว่ามีทั้งการสร้างเครื่องมือวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่มีการวัดทั้งทางตรงและทางอ้อม หรือการวัดทางตรงเพียงอย่างเดียวตามแนวคิดของของไอเซ็น ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ได้ดำเนินการวัดทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อประเมินถึงความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญที่มีต่อการทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เป็นตัวกำหนดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ทำการวัด 2 วิธี คือ

1) การวัดทางตรง เป็นการประเมินความเชื่อของวัยรุ่นตอนต้นว่าบุคคลส่วนมากที่มีความสำคัญต่อตัวเขาคิดว่าเขาควรหรือไม่ควรกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยวัดโดยใช้แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นประโยคข้อความพร้อมด้วยมาตรจำแนกความหมาย 7 ระดับ มีคะแนนระหว่าง 7 ถึง 1 ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าเป็นผู้ที่มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการแสดงพฤติกรรมป้องกันมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

2) การวัดทางอ้อม เป็นการวัดจากการรวมผลคูณของความเชื่อของวัยรุ่นตอนต้นเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ผลจากการวัดนำมาคูณกันเป็นรายข้อ ซึ่งความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง หมายถึง การรับรู้ความคาดหวังของบุคคลต่างๆ ที่แวดล้อมตัววัยรุ่นตอนต้น ซึ่งเขาจะประเมินว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญต่อตัวเขาคิดว่าเขาควรหรือไม่ควรกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพียงใด และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง หมายถึง ระดับความต้องการของวัยรุ่นตอนต้นที่จะกระทำตามบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญต่อตัวเขามากน้อยเพียงใด วัดโดยใช้แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นประโยคข้อความพร้อมด้วยมาตรจำแนกความหมาย 7 ระดับ มีคะแนนระหว่าง 7 ถึง 1 ผลการคำนวณโดยผู้ที่มีคะแนนสูงกว่าเป็นผู้ที่ต้องการแสดงพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามความคิดเห็นของบุคคลที่มีความสำคัญต่อตนมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการกระทำ พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กับความตั้งใจแสดงพฤติกรรมและ พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์จาก
การศึกษาที่ผ่านมาพบว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจต่อพฤติกรรม
(Berg; et al. 2001) สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาที่พบว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่มีความสำคัญ
มีความสัมพันธ์กับบรรทัดฐาน (Norm) และความตั้งใจในพฤติกรรมของวัยรุ่น (Baker; & Little; &
Brownell. 2003) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพฤติกรรมทางด้านสุขภาพ อาทิการศึกษาของ มิ (Mi. 2008: 88)
ได้ศึกษาการทำนายโมเดลของความตั้งใจที่จะป้องกันด้วยการฉีดวัคซีนบาดทะยักของการ
Neonatal ของผู้หญิงในประเทศเวียดนาม จำนวน 250 คน ผลการศึกษาพบว่า การคล้อยตามกลุ่ม
อ้างอิง มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจที่จะป้องกันด้วยการฉีดวัคซีนบาดทะยักของการ Neonatal
ของผู้หญิง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.525 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เบญจพร
พงศ์อำไพ (2550) ได้ศึกษาอิทธิพลของเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถ
ในการควบคุมพฤติกรรมต่อความตั้งใจของคู่สมรสหญิงตั้งครรภ์ในการมารับบริการตรวจคัดเลือก
เพื่อหาการติดเชื้อเอชไอวี จำนวน 212 ราย ผลการศึกษาพบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงสามารถ
ร่วมกับตัวแปรอื่นทำนายความตั้งใจในการใช้บริการตรวจคัดกรองเลือดเพื่อหาการติดเชื้อเอชไอวีได้
ร้อยละ 24 และมีอิทธิพลทางตรงและมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.41 ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
0.001 วรณัฐ เชื้อบาง (2545: 36) ได้ศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของสตรีวัยรุ่นที่
กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาที่มีอายุระหว่าง 13-19 ปี จำนวน 370 คน ตามทฤษฎีพฤติกรรม
ตามแผน ผลการศึกษาพบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงสามารถร่วมกับตัวแปรเจตคติ ทำนายความ
ตั้งใจในการมีพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพได้ร้อยละ 22 ชีรณัฐ พัทธกวีสิน (2548) ได้
ศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 800 คน ผลการศึกษาพบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของ
พฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสอดคล้องกับ
ข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี

ส่วนการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และยา
เสพติด แต่ยังไม่พบว่ามีงานนำไปสร้างเครื่องมือวัดในพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ ซึ่งการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะ
กระทำพฤติกรรม เช่น การศึกษาของ ดันแคน ฟอรัป-แม็คเคย์ และเดอร์สัน (Duncan; et al. 2012)
ได้ศึกษาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้หญิงระหว่างตั้งครรภ์ โดยประยุกต์ทฤษฎีพฤติกรรมตาม
แผนของไอเซน จำนวน 130 คน ในพื้นที่เบอร์ตัน ได้มีการศึกษานำร่องก่อนการศึกษาจริง ผล
การศึกษาพบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความแตกต่างกันระหว่างหญิงตั้งครรภ์ที่เป็นผู้ดื่มและ
งดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยในกลุ่มที่งดดื่มมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ส่วนกลุ่มที่ดื่มมีค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 3.72 และมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Z score = -4.53) และพบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงสามารถทำนายความตั้งใจที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ร้อยละ 0.21 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.001 สอดคล้องกับการศึกษาของ แม็คมิลแลนและคอนเนอร์ (McMillan & Conner. 2003: 323) ที่ศึกษาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นที่มีช่วงอายุระหว่าง 17 - 22 ปี จำนวน 471 คน ผลการศึกษาพบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ - 0.142 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 การศึกษาของ ลอเรน สเตนโกลด์ (Steingold. 2009: 14) ศึกษาปัจจัยทำนายความตั้งใจสูบบุหรี่และดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน ในแอฟริกาตอนใต้ พบว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงสามารถทำนายความตั้งใจที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนได้ร้อยละ 37.1 สอดคล้องกับ ฮาวเลย์ (Howley. 2006: 5) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงกับความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มคนที่มีอายุ 18 ปี ขึ้นไป จำนวน 48 คน ในประเทศออสเตรเลีย พบว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงสามารถทำนายความตั้งใจที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ร้อยละ 53 สอดคล้องกับการศึกษา คามและคนอื่นๆ (Kam; et al. 2009) ได้ศึกษาโดยประยุกต์ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนเพื่อทำนายการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ และการเสพกัญชาของเยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่เกรด 5 และเกรด 6 จำนวน 1,499 คน ในประเทศอเมริกา ผลการศึกษพบว่า บรรทัดฐานส่วนบุคคลมีความเกี่ยวข้องกับความตั้งใจที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่และเสพกัญชา โดยมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจ และมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ -0.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สำหรับการศึกษาการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่พึงประสงค์นั้น ผู้วิจัยพบว่ายังมีการศึกษาอยู่น้อย เช่น การศึกษาของฮวง และคนอื่นๆ (Huang; et al. 2012: 328-335) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดโดยประยุกต์ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนและทักษะชีวิต ในวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับเกรด 7 ของไต้หวัน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 143 คน กลุ่ม conventional จำนวน 142 คน กลุ่มควบคุม จำนวน 156 คน ผลการศึกษาพบว่ามีความแตกต่างกันเท่ากับ 6.58 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 รุจา ภูไพบูลย์และคณะ (2549: 54) ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมการวางแผนพฤติกรรมเพื่อป้องกันและลดพฤติกรรมเสี่ยงในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ใน 4 ภาคและกรุงเทพมหานคร ระยะที่ 1 การพัฒนาเครื่องมือและสำรวจพฤติกรรมพบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เมื่อร่วมกับตัวแปรอื่นตามแนวคิดของไอเซ็นสามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจกระทำพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ได้ร้อยละ 39.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนพรรณรัตน์ แสงเพิ่ม (2006) ได้ศึกษาการทำนายพฤติกรรมรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพที่ดีของวัยรุ่นที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 จำนวน 191 คน ผลการศึกษพบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเป็นตัวแปรเดียวที่สามารถทำนายความตั้งใจได้ทั้งกลุ่มวัยรุ่นหญิงและชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัยทั้งหมดข้างต้นทำให้เห็นว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลโดยตรงต่อความตั้งใจต่อพฤติกรรมที่หลากหลาย ทั้งพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ เพราะเมื่อพิจารณาตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน หากบุคคลรับรู้ว่ามีค่าสำคัญสำหรับเขาคิดว่าเขาควรทำพฤติกรรมนั้นมากเพียงใด บุคคลก็จะยังมีความตั้งใจที่หนักแน่นที่จะทำพฤติกรรมนั้นตามไปด้วย ซึ่งที่ผ่านมายังไม่พบว่ามีงานนำไปศึกษากับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มวัยรุ่นตอนต้น ดังนั้นในการศึกษารุ่นนี้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในทางพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยคาดว่าจะส่งผลต่อความตั้งใจที่จะป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในการศึกษารุ่นนี้ด้วยเช่นกัน

การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับความตั้งใจแสดงพฤติกรรมและพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมของบุคคลตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซน (Ajzen, 1991: 189) ที่พัฒนามาจากทฤษฎีกระทำด้วยเหตุ ผล ไอเซนให้ความหมาย การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม หมายถึง การรับรู้ของบุคคลต่อการทำพฤติกรรมนั้นว่ายากหรือง่าย ซึ่งได้รับผลมาจากประสบการณ์ที่ผ่านมาของบุคคล และการคาดคะเนปัจจัยที่เอื้ออำนวยและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ถ้าการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมของบุคคลสอดคล้องกับความเป็นจริงแล้ว แนวโน้มที่บุคคลจะทำพฤติกรรมเป้าหมายก็มีมากขึ้นตามไปด้วย โดยเฉพาะพฤติกรรมที่อยู่นอกเหนือความตั้งใจของบุคคล การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมของบุคคลนั้นมีความสำคัญต่อการรับรู้ในสิ่งที่ตนควบคุมได้จากข้อมูลที่มีอยู่ เช่น ความสามารถทักษะ โอกาส ความสนับสนุนจากบุคคลอื่น ทรัพยากร และคล้ายกับการรับรู้อุปสรรคขัดขวางที่จะอำนวยความสะดวกให้การทำพฤติกรรมนั้นมีความยากหรือง่ายตามแนวคิดความเชื่อทางด้านสุขภาพ (Ajzen, 2002: 667)

การให้ความหมายการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมตามแนวคิดของไอเซน (Ajzen, 1991) มีการให้ความหมายตามพฤติกรรมที่นำไปศึกษา เช่น ญัฐฐนิชา กอมณี (2549: 5) มีการให้ความหมายการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่ยานยนต์ ซึ่งหมายถึง การรับรู้ของนักศึกษาว่าเป็นการยากหรือง่ายที่จะสวมหมวกนิรภัย อารีวรรณ รุ่งทิวณิช (2541: 11) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมรีไซเคิลขยะมูลฝอย หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่าเป็นการยากหรือง่ายที่จะทำพฤติกรรมรีไซเคิลขยะมูลฝอย เป็นการสะท้อนจากประสบการณ์ในอดีตและการคาดคะเนปัจจัยส่งเสริมหรือขัดขวาง ส่วนวรรณชนก จันทรวงศ์ (2547: 8) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นตอนต้น หมายถึง ความคิดหรือความเชื่อของวัยรุ่นตอนต้นในการประเมินความยากง่ายต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ และความสามารถในการควบคุมตนเองในการแสดงพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ ตลอดจนการประเมินปัจจัยที่สนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคต่อการแสดงพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ และอดิ

ศักดิ์ พละสาร (2554: 7) การรับรู้ในการควบคุมพฤติกรรมในการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง การรับรู้ของบุคคลในการควบคุมพฤติกรรมในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีการควบคุมตนเองที่จะไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง การแสดงออกถึงความรู้สึกของวัยรุ่นตอนต้นเกี่ยวกับความสามารถที่เขาจะควบคุมการกระทำพฤติกรรมให้สำเร็จมากน้อยเพียงใด ในด้านการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

การวัด

การสร้างเครื่องมือวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันต่าง ๆ ซึ่งไอเซ็น (Ajzen.1991; 2002) เสนอการวัดไว้ 2 วิธี ได้แก่ 1) การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมวัดทางตรง เป็นการประเมินความรู้สึกของบุคคลว่ามีการรับรู้ความยากง่ายในการที่จะควบคุมพฤติกรรมได้มากน้อยเพียงใด และ 2) การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมวัดทางอ้อม ที่เกิดจากผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม (Control Beliefs) และการรับรู้อำนาจเกี่ยวกับการควบคุม (Perceived Power) การวัดความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมนั้น หมายถึง ความเชื่อของบุคคลของการมีหรือไม่มีโอกาสและทรัพยากรที่มีความจำเป็นในการกระทำพฤติกรรมนั้นๆ อาจได้รับรู้มาจากระบบการรับรู้ที่ผ่านมา การสังเกตบุคคลที่คุ้นเคย การได้รับคำบอกกล่าวจากบุคคลอื่นเกี่ยวกับพฤติกรรมนั้น มีผลต่อความเชื่อของบุคคลเพราะถ้าเชื่อว่าตนเองมีโอกาสและมีทรัพยากรมาก มีอุปสรรคขัดขวางน้อย บุคคลก็จะยิ่งรับรู้ว่าตนเองสามารถควบคุมพฤติกรรมนั้นได้ดีด้วย และการวัดการรับรู้อำนาจในการควบคุม หมายถึง การรับรู้ของบุคคลถึงการมีปัจจัยควบคุมใดบ้างที่สามารถส่งเสริมหรือขัดขวางการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ซึ่งในการวัดทางอ้อมนั้นผู้วิจัยจำเป็นต้องทำความเข้าใจถึงความเชื่อพื้นฐานที่เกี่ยวกับปัจจัยควบคุมในกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยต้องทำการสำรวจเบื้องต้นถึงความเชื่อเหล่านี้ก่อนนำไปสร้างเครื่องมือวัดทางอ้อมดังที่ได้กล่าวมาแล้ว เพื่อให้การสร้างแบบวัดมีความน่าเชื่อถือและมีความเที่ยงตรง

การศึกษาที่ผ่านมานักวิชาการได้นำไปสร้างเครื่องมือการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม เช่น อารีวรรณ รุ่งทวิณิช (2541: 11-12) ได้สร้างเครื่องมือวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมรีไซเคิลขยะมูลฝอย วัดทางตรงเป็นการประเมินความรู้สึกเกี่ยวกับความสามารถที่เขาจะควบคุมการกระทำพฤติกรรมรีไซเคิลขยะมูลฝอยให้สำเร็จมากน้อยเพียงใด ลักษณะข้อคำถามเป็นปลายขั้วคู่ 3 คู่ เป็นลักษณะมาตรประมาณค่า 7 ระดับ ได้แก่ ง่าย-ยาก เป็นไปได้-เป็นไปไม่ได้ และควบคุมได้เต็มที่ – ควบคุมได้ยาก คะแนนอยู่ระหว่าง +3 ถึง -3 ผู้ที่มีคะแนนสูงกว่าเป็นผู้ที่เชื่อมั่น

ว่าตนสามารถรีไซเคิลขยะมูลฝอยได้มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า และการวัดทางอ้อมได้จากผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม กับการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุม ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม หมายถึง ความเชื่อเกี่ยวกับการมีหรือไม่มีปัจจัยสนับสนุน หรือขัดขวางในการกระทำพฤติกรรม ถ้าบุคคลเชื่อว่าเขามีปัจจัยที่สนับสนุนมากและมีปัจจัยที่ขัดขวางน้อยบุคคลจะเชื่อว่าเขาสามารถกระทำพฤติกรรมนั้นได้มากเพีย ยงนั้น และการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุม หมายถึง การประเมินของบุคคลว่าปัจจัยควบคุมเด่นชัดเป็นปัจจัยส่งเสริม หรือขัดขวางการกระทำพฤติกรรมของตนเพียงใด เป็นลักษณะข้อคำถามเป็นปลายขั้วคู่ เป็นลักษณะมาตรประมาณค่า 7 ระดับ ได้แก่ มีมาก-มีน้อย ส่งเสริม-ขัดขวาง คะแนนอยู่ระหว่าง +3 ถึง -3 ผู้ที่มีคะแนนสูงกว่าเป็นผู้ที่เชื่อว่าตนสามารถควบคุมการรีไซเคิลขยะมูลฝอยได้มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมยาเสพติดทุกชนิดรวมถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น ฮวง และคนอื่นๆ (Huang; et al. 2012: 331) การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมที่ไม่เสพยาเสพติดทุกชนิดรวมถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ วัดทางตรง มีข้อคำถาม 3 ข้อ เป็นการประเมินการตัดสินใจของนักเรียนเกี่ยวกับความสามารถที่ควบคุมการเสพยาเสพติดทุกชนิด ตัวอย่างข้อคำถาม “การหลีกเลี่ยงการเสพยาเสพติดทุกชนิดเป็นเรื่องยากสำหรับฉัน” เป็นลักษณะมาตรประมาณค่า 7 ระดับ ตั้งแต่เห็นด้วยที่สุดถึงไม่เห็นด้วยที่สุด มีคะแนนตั้งแต่ 7 ถึง 1 คะแนน และ “ฉันมีความมั่นใจว่าจะไม่เสพยาเสพติดทุกชนิด ” และ “การเสพยาเสพติดหรือไม่เสพยาขึ้นอยู่กับตัวของฉัน ” เป็นลักษณะมาตรประมาณค่า 7 ระดับ ตั้งแต่ไม่เห็นด้วยที่สุดถึงเห็นด้วยที่สุด มีคะแนนตั้งแต่ 7- 1 คะแนน มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.90 ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าแสดงว่าเป็นผู้ที่สามารถควบคุมการไม่เสพยาเสพติดได้มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

สร้างเครื่องมือวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น วรรณชนก จันทรชุม (2547: 8) ซึ่งการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ทางตรง เป็นการประเมินความคิดหรือความเชื่อของนักเรียนถึงการรับรู้ความยากง่ายต่อการแสดงพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ และความสามารถควบคุมตนเองในการแสดงพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ หรือคิดว่าการเกิดพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ขึ้นอยู่กับตัวเขาเองหรือไม่ เป็นลักษณะมาตรประมาณค่า 7 ระดับ แบบคำคุณศัพท์คู่ขั้ว ที่มีคะแนนตั้งแต่ -3 ถึง +3 มีข้อคำถาม 4 ข้อ มีพิสัยเป็น -12 ถึง +12 ผู้ที่ได้คะแนนบวกมากกว่ามีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่า มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.86 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ วัดทางอ้อม หมายถึง ความคิดหรือความเชื่อของนักเรียนในการประเมินปัจจัยที่สนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคต่อการกระทำพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่และการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยต่างๆ ได้แก่ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม มีค่า สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75 การรับรู้อิทธิพลของปัจจัยควบคุม มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.77 และทำการหาผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมกับการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยควบคุม ผู้ที่ได้คะแนนเป็นบวกมาก แสดงว่ามีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

บุหรืมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่า นอกจากนั้นยังมีการนำไปสร้างแบบวัดที่เป็นสเกลแบบลิเคิร์ต เช่น อติศัคดิ์ พละสาร (2554: 82) ได้สร้างเครื่องมือวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมเพื่อป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ ตั้งแต่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5 คะแนน) ถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1 คะแนน) มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.85

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยเกี่ยว พบว่ามีการสร้างแบบวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม วัดทางตรงและการวัดทางอ้อม ในพฤติกรรมที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา ซึ่งสร้างแบบวัดตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซ็น วัดทางตรง จะเป็นการประเมินตนเองในเรื่องของความยากง่าย ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ ความสามารถในการควบคุม วัดทางอ้อมจะเป็นการประเมินตนเองเกี่ยวกับปัจจัยส่งเสริมและปัจจัยขัดขวาง ซึ่งเป็นการสร้างข้อคำถามจากการสำรวจความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับปัจจัยเด่นชัดในการควบคุมของกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะไปทำการเก็บข้อมูล ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัย สร้างแบบวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ วัดทางตรงและวัดทางอ้อม ดังนี้

การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง) หมายถึง เป็นการประเมินตนเองถึงความรู้สึทของวัยรุ่นตอนต้นเกี่ยวกับความสามารถที่เขาจะควบคุมการกระทำพฤติกรรมให้สำเร็จมากน้อยเพียงใด วัดโดยใช้แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นประโยคข้อความพร้อมด้วยมาตราจำแนกความหมาย 7 ระดับ มีคะแนนระหว่าง 7 ถึง 1 คะแนนอยู่ระหว่าง 7 จนถึง 1 การแปลความหมายของคะแนน คือผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าเป็นผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางอ้อม) เป็นการประเมินการรับรู้ของบุคคลว่าเป็นการยากหรือง่ายที่จะกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยวัดจากความเชื่อของวัยรุ่นตอนต้นเกี่ยวกับการควบคุมและการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม หมายถึง ความเชื่อเกี่ยวกับการมีหรือไม่มีปัจจัยที่สนับสนุนหรือขัดขวางในการแสดงพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุม หมายถึง การประเมินของวัยรุ่นตอนต้นว่าปัจจัยควบคุมเด่นชัดเป็นปัจจัยส่งเสริมหรือขัดขวางการแสดงพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพียงใด วัดโดยใช้แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นประโยคข้อความพร้อมด้วยมาตราจำแนกความหมาย 7 ระดับ มีคะแนนระหว่าง 7 ถึง 1 โดยนำผลรวมจากผลคูณเป็นรายข้อ การแปลความหมายของคะแนน คือผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าเป็นผู้ที่เชื่อว่าตนมีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับความตั้งใจแสดงพฤติกรรมและพฤติกรรม

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ายังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยใช้ประยุกต์ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ประมวลเอกสารและงานวิจัยที่มีการศึกษาตัวแปรการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม ผลการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมที่สามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมหรือความตั้งใจแสดงพฤติกรรมของบุคคล เช่น โกดินและค็อก (Godin & Kok.1996: 92-93) ได้ทำการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่ประยุกต์ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนศึกษาพฤติกรรมทางด้านสุขภาพ ซึ่งรวมถึงการศึกษาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่/การเลิกสูบบุหรี่ การลดน้ำหนัก พบว่า การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมร่วมกับตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรม สามารถทำนายความตั้งใจกระทำพฤติกรรมทางด้านสุขภาพได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปริญา จงไพจิตรสกุล (2546) พบว่าการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมเท่านั้นที่สามารถทำนายความตั้งใจในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของผู้ใช้ยาเสพติดชนิดฉีดได้ร้อยละ 43 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมสามารถส่งผลโดยตรงและส่งผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมผ่านความตั้งใจแสดงพฤติกรรม เช่น นภมาศ ศรีขวัญ (2547: 65) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อพฤติกรรมการลดน้ำหนัก การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมและพฤติกรรมการลดน้ำหนักของวัยรุ่นหญิง จำนวน 90 ราย พบว่าการรับรู้ การควบคุมพฤติกรรมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการลดน้ำหนักในวัยรุ่นหญิง และสามารถร่วมกับตัวแปรอื่นในชุดพฤติกรรมตามแผนทำนายพฤติกรรมลดน้ำหนักในวัยรุ่นหญิง ได้ร้อยละ 8.9 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนภาณุวัฒน์ วชิรธานี (2558: 106-107) ได้ศึกษาการส่งเสริมกิจกรรมทางกายและสมรรถภาพที่สัมพันธ์กับสุขภาพ ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซ็นในกลุ่มวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 12-17 ปี จำนวน 668 คน ได้มีการทดสอบความเที่ยงตรงของแบบวัดกิจกรรมทางกายในยามว่างและทำการวิจัยเชิงทดลองเป็นระยะเวลา 12 สัปดาห์ แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและควบคุม ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม สามารถร่วมกับตัวแปรอื่นทำนายการมีกิจกรรมทางกายได้ร้อยละ 38 และมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อการมีกิจกรรมทางกายผ่านความตั้งใจที่จะมีกิจกรรมทางกาย มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.27 และ 0.21 และพบว่ากลุ่มทดลองมีกิจกรรมทางกายในยามว่าง มีความตั้งใจแสดงกิจกรรมทางกายและสมรรถภาพมากกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลนั้นเป็นตัวแปรสำคัญ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วบุคคลมีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมมาก และจะนำไปสู่ความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมได้มากขึ้นด้วย โดยเฉพาะการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้นที่อาจไม่ได้อยู่ภายใต้การควบคุมของความตั้งใจอย่างสม บูรณ์ ซึ่งต้องได้รับการสนับสนุนข้อมูล กำลังใจและการ

สนับสนุนจากบุคคลอื่นเข้ามาร่วมด้วย และที่ผ่านมาผู้วิจัยยังไม่พบว่ามี การนำ การรับรู้ การควบคุม พฤติกรรม การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังนั้นจึงคาดว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมน่าจะเป็นตัวแปรสำคัญในการศึกษาครั้งนี้ด้วยเช่นกัน

ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่แท้จริง กับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของ ไอเซนไคได้มีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อทดสอบตัวแปร ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่มีอยู่จริง (Actual Behavioral Control) หรือการควบคุม พฤติกรรมได้จริงของบุคคล โดยไอเซนไคกล่าวว่า การควบคุมพฤติกรรมที่แท้จริง (Actual Behavioral Control: ABC) หมายถึง ขอบเขตที่บุคคลมีทักษะ ความชำนาญ ความพร้อมและมี ทรัพยากรอื่นๆ ที่ต้องมีมาก่อนและจำเป็นต่อการกระทำพฤติกรรมนั้นตั้งแต่ในอดีต ซึ่งรวมถึงการ ประสบความสำเร็จในการกระทำพฤติกรรมนั้น มิใช่ขึ้นอยู่กับแค่เจตนาในการทำพฤติกรรมที่ชอบ เท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับระดับความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่เพียงพอด้วย กล่าวคือ บุคคล จะต้องมีการรับรู้ความสามารถในการกระทำพฤติกรรมของตนที่ถูกต้องด้วย จะนำไปสู่การรับรู้ ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่แท้จริง กล่าวคือ ความสำเร็จในการกระทำพฤติกรรมของ บุคคลนั้นจะขึ้นอยู่กับระดับความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่มีอยู่จริง นอกเหนือจากนั้นการ ที่บุคคลมีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมตรงตามเป็นจริงมากเท่าใด ก็ยิ่งจะสะท้อน ความถูกต้องของความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลที่มีอยู่จริงมากเท่านั้น และจะเป็น ตัวทำนายที่ดีของพฤติกรรม (Fishbein & Ajzen. 1991; 2002)

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่ผ่านมาผู้วิจัยพบว่า มีนักวิจัยได้นำไปศึกษาในบริบท ต่างๆ และมีการให้ความหมายความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่มีอยู่จริง (Actual Behavioral Control) ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน เช่น การศึกษาของ จิตติพัฒน์ พิษณุธาดาพงษ์ (2548: 10) ได้นำไปศึกษาความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการแบ่งปันความรู้ของพนักงาน ของบริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด มหาชน ให้ความหมายว่า การประเมินของพนักงานว่าตนสามารถ ควบคุมพฤติกรรมการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ได้จริงมากน้อยเพียงใด ส่วนสุลีมาศ อังศุเกียรติ ถาวร (2552: 37) ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่มีอยู่จริง หมายถึง ขอบเขตการมีทักษะ ความพร้อม ความชำนาญ และทรัพยากรอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการกระทำพฤติกรรมการดูแลสุขภาพ ตนเองซึ่งมีมาก่อนตั้งแต่อดีต รวมถึงการประสบความสำเร็จในการกระทำพฤติกรรมดูแลสุขภาพ ตนเองในอดีตของเด็ก และเยาวชนที่ติดเชื่อไอวีที่มีอายุระหว่าง 13-24 ปี และรภัทร เพชรสุข (2553: 15) การควบคุมพฤติกรรมจริง หมายถึง เป็นการรับรู้ถึงสถานการณ์หรือโอกาสในการ บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความยากหรือง่ายในการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนที่ ส่งผลให้นักเรียนมีหรือไม่มีพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่แท้จริง หมายถึง ขอบเขตหรือระดับของ ทักษะ ความพร้อม ความชำนาญ และทรัพยากรอื่นๆ ได้แก่ การมีความรู้ การได้ฝึกทักษะต่างๆที่ได้เรียนรู้จากโรงเรียน การมีเพื่อนที่ดี มีครูคอยชี้แนะ มีสมาชิกในครอบครัวที่เข้าใจและร่วมทำกิจกรรมในยามว่าง การมีจิตใจที่เข้มแข็ง มีความรับผิดชอบในหน้าที่ การได้มีโอกาสได้ทำกิจกรรมที่น่าสนใจที่จำเป็นต่อการควบคุมตนเองของวัยรุ่นตอนต้นในการกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้มากน้อยเพียงใด ผู้วิจัยพบว่ามีไม่มากนักและยังไม่พบว่ามี การสร้างเครื่องมือการวัดความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่แท้จริง ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้สร้างขึ้นตาม ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ร่วมกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นประโยคข้อความ เป็นลักษณะมาตร จำแนกความหมาย 7 ระดับ ตั้งแต่เห็นด้วยอย่างยิ่งถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง การแปลความหมายของ คะแนน คือผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าเป็นผู้ที่เชื่อว่าตนมีความสามารถที่จะควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่แท้จริงมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

การวัด

การสร้างแบบวัดความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่แท้จริง เป็นการทำความเข้าใจ ทั้งปัจจัยภายใน บุคคล เช่น ทักษะ ความรู้ สติปัญญา และความแข็งแรงของร่างกาย เป็นต้น และ ปัจจัยภายนอกบุคคล เช่น เงิน เครื่องมือ อุปกรณ์ ข้อจำกัดทางกฎหมาย และความร่วมมือจากบุคคลอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการ แสดงพฤติกรรมหรือสามารถที่จะ ขัดขวาง การกระทำพฤติกรรมได้ เมื่อเปรียบเทียบกับ การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมซึ่งเป็นการวัดความคิด ความเชื่อจึงวัดได้ยากกว่า อีกทั้งการนิยามตัวแปรที่ค่อนข้างยาก งานวิจัยส่วนใหญ่จึงวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมแทนการควบคุมพฤติกรรมที่แท้จริง เพราะสามารถสะท้อนการควบคุมพฤติกรรมได้จริงหากมีการวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมได้ถูกต้อง (พัชรี ดวงจันทร์. 2557: 55 อ้างถึงใน Fishbein & Ajzen. 2005; Ajzen. 2006) แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมี การสร้างเครื่องมือวัดการควบคุมพฤติกรรมที่แท้จริง ใน การศึกษาและเก็บข้อมูลพฤติกรรมทั่วไปและพฤติกรรมทางด้านสุขภาพ ดังเช่น การศึกษาของ จิตติพัฒน์ พิษณุธาดาพงษ์ (2548: 59) ได้แบบวัดความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการแบ่งปัน แลกเปลี่ยนความรู้ที่แท้จริง ทำการสำรวจความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถดังกล่าวและนำมาจัด เรียงลำดับปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยขัดขวาง โดยเรียงความถี่จากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดและ คัดเลือกปัจจัยที่มีความถี่ สะสมประมาณร้อยละ 70 มาใช้สร้างแบบสอบถาม จำนวน 12 ข้อ เป็น ลักษณะมาตรจำแนกความหมาย 7 ระดับ ตั้งแต่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (7 คะแนน) ถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1 คะแนน) และควบคุมได้ (7 คะแนน) ถึงควบคุมไม่ได้ (1 คะแนน) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 ผลการคำนวณผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าเป็นผู้ที่เชื่อว่าตนมีความสามารถที่จะควบคุมพฤติกรรมแบ่งปัน แลกเปลี่ยนความรู้ได้จริงมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า ส่วนสุลิมาศ อังศุเกียรติถาวร (2552: 37-38) ได้สร้างเครื่องมือวัดความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมดูแลสุขภาพตนเอง ตามทฤษฎี

พฤติกรรมตามแผน เป็นประโยชน์ข้อความ ประกอบด้วยมาตรประเมินค่า 5 ระดับ จากไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1 คะแนน) ถึงเห็นด้วยอย่างยิ่ง (5 คะแนน) ข้อความทางลบให้คะแนนกลับกัน โดยผู้ที่ได้คะแนนสูงเป็นผู้ที่มีความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองที่แท้จริงสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.70 การศึกษาของ แอนเดอร์สัน (Anderson. 2009: 61) ได้สร้างเครื่องมือวัดความสามารถควบคุมอุปสรรคหรือข้อจำกัดในพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพฟันอย่างสม่ำเสมอ เป็นการประเมินถึงสิ่งที่เป็นข้อจำกัดและอุปสรรคต่างๆ เพื่อเข้ารับบริการส่งเสริมสุขภาพฟัน หรือพบทันตแพทย์ เช่น ราคา ไม่มีประกันสุขภาพ การเดินทางที่ไม่สะดวก มีปัญหาสุขภาพ ไม่มีความจำเป็น ในการดูแลสุขภาพฟัน สถานบริการขาดความพร้อมทางด้านทันตแพทย์ หรือประเมินเกี่ยวกับประสบการณ์การพบทันตแพทย์ที่ผ่านมา ข้อคำถาม 9 ข้อ เป็นลักษณะประมาณค่าลิเคิร์ต 5 ระดับ ตั้งแต่จริงที่สุด (5 คะแนน) ถึงไม่จริงเลย (1 คะแนน) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงกว่าเป็นผู้สามารถควบคุมอุปสรรคหรือข้อจำกัดจากภายนอกในการเข้ารับบริการทางด้านทันตกรรมได้มากกว่าผู้ตอบที่ได้คะแนนต่ำกว่า

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือวัดความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่แท้จริงนั้น ผู้วิจัยพบว่ามีไม่มากนักและยังไม่พบว่ามีการสร้างเครื่องมือวัดความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่แท้จริง ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้สร้างขึ้นตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ร่วมกับงานวิจัยข้างต้นเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของการศึกษาในครั้งนี้ เป็นลักษณะมาตรจำแนกความหมาย 7 ระดับ ตั้งแต่จริงที่สุด (7 คะแนน) ถึงไม่จริงเลย (1 คะแนน) และควบคุมได้ (7 คะแนน) ถึงควบคุมไม่ได้ (1 คะแนน) ผลการคำนวณผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าเป็นผู้ที่เชื่อว่าตนมีความสามารถที่จะควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้จริงมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่แท้จริง กับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และพฤติกรรม

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยก่อนหน้านี้ ผู้วิจัยพบว่าการศึกษาตัวแปรความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซ็น ยังมียงานวิจัยไม่มากนักและไม่พบว่ามีงานนำตัวแปรความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่แท้จริง (Actual Behavioral Control) ไปศึกษาพฤติกรรม ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ประมวณงานวิจัยที่ศึกษาพฤติกรรมทั่วไปๆ และพฤติกรรมสุขภาพ ที่ประยุกต์ตัวแปรในทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซ็นเพื่อศึกษาพฤติกรรมดังกล่าว เช่น วิถีวัฒน์ พิษณุธาดาพงศ์ (2548) ได้ศึกษาพฤติกรรมการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ของพนักงานโดยศึกษาตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน: กรณีศึกษาบริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) พบว่า ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ที่แท้จริงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการ

แบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = 0.47$) สอดคล้องกับคลาร์ค (Clarke. 2014) ศึกษา การตัดสินใจรายงานการถูกล่วงละเมิดทางเพศในองค์กร ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน พบว่า ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมรายงานการถูกล่วงละเมิดทางเพศสามารถมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการรายงานการถูกล่วงละเมิดทางเพศและพฤติกรรมรายงานการถูกล่วงละเมิดทางเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และแอนเดอร์สัน (Anderson. 2009: 82-83) ได้ศึกษาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพฟันอย่างสม่ำเสมอ ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ในกลุ่มนักศึกษา พบว่า ความสามารถในการควบคุมอุปสรรคหรือข้อจำกัดทางด้านพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพฟันอย่างสม่ำเสมอ มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจในการรับบริการสร้างเสริมสุขภาพฟัน และพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพฟันอย่างสม่ำเสมอ มีสัมประสิทธิ์เท่ากับ - 0.14 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ -0.17 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

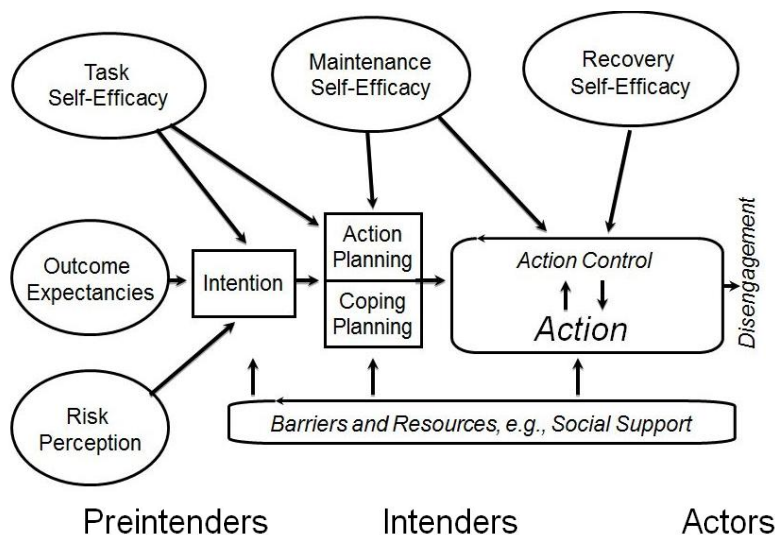
จากความสำคัญของแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซ็น ที่อธิบายถึงความสำคัญของตัวแปรความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่แท้จริง รวมไปถึงการศึกษาที่ผ่านมาที่พบว่าตัวแปรความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่มีอยู่จริงมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่แท้จริง ความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรมและพฤติกรรมของบุคคล นอกจากนี้ผู้วิจัยยังไม่พบการศึกษาตัวแปรดังกล่าวในบริบทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และนำมาตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงคาดว่าตัวแปรความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่แท้จริงน่าจะเป็นตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้นด้วยเช่นกัน

จากรายละเอียดข้างต้น ที่ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนที่ผู้วิจัยนำมาอธิบายปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น ผู้วิจัยพบว่าความตั้งใจแสดงพฤติกรรมที่แนวคิดนี้ให้ความสำคัญและศึกษามาอย่างต่อเนื่อง ยังพบว่ามีแนวคิดเชิงทฤษฎีอื่นอีกที่ให้ความสนใจและขยายการศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรที่คั่นกลางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรเชิงสาเหตุกับตัวแปรผล อย่างเช่น ตัวแปรที่คั่นกลางความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจแสดงพฤติกรรมกับพฤติกรรมของบุคคล เพื่อทำความเข้าใจพฤติกรรมของบุคคลให้มีความละเอียดและลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดนี้เข้ามาช่วยอธิบายพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในครั้งนี้ด้วย รายละเอียดดังนี้

การใช้แนวคิดเชิงทฤษฎี The Health Action Process Approach อธิบายและทำนายพฤติกรรม

แนวคิดเชิงทฤษฎี The Health Action Process Approach หรือ HAPA ที่พัฒนาโดย ชาวเซอร์ (Schwarzer.1992; 2008) ที่ศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลทางด้านสุขภาพจาก

พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การดื่มสุรา การสูบบุหรี่ นิสัยการบริโภคอาหารที่ไม่ดี แนวคิดนี้พัฒนาขึ้นมาจากความไม่ สอดคล้องกันระหว่างความตั้งใจแสดงพฤติกรรมกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้น (Armitage. 2005) เนื่องจากเกิดอุปสรรคที่คาดไม่ถึง หรือบุคคลให้ความสำคัญกับสิ่งอื่น ๆ โดยเชื่อว่าการที่บุคคลมีความตั้งใจที่ดี (Good Intention) จะทำให้บุคคลทำพฤติกรรมที่ตั้งเป้าหมายไว้ได้สำเร็จ และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในที่สุด โดยได้มีการประยุกต์มาใช้ในการศึกษาด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพ โดยมุ่งเน้นการนำเสนอหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สนับสนุนความสามารถของแนวคิดในการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุและอธิบายพฤติกรรมสุขภาพ โดยมีหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สนับสนุนการเพิ่มการศึกษาตัวแปรการวางแผน (planning) เข้าเป็นตัวแปรที่อธิบายการกระทำพฤติกรรมของบุคคลได้ละเอียดขึ้น กล่าวคือเมื่อบุคคลมีความตั้งใจที่ดีจะนำไปสู่การวางแผนกระทำพฤติกรรมให้มีความสำเร็จตามเป้าหมาย (Gollwizer .1999) จึงได้มีการทดสอบตัวแปรเชื่อมแทรกระหว่างตัวแปรความตั้งใจแสดงพฤติกรรมและพฤติกรรมของบุคคล เช่น ตัวแปรการวางแผน (planning) โดยพบว่ามีศึกษาการสังเคราะห์และศึกษาวิจัยทดลอง จนได้ข้อค้นพบเชิงประจักษ์ที่สนับสนุนการเพิ่มตัวแปรการวางแผนในการศึกษา เช่น ศึกษาพฤติกรรมป้องกันการบริโภคที่ไม่ดี (Satow & Schwarzer. 1998) การบริโภคอาหารไขมันต่ำ (Renner; & Knoll; & Schwarzer. 2000) การตรวจเต้านมด้วยตนเองเป็นประจำของผู้หญิง (Luszczynska & Schwarzer. 2003) การเลี้ยงต่อดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งเดียว (Murgraff & McDermott. 2003) ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี The Health Action Process Approach: HAPA ของชาวเซอร์ (Schwarzer.1992; 2008)

แนวคิดเชิงทฤษฎีนี้ประกอบด้วยตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุที่กำหนดพฤติกรรมของบุคคล ได้แก่ ตัวแปรการวางแผน (Planning) ตัวแปรความตั้งใจแสดงพฤติกรรม (Intention) ตัวแปรการ

รับรู้ความสามารถของตน (Self-Efficacy) ความคาดหวังผลลัพธ์จากพฤติกรรมเป้าหมาย (Outcome Expectancies) การรับรู้ความเสี่ยง (Risk Perception) รายละเอียดดังนี้

การวางแผนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กับพฤติกรรม

การวางแผน (planning) เป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่จะนำไปสู่บุคคลประสบความสำเร็จ โดยบุคคลที่มีการวางแผน (planning) สามารถทำสิ่งต่างๆ ตามเป้าหมายที่ตนเองกำหนดไว้ได้ และยังเป็นการเตรียมความพร้อมปฏิบัติเมื่อบุคคลเข้าไปสู่เรื่องที่มีความยากและแตกต่างออกไป แนวคิดของโกลวิทเซอร์ (Gollwitzer. 1999) ได้กล่าวถึงการการวางแผนภายใต้แนวคิดการแปลงเจตนาไปสู่การปฏิบัติ ที่เชื่อว่าบุคคลที่มีความตั้งใจที่ดี (Good Intention) จะมีการกำหนดเป้าหมาย (Goal intention) และจะแสดงพฤติกรรมตามที่ได้ตั้งใจไว้เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายนั้น ซึ่งเป็นการระบุที่ชัดเจนว่าจะทำเมื่อไร (When) ที่ไหน (Where) และทำอย่างไร (How) ซึ่งเป็นไปในลักษณะยึดมั่นต่อการกระทำและยึดมั่นต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น (Gollwitzer & Sheeran. 2006) เรียกได้ว่าเป็นการวางแผน (Planning) นั้นเอง (Hagger & Luszczynska. 2014)

ความหมายการวางแผนนั้นมีผู้กล่าวไว้ เช่น สนาเยฮอทท และคนอื่นๆ (Sniehotta; et al. 2005) ได้กล่าวว่า การวางแผน คือ เป็นกระบวนการในการเชื่อมโยงพฤติกรรมเป้าหมายโดยการกำกับตนเอง (self-regulatory strategy) มีการกระตุ้นทางจิตใจที่นำไปสู่การเชื่อมโยงกับการตอบสนองต่อสถานการณ์ในอนาคต ซึ่งมีรายละเอียดในเรื่องการกระทำและการเผชิญอุปสรรคของบุคคล ส่วนลีเวนทอล ลิงเกอ และจอร์น (Sniehotta; et al. 2005 cited in Leventhal; & Singer; & Jones. 1965) ได้กล่าวว่า การวางแผนมี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวางแผนการกระทำ (Action planning) เป็นการช่วยให้มีการกำหนดการเริ่มต้นที่มีความเฉพาะว่าจะเริ่มต้นกระทำเมื่อไร ที่ไหน และอย่างไรที่อธิบายบนพื้นฐานแนวคิดการแปลงเจตนาไปสู่การปฏิบัติของโกลวิทเซอร์ (Gollwitzer. 1999) และ 2) การวางแผนรับมือกับอุปสรรค (Coping planning) เป็นการวางแผนรับมือตอบสนองเพื่อช่วยให้บุคคลก้าวข้ามและรับมือกับอุปสรรค ความยากลำบากในเวลาที่อยู่ในสถานการณ์เสี่ยงสอดคล้องกับชวาเซอร์ (Shcwarzer. 2008) ที่ได้มีการศึกษาถึงตัวแปรการวางแผน ที่ประกอบด้วย การวางแผนกระทำ (Action planning) และการวางแผนรับมือ (Coping planning) ในสถานการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงของวัยรุ่น

การวางแผนที่ดีนั้นมีความสำคัญอย่างมากเมื่อบุคคลต้องการไปให้ถึงเป้าหมาย เนื่องจากการวางแผนที่ดีส่งผลให้บุคคลมีการเริ่มต้นที่จะกระทำบางสิ่งบางอย่างให้ประสบความสำเร็จตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ ตัวแปรการวางแผนนั้นได้มีนักวิจัยไปศึกษาในพฤติกรรมด้านสุขภาพ เพราะการตั้งเป้าหมายทางด้านสุขภาพนั้น มีความเกี่ยวข้องกับการตั้งใจปฏิบัติ อย่างมาก เนื่องจากการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนสามารถทำให้บุคคลนั้นมีสุขภาพที่ดีและปลอดภัยจากโรคภัย และยังรวมไปถึงพฤติกรรมเสี่ยงที่เกิดจากพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ซึ่งการตั้งเป้าหมายเป็นการเริ่มต้นของบุคคลอันจะนำไปสู่การวางแผนที่จะกระทำการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคที่ ก่อให้เกิดผลดี

ต่อสุขภาพของบุคคลในระยะยาว (Golliwizer. 1999) ดังจะเห็นในการศึกษารูปแบบ The Health Action Process Approach ของชาวเซอร์ (Schwarzer. 2008) และการสังเคราะห์ที่มานี้ที่ผ่านมาพบว่า แนวคิด การแปลงเจตนาไปสู่การ ปฏิบัติมีประสิทธิผลมากทางด้านพฤติกรรมสุขภาพ (Golliwizer & Sheeran. 2006; Hagger & Luszczynska. 2014)

จากการทบทวนเอกสารและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพฤติกรรม สรุปได้ว่า การวางแผนพฤติกรรม หมายถึง เป็นการเตรียม การกระทำ เกี่ยวกับการกระทำพฤติกรรม อย่างเป็นรูปแบบของบุคคลเพื่อนำไปสู่พฤติกรรมเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ โดยระบุว่าทำอะไร (How) เมื่อไร (When) ที่ไหน (Where) ถ้าเมื่อเกิดสถานการณ์อย่างหนึ่งอย่างใดขึ้นจะจัดการกับสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างไร มี 2 ด้าน คือ 1) การวางแผนการกระทำ คือ เป็นการช่วยให้มีการกำหนดการเริ่มต้นในสถานการณ์ที่เฉพาะเจาะจงว่าจะเริ่มต้นกระทำเมื่อไร ที่ไหน และอย่างไร และ 2) การวางแผนรับมือกับอุปสรรคที่เกิดขึ้น คือ เป็นการวางแผนการรับมือกับอุปสรรคในสถานการณ์ที่มีความเฉพาะเจาะจง มีความยากและแตกต่างกันเพื่อให้ตนเองจัดการให้ ผ่านพ้นไปได้ ซึ่งในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุป ความหมายได้ว่า การวางแผนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หมายถึง การเตรียมการการกระทำเกี่ยวกับการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่อวัยรุ่นตอนต้นต้องเผชิญกับสถานการณ์หรืออารมณ์ที่จะนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนการกระทำ พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Action planning) ซึ่งเป็นการช่วยให้มีการกำหนดการเริ่มต้นในสถานการณ์ ที่ชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ว่าจะ เริ่มต้น ทำแบบ ไหน และอย่างไร และ 2) ด้านการวางแผนรับมือกับอุปสรรคที่เกิดขึ้น (Coping planning) คือ เป็นการวางแผนการรับมือกับอุปสรรคในสถานการณ์ที่ชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่มีความยากและแตกต่างกันเพื่อให้ตนเองจัดการให้ผ่านไปได้

การวัด

การสร้างเครื่องมือวัดการวางแผนพฤติกรรมนั้นมีการสร้างขึ้นเพื่อศึกษาพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ ทั้งในสภาวะที่ร่างกายเป็นปกติแล ะมีอาการเจ็บป่วย เช่น ลัสซินสการ์ และชาวเซอร์ (Luszczynska; et al. 2003) ได้สร้างแบบวัดการวางแผนในการตรวจเต้านมด้วยตนเองในกลุ่มหญิงวัยเจริญพันธุ์ เป็นการประเมินการวางแผนการตรวจเต้านมด้วยตนเองที่เกี่ยวข้องช่วงเวลาที่ใช้ในการตรวจเต้านม ความถี่ในการตรวจเต้านม สถานที่และวิธีการในการตรวจเต้านมด้วยตนเอง มีจำนวน 5 คำถาม เป็นลักษณะมาตร ประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่จริงที่สุด (6 คะแนน) ถึงไม่จริงเลย (1 คะแนน) มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 การสร้างแบบวัดของกาสทอนและพรพาเวสซิส (Gaston & Prapavessis. 2015) ได้สร้างเครื่องมือวัดการวางแผนพฤติกรรมในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ที่หลีกเลี่ยงการออกกำลังกาย ซึ่งประกอบด้วยการวางแผนการกระทำและการวางแผนรับมือเมื่อเผชิญกับอุปสรรค เป็นลักษณะมาตรประมาณค่า 4 ระดับ ตั้งแต่จริงที่สุด (4

คะแนน) ถึงไม่จริงเลย (1 คะแนน) มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 ส่วน ลัสชินสการ์และคนอื่น ๆ (Luszczynska; et al .2010) ได้สร้างเครื่องมือวัดการวางแผนพฤติกรรมเคลื่อนไหวออกกำลัง ในกลุ่มวัยรุ่นจีนอายุระหว่าง 15 – 19 ปี วัดการวางแผนการกระทำ (action planning) มีข้อคำถาม 5 ข้อ ตัวอย่างข้อคำถาม “ฉันได้วางแผนการเคลื่อนไหวออกกำลังว่าจะทำอะไร เมื่อไร และที่ไหน” เป็นลักษณะมาตรประมาณค่า 4 ระดับ ตั้งแต่จริงที่สุด (4 คะแนน) ถึงไม่จริงเลย (1 คะแนน) มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 และวัดการวางแผนการเผชิญกับอุปสรรค (coping planning) ในกลุ่มวัยรุ่นจีนอายุระหว่าง 12-18 ปี มีข้อคำถาม 4 ข้อ ตัวอย่างข้อคำถาม “ฉันมีรายละเอียดเกี่ยวกับการวางแผนการเคลื่อนไหวออกกำลังจะทำที่ไหน เมื่อต้องพบกับสิ่งที่ เป็นอุปสรรคต่อการเคลื่อนไหว” เป็นลักษณะมาตรประมาณค่า 4 ระดับ ตั้งแต่จริงที่สุด (4 คะแนน) ถึงไม่จริงเลย (1 คะแนน) มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 ส่วนโจว และคนอื่น ๆ (Zhou; et al. 2015) ได้สร้างแบบวัดวางแผนการกระทำ (Action planning) เป็นลักษณะมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ เห็นด้วยที่สุด (5 คะแนน) จนถึงไม่เห็นด้วย (1 คะแนน) มีจำนวน 3 ข้อคำถาม ตัวอย่างข้อคำถาม “ฉันมีการวางแผนในการกินผักและผลไม้ที่ชัดเจนว่าจะกินอย่างไร เมื่อไร และที่ไหน” โดยมีค่า ประสิทธิภาพความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79 ส่วนเมอร์กราฟ แมคเดอมอท และวอล์ช (Murgraff; & Mcdermott; & Walsh. 2003) ได้สร้างแบบวัดวางแผนการกระทำ เป็นลักษณะมาตรประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่จริงที่สุด (6 คะแนน) จนถึงไม่จริงเลย (1 คะแนน) มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90

จากการทบทวนการสร้างเครื่องวัดการวางแผนพฤติกรรมข้างต้น ผู้วิจัย สร้างแบบวัดตามแนวคิดการ แปลงเจตนาไปสู่ การปฏิบัติของโกลไวเซอร์ (Gollwizer . 1999) ร่วมกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนการกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Action planning) 2) ด้านการวางแผนรับมือกับอุปสรรคที่เกิดขึ้น (Coping planning) ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตรประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่จริงที่สุด (6 คะแนน) ถึงไม่จริงเลย (1 คะแนน) เป็นข้อความบรรยายที่มีทั้งข้อความบวกและข้อความทางลบวัยรุ่นตอนต้นที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่าเป็นผู้ มีการวางแผนการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มากกว่าผู้ที่ตอบที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่าง การวางแผนพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับพฤติกรรม

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การวางแผนพฤติกรรม พบว่าการศึกษาของ โจว และคนอื่น ๆ (Zhou; et al. 2015) ได้มีการทดสอบตัวแปรการวางแผนการกระทำและการควบคุมการกระทำในการบริโภคผักและผลไม้ ในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรี ประเทศจีน จำนวน 286 คน พบว่าการวางแผนการกระทำ มีอิทธิพลโดยตรงต่อพฤติกรรมบริโภคผักและผลไม้ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.18 ที่ระดับนัยสำคัญ .05 สอดคล้องกับ โจว และคน

อื่นๆ (Zhou; et al. 2013) ศึกษาพฤติกรรมการจัดการกับปัญหาเชิงรุกในการเป็นตัวแปรปรับระหว่างความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรม การวางแผน ต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหาร ของนักศึกษามหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรี จำนวน 338 คน ในมหาวิทยาลัย Beijing พบว่าการวางแผนมีอิทธิพลโดยตรงต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหาร มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.63 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

ลัสซึนสการ์ และคนอื่นๆ (Luszyńska; et al. 2010) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความตั้งใจแสดงพฤติกรรม การวางแผนการกระทำ และการรับรู้ความสามารถของตนเพื่อทำนายพฤติกรรมการออกกำลังกาย ประเทศจีน ในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นวัยรุ่นตอนต้นที่ศึกษาอยู่ในเกรด 7- 12 จำนวน 706 คน การศึกษาพบว่าการรับรู้ความสามารถของตน ความตั้งใจ การวางแผนกระทำและการวางแผนเผชิญกับอุปสรรคเพื่อทำนายการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเคลื่อนไหวออกกำลังกายในกลุ่มวัยรุ่น ในโรงเรียนที่มีการส่งเสริมสุขภาพโปรตุเกส จำนวน 157 คน (Araujo-Soares; McIntyre; & Sniehotta. 2009) ผลการศึกษาทั้งสองการศึกษา พบว่าการวางแผนการกระทำมีอิทธิพลโดยตรงต่อพฤติกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการศึกษาเสนอแนะให้ศึกษาการวางแผนกระทำและวางแผนรับมือเผชิญกับอุปสรรคเพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของวัยรุ่น ส่วนการศึกษาของ ลีเวอร์ตา และเอ็มเพเรน (Liourta & Empelen. 2008) ได้ศึกษาเชิงสำรวจถึงการกำกับตนเองและการ Goal-conflicting process ในการหลีกเลี่ยงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วขับขี้นาพาหนะ ของนักศึกษามหาวิทยาลัย จำนวน 361 คน เพื่อตรวจสอบถึงตัวแปรคั่นกลางระหว่างความตั้งใจและพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในขณะขับขี้นาพาหนะ ผลการศึกษาพบว่า การวางแผนจำกัดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การรับรู้ความสามารถของตนในการจำกัดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในขณะขับขี้นาพาหนะของนักศึกษาที่มีความตั้งใจปฏิบัติ และพบว่า การวางแผนจำกัดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการดื่มในขณะขับขี้นาพาหนะ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 1.23 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ส่วนอามิเทจและคนอื่นๆ (Armitage; et al. 2014) ได้มีการศึกษาผลของโปรแกรมการบำบัดทางจิตใจแบบสั้น (brief psychological) เพื่อลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 16-18 ปี ในประเทศอังกฤษ จำนวน 67 คน พบว่าหลังการทดลองกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับโปรแกรมการแปลงเจตนาไปสู่การปฏิบัติในการยืนยันตนเอง (self-affirming implementation Intention) ลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กลุ่มทดลองมีความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีคะแนนเฉลี่ย 4.68 ที่นัยสำคัญทางสถิติ .05

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ยืนยันได้ถึงข้อค้นพบที่สนับสนุนว่าตัวแปรการวางแผนส่งผลต่อพฤติกรรม โดยเฉพาะพฤติกรรมด้านสุขภาพ ซึ่งมีความจำเพาะ ต่อสถานการณ์ที่ต้องการศึกษา ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าและเป็นตัวแปร วางแผนการกระทำจะ ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น ด้วย และเพื่อขยายผลของการศึกษาตัวแปรคั่นกลางระหว่างความตั้งใจและพฤติกรรมของบุคคล ที่ศึกษาภายใต้แนวคิดเชิงทฤษฎี The Health Action Process Approach: HAPA การวิจัยครั้งนี้จึงได้กำหนดให้

การวางแผนกระทำเป็นตัวแปรเชิงเหตุที่มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กับความตั้งใจแสดงพฤติกรรมและการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การรับรู้ความสามารถของตคนนั้นมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive) ของแบนดูรา (Bandura.1986) แนวคิดเชื่อว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลเป็นผลมาเนื่องมาจากการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างพฤติกรรม ลักษณะส่วนบุคคล และสภาพแวดล้อมทั้งสามองค์ประกอบนี้จะทำหน้าที่เป็นตัวกำหนดที่มีอิทธิพลเชิงเหตุ - ผลซึ่งกันและกัน (Bandura. 1986) ได้เน้นการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของบุคคลโดยมีองค์ประกอบส่วนบุคคลเป็นหลัก การที่บุคคลรับรู้ความสามารถของตนอย่างถูกต้อง (Self-Efficacy) เป็นวิธีการหนึ่งที่แบนดูรามองว่ามนุษย์มีความกระตือรือร้นและมีแรงบันดาลใจที่จะปรับปรุงชีวิตของตนและสังคมที่มีผลกระทบตอชีวิตของเขา ถึงแม้ว่าความรู้ และทักษะเป็นสิ่งจำเป็นต่อการปฏิบัติงานให้บรรลุผลแต่ยังไม่เพียงพอเพราะถ้าหากบุคคลไม่เชื่อว่าตนมีความสามารถพอที่จะกระทำไ้พฤติกรรมนั้นๆ ได้ ดังนั้นความเชื่อในความสามารถของตนจึงเป็นตัวกำหนดที่สำคัญประการหนึ่งของการกระทำของมนุษย์ที่จะนำไปสู่ผลที่พึงปรารถนา (วิลาสลัษณ์ ชวัวลี . 2543: 29 อ้างอิงใน Bandura. 1997) โดยการรับรู้ความสามารถของตนจะเป็นตัวกำหนดว่าบุคคลนั้นจะมีพฤติกรรมอย่างไร มีแบบแผนการคิดอย่างไร และมีการตอบสนองทางอารมณ์อย่างไรเมื่อเขาอยู่ในสภาพการณ์ที่ต้องใช้ความพยายามสูง และสามารถเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้

ความหมายของการรับรู้ความสามารถของตคนนั้น แบนดูรา (Bandura. 1986) ได้กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตคน หมายถึง การที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเองว่าสามารถกระทำบางอย่างในสภาพการณ์ที่เฉพาะเจาะจงได้หรือไม่ ซึ่งในสภาพการณ์นั้นบางครั้งอาจจะมี ความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน มีความแปลกใหม่ ไม่สามารถทำนายสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้ และสถานการณ์เหล่านั้นมักจะทำให้บุคคลเกิดความเครียดขึ้นได้ โดยการรับรู้ความสามารถของตนเองนี้มิได้ขึ้นอยู่กับทักษะที่บุคคลมีอยู่ในขณะนั้น หากแต่ขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของบุคคลว่าเขาสามารถทำอะไรได้ด้วยทักษะที่เขามีอยู่ ส่วนลูธานส์ (Luthans. 2005: 202) ได้กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตคน หมายถึงความเชื่อหรือการรับรู้ของบุคคลในความสามารถของตนที่จะปฏิบัติงานที่มีลักษณะเฉพาะที่อยู่ภายใต้สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งที่กำหนดให้ ใช้แรงจูงใจ สติปัญญาของบุคคล เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นก่อนที่ บุคคลจะเลือกและตัดสินใจ เป็นการประเมินและประมวลข้อมูลในความสามารถของตน บุคคลที่มีความเชื่อมั่นหรือการรับรู้ความสามารถของตนสูง จะทำให้มีทางเลือกในการการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น และมีความมุ่งมั่นในการทำงานที่ทำทหาย มีแรงจูงใจและความพยายามในการทำงานให้สำเร็จมากกว่าคนที่มีความเชื่อมั่นหรือรับรู้ความสามารถของตนต่ำและมีความอดทนที่จะเผชิญต่ออุปสรรคและความล้มเหลว และแพนเดอร์ (Pender. 2002) กล่าวว่า การรับรู้

ความสามารถของตนเองเป็นการตัดสินความสามารถของบุคคลว่าจะปฏิบัติพฤติกรรมได้ในระดับใด และสามารถทำอะไรได้บ้าง มีทักษะหรือไม่มีทักษะก็ได้ โดยแบนดูราเชื่อว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองนั้นมีผลต่อการกระทำของบุคคล กล่าวคือบุคคลสองคนอาจมีความสามารถไม่แตกต่างกัน แต่จะแสดงออกในคุณภาพที่แตกต่างกันได้เมื่อทั้งสองคนนี้มีการรับรู้ความสามารถของตนที่แตกต่างกัน และถึงแม้แต่ในคนๆ เดียวกันความสามารถก็ไม่แน่นอนเสมอไป หากแต่ยืดหยุ่นไปตามสถานการณ์นั้นๆ สอดคล้องกับอีวาน (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต . 2536: 58; อ้างอิงใน Evan.1989) ที่กล่าวว่าคนที่มีความเชื่อว่ามีประสิทธิภาพจะแสดงความสามารถนั้นออกมาก จะมีความอดทน อุทิศหา ไม่ท้อถอยง่ายๆ และจะประสบความสำเร็จในที่สุด

แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนเองนั้น แบนดูราได้กล่าวไว้ว่าเป็นการตัดสินใจของบุคคลที่จะกระทำพฤติกรรมในสภาพการณ์ต่างๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ประการ คือ การรับรู้ความสามารถของตนและความคาดหวังในผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น ซึ่งบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนสูงจะมองสิ่งที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ดังกล่าวว่าเป็นโอกาสที่จะจูงใจตน มีสภาวะอารมณ์ที่พร้อมเลือกทำกิจกรรมที่ท้าทายความสามารถเพื่อให้ตนเองไปสู่เป้าหมาย (Bandura. 1999: 3-6) และการรับรู้ความสามารถของตนเองนั้นยังมีความเกี่ยวข้องและมีความแตกต่างกับความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น (Outcome Expectation) การรับรู้ความสามารถของตน เป็นการตัดสินใจถึงระดับความสามารถของตนในขณะที่ความคาดหวังเกี่ยวกับผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น เป็นการตัดสินใจว่า ผลลัพธ์ใดจะเกิดขึ้นจากการกระทำพฤติกรรมดังกล่าว ซึ่งปัจจัยทั้ง 2 ประการนี้จะทำให้บุคคลได้กระทำหรือปฏิบัติพฤติกรรมที่มุ่งหวัง กล่าวคือบุคคลนั้นต้องเห็นว่าพฤติกรรมนั้นจะทำให้เกิดผลลัพธ์ตามที่ต้องการ และต้องมีความเชื่อมั่นว่าตนเองนั้นมีความสามารถที่จะกระทำกิจกรรมนั้นได้สำเร็จ (Bandura.1977)

ยกตัวอย่างเช่น บุคคลที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต้องมีความเชื่อว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ไม่ดีการไม่ดื่มจึงน่าจะเป็นเรื่องที่ดี เช่น ไม่เสี่ยงกับโรคภัยต่างๆ ทำให้ไม่ขาดสติจนเกิดปัญหาต่างๆ ตามมา อีกทั้งตนเองยังมีความสามารถที่จะป้องกันหรือหาวิธีที่ทำให้ตนเองไม่ต้องดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่อตกภายใต้สถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น เมื่อเพื่อนชวนไปดื่มในวันหยุดหรือหลังเลิกเรียน แต่ถ้าบุคคลเชื่อว่าตนเองไม่มีความสามารถที่ป้องกันกา รดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้เพราะสภาพแวดล้อมรอบตัวมีแต่คนที่ดื่มหรือคาดหวังว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะทำให้เพิ่มความกล้าหรือทำให้เกิดความสนุกสนานสามารถเข้ากลุ่มกับเพื่อนได้ง่าย เป็นต้น การรับรู้ความสามารถของตนและความคาดหวังผลกรรมที่จะเกิดขึ้นมีความสัมพันธ์กันส่งผลต่อการตัดสินใจที่จะกระทำหรือปฏิบัติพฤติกรรมของบุคคล กล่าวคือบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนสูงและความคาดหวังผลกรรมที่จะเกิดขึ้นสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นอย่างแน่นอน แต่ถ้ามีเพียงตัวใดตัวหนึ่งสูงหรือต่ำ บุคคลนั้นก็มีแนวโน้มที่จะไม่กระทำพฤติกรรมนั้น (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2536: 59)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรการรับรู้ความสามารถของนั้น พบว่ามีการนำไปศึกษาพฤติกรรมตามความสนใจของนักวิจัย เนื่องจากการรับรู้ความสามารถของ

ตนตามสถานการณ์นั้นจะส่งผลต่อพฤติกรรมเป้าหมาย เช่น มาร์เลท เบอร์ และควิกลีย์ (Bandura. 1999 cited in Marlatt; & Baer; & Quigley. 1995: 315) การรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันความเสี่ยงจากยาเสพติด หมายถึง ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนที่จะป้องกันการเริ่มต้นการเสพยาเสพติดซึ่งรวมถึงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จนติดเป็นนิสัยเมื่อต้องอยู่ในสถานการณ์เสี่ยงกับการเสพยาเสพติด สอดคล้องกับ บุญสิทธิ์ไชยชนะ (2543: 4) ที่ให้ความหมายการรับรู้ความสามารถของตนในการไม่เสพยาเฮโรอีนซ้ำ หมายถึง การตัดสินใจของผู้เข้ารับบริการบำบัดว่าตนเองมีระดับความมั่นใจที่จะสามารถไม่เสพยาเฮโรอีนซ้ำภายใต้เหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่างๆ ส่วนชลธิชา อรุณพงษ์ (2552: 20) การรับรู้ความสามารถของตนเองของนักเรียนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง ความคิด ความรู้สึก ที่จะเข้าใจความสามารถของตนเองในการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และนิมมลา อธิธิภิญโญภาพ (2555: 10) การรับรู้ความสามารถของตน หมายถึง ความมั่นใจหรือความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองมีความสามารถที่จะปรับเปลี่ยน พฤติกรรมโดยการลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และจะพยายามกระทำพฤติกรรมให้สำเร็จตามเป้าหมาย มีความมุ่งมั่นยืนหยัดไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง ระดับความมั่นใจของวัย รุ่นตอนต้นเกี่ยวกับปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในด้านการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่ม การปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ วัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดการรับรู้ความสามารถของตนของแบนดูรา (Bandura. 1999)

การวัด

การวัดการรับรู้ความสามารถของตนควรวัดในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง เช่น การเรียน การทำงานซึ่งมิติในการวัดนั้นมี 3 มิติ ตามแนวคิดของแบนดูรา คือ มิติที่ 1 ระดับความยากของงานหรือกิจกรรมที่บุคคลเชื่อว่าสามารถปฏิบัติได้ (Level of job difficulty) มิติที่ 2 ความมั่นใจของบุคคลที่จะปฏิบัติกิจกรรมที่ระดับความยากหรือเมื่อมีอุปสรรคต่าง ๆ (Strength of confidence) และมิติที่ 3 การตัดสินใจเกี่ยวข้องกับความสามารถในขอบเขตของกิจกรรมนั้น (Generality of ability) ซึ่งการวัดที่นิยมใช้กันมากคือ 1) การวัดความมั่นใจ ประเมินเกี่ยวกับผู้ตอบถึงความมั่นใจว่าสามารถปฏิบัติกิจกรรมในงานที่ยากขึ้นหรือไม่ ตั้งแต่ไม่มีความมั่นใจ (0 คะแนน) ถึงมั่นใจเต็มที่ (10 คะแนน) 2) วัดระดับความยาก เป็นการประเมินเกี่ยวกับความสามารถปฏิบัติงานที่ยากขึ้นหรือไม่ ตั้งแต่ใช้ถึงไม่ใช้ และ 3) การวัดแบบผสม คือ ประเมินทั้งแบบความมั่นใจและวัดระดับความความยาก โดยใช้คำถามเดียวกันโดยให้เลือกตอบทั้งสองแบบ นอกจากนี้ยังมีการวัดอื่นที่แตกต่างไปจากการวัดตามแนวทางของแบนดูรา เช่น ประเมินเกี่ยวกับในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ เป็นลักษณะมาตรประมาณค่าลิเคิร์ท ตั้งแต่เห็นด้วยอย่างยิ่งถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เป็นการรับรู้ความสามารถในลักษณะทั่วๆ ไปแต่ไม่เป็นการวัดการรับรู้ความสามารถของตนในบริบทที่เกี่ยวข้องหรือในสถานการณ์ที่จำเพาะ

(วิลาสลักษณ์ ชวัลลี . 2542: 33-34) การศึกษาในระยะต่อมาผู้วิจัยพบว่าการวัดการรับรู้ความสามารถของตนได้มีการนำไปประเมินเกี่ยวกับการทำพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ เช่น การบริโภคอาหารในกลุ่มวัยรุ่น (Zhou; et al .2013) การออกกำลังกายในกลุ่มวัยรุ่น (Araújo-Soares. 2009) เป็นลักษณะมาตรประมาณค่าลิเคิร์ตเช่นเดียวกัน

สำหรับแบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือในบริบทที่มีความใกล้เคียง เป็นลักษณะมาตรประมาณค่าลิเคิร์ต เช่น ชลธิชา อรุณพงษ์ (2552) การสร้างเครื่องมือวัดการรับรู้ความสามารถของตนของนักเรียนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นลักษณะมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5 คะแนน) ถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1 คะแนน) ผู้ที่ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยหมายถึงเป็นผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนของนักเรียนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างแบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Drinking refusal self-efficacy questionnaire: DRSEQ) ประเมินการรู้คิดเกี่ยวกับความเชื่อของการรับรู้ความสามารถของตนเองในการต้านทานหรือการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เสี่ยงในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อทำความเข้าใจและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลที่เกิดขึ้น ตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาทางสังคม (Social cognitive theory) เช่น โออี แอสกิง และยัง (Oei; Hasking; & Young, 2005) โดยตรวจสอบเชิงโครงสร้างของแบบวัดเพื่อประเมินระดับการรับรู้ความเชื่อมั่นในความสามารถการปฏิเสธ /ต้านการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สถานการณ์ต่างๆที่เอื้อต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 3 ด้าน ได้แก่ สถานการณ์ที่มีความกดดันทางสังคม สถานการณ์ที่มีการผ่อนคลายอารมณ์และความรู้สึก และสถานการณ์ที่เป็นโอกาสที่เอื้อต่อการดื่มของประชาชนทั่วไป นักศึกษา และบุคคลที่มีปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นมาตรประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ฉันมั่นใจว่าจะดื่มถึงฉันมั่นใจว่า จะไม่ดื่ม มีความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แบบแอลฟาเท่ากับ 0.80 และประสิทธิ ไทยราช (2553) ประเมินวัยรุ่นตอนต้นที่ไม่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือดื่มมาไม่เกิน 1 แก้ว มี 3 ด้านได้แก่ 1) ด้านความกดดันจากสังคม 2) ด้านการผ่อนคลายอารมณ์ และ 3) ด้านโอกาสในการดื่ม มีข้อคำถามจำนวน 14 ข้อ มีความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แบบแอลฟาเท่ากับ 0.91 เป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 7 ระดับ ตั้งแต่มั่นใจมาก (7 คะแนน) ถึงไม่มั่นใจมาก (1 คะแนน) ซึ่งความเกี่ยวข้องและเป็นส่วนหนึ่งการรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดตามแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนที่มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive) ของแบนดูรา (Bandura. 1999) สร้างแบบวัดโดยมีความสอดคล้องกับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นการประเมินตนเองของวัยรุ่นตอนต้นเกี่ยวกับระดับความมั่นใจ ประเมินเกี่ยวกับผู้ตอบถึงความมั่นใจว่าสามารถปฏิบัติกิจกรรมในงานที่ยากขึ้นหรือไม่ เป็นลักษณะมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่มั่นใจที่สุด (6 คะแนน) ถึงไม่มีความมั่นใจเลย (1 คะแนน)

เป็นลักษณะมาตรฐานประเมินค่า 6 ระดับ โดยผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่าเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าผู้ที่ตอบที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กับความตั้งใจแสดงพฤติกรรม และการวางแผนป้องกันกระทำพฤติกรรม

การรับรู้ความสามารถของตนเป็นส่วนประกอบหนึ่งของปัจจัยทางด้านการคิดและการรับรู้ที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติพฤติกรรมของบุคคลที่จะปฏิบัติพฤติกรรม รมที่จำเป็นให้สำเร็จ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามที่ตนคาดหวังไว้ (Bandura. 1977) จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่ามีการนำไปศึกษาและตรวจสอบความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางด้านสุขภาพ เช่น โทลมาและคนอื่นๆ (Tolma; et al. 2006) ได้ศึกษาพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยแมมโมแกรมเพื่อป้องกันโรคมะเร็งเต้านมในกลุ่มหญิงวัยเจริญพันธุ์ ตามทฤษฎีพฤติกรรม ตามแผน และการเพิ่มตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนในการตรวจด้วยแมมโมแกรมเพื่อป้องกันโรคมะเร็งเต้านม ของหญิงวัยเจริญพันธุ์ที่มีอายุระหว่าง 40- 65 ปี พบว่าการรับรู้ความสามารถของตนในการตรวจด้วยแมมโมแกรมเพื่อป้องกันโรคมะเร็งเต้านม สามารถทำนายความตั้งใจในการตรวจแมมโมแกรมเพื่อป้องกันโรคมะเร็งเต้านม โดยสามารถอธิบายได้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 26.7 เป็นร้อยละ 34.5 สอดคล้องกับ ลัสซชินสการ์และชาวเซอร์ (Luszczynska & Schwarzer. 2003) ได้ศึกษาพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเอง ตามแนวคิดเชิงทฤษฎี The Health Action Process Approach: HAPA เพื่อตรวจสอบการรับรู้ความสามารถของตนในการตรวจเต้านมด้วยตนเอง ของผู้หญิงที่มีอายุอยู่ในช่วง 18 - 49 ปี ในวิทยาลัย จำนวน 8 แห่ง ในสาขาจิตวิทยา สาขาการพยาบาล สาขาการศึกษาการบริหารธุรกิจ ประเทศโปแลนด์ จำนวน 720 คน พบว่าการรับรู้ความสามารถของตนในการตรวจเต้านมด้วยตนเอง มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจที่จะตรวจเต้านมด้วยตนเองและการวางแผนการตรวจเต้านมด้วยตนเอง มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.42 และ 0.18 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนำผลการศึกษารั้งนี้ไปศึกษาต่อยอดเพื่อ ศึกษาประสิทธิผลของ โปรแกรมการเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตนในการตรวจเต้านมด้วยตนเอง โดยลัสซชินสการ์ (Luszczynska. 2004) เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมในการตรวจเต้านมด้วยตนเอง ของหญิงวัยเจริญพันธุ์ แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใช้ระยะเวลาการศึกษา 13 สัปดาห์ ผลการศึกษาพบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองในกลุ่มทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุม โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 29 และพบว่ามีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ เท่ากับ 2.22 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับการศึกษาของ โจวและคนอื่นๆ (Zhou; et. al. 2013) ได้ศึกษาพฤติกรรมบริโภคอาหารเพื่อตรวจสอบตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนในการบริโภคอาหาร ความตั้งใจที่จะบริโภคอาหาร การวางแผนการบริโภคอาหาร ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัย Beijing จำนวน 338 คน พบว่าการรับรู้

ความสามารถของตนในการบริโภคอาหารมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจที่จะบริโภคอาหารและการวางแผนการบริโภคอาหาร มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.45 และ 0.29 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเบอร์รีและคนอื่นๆ (Berli; et al. 2014) ได้ศึกษาความเชื่อเกี่ยวกับความเสี่ยงทางด้านสุขภาพเพื่อทำนายพฤติกรรมออกกำลังกายของวัยรุ่น ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับเกรด 8 และ 9 ประเทศสวีทเซอร์แลนด์ จำนวน 430 คน พบว่าการรับรู้ความสามารถของตนมีอิทธิพลทางตรงความตั้งใจในการออกกำลังกาย มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.36 ที่ระดับนัยสำคัญ .01 ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ ลัสซินสการ์ และคนอื่นๆ (Luszyńska. 2010) ได้ศึกษาความตั้งใจที่จะออกกำลังกาย การวางแผนการออกกำลังกาย และการรับรู้ความสามารถของตนในการออกกำลังกาย เพื่อทำนายพฤติกรรมการออกกำลังกายของวัยรุ่นตอนต้น ที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ระดับ เกรด 7- 12 ประเทศจีน จำนวน 706 คน พบว่าไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนในการออกกำลังกาย ความตั้งใจที่จะออกกำลังกายและการวางแผนออกกำลังกายของวัยรุ่นตอนต้น แต่พบว่าการรับรู้ความสามารถของตนเองมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการออกกำลังกาย มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.13 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

นอกจากนี้ยังพบว่า ซวาเซอร์และคนอื่นๆ (Scharzer; et al. 2007) ได้ศึกษาพฤติกรรมด้านสุขภาพ 4 พฤติกรรม คือ พฤติกรรมคาดเข็มขัดนิรภัยขณะโดยสารรถยนต์ในกลุ่มวัยรุ่นที่มีอายุ 16 – 21 ปี ประเทศโปแลนด์ จำนวน 298 คน พฤติกรรมการใช้ไหมขัดฟันในกลุ่มนักศึกษา จำนวน 157 คน พฤติกรรมการบริโภคอาหารในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 16- 78 ปี จำนวน 700 คน และพฤติกรรมการทำกิจกรรมการเคลื่อนไหวในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 16 – 64 ปี จำนวน 365 คน เป็นการศึกษาระยะยาวเพื่อปรับและปฏิบัติพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง และเพื่อ ตรวจสอบ ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นที่ส่งผลต่อพฤติกรรม โดยศึกษาในประเทศเยอรมันทั้ง 3 พฤติกรรม ผลการศึกษาพบว่าการรับรู้ความสามารถของตนมีปฏิสัมพันธ์กับความตั้งใจแสดงพฤติกรรมทั้งสี่พฤติกรรม มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.23, 0.38, 0.72 และ 0.60 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ส่วนการศึกษาเกี่ยวกับบริบทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นพบว่ามี การนำ ไปศึกษาในพฤติกรรมทางลบคือพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น เมอกราฟ แมคเดอมอทและวอลท์ (Murgraff; & Mcdermott; & Walsh. 2003) ได้ศึกษาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของพบว่าการรับรู้ความสามารถของตนมีอิทธิพลทางลบต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ - 0.24 ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ส่วนยังและคนอื่นๆ (Young; et al. 2006) พบว่าการรับรู้ความสามารถของตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.05 ที่ระดับนัยสำคัญ .05 สอดคล้องกับดิกค์สตรา และคนอื่นๆ (Dijkstra; et al. 2001) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น จำนวน 161 คน พบว่าการรับรู้ความสามารถของตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามสถานการณ์ทางสังคมและอารมณ์ มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ - 0.46 และ - 0.32 ตามลำดับ ส่วนวิลสันและคนอื่นๆ (Wilson; et al.2016) ศึกษาพฤติกรรมหลักเลี่ยงการ

ขับขี่ยานพาหนะเมื่อขี่เครื่องขี่แอลกอฮอล์ในกลุ่มผู้กระทำผิดครั้งแรก จำนวน 198 คน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างจาก ตามแนวคิดเชิงทฤษฎี The Health Action Process Approach: HAPA (Schwarzer. 1992) พบว่าการรับรู้ความสามารถของตนส่งผล ทางตรงต่อการวางแผนหลีกเลี่ยงการขี่เครื่องขี่แอลกอฮอล์แล้วขับขี่ยานพาหนะในอนาคต และพบว่ามีความเห็นเกี่ยวกับการวางแผนหลีกเลี่ยงการขี่เครื่องขี่แอลกอฮอล์แล้วขับขี่ยานพาหนะในระยะติดตามสูงขึ้น

นอกจากนี้ยังมีการ ศึกษาการรับรู้ความสามารถของตนยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันในพฤติกรรมย่อยๆ อื่นๆ เช่น การรับรู้ความสามารถของตนเป็นปัจจัยสำคัญที่ป้องกันการกลับมาเสพเฮโรอีนซ้ำกล่าวคือ ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนสูงประสบความสำเร็จในการเลิกเสพเฮโรอีน ได้สูงกว่าผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่ำกว่า (บุญสิทธิ์ไชยชนะ. 2543) การรับรู้ความสามารถเมื่อรวมกับตัวแปรอื่นๆ เป็นตัวทำนายที่ดีของพฤติกรรมการป้องกันการขี่เครื่องขี่แอลกอฮอล์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดอุบลราชธานี อธิบายความแปรปรวนของ พฤติกรรมป้องกันการขี่เครื่องขี่แอลกอฮอล์ ร้อยละ 46.30 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ 5.36 (ชลธิชา อรุณพงษ์. 2552: 117) สอดคล้องกับนิมมลาอิทธิภิญญา (2555: 121) พบว่าการรับรู้ความสามารถของตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการลดการขี่เครื่องขี่แอลกอฮอล์ของพนักงานเทศบาล จังหวัดอุบลราชธานี และเมื่อรวมกับตัวแปรอื่นเป็นตัวแปรทำนายที่ดีของพฤติกรรมการลดการขี่เครื่องขี่แอลกอฮอล์ ได้ร้อยละ 33 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 และจิราภรณ์ เทพหนู (2540) ที่พบว่าการรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมการขี่เครื่องขี่แอลกอฮอล์ของวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ จังหวัดพัทลุง จำนวน 1,215 คน ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นที่มีการรับรู้ความสามารถตนต่ำมีโอ กาสเสี่ยงต่อการขี่เครื่องขี่แอลกอฮอล์เป็น 17.68 เท่าของนักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนสูง สอดคล้องกับชลวิทย์ บุญศรี (2549) ได้เสนอแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการขี่เครื่องขี่แอลกอฮอล์ ของ วัยรุ่นที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ควรมีการเสริม สร้างความสามารถในการปฏิเสธเมื่อมีคนชวนไปขี่เครื่องขี่แอลกอฮอล์

ผลการศึกษาข้างต้นสรุปได้ว่าการรับรู้ความสามารถของตนมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคลที่หลากหลาย เป็นตัวแปรที่ดีในการทำนายพฤติกรรม นอกจากนี้แล้วยังมีความเกี่ยวข้องกับตัวแปรอื่นๆ คือ ความตั้งใจแสดงพฤติกรรม การวางแผนการปฏิบัติพฤติกรรม งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงคาดว่าวัยรุ่นตอนต้นที่มีการรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการขี่เครื่องขี่แอลกอฮอล์สูงจะประสบความสำเร็จในการกระทำพฤติกรรมป้องกันการขี่เครื่องขี่แอลกอฮอล์ และเป็นตัวแปรสำคัญของการศึกษาครั้งนี้ด้วยเช่นกัน

การรับรู้ความเสี่ยงจากการขี่เครื่องขี่แอลกอฮอล์กับความตั้งใจแสดงพฤติกรรม

การรับรู้ความเสี่ยงเป็นความเชื่ออย่างหนึ่งของบุคคลที่ได้รับมาจากในอดีตของแต่ละบุคคล โดยความเชื่อที่ดีจะส่งผลทางบวกต่อการปรับตัว ในทางตรงกันข้ามความเชื่อทางลบจะทำให้บุคคล

ประเมินปัญหาว่าไม่มีทางแก้ไข ส่งผลให้ท้อแท้ ไม่แสวงหาวิธีการเผชิญปัญหา การรับรู้ความเสี่ยง (Risk perception) อธิบายบนทฤษฎีความเชื่อทางด้านสุขภาพ เพื่อใช้อธิบายการตัดสินใจของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพ การให้ความหมายการรับรู้ความเสี่ยงนั้น จีระศักดิ์ เจริญพันธ์ และ เฉลิมพล ตันสกุล (2543) กล่าวว่า การรับรู้ต่อโอกาสเสี่ยงของการเป็นโรค (Perceived Susceptibility) หมายถึง ความเชื่อหรือการรับรู้ของปัจเจกบุคคลเกี่ยวกับโอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคที่มีโดยตรงต่อการปฏิบัติคำแนะนำด้านสุขภาพ ทั้งในภาวะปกติและเจ็บป่วย ซึ่งแต่ละคนจะมีความเชื่อหรือการรับรู้ โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคในระดับที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจขึ้นกับปัจจัยหลายอย่างเช่น ระดับการศึกษา สังคม ศาสนา ส่วนสุริพร คนละเอียด (2548) ได้กล่าวว่า การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง ความรู้สึกความเข้าใจของนักเรียนที่รับรู้ว่าคุณเองมีโอกาสเสี่ยงที่จะเจ็บป่วยเป็นโรคต่างๆ ที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หากไม่มีการป้องกันตนเอง

จากการศึกษาของกันยารัตน์ กุญสุวรรณ (2555) พบว่าการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ ประการแรก การรับรู้ความเสี่ยงมีความแตกต่างไปในแต่ละบุคคลเนื่องจากโดยธรรมชาติแล้วโอกาสที่บุคคลจะประเมินความเสี่ยงที่สูงเกินความเป็นจริง (Overestimated) มีน้อย แต่มักพบลักษณะที่ว่าบุคคลมีโอกาประเมินว่าตนเองมีความเสี่ยงต่ำกว่าความเป็นจริงได้มากกว่า (Underestimated) ซึ่งการที่บุคคลรับรู้โรคหรือภัยอันตรายนั้น ตามความจริงหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับ ประสบการณ์ส่วนตัว และการได้รับข้อมูล ข่าวสารจากสื่อมวลชน และคนกลุ่มนี้ มีแนวโน้มที่จะประเมินความเสี่ยงของตนเองมากกว่าผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์หรือได้รับข้อมูลมาก่อนประการที่สอง ถึงแม้บุคคลจะรับรู้ความเสี่ยงจากภาพที่เกิดกับคน ในสังคมทั่วไป แต่เมื่อนำมาพิจารณาโอกาสที่จะเกิดกับตนเองแล้ว การรับรู้ความเสี่ยงจะมีลักษณะที่แตกต่างออกไป กล่าวคือ มักจะประเมินโอกาสที่จะเกิดผลร้ายกับตนเองต่ำกว่าเสมอ เช่น ผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รู้ว่ามีโอกาสที่จะเป็นมะเร็งตับ แต่ผู้ที่ดื่มมักจะไม่ ยอมรับว่าตนเอง มีโอกาสเสี่ยงในการเป็นมะเร็งตับเท่ากับผู้อื่น (Perchacek & Danaher. 1979) และเมื่อให้ประเมินความเสี่ยงของตนเองเทียบกับคนส่วนใหญ่ทั่วไป หรือเปรียบเทียบกับผู้อื่น คนส่วนใหญ่จึงมักประเมินโอกาสที่จะเกิดผลร้ายต่ำกว่าเสมอ การรับรู้ความเสี่ยงจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการรับรู้ภัยอันตราย ดังนั้น จึงถูกนำมาอธิบายในแนวคิดและแบบจำลองด้านพฤติกรรมทางด้านสุขภาพที่หลากหลายได้แก่ ความเชื่อทางด้านสุขภาพ ทฤษฎีแรงจูงใจป้องกันโรค และมีชื่อเรียกใกล้เคียงกัน เมื่อพิจารณาความหมายและองค์ประกอบในทฤษฎีที่มีความใกล้เคียงกันในสองแบบจำลองนี้ การรับรู้ความเสี่ยง (Risk perception) ยังเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลทางอ้อม ต่อพฤติกรรมการกระทำ ด้านสุขภาพผ่านความตั้งใจของบุคคลและวางแผน การกระทำ ตามแนวคิดเชิงทฤษฎี The Health Action Process Approach: HAPA

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การรับรู้โอกาสเสี่ยงจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง ความคิด การรับรู้ หรือการแสดงออกของความรู้สึกนึกคิดของวัยรุ่นตอนต้น ถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคหรือคาดคะเนว่าตนเองมีโอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคหรือปัญหาสุขภาพที่เกิดจากการดื่ม

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งแต่ละคนจะมีความเชื่อหรือการรับรู้ โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรค ระดับที่แตกต่างกัน

การวัด

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความเสี่ยง พบว่าได้มีการสร้าง แบบวัดการรับรู้ความเสี่ยงในบริบททางด้านสุขภาพ (Health/Safety Risk Perception Scale: HRPS) (Web; & Blais; & Betz. 2002) โดยประเมินการรับรู้ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงทางด้านสุขภาพ เป็นลักษณะมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่เสี่ยงที่สุดถึงไม่เสี่ยงเลย มีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 ซึ่งบุคคลที่ได้คะแนนสูงกว่าเป็นผู้รับรู้ความเสี่ยงสูงกว่าบุคคลที่ได้คะแนนต่ำ การรันเนอร์และสวาร์เซอร์ (Runner & Schwarzer . 2005) ได้สร้าง แบบวัดที่เกี่ยวข้องความเสี่ยงด้านพฤติกรรมสุขภาพ การรับรู้ความเสี่ยง (risk perception) เป็นการประเมินการรับรู้ความเสี่ยงด้านสุขภาพ ซึ่งมีความจำเพาะเกี่ยวกับโรคหรือเกี่ยวกับความเจ็บป่วย เป็นมาตรวัดประมาณค่า 7 ระดับ ตั้งแต่มากที่สุด (7 คะแนน) ถึงน้อยที่สุด (1 คะแนน) ส่วนการสร้าง แบบวัดการรับรู้ความเสี่ยง จากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น เช่น นิยมลา อธิธิภิญญภาพ (2555) ได้สร้างแบบวัดการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 12 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 สร้างขึ้นตามทฤษฎีความเชื่อทางด้านสุขภาพ และสุริพร คนละเอียด (2548: 64) ได้มีการสร้างแบบวัดการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 10 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.70 มีทั้งข้อความทางบวกและทางลบ เป็นลักษณะมาตรประมาณค่า 4 ระดับ ตั้งแต่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (4 คะแนน) ถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1 คะแนน) มีช่วงคะแนนระหว่าง 10-40 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดี

จากการทบทวนการสร้างเครื่องมือวัดการรับรู้ความเสี่ยงจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบวัดที่ปรับมาจากแบบวัดของ นิยมลา อธิธิภิญญภาพ (2555) และแบบวัดของสุริพร คนละเอียด (2548) ซึ่งมีความเหมาะสมกับการศึกษาครั้งนี้เนื่องจากการสร้างในบริบทที่เกี่ยวข้องกับ การรับรู้ความเสี่ยงจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยปรับให้มีความสอดคล้องกับบริบทและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เป็นลักษณะมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่จริงที่สุด (6 คะแนน) ถึงไม่จริงเลย (1 คะแนน) ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าแสดงว่าเป็นผู้มีการรับรู้ความเสี่ยงจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าที่ได้คะแนนต่ำกว่า

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความเสี่ยงจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กับความตั้งใจแสดงพฤติกรรม

จากการทบทวนงานเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การศึกษาที่ผ่านมาส่วนมากเป็นการศึกษาการรับรู้ความเสี่ยงที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับทางด้านสุขภาพ และนำไปศึกษาที่

หลากหลายบริบท ส่วนการศึกษาการรับรู้ความเสี่ยงเกี่ยวกับปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น พบว่าซชาร์เซอร์และคณะ (Scharzer; et al. 2007) มีการศึกษาพฤติกรรมการบริโภคอาหาร เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นที่ส่งผล พฤติกรรมการบริโภคอาหาร เป็นการศึกษาระยะยาวของบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 16- 78 ปี จำนวน 700 คน ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ความเสี่ยงมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจการบริโภคอาหาร มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.08 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ส่วนวิลเลียม เฮอร์ซอกและซิมมอนส์ (Williams; & Herzog; & Simmons . 2011) ได้มีการศึกษา พฤติกรรมการ เลิกสูบบุหรี่ ตามแนวคิดเชิงทฤษฎี The Health Action Process Approach: HAPA เพื่อตรวจสอบการรับรู้ความเสี่ยงและการตั้งใจที่จะเลิกบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่สูบบุหรี่ จำนวน 273 คน กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้ที่มีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่และผู้ที่ไม่มีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ พบว่าการรับรู้ความเสี่ยงจากการสูบบุหรี่มีความแตกต่างระหว่างผู้ที่มีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่และผู้ที่ไม่มีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ ซึ่งผู้ที่มีความตั้งใจจะเลิกสูบบุหรี่จะมีการรับรู้ความเสี่ยงมากกว่าผู้ที่ไม่ตั้งใจจะเลิกสูบบุหรี่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และสุริพร คนละเอียด (2548) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตกรุงเทพฯ จำนวน 453 คน พบว่าการรับรู้ความเสี่ยงจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.467 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 สอดคล้องกับสุรัชยา มุลลาลี (2551) การประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อศึกษาการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี เพื่อศึกษาการป้องกันโรคที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับ แรงสนับสนุนทางสังคม แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและเปรียบเทียบกลุ่มละ 30 คน พบว่ามีการทดลองมีคะแนนเฉลี่ย การรับรู้โอกาสเสี่ยงจากการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ เท่ากับ 21.90 และมีคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.83 ส่วนหลังการทดลองพบว่ามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 26 และมีคะแนนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.10 เมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่ไม่พบในกลุ่มเปรียบเทียบ

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าเมื่อบุคคลมีการรับรู้ความเสี่ยงที่ถูกต้องจะมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจและการกระทำพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่า การรับรู้ความเสี่ยงจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นจะเป็นตัวแปรสำคัญในการศึกษาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งนี้ด้วย

นอกเหนือจากนี้ยังลักษณะอื่นที่สำคัญของบุคคลที่มีความ เกี่ยวข้อง กับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าบุคคลที่จะทำอะไรประสบความสำเร็จต้องมีลักษณะทางจิตใจที่สำคัญประการหนึ่งในการกำหนดพฤติกรรมที่น่าปรารถนาของบุคคลด้วย นั่นคือความเชื่ออำนาจภายในตน (Internal Locus of Control) รายละเอียดดังนี้

ความเชื่ออำนาจในตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับพฤติกรรม

ความเชื่ออำนาจในตนถือเป็นจิตลักษณะที่สำคัญที่นำไปสู่บุคคลสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างประสบความสำเร็จและมีความสุข โดยมีความเชื่อที่ว่าตนเองจะควบคุมให้เกิดผลลัพธ์ในปริมาณต่างๆ ได้ และผู้ที่มีความสามารถในการทำนายและควบคุมมาก จะเป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนมาก และมักเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่น่าปรารถนามากด้วย ซึ่งความเชื่ออำนาจในตนสามารถเปลี่ยนแปลงได้จากการเรียนรู้ทางสังคม และจากสภาพแวดล้อมที่บุคคลกำลังเผชิญอยู่ (ดูเดือน พันธุนาวิน . 2550) โดยรอตเตอร์ (Rotter. 1966) ได้ให้ความหมาย ความเชื่ออำนาจภายในตน หมายถึง บุคคลที่เชื่อว่า ความสำเร็จหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนนั้นเป็นผลของการกระทำของตนเอง ส่วนบุคคลที่เชื่อว่าความสำเร็จ หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนนั้น เป็นผลมาจากอำนาจภายนอกที่ตนควบคุมไม่ได้ เช่น โชคกลาง ความบังเอิญ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ

1) ความสามารถในการทำนาย (Predictability) มี 3 ลักษณะ คือ ลักษณะแรก คือ ทำนายสาเหตุที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือได้ของผลหนึ่งๆ ว่าคืออะไร ลักษณะสองคือ ถ้าสาเหตุที่ตนทราบจากลักษณะแรกนั้นปรากฏขึ้น จะทำนายได้ว่า ผลของสาเหตุดังกล่าวนั้นจะเป็นเช่นไร จะเกิดเมื่อใด และในปริมาณเท่าใด และลักษณะที่สามซึ่งเป็นทางกลับกัน เมื่อผลหนึ่งๆ ปรากฏขึ้น ไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลเสียที่เกิดในเวลาและปริมาณต่างๆ ก็จะทำนายได้ว่า สาเหตุแท้จริงที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือได้ของผลเหล่านี้คืออะไร รวมเรียกว่า การรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุหนึ่งกับผลหนึ่ง

2) ความเชื่อว่าตนสามารถควบคุม (Controllability) ให้ผลตามที่ต้องการได้ มีความเชื่ออยู่ 3 ลักษณะ ได้แก่ ลักษณะแรก คือ ถ้าต้องการให้ผลดีปรากฏขึ้นอีกหรือปรากฏในปริมาณที่เพิ่มขึ้น ตนก็สามารถทำให้ผลดีนั้นเกิดขึ้นได้ด้วยความพยายามให้มากขึ้นของตนเอง ลักษณะที่สอง คือ ถ้าต้องการหลีกเลี่ยงหรือลดผลเสียที่จะปรากฏ ตนก็สามารถป้องกันไม่ให้เกิดผลเสียนั้นได้ด้วยตนเอง และลักษณะที่สามคือ เชื่อว่าทำมากย่อมได้ผลมาก และทำน้อยย่อมได้ผลน้อย ตลอดจนมีความเชื่อว่าทำดีย่อมได้ผลดีตอบแทน และทำชั่วย่อมได้ผลชั่วตอบแทน หรืออีกนัยหนึ่งคือ ความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมในทางพุทธศาสนานั้นเอง

โดยบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจในตนเป็นผู้ที่ชอบแสวงหาความรู้ มีความเชื่อว่าการทำงานขึ้นอยู่กับความสามารถของตนเองมากกว่ามาจากอิทธิพลภายนอก และเป็นบุคคลที่ทำงานหนักและเป็นผู้ที่ฝ่าฟันอุปสรรคเพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จจากการทำงานต่างๆ (Stickland. 1977) และเมื่อเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นพยายามแสวงหาโอกาสที่จะปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อแก้ไขสถานการณ์ให้สำเร็จลุล่วงไป (Phares; et al.1968) และจากที่ผ่านมามีการนำตัวแปรความเชื่ออำนาจในตนไปศึกษาในบริบทต่างๆ มีการให้ความหมายที่แตกต่างกันออกไปตามบริบทที่ผู้วิจัยศึกษา เช่น เดลลาแมน และคณะ (Dielaman; et al. 1987) ได้กล่าวว่าความเชื่ออำนาจในตนนั้น มีความเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่แข็งแกร่งของบุคคล ได้ศึกษาความเชื่ออำนาจในตนทางด้านสุขภาพ ว่าหมายถึง การที่บุคคลเชื่อว่าการที่ตนเองแข็งแรงและมีสุขภาพที่ดีขึ้นได้ในยามที่ตนเองป่วยเป็นผลมาจากการกระทำของตนเอง สอดคล้องกับ อุบล เลี้ยววาริน (2534) ได้ให้ความหมายของ ความเชื่ออำนาจใน

ตนด้านสุขภาพ หมายถึง บุคคลที่เชื่อว่าผลของการมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงหรือไม่เกิดจากการกระทำของตนเอง และตนสามารถควบคุมให้เป็นไปตามความต้องการได้ ส่วนการศึกษาของ ศรีณีย์ พิมพ์ทอง (255: 39) ได้ศึกษาความเชื่ออำนาจในตนด้านการป้องกันโรคเอดส์ ว่าหมายถึง ความคาดหวังของบุคคลว่าการที่ตนเองจะติดเชื้อเอดส์หรือไม่นั้นเป็นผลมาจากการกระทำของตนเอง ไม่ได้ขึ้นอยู่กับโชคชะตา สิ่งที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของตนเองหรือเกิดจากบุคคลอื่น

ดังนั้นความเชื่ออำนาจในตน เป็นลักษณะที่ทำให้บุคคลสามารถกระทำพฤติกรรมต่างได้ หากบุคคลรับรู้ว่ามีผลที่เกิดขึ้นมาจากทักษะและความสามารถของตน ตลอดจนสามารถทำนายและควบคุมให้ผลนั้นเป็นไปตามที่ตนเองต้องการได้ ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันให้กระทำพฤติกรรมเป้าหมายได้สำเร็จ การศึกษาครั้งนี้จึงสรุปได้ว่า ความเชื่ออำนาจในตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง การรับรู้ของวัยรุ่นตอนต้นว่าการที่ตนเองสามารถป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้หรือไม่นั้น เป็นผลมาจากการกระทำของตนเองและตนเองเป็นผู้ควบคุมการกระทำนั้นได้ ทั้งการหลีกเลี่ยงการชักนำไปสู่การ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่อมีผู้ชักชวนให้ดื่ม และการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยไม่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การวัด

จากการทบทวนการสร้างเครื่องมือวัดความเชื่ออำนาจในตนที่ผ่านมาพบว่า มีการสร้างเครื่องมือวัดทั้งความเชื่ออำนาจในตน -นอกตนไปพร้อมกัน เช่น สติ๊กแลนด์ (Strickland.1977) ได้สร้างเครื่องมือวัดความเชื่ออำนาจในตน -นอกตนสำหรับเรื่องต่างๆ ไป ใช้วัดสำหรับเด็ก ซึ่งมีการนำมาแปลเป็นภาษาไทยโดย รัตนา ประเสริฐสม (2526) มีข้อคำถามจำนวน 22 ข้อ เป็นลักษณะมาตรวัดประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 6 ระดับ ตั้งแต่จริงที่สุด (6 คะแนน) ถึงไม่จริงเลย (1 คะแนน) ผู้ที่ได้คะแนนสูงแสดงว่าเป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนเองสูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าเป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ ส่วนการสร้างแบบวัดความเชื่ออำนาจภายใน -ภายนอกตนเกี่ยวกับสุขภาพนั้นพบว่า อุบล เลี้ยววาริณ (2534) ได้มีการสร้างแบบวัดความเชื่ออำนาจภายในภายนอกของตน ด้านสุขภาพในด้านของพฤติกรรมการกิน พฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการเสพยาที่เป็นโทษ และพฤติกรรมการรักษาอนามัยส่วนบุคคล เพื่อประเมินความเข้มที่บุคคลรับรู้ว่าการที่ตนมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงเป็นผลที่ขึ้นอยู่กับความพยายามและความสามารถของตน ในกลุ่มคนทำงานที่มีอายุ 18-45 ปี มีข้อคำถามจำนวน 12 ข้อ เป็นมาตรวัดประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 6 ระดับ ตั้งแต่จริงที่สุด (6 คะแนน) ถึงไม่จริงเลย (1 คะแนน) มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟาเท่ากับ 0.72 ผู้ที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีความเชื่ออำนาจภายในตนเกี่ยวกับสุขภาพ ผู้ตอบที่ได้คะแนนต่ำแสดงว่ามีความเชื่ออำนาจภายนอกตนเกี่ยวกับสุขภาพ ส่วนสุภาภรณ์ เพาะบุญ (2546) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความเชื่ออำนาจภายในตน ทำการตรวจสอบความสอดคล้อง ของโมเดลสมการโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน

1,200 คน พบว่าความเชื่ออำนาจภายในตนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มี 5 องค์ประกอบ คือ ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ด้านความวินัยในตนเอง ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และด้านความวิตกกังวล ส่วนการสร้างแบบวัดความเชื่ออำนาจในตนที่เกี่ยวข้องกับการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์นั้น พบว่าโดโนแวน และแลร์รี่ (Sharp; et al. 1997 อ้างอิงใน Donovan & O'Leary. 1978) ได้พัฒนาเครื่องมือวัดความเชื่ออำนาจในตนตามแนวคิดของรอตเตอร์ มี 3 มิติ คือ 1) การควบคุมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (interpersonal control) มีข้อคำถาม 7 ข้อ 2) การควบคุมทั่วไป (general control) มีข้อคำถาม 3 ข้อ และ 3) การควบคุมภายในตนเอง (intrapersonal control) มีข้อคำถาม 7 ข้อ ส่วนพาเซลและเมเยอร์ (Parcel; & Meyer. 1978) ได้พัฒนาแบบวัดความเชื่ออำนาจ ด้านสุขภาพของเด็กที่มีอายุ 7-12 ปี ตามแนวคิดของความเชื่ออำนาจตามทฤษฎีการเรียนรู้ (social learning theory) มีการเชื่อมโยงทฤษฎีของความเชื่ออำนาจในการควบคุมกับพฤติกรรมสุขภาพ ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบความเชื่ออำนาจด้านสุขภาพในกลุ่มผู้ใหญ่ มี 3 มิติ คือ การควบคุมโดยบุคคลอื่นๆ (powerful others control) ด้านการควบคุมภายในตนเอง (internal control) และด้านโชคกลาง (chance control) มีข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75 ซึ่งเดลลามัน และคณะ (Dielaman; et al. 1987) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบความเชื่ออำนาจทางด้านสุขภาพ ของนักเรียน เกรด 5 และเกรด 6 เพื่อนำมาปรับใช้ศึกษาพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ที่ผิดปกติและการใช้สารเสพติด มี ข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ ซึ่งเป็นประเมิน ตนเองของนักเรียน เกี่ยวกับความเชื่อในสิ่งที่ตนเองทำเพื่อไม่ให้เกิดการเจ็บป่วย และสิ่งต่างๆที่ตนทำเพื่อให้ดีขึ้นถ้ามีอาการเจ็บป่วย มีค่าความเชื่อมั่นแบบ สัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.73

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ที่ผ่านมายังไม่พบว่ามี การสร้างแบบวัดนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดความเชื่ออำนาจในตน ในป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ตามแนวคิดของรอตเตอร์ (Rotter. 1966) และมีความสอดคล้องกับพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ และมีเหมาะสมในการศึกษากลุ่มตัวอย่าง โดยข้อคำถามเป็นลักษณะมาตรประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่จริงที่สุด (6 คะแนน) ถึงไม่จริงเลย (1 คะแนน) ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงกว่าแสดงว่าเป็นผู้มีพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์มากกว่าผู้ที่ตอบที่ได้คะแนนต่ำกว่า

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจในตนในการป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์กับพฤติกรรม

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าตัวแปรความเชื่ออำนาจในตนเองนั้น ส่งผลต่อพฤติกรรมที่น่าปรารถนาของบุคคล เช่น การศึกษาของ ดุจเดือน พันธุมนาวิน (2538) พบว่าความเชื่ออำนาจในตนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่น่าปรารถนาต่างๆ ของบุคคลที่มีอายุ ตั้งแต่ 12 - 60 ปี โดยบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจในตนมากเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่น่าปรารถนาต่างๆ มากกว่าบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจในตนน้อย และเมื่อแบ่งตามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาเท่ากับ 0.45 พบว่าค่าเฉลี่ยของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจในตน

กับพฤติกรรมที่น่าปรารถนา สอดคล้องกับการศึกษาของซีแมนและซีแมน (อุบล เลี้ยววาริณ . 2534: 65 อ้างอิงใน Seeman & Seeman.1983: 144-160) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของความเชื่ออำนาจภายในตน -ภายนอกตนเกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันสุขภาพด้านการรับประทานอาหารเสริมที่มีประโยชน์ การควบคุมน้ำหนัก การออกกำลังกาย การลดหรือหยุดการเสพสารที่เป็นโทษต่อร่างกาย และการรับการตรวจสุขภาพ ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ และสถานภาพของสุขภาพ ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,210 คน ในลอสแอนเจลิส สหรัฐอเมริกา พบว่าบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนเกี่ยวกับสุขภาพมาก จะมีพฤติกรรมป้องกันสุขภาพโดยมีการเข้าร่วมกิจกรรมในด้านต่างๆ มากกว่าและเจ็บป่วยน้อยกว่าบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน

การศึกษาความเชื่ออำนาจในตน -ภายนอกตนที่ส่งผลต่อ พฤติกรรมป้องกัน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น การศึกษาของ เดลลามัน และคณะ (Dielaman; et al. 1987) ได้ศึกษาการป้องกัน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ผิดปกติและการใช้สารเสพติด ของนักเรียน เกรด 5 และเกรด 6 พบว่าความเชื่ออำนาจในตนด้านสุขภาพมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และมีความสัมพันธ์ทางลบกับการใช้สารเสพติดการใช้ที่ผิดปกติ และความตั้งใจในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วน สารพุทธรชัยยงค์ (2548) ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกัน การดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของนักเรียนชายระดับช่วงชั้นที่ 4 อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี จำนวน 5 โรงเรียน จำนวน 633 คน พบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม ความรับผิดชอบต่อตนเอง และความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งพบว่าเป็นองค์ประกอบ หนึ่งของความเชื่ออำนาจในตนเองที่ได้รับการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบความเชื่ออำนาจในตนของวัยรุ่นตอนต้น (สุภาภรณ์ เพาะบุญ . 2546) ซึ่งสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมป้องกัน การดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ได้ร้อยละ 35.30 มีนัยสำคัญทางสถิติ .01

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะพบว่าความเชื่ออำนาจภายในตนนั้นมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของบุคคล เนื่องจากบุคคลรับรู้ผลที่เกิดขึ้นมาจากทักษะความสามารถของตน และสามารถทำนายและควบคุมให้ผลนั้นเป็นไปตามที่ตนเองต้องการได้ตลอดจนยังเป็นแรงผลักดันที่ทำให้บุคคลกระทำพฤติกรรมให้สำเร็จ นอกจากนั้นยังผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนผู้วิจัยคาดว่าบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนสูงน่าจะมีพฤติกรรมป้องกัน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เหมาะสมและถูกต้องมากกว่าบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนต่ำ

ปัจจัยภายนอกบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมป้องกัน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

สาเหตุภายนอกตัวบุคคลเป็นปัจจัยกระตุ้นที่สำคัญที่ทำให้บุคคลกระทำ พฤติกรรมได้ โดยเฉพาะการศึกษาในบริบทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมรอบตัวบุคคล โดยเฉพาะวัยรุ่นในปัจจุบันที่มีแนวโน้มการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในอายุน้อยลง โดยมีความเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมรอบตัว ซึ่งเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลใด ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกัน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น โดยแนวคิดเชิงทฤษฎี The Health Action

Process Approach : HAPA (Schwarzer. 1992; 2008) ได้มีนำตัวแปรทางสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม เนื่องจากบุคคลนั้น มีความเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมรอบตัวบุคคล การที่จะตัดสินใจทำหรือไม่ทำพฤติกรรมนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถสนับสนุนทางสังคมของบุคคลด้วย และ จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น การศึกษาสาวิตรี อัจฉางค์กรชัยและคณะ (2551: 37) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเฝ้าระวังพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชายสูงถึงร้อยละ 74-83 และนักเรียนหญิงสูงถึงร้อยละ 78-87 ที่เคยเห็น /เคยได้ยินโฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสื่อต่าง มีเพียงส่วนน้อยคือร้อยละ 23 และ 18 ที่ไม่เคยเห็น/ไม่เคยได้ยินโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสื่อต่างๆ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่พบว่ายังมีตัวแปรภายนอกที่สำคัญ คือ การเปิดรับข้อมูลข่าวสารการป้องกันนั้นมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของวัยรุ่น (Nicola; et al. 2005: 1467-1478) รายละเอียดมีดังนี้

การเปิดรับข้อมูลข่าวสารการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การเปิดรับข้อมูลข่าวสารของบุคคลมีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคลที่เกิดขึ้นในสังคม จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า มีผู้อธิบายและให้ความหมายของการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร เช่น แซมมวล เบคเกอร์ (Samuel & Becker. 1972) ได้ให้ความหมายของการเปิดรับข่าวสาร ซึ่งได้จำแนกตามพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารคือ 1) การแสวงหาข้อมูลเมื่อต้องการให้มีความคล้ายคลึงกับบุคคลอื่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง 2) บุคคลจะเปิดรับข่าวสารเพื่อทราบข้อมูลที่ตนเองสนใจ อยากรู้และจะให้ความสนใจเป็นพิเศษเมื่อมีความเกี่ยวข้องกับตนเอง และ 3) การเปิดรับประสบการณ์ กล่าวคือ บุคคลที่จะเปิดรับข่าวสารเพราะต้องการกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเพื่อผ่อนคลายอารมณ์ ซึ่งบุคคลนั้นจะเปิดรับข่าวสารอยู่ 3 ลักษณะ ได้แก่ (ดวงฤทัย พงศ์ไพฑูรย์. 2544: 13-14)

1. การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน (Mass Media) โดยผู้รับสารมีความคาดหวังจากสื่อมวลชนว่า การบริโภคข่าวสารจากสื่อมวลชนจะช่วยตอบสนองความต้องการของเขาได้ ซึ่งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือเปลี่ยนลักษณะนิสัย เปลี่ยนพฤติกรรมบางอย่างได้โดยการเลือกบริโภคสื่อมวลชน ซึ่งจะขึ้นอยู่กับความต้องการหรือแรงจูงใจของผู้รับสารเอง เพราะบุคคลแต่ละคนย่อมมีวัตถุประสงค์และความตั้งใจในการใช้ประโยชน์แตกต่างกันไป ซึ่งแม็คคอมบส์ และเบ็คเคอร์ (McCombs & Becker. 1979: 51-52) ได้กล่าวว่า บุคคลจะเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน เพื่อตอบสนองความต้องการ 4 ประการ คือ 1) เพื่อต้องการรู้เหตุการณ์ 2) เพื่อการตัดสินใจ 3) เพื่อการพูดคุยสนทนา และ 4) เพื่อความต้องการมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมรอบๆตัว ซึ่งความต้องการเปิดรับข่าวสารของบุคคลนั้นมีความสัมพันธ์กับสถานการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นด้วย กล่าวคือ

การเปิดรับข่าวสารทำให้บุคคลเกิดความตึงเครียดและแรงกดดันต่อสถานการณ์ทางสังคม รวมไปถึงการเกิดค่านิยมบางประการและความตระหนักที่มากับสื่อที่เปิดรับ

2. การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล โดยสื่อบุคคล หมายถึงตัวบุคคลผู้ที่นำข่าวสารจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง โดยอาศัยการติดต่อระหว่างบุคคลที่ จะมีปฏิริยาโต้ตอบระหว่างกัน ซึ่งสื่อบุคคลนี้จะมีประโยชน์อย่างมากในกรณีที่ผู้ส่งสารหวังผลให้ผู้รับสารมีความเข้าใจที่ชัดเจน มี 2 ประเภท คือ การติดต่อโดยตรงเป็นการเผยแพร่ข่าวสารเพื่อสร้างความเข้าใจหรือชักจูงโน้มน้าวใจบุคคลโดยตรง และอีกประเภทหนึ่งคือการติดต่อ อโดยกลุ่ม โดยกลุ่มจะมีอิทธิพลต่อบุคคลส่วนรวม ช่วยให้การสื่อสารของบุคคลบรรลุเป้าหมายได้เพราะเมื่อกลุ่มมีความสนใจไปในทิศทางใด บุคคลส่วนใหญ่ในกลุ่มจะมีความสนใจไปในทิศทางนั้นด้วย

3. การเปิดรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจ (specific media) ซึ่งสื่อเฉพาะกิจ หมายถึง สื่อที่ถูกผลิตขึ้นมา โดยมีเนื้อหาสาระที่เฉพาะเจาะจงและมีจุดมุ่งหมายอยู่ที่ผู้รับสารเฉพาะกลุ่ม เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ ใบปลิว คู่มือ นิทรรศการ เป็นต้น

กระบวนการเลือกรับข่าวสารหรือเปิดรับข่าวสารเปรียบเสมือนเครื่องกรองข่าวสารในการรับรู้ของบุคคล ซึ่งแคลปเปอร์ (Klapper.1960: 19-25) ได้กล่าวว่าประกอบด้วยกลั่นกรอง 4 ขั้นตอน คือ 1) การเลือกเปิดรับ ซึ่งเป็นขั้นแรกในการเลือกช่องทางการสื่อสาร ซึ่งบุคคลจะเลือกเปิดรับสื่อและข่าวสารจากแหล่งสารที่มีอยู่ด้วยกันหลายแหล่ง 2) การเลือกให้ความสนใจ โดยมักเลือกตามความคิดเห็น ความสนใจของตนเองเพื่อสนับสนุนทัศนคติที่มีอยู่และหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่สอดคล้องกับความรู้ความเข้าใจ 3) การเลือกรับรู้และตีความหมาย ซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามความสนใจ ประสบการณ์ ความเชื่อ ความต้องการ แรงจูงใจ เป็นต้น และ 4) การเลือกจดจำบุคคลจะเลือกจดจำข่าวสารในส่วนที่ตรงกับความสนใจของตนเองซึ่งจะช่วยส่งเสริมหรือสนับสนุนความคิดความรู้สึกให้มีความมั่นคงชัดเจนยิ่งขึ้นและเปลี่ยนแปลงได้ยาก

การเปิดรับข่าวสารที่มีประโยชน์ มีส่วนช่วยทำให้เพิ่มพูนความรู้ และช่วยเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่บุคคลมีอยู่ซึ่งการรับข่าวสารที่มีประโยชน์จากสื่อต่างๆ มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในเยาวชนไทย มีความสัมพันธ์กับลักษณะมุ่งอนาคต และความเชื่ออำนาจในตนเอง (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2530) นอกจากนั้นการเปิดรับข่าวสารที่มีประโยชน์ยังมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของบุคคลด้วย โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน อันได้แก่ 1) ในเรื่องการสร้างค่านิยมในการดำเนินชีวิต การปลูกฝังคุณธรรมและศีลธรรม 2) สร้างทัศนคติคือความพร้อมที่จะประพฤติปฏิบัติด้วยความรู้สึกและแนวโน้มของพฤติกรรม โดยสื่อจะเป็นผู้ให้ข่าวสาร ความรู้ และสอนการประเมินในสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวของบุคคล 3) สื่อสารมวลชนกำหนดปทัสถาน ได้แก่แบบแผนของความประพฤติของบุคคลในสังคมที่มีต่อสิ่งต่างๆ (กอบบุญ พึ่งประดิษฐ์. 2550: 40)

ดังนั้นการเปิดรับข่าวสารที่มีความเกี่ยวข้องกับการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นกระบวนการสื่อสารเพื่อการถ่ายทอดข่าวสารความรู้เรื่องการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากสื่อต่างๆ เพื่อมีวัตถุประสงค์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ เจตคติ และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Roger & Shoemaker.1971) และจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยการ

มีนำตัวแปรการเปิดรับข่าวสารไปศึกษา โดยมีการให้ความหมายไว้ เช่น อุบล เลี้ยววาริณ (2534: 9) ได้กล่าวว่า การรับข่าวสารทางด้านสุขภาพ หมายถึง ปริมาณการรับรู้ข่าวสารสุขภาพจาก สื่อสารมวลชนประเภทต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และสิ่งตีพิมพ์ต่างๆ การศึกษาของ ศรัณย์ พิมพ์ทอง (2554: 56) ได้กล่าวว่าถึงการรับข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง โรคเอดส์ หมายถึง การรับทราบข้อเท็จจริง ข้อมูล และเข้าใจถึงวิธีการติดโรคเอดส์ การป้องกันและ ดูแลตนเองให้ปลอดภัยจากการได้รับเชื้อเอดส์ ทั้งจากสื่อมวลชน และสื่อบุคคล เพื่อการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากการติดโรคเอดส์ โดยมองว่ากลุ่มชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย อาศัยปัจจัยทั้งในด้านความสนใจที่จะเรียนรู้และรูปแบบของการได้รับข้อมูลข่าวสาร เพื่อนำไปสู่การ รับรู้และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อป้องกันตนเองจากการติดโรคเอดส์ ซึ่งมีองค์ประกอบ 2 ด้าน ได้แก่ 1) การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับข้อมูลเรื่องราวทางด้านสุขภาพ ที่เป็นประโยชน์ในการป้องกัน โรคเอดส์ และ 2) การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ ส่วน กรนิภา ปัญญานันท กุล (2553: 9) ได้กล่าวว่า การเปิดรับข่าวสาร หมายถึง ความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสารจาก สื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่ออินเทอร์เน็ต เกี่ยวกับกฎหมายห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ สอดคล้องกับ บุญเสริม หุตะแพทย์ และคนอื่นๆ (2547) ได้ให้ ความหมายเกี่ยวกับอิทธิพลสื่อที่มีต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง ปริมาณการรับข่าวสาร จากสื่อ และการยอมรับเนื้อหาหรือข้อมูลข่าวสารการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากสื่อ เช่น การเห็นภาพ โฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสื่อ เจตคติที่มีต่อการดื่มและค่านิยม เกี่ยวกับเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์จากสื่อ มีองค์ประกอบ 2 ด้าน คือ 1) ด้านปริมาณการรับข่าวสารการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ และ 2) ด้านการยอมรับเนื้อหาข้อมูลการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากสื่อ นอกจากนี้ การศึกษาของกษิตินทร์ ไตรทิพย์ (2552: 7) ได้กล่าวว่า อิทธิพลจากสื่อโฆษณา หมายถึง การ เรียนรู้และให้ความหมายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากการได้เห็น ได้ฟัง จากสื่อโฆษณาต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ วิทยุ วีดิทัศน์ หนังสือต่างๆ แล้วเกิดปฏิกิริยาตอบในการที่จะหาซื้อหรือเกิดการจดจำ ให้ใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่อมีโอกาส

สรุปได้ว่า การเปิดรับข้อมูลข่าวสารการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง การ รับทราบข้อมูลจากสื่อมวลชน บุคคลและจากสื่อสิ่งพิมพ์โดยมีเนื้อหาสาระเพื่อการป้องกันตนเองจาก การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น มีองค์ประกอบ 2 ด้าน คือ 1) ด้านการเปิดรับข่าวสาร เพื่อป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากสื่อสื่อมวลชน บุคคลและจากสื่อสิ่งพิมพ์ และ 2) ด้าน การยอมรับเนื้อหาข้อมูลเพื่อป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากสื่อสื่อมวลชน บุคคลและจากสื่อ สิ่งพิมพ์

การวัด

จากการกับการสร้าง แบบวัด การเปิดรับข้อมูลข่าวสารของบุ คคล นั้นได้นำไปศึกษา พฤติกรรมด้านสุขภาพ พฤติกรรมด้านการป้องกันต่างๆ ไปรวมไปถึงการสร้างแบบวัดการศึกษาใน บริบทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เนื่องจากผู้วิจัยยังไม่พบว่ามีสร้างเครื่องมือวัดการเปิดรับข้อมูล

ชาวสารการป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ เช่น อุบล เลี้ยววาริน (2534) ที่ได้มีการสร้างแบบวัดการรับข่าวสารสุขภาพในยุคแรกและได้มีนักวิจัยนำไปปรับใช้เพื่อศึกษาในพฤติกรรมทางด้านสุขภาพ โดยได้มีการสร้างแบบวัดการเปิดรับข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพจากการศึกษาลักษณะแบบวัดข่าวสารต่างๆ เพื่อวัดปริมาณการรับข่าวสารสุขภาพจากสื่อมวลชนของผู้ปฏิบัติงาน ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีช่วงอายุระหว่าง 18-45 ปี มีข้อคำถามจำนวน 15 ข้อ เป็นลักษณะแบบมาตราประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่จริงที่สุด (6 คะแนน) ถึงไม่จริงเลย (1 คะแนน) มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 ซึ่งผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าจะเป็นผู้มีการรับข่าวสารสุขภาพมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า และพบว่าการนำไปปรับปรุงแบบวัดเพื่อใช้ในการศึกษาอื่นๆ เช่น ศรีณย์ พิมพิทอง (2554: 71-72) นำไปปรับใช้เพื่อสร้างแบบวัดการได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคเอดส์เพื่อศึกษาพฤติกรรมป้องกันโรคเอดส์ในชายรักชาย มีการวัด 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การได้รับข่าวสาร และ 2) การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม มีข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 10 ข้อ ลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่จริงที่สุด (6 คะแนน) ถึงไม่จริงเลย (1 คะแนน) ข้อความทางลบให้คะแนนกลับกัน โดยผู้ที่ได้คะแนนมากกว่าแสดงว่าเป็นผู้ที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคเอดส์มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

การสร้างแบบวัดที่ศึกษาในบริบทของปัญหาการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ พบว่า บุญเสริม หุตะแพทย์ และคนอื่นๆ (2547: 58) ได้สร้างแบบวัดอิทธิพลจากสื่อต่อการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี จำนวน 1997 คน มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านปริมาณการรับข่าวสารการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ เป็นลักษณะมาตราประมาณค่า 4 ระดับ ตั้งแต่รับข่าวสารทุกวัน (4 คะแนน) ถึงไม่ได้รับข่าวสาร (1 คะแนน) มีข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ และ 2) ด้านการยอมรับเนื้อหาข้อมูลการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์จากสื่อ เป็นลักษณะมาตราประมาณค่า 4 ระดับ ตั้งแต่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (4 คะแนน) ถึงไม่เห็นด้วย (1 คะแนน) มีข้อคำถามจำนวน 11 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 และกรนิภา ปัญญานันท์กุล (2553) ได้สร้างแบบวัดการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับกฎหมายห้ามจำหน่ายเครื่องตีแอลกอฮอล์แก่บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน 2) การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล เช่น บุคคลในครอบครัว เพื่อนร่วมสถาบัน คนรู้จัก และ 3) การเปิดรับข่าวสารจาก สื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งทั้งสาม องค์ประกอบเป็นการประเมินตนเองเกี่ยวกับ ความบ่อยในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับกฎหมายห้ามจำหน่ายเครื่องตีแอลกอฮอล์แก่บุคคลซึ่งมี อายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ เป็นลักษณะมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ ตั้งแต่บ่อยที่สุด (5 คะแนน) ถึงไม่เคยเลย (1คะแนน) ของวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 15 – 19 ปี แปลความหมายค่าเฉลี่ยของความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน จากสื่อบุคคลและสื่ออินเทอร์เน็ตมีระดับปริมาณการเปิดรับข่าวสารในระดับมากถึงระดับต่ำมาก ซึ่งอยู่ในช่วงกลุ่มคะแนนระหว่างตั้งแต่ 1.00-5.00

จากการทบทวนการสร้าง แบบวัด การเปิดรับข้อมูลข่าวสารการป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์นั้นมีการสร้างแบบวัดเกี่ยวกับการเปิดรับข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพและการศึกษาในบริบทของปัญหาการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ดังนั้นผู้วิจัย ได้พัฒนาแบบวัดของ อุบล เลี้ยววาริน

(2534) ที่ได้มีการสร้างแบบวัดการรับข่าวสารสุขภาพที่มีนักวิจัยนำไปปรับใช้เพื่อศึกษาในพฤติกรรมที่หลากหลาย ร่วมกับบุญเสริม หุตะแพทย์ และคนอื่นๆ (2547) ซึ่งศึกษาในบริบทปัญหาการติดยาเสพติดแอลกอฮอล์ มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการเปิดรับข่าวสารในการป้องกันการติดยาเสพติดแอลกอฮอล์ และ 2) ด้านการยอมรับเนื้อหาข้อมูลในการป้องกันการติดยาเสพติดแอลกอฮอล์จากสื่อ โดยทำการปรับปรุงข้อคำถามเพื่อให้เหมาะสมการศึกษาในครั้งนี้ เป็นลักษณะมาตราประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่จริงที่สุด (6 คะแนน) ถึงไม่จริงเลย (1 คะแนน) โดยข้อความทางลบให้คะแนนกลับกันผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมมากกว่าแสดงว่าเป็นผู้ที่เปิดรับข้อมูลข่าวสารสูงกว่าผู้ที่ตอบที่ได้คะแนนรวมน้อยกว่า

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่าง การเปิดรับข้อมูลข่าวสารการป้องกันการติดยาเสพติดแอลกอฮอล์ กับพฤติกรรม

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีการนำการเปิดรับข่าวสารไปศึกษาในบริบทที่เกี่ยวข้องกับเครื่องติดยาเสพติดแอลกอฮอล์พบว่า มีการศึกษาโดยมีเป้าหมายสำคัญ เพื่อการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการติดยาเสพติดแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น และศึกษากับพฤติกรรมการติดยาเสพติดแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น และพบว่าการเปิดรับสื่อการโฆษณาของเครื่องติดยาเสพติดแอลกอฮอล์ส่งผลทำให้วัยรุ่นติดยาเสพติดแอลกอฮอล์มากขึ้น (Moyo. 2014) การเริ่มต้นการติดยาเสพติดแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นสูงขึ้น (Anderson; et al. 2009) และมีความตั้งใจที่จะขับรถเร็วหลังจากที่ได้ติดยาเสพติดแอลกอฮอล์ (Kathleen & Bulck. 2008) ส่วนมงคลรัตน์ ก้อนเครือ (2553) ได้ศึกษาการเปิดรับสื่อโฆษณาการเลิกติดยาเสพติดแอลกอฮอล์ทางโทรทัศน์ ที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคเครื่องติดยาเสพติดแอลกอฮอล์ของนักศึกษา กรณีศึกษา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พบว่ากลุ่มตัวอย่างเคยมีประสบการณ์ติดยาเสพติดแอลกอฮอล์ทุกคน เคยเห็นและจดจำโฆษณาต่างๆ เช่น ชุดจน เครียด กินเหล้าและเมื่อได้ชมชุดโฆษณาการเลิกติดยาเสพติดแอลกอฮอล์ทางโทรทัศน์ มีความคิดเห็นต่อการเลิกติดยาเสพติดแอลกอฮอล์ในระดับปานกลาง แต่อย่างไรก็ตามการเปิดรับสื่อ เช่น โทรทัศน์ สามารถป้องกันการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดซึ่งรวมถึงการติดยาเสพติดแอลกอฮอล์ในกลุ่มวัยรุ่นด้วยเช่นกัน (National Institute on Drug Abuse & United States of America. 1983)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและพบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการเปิดรับข่าวสารกับพฤติกรรม รวมไปถึงงานวิจัยเพื่อศึกษาแนวทางป้องกันและแก้ไขการติดยาเสพติดแอลกอฮอล์ เช่น กำพล ดวงพรประเสริฐ (2558) ได้ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการติดยาเสพติดแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นกรุงเทพมหานคร มีอายุระหว่าง 13 – 22 ปี จำนวน 400 คน พบว่าวัยรุ่นมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการติดยาเสพติดแอลกอฮอล์โดยรวมทั้งหมดอยู่ในระดับน้อย ซึ่งเปิดรับข่าวสารทางอินเทอร์เน็ตมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล คือ บิดาหรือมารดา เพื่อน เจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการติดยาเสพติดแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นใน

ระดับต่ำ ส่วน กษิดินทร์ ไตรทิพย์ (2552) ได้ศึกษาอิทธิพลของสื่อโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แนวทางการลดอิทธิพลของสื่อโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาจากสื่อโฆษณาของวัยรุ่นตอนต้น จำนวน 274 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างไม่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 80.7 เคยดื่มและปัจจุบันยังคงดื่มอยู่ ร้อยละ 12 และเคยดื่มแต่ปัจจุบันเลิกแล้วร้อยละ 7.6 โดยกลุ่มตัวอย่างได้รับข่าวสารทางโทรทัศน์มากที่สุด ร้อยละ 84.9 พบว่าสื่อโฆษณาการรณรงค์การลด ละ เลิกการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่สื่อให้เห็นโทษจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากการเมาแล้วขับขี่ยานพาหนะ เช่น การเสียชีวิตจากการเมาแล้วขับขี่ยานพาหนะ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลด ละ เลิกการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มวัยรุ่นตอนต้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับกรณีศึกษา ปัญญนันท์กุล (2553) ได้ศึกษาความสัมพันธ์การเปิดรับข่าวสาร ทศนคติ และการยอมรับของวัยรุ่นที่มีต่อกฎหมายห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ ของวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารทางโทรทัศน์มากที่สุด การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับกฎหมายห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับการยอมรับกฎหมายห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.46 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .001 และเป็นตัวแปรทำนายที่ดีเมื่อรวมกับตัวแปรอื่น มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.43 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

นอกจากนี้ยังพบว่ามีงานวิจัยที่ใช้การรณรงค์เป็นการสื่อสารเพื่อเป็นแนวทางการควบคุมและป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น เช่น การศึกษาของพัชรา เอี่ยมกิจการ (2553) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแบบจำลองการผสมผสานพลังการรณรงค์ -การให้การศึกษาเพื่อการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น ที่กำลังศึกษาชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานอาชีวศึกษาและทำการเก็บข้อมูลกับครู-อาจารย์ และผู้บริหารของโรงเรียน ในจังหวัดนนทบุรี พบว่าการดำเนินงานเพื่อควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานศึกษา ส่วนใหญ่มีการดำเนินงานทั้งการรณรงค์และการให้การศึกษา แต่ไม่มีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกันที่ชัดเจนถึงร้อยละ 53.6 แต่สถานศึกษาที่มีการดำเนินงานร่วมกันที่ชัดเจนมีเพียงร้อยละ 30.1 และวัยรุ่นในกลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านความรู้ ทศนคติ และมีพฤติกรรมควบคุมและป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแสดงให้เห็นว่า การที่บุคคลได้เปิดรับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ จะทำให้บุคคลตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมเป้าหมายได้ดีและมากยิ่งขึ้น ยิ่งถ้าบุคคลได้มีการเปิดรับข่าวสารที่มีประโยชน์ย่อมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของบุคคลในทิศทางที่ดี ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าวัยรุ่นตอนต้นที่มีการเปิดรับข่าวสารเพื่อการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้นด้วยเช่นกัน

การสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลรอบข้างกับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

แนวความคิดการสนับสนุนทางสังคมได้ถูกนำไปศึกษาในงานวิจัยเป็นจำนวนมาก เนื่องจากการสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมรอบตัวบุคคลที่ส่งต่อความคิด ความรู้สึก และการกระทำของบุคคล ทำให้มีการศึกษาปัจจัยการได้รับการสนับสนุนทางสังคมกันมากในวงวิชาการ ซึ่งผู้วิจัยได้สนใจการสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลที่อยู่รอบข้างของวัยรุ่นตอนต้น ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา โดยผู้ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมากมักเป็นผู้ที่มีทัศนคติและความพร้อมที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นมากด้วย (ดูเดือน พันธุมนาวิ น. 2558) ดังเช่น เฮาส์ (House. 1981) ได้กล่าวว่า การสนับสนุนจะต้องเป็นการติดต่อสื่อสารอย่างมีจุดหมาย ที่ตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐาน และผู้ที่ได้รับจะรับรู้ได้จากกลุ่มของผู้ให้การสนับสนุน ซึ่งบุคคลที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจะรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของการที่ได้รับ การได้รับความรัก การได้รับการยกย่องนับถือจะทำให้เกิดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองเป็นที่ต้องการของบุคคลอื่น ซึ่งจะทำให้ได้รับรองและสามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม (Pender et al. 2002) รวมไปถึงการสนับสนุนทางสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางด้านสุขภาพ โดยเฉพาะพฤติกรรมสุขภาพที่เกี่ยวกับการป้องกันการเกิดโรค และการส่งเสริมสุขภาพ (Norbeck. 1981) ซึ่งเฮาส์ (House. 1981) ได้มีได้แบ่งการสนับสนุนทางสังคมไว้ 4 ด้านดังนี้

1. การสนับสนุนด้านอารมณ์ (Emotion Support) เป็นการแสดงออกถึงการยกย่อง เห็นคุณค่า ความรัก ความไว้วางใจ ความห่วงใย ความเอาใจใส่ รับฟังและความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ ในหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นจะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ซึ่งจะทำให้วัยรุ่นรู้สึกไม่มั่นใจ และไม่ปลอดภัย ดังนั้นการที่มีบุคคลที่ช่วยให้เขารู้ว่า มีการให้ความรัก ความเห็นอกเห็นใจ การเอาใจใส่ และเห็นคุณค่า

2. การสนับสนุนด้านการประเมินคุณค่า (Appraisal Support) เป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ตนเอง หรือข้อมูลที่นำไปใช้ประเมินตนเอง การให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อใช้ในการเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นในสังคม ซึ่งในช่วงวัยรุ่นนั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง อาจมีความคิดความเชื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับการนำไปสู่การปฏิบัติพฤติกรรมที่ดี โดยมีปัจจัยส่วนบุคคลและสถานการณ์ของการปฏิบัติพฤติกรรมของวัยรุ่นเป็นปัจจัยที่ทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมแตกต่างกันออกไป ทั้งในด้านที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมต่อการปฏิบัติพฤติกรรมนั้น อธิบายได้ว่าบุคคลที่อยู่ในระบบสนับสนุนทางสังคมของวัยรุ่นจะให้การช่วยเหลือโดยการให้ข้อมูลในแง่ของพฤติกรรม ความคิด และหรือความรู้สึกเพื่อช่วยให้วัยรุ่นทราบว่าการได้รับการเห็นพ้องหรือรับรองในพฤติกรรมที่ตนนั้นปฏิบัติ มีการประเมินพฤติกรรมหรือให้ข้อมูลป้อนกลับโดยเปรียบเทียบกับพฤติกรรมของวัยรุ่นคนอื่น ๆ ที่อยู่ร่วมในสังคม แต่ทั้งนี้เนื่องจากวัยรุ่นมีการพัฒนาทางวุฒิภาวะด้านสติปัญญาและสังคมที่ยังไม่สมบูรณ์ การสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลที่อยู่รอบข้างจะช่วยทำให้วัยรุ่นมีความมั่นใจ รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เนื่องจากการสนับสนุนทางสังคมจะทำให้บุคคลมีประสบการณ์ที่ดี

และมีอารมณ์ที่มั่นคง ส่งผลให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ รวมไปถึงการเผชิญหน้ากับอุปสรรคต่างๆ ในชีวิตได้ดี อีกทั้งยังช่วยลดโอกาสเกิดความเสี่ยงในชีวิตด้านอื่นๆ ได้โดยเฉพาะความเสี่ยงที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

3. การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร (Information Support) ได้แก่ การให้คำแนะนำ ให้ข้อชี้แนะ แนวทางและการให้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในการป้องกันและเผชิญกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่จะนำไปสู่ความเสี่ยงจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ในอนาคต เนื่องจากการที่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เผชิญอยู่ได้ (Cronenwett. 1983) ความสัมพันธ์นี้จะเกิดในช่วงที่บุคคลตกอยู่ในภาวะเครียด หรือภาวะวิกฤต จึงต้องการข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพื่อช่วยผ่อนคลายความเครียดที่ประสบอยู่ ข้อมูลข่าวสารนี้ส่วนมากจะได้รับจากบุคคลที่ตนเองรู้สึกให้ความสำคัญ เป็นที่ศรัทธาหรือมีอะไรเหนือกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง หรือจากแพทย์ พยาบาล บุคคลใกล้ชิด เพื่อให้บุคคลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตน เกิดความมั่นใจและรู้จักวิธีแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น

4. การสนับสนุนด้านสิ่งของและบริการ (Instrumental Support) เป็นการช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การให้เงิน การให้แรงงาน เวลา รวมถึงการช่วยเหลือด้านสิ่งของจากบุคคลรอบข้าง รวมไปถึงการให้บริการจากเจ้าหน้าที่ทางด้านสุขภาพเพื่อให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ อีกทั้งวัยรุ่นต้องกล้าที่จะขอความช่วยเหลือเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่กดดัน กล่าวได้ว่าการสนับสนุนทางสิ่งของและบริการเป็นการช่วยเหลือที่ตรงต่อความต้องการของวัยรุ่น

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยพบว่า ดุจเดือน พันธมนาวิน (2558) ได้กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว หมายถึง การสนับสนุนจากเพื่อน ครู และญาติสนิท มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การสนับสนุนด้านอารมณ์ 2) การสนับสนุนด้านข่าวสารความรู้ และ 3) การสนับสนุนด้านสิ่งของและเงิน ส่วนพรพิมล วรุฒิพุทธพงศ์ และสงคราม เชาวน์ศิลป์ (2551) ที่กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวและจากเพื่อน หมายถึง การได้อยู่ในสถานการณ์ที่มีสมาชิกในครอบครัว ญาติ และเพื่อนให้การช่วยเหลือเกื้อกูล มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านอารมณ์ คือการเอาใจใส่ให้ความรัก ให้ความเห็นอกเห็นใจ 2) ด้านข้อมูลข่าวสาร คือการให้คำแนะนำ ข้อเท็จจริง 3) ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ คือ การประเมินคุณค่าด้วยการให้การยอมรับ การเคารพในศักดิ์ศรี การมองเห็นคุณค่าในตนเอง และ 4) ด้านวัตถุสิ่งของ คือการให้วัตถุสิ่งของ เงินทอง และเสียสละแรงงานและเวลาในการช่วยเหลือเกื้อกูลแก่บุคคล นอกจากนี้ ดวงฤทัย สุคนธปฎิภาค (2548) ได้กล่าวว่า การรับรู้การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง ความคิดเห็นและความรู้สึกของวัยรุ่นตอนต้นเกี่ยวกับการดูแล การช่วยเหลือที่ครอบครัว เพื่อน และครู ปฏิบัติต่อตนเอง มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านอารมณ์ ด้านการประเมินคุณค่า ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านทรัพยากร ตามแนวคิดของเฮ้าส์ (House. 1981) และราณี วงศ์คงเดช (2549) ได้กล่าวว่าแรงสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนจากบุคคลตั้งแต่ระดับครอบครัว ญาติ เพื่อนสนิท นักเรียนในโรงเรียน ครู พระ รวมทั้งบุคคลในชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านอารมณ์ คือ การให้ความรัก ความเอาใจใส่ ความห่วงใย การร่วม

กิจกรรมด้วยกัน 2) ด้านการประเมิน คือการตกเดือน การ ให้คำแนะนำ การแสดงความคิดเห็น 3) ด้านข้อมูลข่าวสาร เช่น การให้ความรู้ ถ่ายทอดประสบการณ์ชีวิต และ 4) ด้านวัตถุ เช่น การได้รับสิ่งของที่จำเป็นเมื่อต้องการ เพื่อส่งเสริมให้เกิดทักษะชีวิต และสามารถป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จากการทบทวนแนวคิดและเอกสารที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การสนับสนุนทางสังคม จากบุคคลรอบข้าง หมายถึง การได้รับการสนับสนุนเกี่ยวกับ การแสดงออกที่ดีเมื่ออยู่ใน อารมณ์เหงาหรือเวลามีปัญหาไม่สบายใจ รวมไปถึงการให้ ข่าวสารความรู้ ในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากบุคคลรอบข้าง ได้แก่ เพื่อน ครู พ่อแม่หรือผู้ปกครอง มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การสนับสนุนการแสดงออกที่ดีของอารมณ์เมื่อเหงาหรือเวลามีปัญหาไม่สบายใจ จากเพื่อน ครู พ่อแม่หรือผู้ปกครอง และ 2) การสนับสนุนด้านข่าวสารความรู้ ในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้นจากเพื่อน ครู พ่อแม่หรือผู้ปกครอง

การวัด

จากการทบทวนการสร้างเครื่องมือวัดการสนับสนุนทางสังคม พบว่า พาแชล และ คนอื่นๆ (Parschau; et. al. 2014) ได้สร้างแบบวัดการสนับสนุนทางสังคม เป็นลักษณะมาตราประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่จริงที่สุด (6 คะแนน) จนถึงไม่จริงเลย (1 คะแนน) มีข้อคำถามจำนวน 2 ข้อ คือ “ครอบครัว/เพื่อนส่งเสริมให้ฉันออกกำลังกายเป็นประจำ ” และ “ครอบครัว/เพื่อน มีส่วนร่วมในการออกกำลังกายกับฉัน ” มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.45 พรพิมล วรุณีพุททพงศ์ และ สงคราม เชาว์นศิลป์ (2551) ได้สร้างแบบวัดการสนับสนุนทางสังคม แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ แบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว มีจำนวนข้อคำถาม 20 ข้อ และแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน มีจำนวนข้อคำถาม 20 ข้อ เป็นลักษณะแบบมาตราประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่จริงที่สุด (6 คะแนน) ถึงไม่จริงเลย (1 คะแนน) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 ทั้งสองฉบับ ซึ่งได้ผ่านนำไปใช้และมีการตรวจสอบคุณภาพแบบวัด ส่วน ดวงฤทัย สุคนธปฏิภาค (2547) ได้สร้างแบบวัดการรับรู้การสนับสนุนทางสังคม จาก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว มีจำนวนข้อคำถาม 23 ข้อ 2) การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน มีจำนวนข้อคำถาม 20 ข้อ และ 3) การสนับสนุนทางสังคมจากครู มีจำนวนข้อคำถาม 28 ข้อ ตามแนวคิดการสนับสนุนทางสังคมของ เฮ้าส์ (House, 1981) เป็นลักษณะมาตราประมาณค่า 3 ระดับ ตั้งแต่รับรู้ได้การสนับสนุนมาก (3 คะแนน) จนถึงรับรู้ได้รับการสนับสนุนน้อย (1 คะแนน) มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81 , 0.83 และ 0.89 ตามลำดับ และดุจเดือน พันธุนาวิน (2558) ได้สร้างเครื่องมือวัดการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง เป็นลักษณะมาตราประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่จริงที่สุด (6 คะแนน) จนถึงไม่จริงเลย (1 คะแนน) มีข้อคำถามจำนวน 15 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84

จากการทบทวนการสร้าง แบบวัด ผู้วิจัยได้นำแบบวัดของพรพิมล วรุณีพุททพงศ์ และ สงคราม เชาว์นศิลป์ (2551) เนื่องจากมีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวัดเกี่ยวข้องกับ

ปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร่วมกับดวงฤทัย สุคนธ์ปฎิภาค (2547) มาปรับใช้ในการวัดการได้รับการสนับสนุนจากบุคคลรอบข้าง ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่จริงที่สุด (6 คะแนน) ถึงไม่จริงเลย (1 คะแนน) ข้อคำถามทางบวกให้คะแนน 1 ถึง 6 ส่วนข้อคำถามทางลบให้คะแนนกลับกัน ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่าได้รับการสนับสนุนจากบุคคลรอบข้างมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลรอบข้างกับพฤติกรรม

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า พรพิมล วรภูมิพุทธพงศ์ และสงคราม เชาว์นิลศิลป์ (2551) ได้ทำการศึกษาปัจจัยด้านจิตสังคมในการพยากรณ์พฤติกรรมหลีกเลี่ยงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย จำนวน 580 คน พบว่าการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวและการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมหลีกเลี่ยงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.08 และ 0.12 ที่ระดับนัยสำคัญ .05 สอดคล้องกับ ดวงฤทัย สุคนธ์ปฎิภาค (2547) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว เพื่อน และครู พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์และพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ของ วัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 417 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อน และครูอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 72.4, 62.4 และ 58.5 ตามลำดับ และพบว่าการรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อนและครู มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.32, 0.24 และ 0.26 ตามลำดับ ที่ระดับนัยสำคัญ .01 ส่วนการศึกษาของ พาแซล และคณะ (Parschau; et. al. 2014) ได้ศึกษาพฤติกรรมการทำกิจกรรมเคลื่อนไหว ของผู้ใหญ่ที่มีน้ำหนักเกิน จำนวน 484 คน ในสถานที่ทำงานที่มีการส่งเสริมสุขภาพ ประเทศเยอรมัน เพื่อทดสอบ ความสัมพันธ์โครงสร้าง เชิงเส้นของแนวคิดเชิงทฤษฎี The Health Action Process Approach : HAPA พบว่าการสนับสนุนทางสังคมส่งผล ทางตรงต่อความตั้งใจในการออกกำลังกาย และพฤติกรรมการออกกำลังกาย มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.24 และ 0.33 ตามลำดับ ที่ระดับนัยสำคัญ .05

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แสดงให้เห็นว่าการที่บุคคลได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลรอบข้างมาก จะทำให้บุคคลตัดสินใจที่จะปฏิบัติพฤติกรรม ดังนั้นในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงคาดว่าวัยรุ่นตอนต้นที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลรอบข้างจะเป็นผู้ที่มีความเสี่ยงต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าวัยรุ่นตอนต้นที่ไม่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลรอบข้างน้อยกว่า

3. แนวคิดและทฤษฎีที่นำมากำหนดกรอบในการวิจัยระยะที่ 2

การศึกษาในระยะที่ 2 เป็นแบบแผนการวิจัยกึ่งทดลอง มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาพฤติกรรม ป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในวัยรุ่นตอนต้น ชุดกิจกรรมใน โปรแกรมที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น นั้น ได้มาจากข้อค้นพบที่สำคัญที่เชื่อมโยงมาจากการศึกษาในระยะที่ 1 โดยเป็นข้อค้นพบที่ได้ผ่าน การศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและมีขนาดอิทธิพลของตัวแปรที่สูงที่ ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่นตอนต้น ผลการศึกษาในระยะที่ 1 มีดังนี้

ความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลทางตรงต่อ พฤติกรรมป้องกันการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีขนาดอิทธิพลมาตรฐาน เท่ากับ 0.71 การวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ ส่งผลทางตรงต่อ พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่อ ดื่มแอลกอฮอล์ มีขนาดอิทธิพล มาตรฐาน เท่ากับ 0.10 ส่วนตัวแปรที่ส่งผลทางอ้อม คือ ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนในการ ป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่งผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ผ่านความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการวางแผนป้องกันการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีขนาดอิทธิพลมาตรฐาน เท่ากับ 0.50 การรับรู้ความสามารถในการควบคุม พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่งผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ ผ่านความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการวางแผนป้องกันการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีขนาดอิทธิพลมาตรฐาน เท่ากับ 0.50 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการ กระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง) และเจตคติต่อพฤติกรรมป้องกัน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่งผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผ่าน ความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีขนาดอิทธิพลมาตรฐาน เท่ากับ 0.08 เท่ากัน ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่แท้จริงส่งผลทางอ้อม ต่อความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผ่านการรับรู้ความสามารถในการควบคุม พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีขนาดอิทธิพลมาตรฐาน เท่ากับ 0.19

จากผลการศึกษาในระยะที่ 1 ชี้ให้เห็นถึงตัวแปรที่สำคัญที่ส่งผล ทางตรง ต่อพฤติกรรม ป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ ความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีขนาด อิทธิพลมาตรฐาน เท่ากับ 0.71 การวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นอีกตัวแปรหนึ่ง ที่ส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมดังกล่าว มีขนาดอิทธิพลมาตรฐาน เท่ากับ 0.10

ส่วนตัวแปรที่ส่งผลทางอ้อม คือ ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่งผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านความ ตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการวางแผนป้องกัน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มี ขนาดอิทธิพลมาตรฐาน เท่ากับ 0.50

อธิบายได้ว่าบุคคลจะกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ดีเมื่อบุคคลมี ความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสามารถกระทำได้ดีเมื่อได้มีการวางแผนป้องกัน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของตนให้ชัดเจน ซึ่งบุคคลนั้นจำเป็นต้องมีการรับรู้ถึงความสามารถของ

ต้นในการวางแผนป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ด้วย เพื่อให้สามารถทำพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ได้ประสบความสำเร็จได้ด้วยตนเอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้จัดโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ในการศึกษาระยะที่ 2 ขึ้น

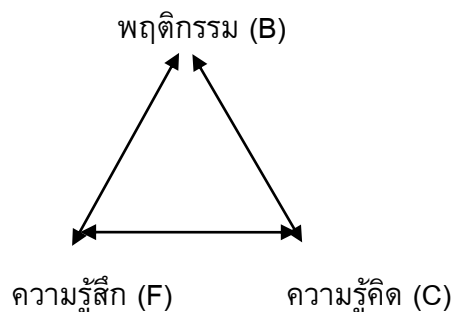
เบื้องต้นผู้วิจัยให้ความสำคัญกับตัวแปรความตั้งใจในการป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ก่อนเป็นอันดับแรก เนื่องจากเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญ ส่งผลทางตรงต่อ พฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในสังคมซึ่งเป็นผลกระทบที่ใกล้ตัวผ่านประสบการณ์ทางอ้อมจากวีดิทัศน์ และให้ได้เรียนรู้ถึงผลกระทบที่มีต่อสมองและร่างกาย ซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวเข้ามามากขึ้นเมื่อบุคคลได้ตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ จากการพูดแนะนำด้วยวาจาของวิทยากร และได้รับรู้ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับตนเองเมื่อเกิดอาการเมเมา แล้วมีผลต่อการทรงตัวและความคิด ความรู้สึก จากประสบการณ์ทางตรงโดยใช้การเล่นเกม หลังจากนั้นเมื่อกลุ่มตัวอย่างเห็นความสำคัญของความตั้งใจในการป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์แล้ว กลุ่มตัวอย่างจะต้องรู้วิธีการทำอย่างไรเพื่อให้ความตั้งใจดังกล่าวเป็นไปได้ ด้วยวิธีการลงมือปฏิบัติฝึกฝนการวางแผนป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ให้ชัดเจนซึ่งจะเป็นการทำให้กลุ่มตัวอย่างรับรู้ถึงความสามารถของตนเองในการวางแผนป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ไปพร้อมๆ กัน และสุดท้ายคือการนำไปทดลองใช้ในชีวิตประจำวัน

สำหรับการปรับหรือพัฒนาพฤติกรรมต่างๆ ของบุคคล นักวิจัยจำเป็นต้องทำความเข้าใจถึงปัจจัยเชิงสาเหตุที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมเป้าหมายนั้น จึงจะสามารถที่แก้ไขหรือพัฒนาพฤติกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับสาเหตุหรือปัจจัยที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์นั้นพบว่ามีเกี่ยวข้องกับปัจจัยภายในของบุคคลและปัจจัยภายนอกหรือปัจจัยทางสังคมที่ส่งให้วัยรุ่นตอนต้นนั้นมีพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดและรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมตามแนวพฤติกรรมศาสตร์ ที่เชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์มีปรับเปลี่ยนได้ทั้งนี้ขึ้นปัจจัยภายในและภายนอกของบุคคลซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่จะส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมของบุคคลได้ (จรรยา สุวรรณทัต . 2537) ซึ่งสอดคล้องกับ คาลิช (Klish.1981) ที่กล่าวถึงหลักการแห่งพฤติกรรมไว้ดังนี้

หลักการแห่งพฤติกรรม (Behavior Principles)

คาลิช (Kalish.1981; อ้างอิงใน ประทีป จินนี้ . 2540) ได้ให้ความหมายของหลักการแห่งพฤติกรรมไว้ว่า เป็นหลักการที่ครอบคลุมทั้งแนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้ การวางเงื่อนไข และแนวคิดทางจิตวิทยาต่างๆ ที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์เข้ามาประยุกต์ใช้ได้ ซึ่งกรณีที่สามารถควบคุมสภาพแวดล้อมได้สามารถจัดกระทำโดยการเปลี่ยนแปลงที่พฤติกรรมโดยตรง ซึ่งนักปรับพฤติกรรมสามารถใช้ทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไข จัดการกับพฤติกรรมได้โดยตรงด้วยการควบคุมสภาพแวดล้อมต่างๆ ได้ แต่กรณีที่ไม่สามารถควบคุมสภาพแวดล้อมได้ นักปรับพฤติกรรม

สามารถจัดกระทำโดยการเปลี่ยนที่ ความรู้สึก ความคิด ซึ่งส่งผลทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนได้ ซึ่งตามหลักการแห่งพฤติกรรมเชื่อว่า ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมมีผลซึ่งกันและกัน การเปลี่ยนพฤติกรรมอาจจะเปลี่ยนได้ที่ความรู้สึกหรือความคิด ซึ่งจะส่งผลให้พฤติกรรมเปลี่ยนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการควบคุมสภาพแวดล้อม ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 หลักการแห่งพฤติกรรม (Behavior Principles) (Kalish.1981)

ดังนั้นในการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการตีเคื่องตีแมลงกอลของวัยรุ่นตอนต้นได้นำหลักการแห่งพฤติกรรมของคาลิสม่าเป็นแนวทางในการพัฒนา กล่าวคือการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการตีเคื่องตีแมลงกอลสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ในวัยรุ่นตอนต้น โดยนำข้อค้นพบที่สำคัญจากการวิจัยระยะที่ 1 ผู้วิจัยคาดว่า กรณีที่สามารถควบคุมสภาพแวดล้อมได้สามารถจัดกระทำโดยการเปลี่ยนแปลงที่พฤติกรรมโดยตรงของวัยรุ่น แต่กรณีที่ไม่สามารถควบคุมสภาพแวดล้อมได้ผู้วิจัยจัดกระทำโดยการเปลี่ยนที่ ความรู้สึก ความคิด ซึ่งส่งผลทำให้พฤติกรรมป้องกันการตีเคื่องตีแมลงกอลของวัยรุ่นเปลี่ยนได้ ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทั้งปัจจัยภายในของบุคคล และแนวคิดการพัฒนาปัจจัยภายนอกของบุคคลหรือสภาพแวดล้อมทางสังคมของบุคคล รายละเอียดมีดังนี้

4.1 แนวคิดการพัฒนาปัจจัยภายในของบุคคล

การพัฒนาลักษณะทางจิตที่ทำให้บุคคลมีความอดทนและเข้มแข็ง สามารถเผชิญกับสิ่งที่เข้ามากระตุ้นหรือกระทบได้ทันกับเหตุการณ์ แนวทางการพัฒนาหนึ่งก็คือ การพัฒนาโดยการเปลี่ยนแปลงกระบวนการคิดของบุคคล (Cognitive) หรือการเลือกใช้วิธีการเปลี่ยนที่ความรู้สึก (Feeling) เพื่อให้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทั้งนี้เนื่องจากในบางครั้งไม่สามารถควบคุมสภาพแวดล้อมของบุคคลที่จะพัฒนาได้โดยตรง (Kalish. 1981) มีหลักการพื้นฐานของแนวคิดว่าการบวนการทางปัญญามีผลต่อพฤติกรรม สามารถปรับเปลี่ยนได้ และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสามารถกระทำได้โดยการเปลี่ยนกระบวนการทางปัญญา (Dryden & Golden. 1988) ดังนั้นในการศึกษาระยะที่ 2 นี้ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวคิดที่มีความเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางปัญญา เช่น แนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญานิยม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาปัจจัยภายใน

ที่เป็นข้อค้นพบที่สำคัญที่ได้มาจากการศึกษาในระยะที่ 1 เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาพฤติกรรม ป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น โดยมีการให้ความหมายกระบวนการทางปัญญา หลักการพื้นฐาน และการพัฒนากระบวนการทางปัญญา มีรายละเอียดดังนี้

ความหมายกระบวนการทางปัญญา

แนวคิดพฤติกรรมปัญญานิยมเป็นแนวคิดหนึ่งที่น่ามาประยุกต์ใช้การปรับพฤติกรรมของบุคคล โดยเน้นและให้ความสำคัญต่อกระบวนการทางปัญญาเป็นสำคัญที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม หลักการพื้นฐานของแนวคิด คือ กระบวนการทางปัญญามีผลต่อพฤติกรรม สามารถปรับเปลี่ยนได้ และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสามารถกระทำได้โดยการเปลี่ยนกระบวนการทางปัญญา (Dryden & Golden. 1988) ดังนั้นจึงต้องมีการศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทางปัญญา โดยมีผู้ให้ความหมายไว้ เช่น ดรายเดน และโกลเด้น (Dryden & Golden. 1988: 4) กระบวนการทางปัญญา หมายถึง การทำงานของจิตใจในหลายลักษณะ ได้แก่ การคิด การให้ความหมาย จินตนาการ ความเชื่อ ความคาดหวัง การอนุมานสาเหตุ เป็นต้น เมียเซนบาล์ม (ประทีป จินนี . 2540: 129 อ้างอิงใน Meichenbaum. 1986: 346-348) ได้อธิบายความหมายของกระบวนการทางปัญญา ซึ่งจำแนกอธิบายและให้ความหมายเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กระบวนการทางปัญญา ในความหมายของ “เหตุการณ์ในการรู้คิด” (Cognitive Events) เป็นการคิดและการมีภาพในใจ โดยรู้สึกตัวของบุคคล และยังสามารถดึงออกมาใช้ได้เมื่อต้องการ ซึ่งเป็นการพูดในใจหรือเหตุการณ์ภายใน หรือการคิดอัตโนมัติ (Beck.1976) และเป็นตัวเชื่อมระหว่างความเป็นเหตุเป็นผล ความคาดหวังและงานที่เกี่ยวกับความคิด ดังนั้น การคิดแบบอัตโนมัติจึงรวมถึงภาพนึกในใจ คำสัญลักษณ์ต่าง ๆ และความรู้สึกต่าง ๆ ของบุคคลซึ่งจะมีอิทธิพลต่อบุคคลเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ สถานการณ์ที่จะต้องตัดสินใจหรือเมื่อมีความคาดหวังอย่างใดอย่างหนึ่ง

2. กระบวนการทางปัญญา ในความหมายของ “กระบวนการทางการรู้คิด ” (Cognitive Process) เป็นกระบวนการจัดการกับข้อมูลจำนวนมากที่เข้ามาสู่บุคคล จึงเลือกวิธีที่จะประเมินข้อมูล ทำความเข้าใจกับข้อมูลที่นำเสนอ และอื่นๆ โดยกระบวนการต่างๆ เหล่านี้เกิดขึ้นอย่างเป็นอัตโนมัติ และบุคคลมักไม่ทราบว่าตนเองมีกระบวนการจัดการกับข้อมูลของตนเองอย่างไร

3. กระบวนการทางปัญญา ในความหมายของ “โครงสร้างของการรู้คิด ” (Cognitive Structures) โครงสร้างของการรู้คิดประกอบไปด้วย บุคลิกลักษณะนิสัยส่วนตัวของแต่ละบุคคล การตระหนักในสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ความต้องการที่ซ่อนแฝงอยู่ ความเชื่อ การให้ความหมายต่อสิ่งต่างๆ คำสัญญา และเป้าหมายส่วนบุคคล ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการประเมินผลข้อมูล (Information Processing) และการจัดการกับพฤติกรรมของตนเอง และมีอิทธิพลต่อการประเมินสถานการณ์ต่างๆ อีกด้วย โดยจะเป็นตัวกรองและเลือกข้อมูลต่างๆ ที่จะเข้าไปในกระบวนการจัดกระทำกับข้อมูล

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า กระบวนการทางปัญญา หมายถึง การทำงานของจิตใจของบุคคลในหลายลักษณะ ที่ประกอบได้ด้วย โครงสร้างการรู้คิดที่เป็นบุคลิกลักษณะนิสัยของบุคคล มีลักษณะเป็นกระบวนการที่ทำหน้าที่จัดการกับข้อมูลที่เข้ามาสู่การรับรู้เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ ซึ่งเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เกิดในความคิด การให้ความหมาย ความเชื่อ ที่สามารถนำออกมาใช้เมื่อต้องการ

ลักษณะของกระบวนการทางปัญญาที่เป็นปัญหา

กระบวนการทางปัญญานั้นมีความเกี่ยวข้องกับความคิด ความเชื่อ การรับรู้ การตีความ ที่นำไปสู่พฤติกรรมของบุคคล ซึ่งถ้ากระบวนการทางปัญญานั้นทำงานไม่เหมาะสมก็จะทำให้เกิดปัญหาตามมา ตามที่ ฮอลตัน (Hawton. 1990: 40-44) ได้สรุปลักษณะกระบวนการทางปัญญาที่เป็นปัญหา ไว้ 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ปัญหาที่เกิดจากการที่บุคคลควบคุมกระบวนการทางความคิดของตนเองได้น้อยเกินไป (Under control) คือ เมื่อมีสิ่งเร้ามากระทบจะโต้ตอบกลับไปอย่างทันทีทันใด ไม่สามารถที่จะรอหรือประวิงเวลาการตอบโต้ เพื่อให้พฤติกรรมของตนเองได้รับผลกระทบระยะยาว เช่น พฤติกรรมปัญหาที่เกี่ยวกับนิสัยต่างๆ เช่น ความอ้วน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ การก้าวร้าว เป็นต้น

2. ปัญหาที่เกิดจากบุคคลควบคุมกระบวนการทางปัญญามากเกินไป (Overcontrol) จนเกิดพฤติกรรมปัญหาขึ้นเพราะเมื่อมีสิ่งเร้ามากระทบก็จะคิดในทางลบต่อตนเอง เช่น การตำหนิตนเอง คิดไม่มีเหตุผล คิดวกไปวนมา เป็นต้น จนทำให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาออกมาเนื่องจากไม่สามารถตัดสินใจแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งออกมาได้ในลักษณะที่เหมาะสม

จากปัญหาที่เกิดจากกระบวนการทางปัญญาหรือการรู้คิดข้างต้น จะเห็นได้ว่า บุคคลที่มีรูปแบบการคิดทั้งสองข้างต้นในการเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาย่อมทำให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี และยิ่งถ้ามีความคิดเหล่านี้สม่ำเสมอและต่อเนื่อง จนเกิดเป็นความเคยชินเมื่อมีสิ่งเร้ามากระทบทำให้เกิดความคิดในลักษณะที่เป็นอัตโนมัติ และตอบสนองออกมาอย่างรวดเร็ว โดยขาดไตร่ตรองที่สมเหตุสมผล ทำให้เกิดการสั่งสมจนกลายเป็นปัญหาที่ไม่ได้รับการแก้ไข เช่นเดียวกับปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มผู้ดื่มที่มีอายุน้อย ดังนั้นการทำความเข้าใจถึงปัญหาของกระบวนการทางปัญญาดังกล่าวข้างต้น จะเป็นประโยชน์ในการใช้เป็นแนวทางที่ช่วยในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางปัญญาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้า กระบวนการทางปัญญา พฤติกรรมและผลกระทบ

แม้ว่านักปรับพฤติกรรมทางปัญญานิยม จะมีความเห็นตรงกันในการรับสิ่งเร้าเข้าไปจัดกระทำในกระบวนการทางปัญญาของบุคคล ส่งผลให้บุคคลแสดงพฤติกรรมและอารมณ์ต่อสิ่งเร้านั้นๆ ถึงแม้กระนั้นนักปรับพฤติกรรมทางปัญญานิยมยังเห็นว่าลักษณะความสัมพันธ์ของกระบวนการทางปัญญาและพฤติกรรมอารมณ์ต่างกัน ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ในลักษณะเอกพันธ์ (Homogeneity) ที่เชื่อว่าพฤติกรรมภายในหรือกระบวนการทางปัญญาของบุคคลและพฤติกรรมภายนอก มีลักษณะของการเกิด การคงอยู่ และการเปลี่ยนแปลงในลักษณะเดียวกัน ดังนั้นจึงทำให้พฤติกรรมภายในเปลี่ยนแปลงก็จะส่งผลต่อพฤติกรรมภายนอกด้วยเช่นกัน จากความสัมพันธ์ในลักษณะดังกล่าวถ้าจะเปลี่ยนหรือ ปรับพฤติกรรมภายใน นักวิจัยสามารถประยุกต์ใช้แนวคิดและทฤษฎีเหล่านี้ คือ การเรียนรู้แบบคลาสสิก (Classical Learning Theory) ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ (Operant Conditioning Theory) หรือทฤษฎีจิตวิทยาการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) เพื่อใช้เปลี่ยน พฤติกรรมภายนอก (Cautela. 1977)

2. ความสัมพันธ์ในลักษณะปฏิสัมพันธ์ (Interaction) หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างพฤติกรรมภายในหรือกระบวนการทางปัญญากับพฤติกรรมภายนอก ซึ่งบุคคลจะแสดงพฤติกรรมภายนอกได้ด้วยวิธีการชี้แนะ (Prompting) กระบวนการทางปัญญา ซึ่งในขณะเดียวกัน พฤติกรรมภายนอกยังมีอิทธิพลต่อกระบวนการทางปัญญาด้วยเช่นกัน โดยความเชื่อนี้ได้รวมในเรื่องของภาวะทางจิตใจไว้กับกระบวนการทางปัญญา และรวมเรื่องของภาวะทางสรีรวิทยาไว้กับพฤติกรรมภายนอก จากลักษณะความสัมพันธ์นี้นักวิจัยที่ต้องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมภายในหรือกระบวนการทางปัญญาก็สามารถนำทฤษฎีการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้ หรือนำทฤษฎีอื่นๆ มาใช้ได้ เพราะถ้าสามารถทำให้กระบวนการทางปัญญาเปลี่ยนจะส่งผลต่อพฤติกรรมภายนอกด้วย (Kalish. 1981)

แนวคิดทฤษฎีพื้นฐานการปรับพฤติกรรมทางปัญญา

แนวคิดพื้นฐานของการปรับพฤติกรรมทางปัญญาได้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มแรกมาจากพื้นความรู้ทางจิตวิเคราะห์ กลุ่มที่สองมาจากพื้นความรู้ทางจิตวิทยาทางปัญญา กลุ่มที่สามมาจากพื้นความรู้ทางการเรียนรู้ โดยดอบสัน (Dobson. 1998) ได้ศึกษาและรวบรวมความเชื่อพื้นฐานที่อธิบายถึงความสัมพันธ์ของกระบวนการทางปัญญากับการแสดงพฤติกรรมของบุคคล ตามแนวคิดปัญญาสังคม Cognitive Behavioral Approach มี 3 ประการ ได้แก่ 1) กระบวนการทางปัญญานั้นมีผลต่อพฤติกรรม 2) กระบวนการทางปัญญาสามารถ กำกับ ควบคุม และเปลี่ยนแปลงได้ และ 3) การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอาจมีผลจากการเปลี่ยนกระบวนการทางปัญญาซึ่งจุดมุ่งหมายของนักปรับพฤติกรรมทางปัญญา เพื่อที่การเปลี่ยนแปลงทางตัวแปรทางปัญญาเพื่อให้พฤติกรรมภายนอกจะได้เกิดการเปลี่ยนแปลง (Mahoney. 1974) ทั้งนี้ กระบวนการทางปัญญาและพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ของสิ่งเร้า กระบวนการทางปัญญา พฤติกรรมและผลกรรม มีลักษณะแบบปฏิสัมพันธ์กัน (Interaction) กล่าวคือ บุคคลแสดงพฤติกรรมภายนอกด้วยการชี้แนะ (Prompting) จากกระบวนการทางปัญญา และในขณะเดียวกันพฤติกรรมภายนอกก็มีอิทธิพลต่อกระบวนการทางปัญญาด้วยเช่นกัน (Kalish. 1981) โดยแนวคิดทฤษฎีพื้นฐานการปรับพฤติกรรมทางปัญญานั้นมีความเกี่ยวข้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มปัญญานิยม ซึ่ง (Kirk. 1990: 14)

กล่าวถึงแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่จะส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งมีวิธีช่วยปรับพฤติกรรมได้มีลักษณะ 4 ประการ ดังนี้

1. ควรเป็นวิธีการช่วยปรับพฤติกรรมที่ผู้มีปัญหาพฤติกรรมจะต้องช่วยตนเอง (self-help technique) ให้มากที่สุด ทั้งในด้านการเก็บข้อมูล การฝึกทักษะ การทำแบบฝึกหัด และการประเมินตนเอง
2. เป็นการแก้ปัญหาทั้งปัญหาที่กำลังเผชิญในปัจจุบัน และยังสามารถใช้วิธีการนี้แก้ปัญหาในอนาคตที่มีลักษณะคล้ายคลึงได้
3. ให้ความสนใจต่อการเปลี่ยนกระบวนการทางปัญญา เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมภายนอก
4. เป็นวิธีที่ต้องมีการอภิปราย วิเคราะห์ ร่วมกันระหว่างผู้ให้การช่วยเหลือและผู้มีปัญหเป็นระยะ

แนวคิดปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory)

แนวคิดปัญญาสังคม เป็นแนวคิดที่พัฒนาโดยอัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura. 1986) ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ (learning) โดยแบนดูราให้ความหมายการเรียนรู้ที่แตกต่างไปจากนักคิดคนอื่น ๆ ซึ่งเขากล่าวว่าการเรียนรู้ไม่จำเป็นต้องพิจารณาในแง่ของการแสดงออก (performance) หากแต่การได้มาซึ่งความรู้ใหม่ (Acquired) ก็ถือได้ว่าการเรียนรู้ได้เกิดขึ้นแล้ว แม้ว่าจะยังไม่มีการแสดงออกก็ตาม ดังนั้นการเรียนรู้ตามแนวคิดของแบนดูราจะเน้นไปที่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายใน โดยไม่จำเป็นต้องมีการแสดงออก และแน่นอนว่าการแสดงออกของพฤติกรรมจะสะท้อนให้เห็นถึงการ เรียนรู้เช่นกัน (ประทีป จินี . 2540: 95) ซึ่งตามแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีปัญญาสังคมของแบนดูรา มีความเชื่อว่าพฤติกรรมของคนเรานั้น ไม่ได้เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากปัจจัยทางสภาพแวดล้อมเพียงอย่างเดียวเท่านั้น หากแต่จะต้องมีปัจจัยภายในส่วนบุคคล ได้แก่ ความเชื่อ ความคิด ความคาดหวัง ฯลฯ รวมด้วย ซึ่งทั้งสามองค์ประกอบนี้จะทำหน้าที่เป็นตัวกำหนดที่มีอิทธิพลเชิงเหตุ-ผลซึ่งกันและกัน (Bandura. 1986)

ดังนั้นแบนดูราเห็นว่าพฤติกรรมของบุคคลเปลี่ยนแปลงไม่ได้เป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่มีผลมาจากกระบวนการทางปัญญาด้วย กล่าวคือ ถ้ากระบวนการทางปัญญาเปลี่ยน พฤติกรรมของบุคคลก็จะเปลี่ยนแปลงไปด้วย ดังนั้นจึงได้เสนอวิธีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางปัญญาหรือพฤติกรรมภายในไว้ 3 ประการ คือ

1. การเรียนรู้จากการสังเกต (Observational Learning)
2. การกำกับตนเอง (Self-Regulatory) ซึ่งแบนดูรา (Bandura. 1986) ใช้คำว่า Self-Control
3. การรับรู้ความสามารถของตน (Self-Efficacy)

สำหรับในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้ การเรียนรู้จากการสังเกต (Observational Learning) การรับรู้ความสามารถของตน (Self-Efficacy) และควบคุมตนเอง (Self-Control) มาใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น ดังนี้

การเรียนรู้จากการสังเกต (Observational Learning)

Bandura เชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงความคิดหรือการเรียนรู้ของบุคคลส่วนใหญ่เกิดจากการสังเกตจากตัวแบบทั้งนี้ตัวแบบเป็นสิ่งที่สามารถถ่ายทอดทั้งความคิดและการแสดงออกได้พร้อมๆ กัน

การเรียนรู้เกี่ยวกับสภาพการณ์ต่างๆ ของสังคมจึงผ่านมาจากประสบการณ์ของผู้อื่นโดยการไต่ยิน ได้เห็นโดยไม่มีประสบการณ์ตรงมาเกี่ยวข้อง คนส่วนมากรับรู้เรื่องราวต่างๆ ของสังคมโดยการผ่านสื่อ แทบทั้งสิ้น แตกต่างจากประสบการณ์ตรงที่อาศัยการลองผิดลองถูก ในการเรียนรู้ผ่านตัวแบบนั้น ตัวแบบเพียงคนเดียวสามารถถ่ายทอดทั้งความคิดและการแสดงออกได้พร้อมๆ กัน คนเราใช้ชีวิตในสภาพแวดล้อมที่แคบๆ ดังนั้นการรับรู้กับสภาพการณ์ต่างๆ ของสังคมจึงผ่านมาจากประสบการณ์ของ ผู้อื่นโดยการไต่ยินและได้เห็นโดยไม่มีประสบการณ์ตรงมาเกี่ยวข้อง คนส่วนมากรับรู้เรื่องราวต่างๆ ของสังคมโดยการผ่านสื่อแทบทั้งสิ้น Bandura ได้แบ่งตัวแบบออกเป็น 4 ประเภทหลัก คือ

1. ตัวแบบทางพฤติกรรม (Behavior Modeling) หมายถึงการมีตัวแบบที่แสดงพฤติกรรมให้บุคคลเห็น Bandura ให้ความสำคัญกับการเป็นตัวแบบทางพฤติกรรม เพราะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการเสริมสร้างพฤติกรรมใหม่
2. ตัวแบบทางวาจา (Verbal Modeling) หมายถึงการมีตัวแบบที่พูด บอกหรือเขียนบอกว่าจะทำอะไรอย่างไร เพราะมนุษย์สามารถทำอะไรมาจากการฟังการพูดบอกของคนอื่น หรือจากการอ่านสิ่งที่ผู้อื่นเขียน เช่น จากตำรา คู่มือแนวทาง เป็นต้น
3. ตัวแบบสัญลักษณ์ (Symbolic Modeling) หมายถึงการมีตัวแบบภาพ เสียงที่ผ่านสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ วีดิทัศน์ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ มนุษย์ปัจจุบันเรียนรู้สิ่งต่างๆ ผ่านสื่อเหล่านี้ทั้งที่เป็นรูปธรรม เช่น การแต่งกาย การใช้สินค้า การแสดงอาภักภักิริยาต่างๆ และที่เป็นนามธรรม เช่น ความ เชื่อ ค่านิยม เจตคติ เป็นต้น
4. ตัวแบบสัมผัส (Kinesthetic Modeling) หมายถึงการมีตัวแบบโดยใช้ การสัมผัส เช่น เด็กหุหนวกและตาบอด การเรียนออกเสียงอาจต้องใช้การสัมผัสริมฝีปากของครูผู้สอน ฯลฯ

การเรียนรู้จากการสังเกต

แบนดูรา (สมโภชน์เอี่ยมสุภาภิต. 2550; อ้างอิงใน Bandura. 1989) กล่าวถึงการเรียนรู้โดยการสังเกตว่า ประกอบด้วย 4 กระบวนการ ดังนี้

1. กระบวนการตั้งใจ (Attentional Process) บุคคลจะสามารถเรียนรู้จากการสังเกตได้มากหากมีความตั้งใจทำให้รับรู้ได้แม่นยำถึงพฤติกรรมที่ตัวแบบได้แสดงออก กระบวนการนี้เป็นตัวกำหนดว่าบุคคลสังเกตอะไรจากตัวแบบนั้น องค์ประกอบที่มีผลต่อกระบวนการตั้งใจแบ่งได้เป็น 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบของตัวแบบเอง ตัวแบบที่ทำให้บุคคลตั้งใจนั้นจะต้องเป็นตัวอย่างที่มีลักษณะเด่นชัดผู้สังเกต เกิดความพึงพอใจ พฤติกรรมที่แสดงออกไม่สลับซับซ้อนมากนัก

จิตใจรวมทั้งพฤติกรรมของตัวแบบที่แสดงออกนั้นควรมีคุณค่าในการใช้ประโยชน์อีกด้วยและ 2) องค์ประกอบของผู้สังเกต ได้แก่ ความสามารถในการรับรู้รวมทั้งการเห็น การได้ยิน รับรู้รส และสัมผัสสุดของการรับรู้ ความสามารถ ระดับของการตื่นตัว และความชอบที่เคยได้เรียนรู้มาก่อนแล้ว

2. กระบวนการเก็บจำ (Retention Process) ตัวแบบจะไม่มีอิทธิพลต่อบุคคลเลยหากบุคคลไม่สามารถจดจำตัวแบบได้เพราะบุคคลจะแปลงข้อมูลจากตัวแบบมาเป็นสัญลักษณ์และจัดโครงสร้างเพื่อให้จดจำได้ง่ายขึ้น ดังนั้นปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการเก็บจำ คือ การเก็บรหัสเป็นสัญลักษณ์และจัดระบบโครงสร้างทางปัญญาการฝึกฝนลักษณะของตัวแบบในความคิดของตนเองฝึกกระทำ นอกจากนี้ยังขึ้นกับความสามารถทางปัญญาและโครงสร้างทางปัญญาของผู้สังเกตด้วย

3. กระบวนการกระทำ (Production Process) เป็นการแปลงสัญลักษณ์ที่เก็บจำมาเป็นการกระทำซึ่งจะทำได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับสิ่งที่จำได้จากการสังเกต การได้ข้อมูลย้อนกลับจากการกระทำของตนเอง และการเปรียบเทียบการกระทำกับสิ่งที่จำได้นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้สังเกตด้วย เช่น ความสามารถทางกายและทักษะในพฤติกรรมย่อยๆ ต่างๆ ที่ทำให้สามารถแสดงพฤติกรรมได้ตามแบบ

4. กระบวนการจูงใจ (Motivational Process) กระบวนการจูงใจเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะมีผลให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือไม่ ซึ่งกระบวนการจูงใจขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของสิ่งล่อใจภายนอกที่รับรู้และจับต้องได้เป็นที่ยอมรับของสังคม และพฤติกรรมที่ทำตามตัวแบบนั้นสามารถควบคุมเหตุการณ์ต่างได้ นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับสิ่งล่อใจที่เห็นผู้อื่นได้รับ ตลอดจนสิ่งล่อใจของตนเอง ซึ่งอาจจะเป็นวัตถุสิ่งของ ในแง่ของผู้เกตุ ยังขึ้นกับความพึงพอใจในสิ่งล่อใจ ความลำเอียงจากการเปรียบเทียบทางสังคมและมาตรฐานภายในของตนเอง

ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบของแบนดูรา และการปรับพฤติกรรม

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้โดยการสังเกตตัวแบบต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผู้วิจัยไม่พบว่ามิงงานวิจัยที่พัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มแอลกอฮอล์โดยตรง แต่มีการนำไปศึกษาพฤติกรรมต่างๆ ดังเช่นการศึกษาของ ประทีป จินนี และคนอื่นๆ (2558) ได้ทำการพัฒนาการเรียนรู้ของนิสิตด้วยการจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคมผ่านสื่อวีดิทัศน์ขององค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (Thai PBS) เป็นการศึกษาเชิงทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ของนิสิตที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคมผ่านสื่อวีดิทัศน์ Thai PBS และเพื่อเปรียบเทียบการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา มศว 141 และ มศว 151 จำนวน 625 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 308 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 317 คน ทำการวัด ก่อนและหลังการทดลอง โดยวิธีดำเนินการทดลอง คือ กลุ่มทดลองได้รับการจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคมผ่านสื่อวีดิทัศน์ Thai PBS จำนวน 8 ครั้ง ส่วนในกลุ่มควบคุมได้รับการเรียนการสอน

ตามปกติ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคม สื่อวีดิทัศน์ Thai PBS และแบบวัดตัวแปรจำนวน 17 แบบวัด ผลการศึกษาพบว่า นิสิตปริญญาตรีกลุ่มทดลองที่ได้รับแผนการสอนดังกล่าว มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ในองค์ประกอบพุทธิพิสัย จิตพิสัย สูงกว่าเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการเรียนรู้ในองค์ประกอบพุทธิพิสัยสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แนวคิดการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตน

การรับรู้ความสามารถของตน (Self-Efficacy) หมายถึง ความเชื่อของบุคคลว่าตนมีความสามารถที่จะจัดระบบและกระทำเพื่อให้บรรลุผลตามที่กำหนดได้ ซึ่งการรับรู้ความสามารถของตนจะเป็นตัวกำหนดว่าบุคคลจะมีพฤติกรรมอย่างไร มีแบบแผนในการคิดอย่างไร และมีการตอบสนองด้านอารมณ์อย่างไรเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ต้องใช้ความพยายามสูง (วิลาสลักษ์ ชวัลลี. 2543: 29)

แบนดูรา (Bandura. 1986) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนของบุคคลนั้นพัฒนามาจากปัจจัย 4 ปัจจัย ดังนี้

1. การประสบความสำเร็จจากการกระทำ (Enactive attainment) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของบุคคลมากที่สุด เนื่องจากการประสบความสำเร็จจากการกระทำนั้น เป็นประสบการณ์ที่บุคคลได้รับโดยตรงและเป็นข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงสูง ซึ่งการที่บุคคลได้ทำงานแล้วประสบความสำเร็จซ้ำๆ กันหลายๆ ครั้ง จะทำให้บุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนเพิ่มมากขึ้น แม้ว่าบางครั้งงานนั้นจะล้มเหลวบ้างก็ตาม แต่ก็จะไม่ล้มเหลวมากนัก เพราะบุคคลจะมองว่า การที่เขาประสบความสำเร็จนั้นอาจจะมาจากปัจจัยอื่นๆ เช่น ตัวของเขาเองยังใช้ความพยายามไม่เพียงพอ หรือใช้วิธีการทำงานไม่เหมาะสมมากกว่าที่เขาจะระบุว่าตนเองไม่มีความสามารถ โดยจะบอกกับตนเองว่าความล้มเหลวนั้นจะเป็นบทเรียนให้ตนใช้ความพยายามในการทำงานให้มากขึ้น ส่วนบุคคลที่ทำงานแล้วประสบกับความล้มเหลวบ่อยครั้ง จะส่งผลให้บุคคลประเมินความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนต่ำลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าความล้มเหลวนั้นได้เคยเกิดขึ้นมาก่อนแล้ว และมีได้สะท้อนให้บุคคลเห็นว่าเกิดจากการขาดความพยายาม หรือเกิดจากสภาพแวดล้อมที่เลวร้าย ซึ่งความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเองนี้มีแนวโน้มที่จะแผ่ขยายไปยังสถานการณ์ เวลา งานหรือบุคคลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันได้

2. การได้สังเกตเห็นประสบการณ์ความสำเร็จของผู้อื่น (Vicarious experiences) โดยการรับรู้ความสามารถของตนนั้น ส่วนหนึ่งได้รับอิทธิพลมาจากการได้เห็นประสบการณ์ของผู้อื่นประสบความสำเร็จจากการกระทำพฤติกรรม ซึ่งการที่บุคคลได้เห็นผู้อื่นกระทำพฤติกรรมที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันแล้วประสบความสำเร็จก็จะทำให้บุคคลรับรู้ความสามารถของตนเพิ่มขึ้นได้ หากแต่ว่าบุคคลจะต้องมีความสามารถในการทำกิจกรรมนั้นได้อยู่ก่อนแล้วเมื่อเปรียบเทียบกับผู้อื่นบุคคลจะ

บอกกับตนเองว่าเขาก็สามารถทำงานนั้นได้และจะประสบความสำเร็จเช่นเดียวกัน ถ้ามีความตั้งใจและความพยายาม หรืออีกอีกกรณีหนึ่งก็คือบุคคลจะเกิดการเปรียบเทียบความสามารถของตนเองกับผู้อื่นและวินิจฉัยตนเอง ตลอดจนปรับการรับรู้ความสามารถของตนให้เหมาะสมได้ ซึ่งจากการศึกษาวิจัยพบว่า การเสนอตัวแบบจะมีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนให้เพิ่มมากขึ้น

3. การชักจูงด้วยวาจา (Verbal persuasion) หมายถึง การที่ผู้อื่นใช้ความพยายามในการพูดกับบุคคลเพื่อให้เขาเชื่อว่าเขามีความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้ประสบความสำเร็จได้ การใช้คำพูดชักจูงจากผู้อื่นจะเป็นสิ่งที่มีส่วนช่วยให้บุคคลมีกำลังใจ มีความเชื่อมั่นในการกระทำพฤติกรรมต่างๆ มากยิ่งขึ้น มีความพยายามที่จะทำให้สำเร็จ มีการรับรู้ความสามารถของตนเพิ่มมากขึ้น แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับบุคคลที่ใช้คำพูดชักจูงด้วย โดยต้องเป็นบุคคลที่ผู้ถูกชักจูงให้ความเชื่อถือ ไว้วางใจและมีความสำคัญต่อตัวเขา เช่น ครู เพื่อน พ่อแม่ เป็นต้น นอกจากนี้บุคคลที่พูดชักจูงจะต้องพูดชักจูงในสิ่งที่บุคคลนั้นมีความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นได้ แต่ถ้าหากผู้ชักจูงพูดในสิ่งที่เกินความสามารถของบุคคล จะทำให้การกระทำนั้นล้มเหลว ซึ่งจะทำให้บุคคลขาดความเชื่อถือในตัวผู้พูดเกลียดกล่อม และยังเป็นสิ่งที่ทำให้ความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของบุคคลลดต่ำลง

4. สภาวะทางสรีระวิทยา (Physiological state) การที่บุคคลรับรู้ความสามารถของตนสูงหรือต่ำนั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับสภาวะทางสรีระวิทยาของเขานั้นเอง กล่าวคือ ในสภาวะที่ร่างกายเกิดความตื่นตัว เช่น เกิดความเครียด ความวิตกกังวล ตื่นเต้น มีอาการอ่อนเพลีย หรืออยู่ในสภาพการณ์ที่ถูกดู ว่ากลัวตกเตียงหรือสภาวะที่ร่างกายถูกกระตุ้นมากๆ มักจะทำให้บุคคลกระทำพฤติกรรมได้ผลไม่ดีเท่าที่ควรซึ่งจะทำให้บุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนต่ำ และความวิตกกังวลมีความผูกพันกับการรับรู้ความสามารถของตน คือถ้าบุคคลมีความวิตกกังวลสูงมักมีการรับรู้ความสามารถของตนต่ำ แต่หากบุคคลมีความวิตกกังวลต่ำมักจะมีการรับรู้ความสามารถของตนสูง ดังนั้นการลดการกระตุ้นทางสภาวะทางสรีระวิทยาจะช่วยให้บุคคลสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้ดียิ่งขึ้น

ดังนั้น การรับรู้ความสามารถของตนอาจเกิดจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งดังที่กล่าวมาหรือสามารถเกิดขึ้นได้จากหลายปัจจัยผสมผสานกันได้ โดยการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของบุคคลนั้นสามารถพัฒนาได้จากหลายปัจจัยหรือจากหลายแหล่ง ซึ่ง การศึกษาครั้งนี้ตั้งอยู่บนฐานคิดของการปรับพฤติกรรมทางปัญญา (Cognitive Behavior Modification) ที่เชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงทางกระบวนการปัญญาส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งประกอบด้วยหลายแนวคิดที่นำไปใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมของบุคคล หนึ่งแนวคิดนั้นคือ แนวคิดพฤติกรรมปัญญานิยม (Cognitive Behavior Approach) มีหลักการพื้นฐานไว้ว่า 1) กระบวนการทางปัญญามีผลต่อ พฤติกรรม 2) กระบวนการทางปัญญาสามารถปรับเปลี่ยนได้ และ 3) การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสามารถกระทำได้ โดยการเปลี่ยนกระบวนการทางปัญญา (ประทีป จินฉี . 2540 :128 อ้างอิงใน Dobson. 1988) โดยในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างการพัฒนาโดยใช้แนวคิดการรับรู้ความสามารถของตน (Self-

Efficacy) เพื่อให้วัยรุ่นตอนต้นมีประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จบ่อยครั้งในการกระทำ พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กล่าวคือ เมื่อบุคคลประสบความสำเร็จบ่อยครั้งในการกระทำของตนเองส่งผลให้ตนเองนั้นมีการรับรู้การตัดสินใจถึงความสามารถของตนได้ดีขึ้น โดยใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง (Self-Control) จากเหตุผลที่กล่าวข้างต้นจึงเห็นว่าเทคนิคควบคุมตนเอง เป็นเทคนิคที่เหมาะสมกับการปรับพฤติกรรมของมนุษย์จึงนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

เนื่องจากกระทำ พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นต้องเริ่มต้นที่บุคคลเป็นสำคัญ โดยเฉพาะในช่วงวัยรุ่นตอนต้นยังมีความอ่อนด้อยในประสบการณ์การใช้ชีวิตโดยเฉพาะเมื่อเข้าไปอยู่ในสังคมที่เครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถเข้าถึงและหาซื้อได้ง่ายในปัจจุบัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ใช้เทคนิคการควบคุมตนเองเป็นแนวคิดตัวอย่างในการสร้างโปรแกรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยรายละเอียด ดังนี้

แนวคิดการแปลงเจตนาไปสู่การปฏิบัติ (Implementation Intention)

หลักและแนวคิดเกี่ยวกับการแปลงเจตนาไปสู่การปฏิบัติ ได้มีการทบทวนเอกสารในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ มีเบื้องหลังหรือพื้นฐานของแนวคิดนี้ที่อธิบายบนพื้นฐานของข้อจำกัดของพฤติกรรมตามแผน (Theory of planned Behavior) (Ajzen. 1991; 2002) ความหมายและรูปแบบของแนวคิด รวมไปถึงกลไกและส่วนประกอบของแนวคิด มีดังนี้

ผลของการศึกษาหลายพฤติกรรมที่อยู่บนทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ที่พบว่าสามารถทำนายและอธิบายพฤติกรรมได้ แต่ยังมีข้อสังเกตเกี่ยวกับทฤษฎีนี้ที่ไม่ได้สนใจเกี่ยวกับกระบวนการของความตั้งใจแสดงพฤติกรรมที่จะนำไปสู่การกระทำ (Sheeran & Silverman. 2003) จึงได้มีการแนะนำเกี่ยวกับวิธีการและความเป็นไปได้ที่จะนำความตั้งใจแสดงพฤติกรรมของบุคคลให้เปลี่ยนไปสู่การกระทำ ซึ่งอาจมีปัจจัยอื่นๆ ที่เข้ามาทำให้บุคคลนั้นสั่นคลอนความตั้งใจแสดงพฤติกรรมของตนเอง (Wep & Sheeran. 2007) จึงได้มีเกิดคำถามถึงการเปลี่ยนความตั้งใจแสดงพฤติกรรมของบุคคลไปสู่การกระทำ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงช่องว่างระหว่างความตั้งใจแสดง พฤติกรรมของบุคคลให้เปลี่ยนไปสู่การกระทำ (gap between people's intention and actual behavior) นอกจากนี้ยังพบว่าในการศึกษามีการนิยามความตั้งใจแสดงพฤติกรรมของบุคคลไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมทำให้ไม่สามารถทำนายและอธิบายได้หรือได้น้อยลง ดังนั้นจุดแข็งของแนวคิดนี้เพื่อ จะแสดงให้เห็นถึงวิธีการที่นำความตั้งใจแสดงพฤติกรรมของบุคคลไปสู่การปฏิบัติได้อย่างไร

โกลวิทเซอร์ (Gollwitzer.1993; 1999) ได้กล่าวถึงการการวางแผนภายใต้แนวคิดการตั้งใจปฏิบัติ โดยแนวคิดนี้เชื่อว่าบุคคลที่มีความตั้งใจที่ดี (Good Intention) จะมีการกำหนดเป้าหมาย (Goal intention) และจะแสดงพฤติกรรมตามที่ได้ตั้งใจไว้เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายนั้น ซึ่งเป็นการระบุที่ชัดเจนว่าจะทำเมื่อไร (When) ที่ไหน (Where) และทำอย่างไร (How) ซึ่งเป็นไปในลักษณะยึดมั่นต่อการกระทำและยึดมั่นต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้เพื่อ ให้บรรลุเป้าหมายนั้น (Gollwitzer;& Sheeran. 2006) หรือที่เรียกได้ว่าเป็นการวางแผน (Planing) นั้นเอง (Hagger & Luszczynska.

2014) การวางแผนที่ดีนั้นมีความสำคัญอย่างมากเมื่อบุคคลต้องการไปให้ถึงเป้าหมาย เนื่องจากการวางแผนที่ดีส่งผลให้บุคคลมีการเริ่มต้นที่จะกระทำบางสิ่งบางอย่างให้ประสบความสำเร็จตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ ตัวแปรการวางแผนนั้นได้มีนักวิจัยไปศึกษาในพฤติกรรมด้านสุขภาพ เพราะการตั้งเป้าหมายทางด้านสุขภาพนั้น มีความเกี่ยวข้องกับการตั้งใจปฏิบัติมีผลอย่างมาก เนื่องจากการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนสามารถทำให้บุคคลนั้นมีสุขภาพที่ดีและปลอดภัยจากโรคร้ายต่างๆ และยังรวมไปถึงพฤติกรรมเสี่ยงที่เกิดจากพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ซึ่งการตั้งเป้าหมายเป็นการเริ่มต้นของบุคคลอันจะนำไปสู่การวางแผนที่จะกระทำการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคที่ก่อให้เกิดผลดีต่อสุขภาพของบุคคลในระยะยาว (Golliwizer, 1999) ดังนั้นเพื่อให้วัยรุ่นตอนต้นเพิ่มการกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ให้วัยรุ่นตอนต้นวางแผนที่จะกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ การหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การปฏิเสธเมื่อบุคคลชักชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการใช้เวลาว่างโดยไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในแง่ของ ระเบียบวิธีการที่ใช้กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น เมื่อฉันได้เห็นโฆษณาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางเว็บไซต์ ฉันไม่ให้ความสนใจหรือกดเข้าไปดู รายละเอียดในโฆษณาดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง และความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมและพฤติกรรม ทำให้พฤติกรรมเกิดขึ้นอย่างเป็นอัตโนมัติ ซึ่งเป็นไปตามหลักแนวคิดการแปลงเจตนาไปสู่การปฏิบัติ

ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตน ความตั้งใจ การวางแผน และพฤติกรรม

บุญสิทธิ์ไชยชนะ (2543) ได้ศึกษาการพัฒนารับรู้ความสามารถของตน ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่เสพยาเสพติดอื่นซ้ำ ของผู้เข้ารับการบำบัดขั้นตอนการถอนพิษยา ของคลินิกยาเสพติดในโรงพยาบาลของรัฐ จำนวน 20 คน โดยนำการเทคนิคควบคุมตนเองเพื่อให้บรรลุถึงพฤติกรรมที่ไม่เสพยาเสพติดอื่นซ้ำ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน จากผลการศึกษาพบว่าผู้เข้ารับการบำบัดที่ได้รับโปรแกรมการพัฒนารับรู้ความสามารถของตนในการไม่เสพยาเสพติดอื่นซ้ำมีการรับรู้ความสามารถของตนสูงกว่าผู้เข้ารับการบำบัดที่ไม่ได้รับโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสุกมา แสงเดือนฉาย (2553) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการบำบัดความคิดและพฤติกรรมร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมที่มีต่อความพร้อมที่จะป้องกันการติดเชื้อและพฤติกรรมที่ไม่ติดเชื้อของผู้ป่วยสุรา จำนวน 59 คน ได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจำนวนเท่ากัน จากผลการศึกษาพบว่าผู้ป่วยที่ได้รับโปรแกรมการบำบัดความคิดและพฤติกรรมร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมมีความพร้อมในการป้องกันการติดเชื้อ คือ ความตั้งใจในการป้องกันการติดเชื้อ และการรับรู้ความสามารถในการป้องกันการติดเชื้อมากกว่าผู้ป่วยที่ไม่ได้รับโปรแกรม

ส่วนการศึกษาของ เกศรา น้อยมานพ (2548) ได้ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการรับรู้ความสามารถของคนที่มีความรู้คุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการรับรู้ความสามารถของคนที่มีความรู้คุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จากการศึกษาพบว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการรับรู้ความสามารถของ ตน โดยใช้การประสบความสำเร็จจากการสร้างความสำเร็จจากการกระทำด้วยตนเอง การได้เห็นประสบการณ์จากผู้อื่นที่ประสบความสำเร็จ การชักจูงด้วยคำพูด และสร้างสภาวะทางกายและอารมณ์ พบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การศึกษาของ นรลักษณ์ เอื้อกิจ ศิริพร ชวนชาติ และจริญญา แก้วสกุลทอง (2553) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับโปรแกรมการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่และดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น มีการรับรู้ความสามารถในการต้านทานการสูบบุหรี่และการรับรู้ความสามารถในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมฯ และพบว่ามีความตั้งใจต่อการหลีกเลี่ยงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น ก่อนทดลอง ภายหลังการทดลองและระยะติดตามผลเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม

ส่วนการศึกษาของ พัชรี ดวงจันทร์ (Patchree Duangchan. 2010) ศึกษาโปรแกรมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ประยุกต์ใช้แนวคิดการควบคุมตนเอง การรับรู้ความสามารถของตน และการแปลงเจตนาไปสู่การกระทำ (Implementation Intention) เพื่อปรับเปลี่ยนตัวแปรทางจิต พฤติกรรมการบริโภคอาหารและการเคลื่อนไหวออกกำลัง และดัชนีมวลกาย นักเรียนชั้นประถมศึกษาอายุระหว่าง 9-11 ปี ของโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานในกรุงเทพฯ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ โปรแกรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคอาหารและโปรแกรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การเคลื่อนไหวออกกำลัง กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาอายุระหว่าง 9-11 ปี จากโรงเรียน A และโรงเรียน B กลุ่มทดลองเป็น 2 กลุ่ม จำนวน 21 คน และ 20 คน ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังได้รับโปรแกรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคอาหาร กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับโรคอ้วน การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการบริโภคอาหาร การควบคุมตนเอง ผลการศึกษาพบว่าภายหลังได้รับโปรแกรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคอาหาร กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับโรคอ้วน การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการบริโภคอาหาร การควบคุมตนเองด้านการบริโภคอาหาร และพฤติกรรมการบริโภคอาหาร เพิ่มขึ้นจากก่อนการทดลอง และมีดัชนีมวลกายลดลงจากก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การเพิ่มขึ้นของการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการบริโภคอาหารสามารถทำนายการเพิ่มขึ้นของความเจตนาในการบริโภคอาหาร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนพฤติกรรมการเคลื่อนไหวออกกำลังพบว่า การเพิ่มขึ้นของการควบคุมตนเองด้านการเคลื่อนไหวออกกำลังสามารถทำนายการเพิ่มขึ้นของพฤติกรรมการเคลื่อนไหวออกกำลังได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

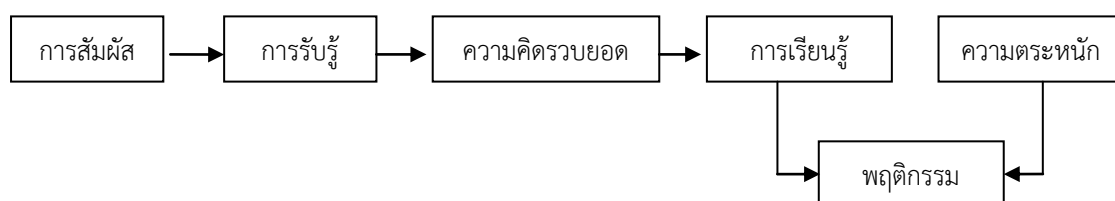
การศึกษาของ ชวาเซอร์และคนอื่นๆ (Schwarzer; et al. 2014) ได้ศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคผลไม้และผัก ได้แก่กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา ที่มีอายุระหว่าง 18-26 ปี จำนวน 231 คน โดยเปรียบเทียบการศึกษาระหว่าง 2 กลุ่ม กลุ่มแรกได้จัดโปรแกรมผลของการรับรู้แรงจูงใจในการบริโภคผักและผลไม้ ซึ่งเป็นการศึกษาการคาดหวังผลลัพธ์ และการรับรู้ความเสี่ยงและการรับรู้ความสามารถของตนในการบริโภคผักและผลไม้ โดยใช้วิธีการกำกับตนเองเพื่อติดตามการวางแผนการบริโภคผักและผลไม้ การรับรู้ความสามารถของตนในการบริโภคผักและผลไม้ มีระยะติดตามผล 17 วัน กลุ่มที่สอง เป็นการจัดโปรแกรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับกลุ่มแรก มีระยะติดตามผล 17 วันเท่ากัน ผลการศึกษาพบว่าทั้งสองกลุ่มมีพฤติกรรมการบริโภคผักและผลไม้ มีการรับรู้ความสามารถของตนในการบริโภคผักและผลไม้เพิ่มขึ้น ถึงแม้ว่าการกำกับตนเองจะเพิ่มขึ้นแต่ไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการคาดหวังผลลัพธ์ของการบริโภคผักและผลไม้ โดยข้อเสนอแนะในการวิจัย ได้เสนอแนะให้ศึกษาความตั้งใจในการบริโภคผักและผลไม้ การรับรู้ความสามารถของตนในการบริโภคผักและผลไม้เป็นตัวแปรคั่นกลาง คือให้มีจิตกระทำถึงผลที่เกิดขึ้นและในระหว่างการติดตามพฤติกรรมการบริโภคผักและผลไม้ของกลุ่มตัวอย่าง สอดคล้องกับการศึกษาของ (Schwarzer; et al. 2012) ได้ศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรม การบริโภคผักและผลไม้เพื่อป้องกันโรคอ้วนและโรคเรื้อรัง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตัวแปรทางจิตที่มีผลต่อการเปลี่ยนพฤติกรรม ได้แก่ การพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนในการบริโภคผักและผลไม้ และการฝึกทักษะการวางแผนในการบริโภคผักและผลไม้ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 114 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 61 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 60 คน มีการจัดการให้ความรู้ทางด้านสุขภาพและโภชนาการที่มีเนื้อหาที่ไม่เกี่ยวกับโปรแกรมในการทดลอง ติดตามวัดคะแนนพฤติกรรมการบริโภคผักและผลไม้เพื่อป้องกันโรคอ้วนและโรคเรื้อรังก่อนเริ่มโปรแกรม วัดผลหลังทดลอง 1 สัปดาห์ และวัดผลระยะติดตาม 6 สัปดาห์ ผลการศึกษาพบว่าหลังทดลองและการติดตามผลสำหรับในกลุ่มทดลอง มีคะแนนพฤติกรรมสูงพฤติกรรมการบริโภคผักและผลไม้เพื่อป้องกันโรคอ้วนและโรคเรื้อรังมากกว่าก่อนการทดลอง และมีความแตกต่างจากกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าการปรับเปลี่ยนทางกระบวนการทางความคิดสามารถส่งผลให้บุคคลมีพฤติกรรมที่เหมาะสมขึ้นได้ ทั้งพฤติกรรมการเรียนรู้ พฤติกรรมทางสุขภาพ พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งในวัยเด็กและวัยผู้ใหญ่ ดังนั้นการใช้วิธีการเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบ การสร้างประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ การแปลงเจตนาไปสู่การปฏิบัติพฤติกรรม การควบคุมตนเอง รวมไปถึงการปรับเปลี่ยนทางความคิด น่าจะเป็นวิธีการที่เหมาะสมและสามารถทำให้วัยรุ่นตอนต้นนั้นสามารถกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้เพิ่มมากขึ้น

แนวคิดความตระหนัก (Awareness)

ความหมายของความตระหนัก

เมื่อพิจารณาความตระหนักในแง่ของจิตวิทยาตามแนวคิดของไอเซนค อาร์โนลด์และเมอิลี (Eysenc; Arnold; & Meili. 1972: 110) กล่าวว่าความตระหนักเป็นความสัมพันธ์ของความสำนึก (Consciousness) และ เจตคติ (Attitude) ซึ่งเป็นภาวะของจิตใจซึ่งไม่อาจจะแยกเป็นความรู้สึกหรือความคิดเพียงอย่างเดียวได้ กุลวดี ราชภัคดี (2545: 38) และ ลดาวัลย์ พอใจ (2536: 19) กล่าวในลักษณะเดียวกันว่า ความตระหนัก คือ สภาวะของจิตใจที่เกี่ยวกับความคิด ความสำนึก ความรู้สึก และความปรารถนาต่างๆที่มีต่อเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง โดยเป็นพฤติกรรมขั้นต่ำสุดในด้านจิตพิสัย (Affective domain) คล้ายกับความรู้ (Knowledge) ซึ่งเป็นพฤติกรรมขั้นต่ำสุดของด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) (วิชัย วงษ์ใหญ่ . 2523. 133; Bloom. 1971: 213) ปัจจัยด้านความรู้สึกหรืออารมณ์นั้น จะมีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านความรู้เสมอ (ประสาธ อิศรปริดา. 2523: 177) โดยความตระหนักนี้ จะไม่เกี่ยวข้องกับความจำหรือการระลึกได้ เหมือนความรู้ เพียงแต่รู้สึกว่ามีสิ่งนั้นอยู่ (Conscious of something) จำแนกและรับรู้ (Recognition) สิ่งเร้านั้น แต่ นักการศึกษาบางท่านมีความเห็นว่า ความตระหนักและจิตสำนึกมีความหมายเดียวกัน (Runes. 1971: 32; Wolman. 1973: 38) คือ ความตระหนักเป็นภาวะทางจิตใจหรือการกระทำที่เกิดจากความสำนึก ซึ่งขั้นตอนของการเกิดความตระหนักเริ่มต้นขึ้นเมื่อบุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าแล้วมีการประเมินค่าถึงความสำคัญของตนเองที่มีต่อสิ่งเร้านั้น นั้นๆ โดยอาศัยระยะเวลา เหตุการณ์ประสบการณ์หรือสภาพแวดล้อมแล้วเกิดการรับรู้ขึ้น (จันทนี เกียรติโพธา. 2542: 13; พัชรินทร์ เคยนิยม . 2545: 19) และเมื่อรับรู้มากขึ้น ก็จะเข้าใจในสิ่งเร้านั้น คือ เกิดเป็นความคิดรวบยอดและพัฒนาเป็น การเรียนรู้ กล่าวคือ มีความรู้ในสิ่ง นั้นและนำไปสู่การเกิดความตระหนัก ซึ่งความรู้และความตระหนัก ต่างก็นำไปสู่การกระทำหรือการแสดงพฤติกรรมของบุคคล ขั้นตอนและกระบวนการเกิด ความตระหนัก ดังกล่าวแสดงได้ ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 ขั้นตอนและกระบวนการเกิดความตระหนัก

ที่มา: Good, Carter V. (1973). Dictionary of Education. New York: McGraw Hill. p.54

ความตระหนักเป็นภาวะทางจิตใจที่เป็นความรู้สึกหรืออารมณ์ โดยมีความหมายเหมือนกับคำว่าสำนึกที่เกิดจากการรับรู้เป็นพื้นฐาน เนื่องจากได้รับการกระตุ้นของสิ่งเร้าที่อาจเป็นเหตุการณ์ ประสบการณ์ มีการพัฒนาเป็นลำดับขั้น โดยอาศัยระยะเวลาจน เป็นการรับรู้ เกิดความคิดรวบยอด

และการประเมินค่าเพื่อนำไปใช้ในการควบคุมตนเอง เกิดการเรียนรู้และพัฒนาเป็นความตระหนักในที่สุด ซึ่งจะทำให้บุคคลมีสติสัมปชัญญะและมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมในทางที่เหมาะสม ถูกต้องและเป็นที่ยอมรับ

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ความตระหนักพัฒนาจากการที่ มนุษย์ มีความรู้และรับรู้ เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง เกิดกระบวนการคิดไตร่ตรองจนมีความรู้สึกหรืออารมณ์ต่อเหตุการณ์นั้นๆ และแสดงพฤติกรรมต่อเหตุการณ์ในทางที่คิดว่าเหมาะสม

องค์ประกอบของความตระหนัก

เนื่องจากความตระหนักเป็นสภาวะทางจิตใจ ความสำนึก ความรู้สึก ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำเสนอแนวคิดของนักจิตวิทยาเกี่ยวกับองค์ประกอบของจิตใจซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 3 แนว แนวคิดที่กล่าวถึงจิตใจมีสามองค์ประกอบ ได้แก่ ปัญญา จิตใจและ พฤติกรรม โดยพระธรรมปิฎก (2539: 1-8) กล่าวถึงการแสดงออก การเคลื่อนไหวทางร่างกาย และ วาจาจะมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมที่แสดงออกทุกครั้งต้องมีความตั้งใจและแรงจูงใจ เป็นสิ่งกำหนด เมื่อมีแรงจูงใจอย่างไรรักก็จะมี ความตั้งใจที่จะแสดงออกทางพฤติกรรมด้วยกายและ วาจา ส่วนความรู้สึกหรือสภาพอารมณ์ รวมทั้ง คุณธรรม เช่น ความรัก ความชอบ ความเกลียด ความริษยา เหล่านี้ก็มีอิทธิพลอยู่เบื้องหลังของพฤติกรรม ความชอบนี้จะถูกกระตุ้นและพัฒนา เป็นความเชื่อในคุณค่าของสิ่งนั้นๆ และจะพัฒนาเป็นค่านิยมต่อไป ช่วงเวลาของการพัฒนาที่นาน พอควรจะไปกระตุ้นให้เกิดสภาวะในใจที่ มุ่งมั่นจะกระทำที่เรียกว่าเจตคติและเมื่อมีเจตคติกีย่อมจะ กระตุ้นให้คนนั้นลงมือกระทำปฏิบัติหรือแสดงออก นอกจากนี้พฤติกรรมต้องอาศัยปัญญามา เกี่ยวข้องเพราะการที่จะแสดงพฤติกรรมอะไรออกมา นั้น ก็ต้องมี ความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมที่ แสดงออกจะอยู่ภายใต้ขอบเขตของปัญญา ซึ่งกล่าวได้ว่าปัญญาต้องอาศัยจิตใจถ้าจิตใจมีความเพียร มีความขยันอดทนใจสู้ใจ อดปัญหาไม่ถอย พยายามคิดและแก้ปัญหา ก็จะเกิดปัญญา ความรู้สึกและ ปัญญาจึงมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในระดับปานกลางและความสัมพันธ์นี้ไม่อาจแยกจากกัน (ธีระพร อูวรรณโณ . 2528: 1-4) การพัฒนาคนจึงอยู่ในระบบแห่งบูรณาการ 3 ด้าน คือ ปัญญา จิตใจ และพฤติกรรม สอดคล้องกับแนวความคิดของเฟอร์กูสัน (Ferguson. 1952: 81) เครชและบาล ลาเชย์ (Krech; & Ballachey. 1962: 140-141) ซึ่งที่ยอมรับว่าจิตใจของคนมี 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (Cognitive component) การที่บุคคลจะมี ความรู้สึกต่อสิ่งใดนั้นบุคคลนั้นจำเป็นต้องมี ความรู้ในเรื่องนั้นเสียก่อน เพื่อรู้ว่าสิ่งนั้นมีประโยชน์หรือ โทษอย่างไร ความรู้เหล่านี้จะแตกต่างกับความรู้ความจำที่จดจำเรื่องราวต่างๆไว้อย่างแม่นยำ แต่ความรู้เกิดจากการคิดและการวิเคราะห์มา อย่างดีดังนั้น ความตระหนักในส่วนนี้จึงเป็นความเชื่อ ความรู้ความคิด และความคิดเห็นต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective component) เมื่อบุคคลมีความรู้มาก พอที่จะเกิดความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งนั้น หากรู้ว่าสิ่งนั้นดีมีประโยชน์ก็จะรู้สึกชอบ และรู้สึกว่า สิ่งนั้น

ไม่ดีหรือไม่ดีประโยชน์บุคคลนั้นก็เกิดความรู้สึกไม่ชอบ ดังนั้น ความตระหนักในส่วนนี้จึงเป็นความรู้สึกชอบไม่ชอบหรือมีท่าทีที่ดีหรือไม่ดีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral component) เมื่อบุคคลนั้นรู้สึก ชอบหรือไม่ชอบ ก็พร้อมที่จะกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อสนับสนุนหรือคัดค้านตามความรู้สึก ซึ่ง ในส่วนนี้จะยังไม่แสดงพฤติกรรมออกมาให้เห็นอย่างชัดเจน แต่จะเป็นส่วนที่มีแนวโน้มหรือความ พร้อมที่บุคคลจะปฏิบัติตามความรู้สึก

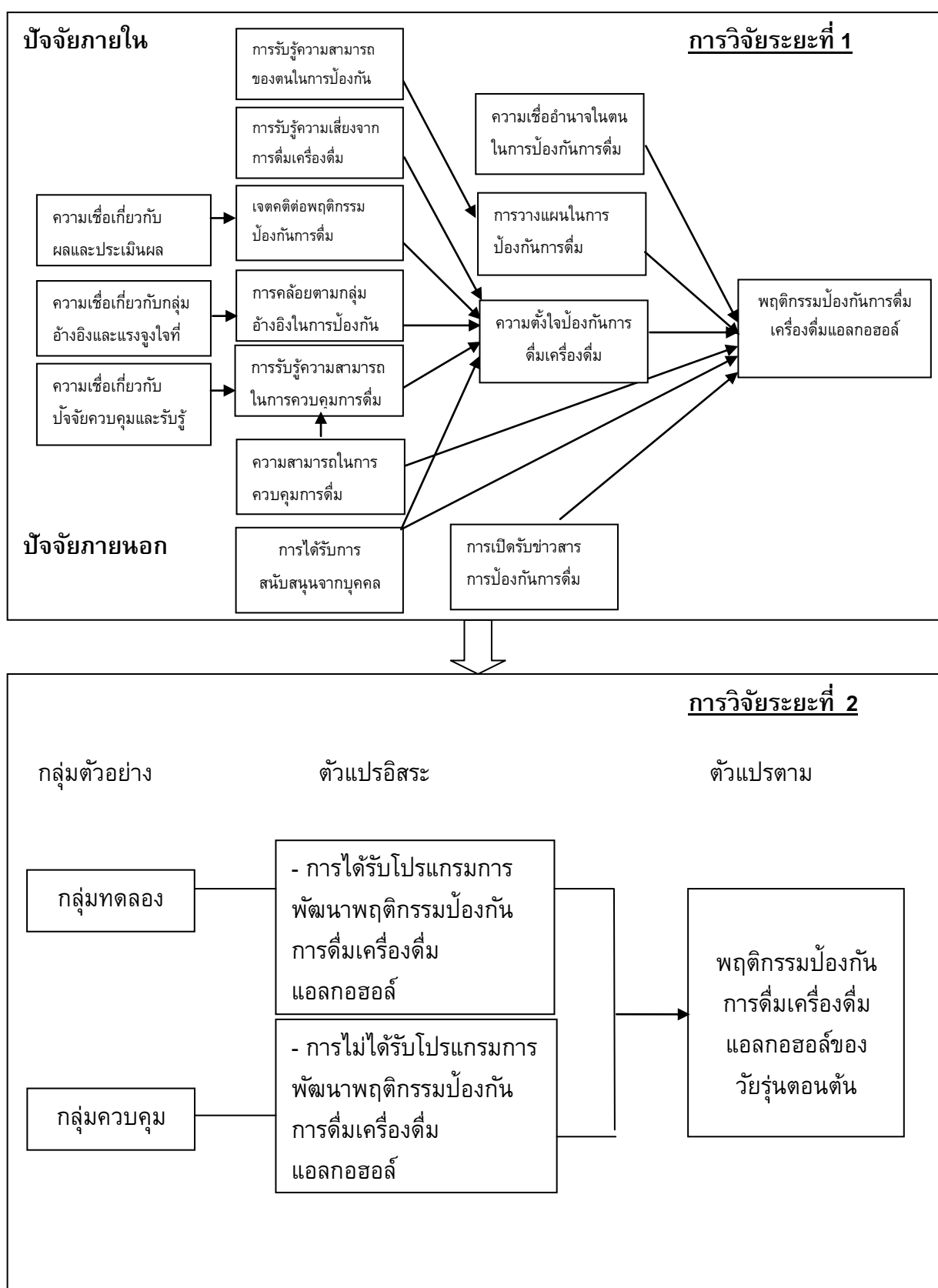
วิธีพัฒนาความตระหนัก

ความตระหนัก เป็นพฤติกรรมในด้านความรู้สึกและอารมณ์ที่เกิดจากการรับรู้ จนเกิดเป็นค่านิยมที่ถูกต้อง และพัฒนาเป็นความตระหนักที่ส่งผลต่อการแสดงออกของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ดังนั้นการพัฒนาความตระหนัก จึงสามารถทำได้โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับผลดีและผลเสียของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งสามารถทำได้โดยการทำกิจกรรมที่หลากหลาย ซึ่ง กองสุรศึกษา (2558: 21) ได้ดำเนินการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพการดื่มสุราและแอลกอฮอล์ โดย ผสมผสานระหว่างการให้ความรู้ เรื่องพิษภัย และโรคที่เกิดจากการดื่มแอลกอฮอล์ ร่วมกับการจัดกิจกรรมรณรงค์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน ตลอดจนการให้ความรู้เป็นรายกลุ่ม การฝึกทักษะการปฏิเสธ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเน้นให้คนหรือชุมชนเป็นศูนย์กลาง และให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมของชุมชนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย

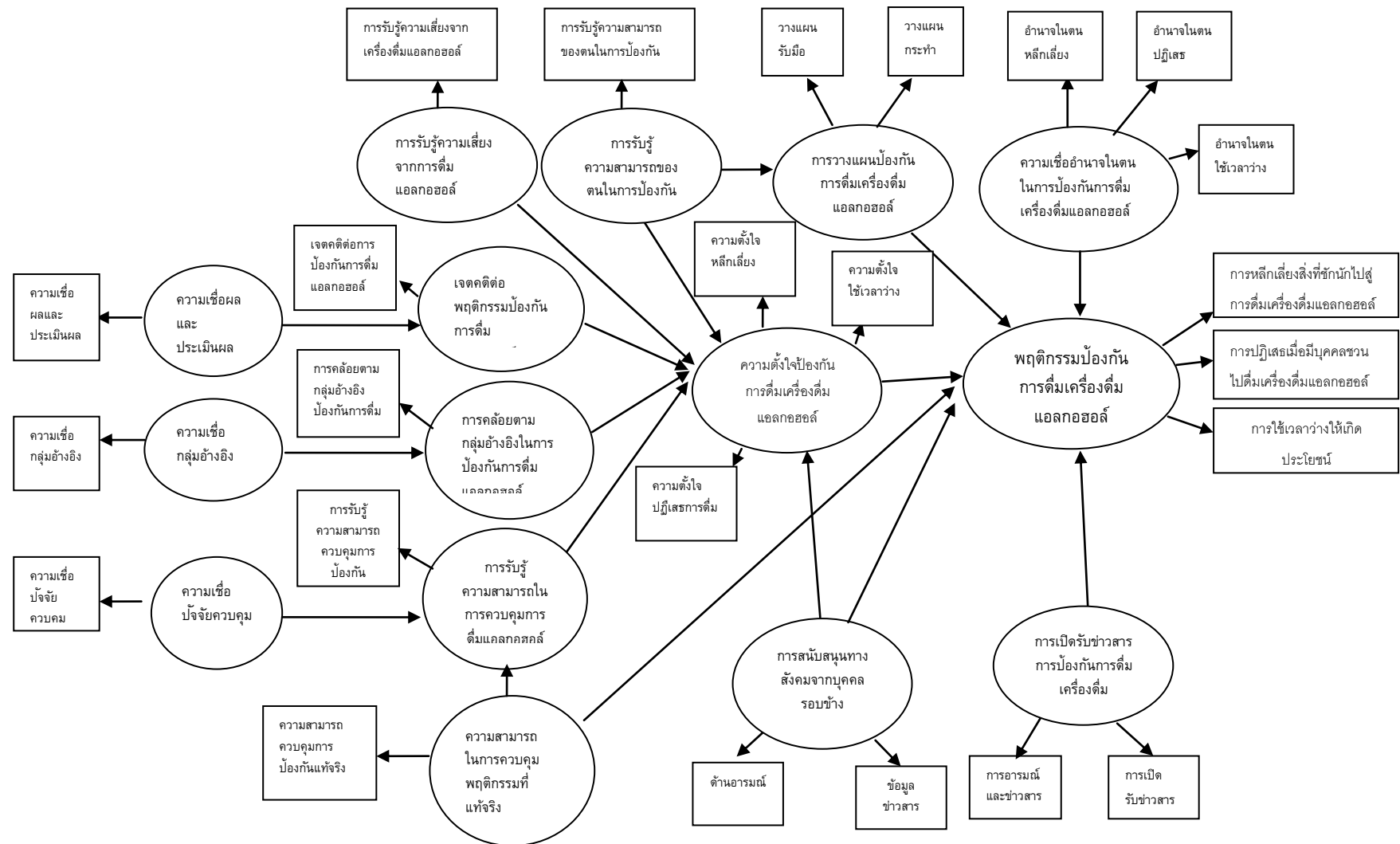
4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมป้องกัน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยได้กำหนดปัจจัยที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อศึกษาว่าปัจจัยสำคัญใดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคล ผู้วิจัยมีฐานคิดมาจากการศึกษาตามแนวทางพฤติกรรมศาสตร์ที่มองว่า การกระทำพฤติกรรมของบุคคลนั้นเกิดขึ้นมาจากการปัจจัยภายในของบุคคลและปัจจัยภายนอกที่มีบทบาทสำคัญและมีผลต่อพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นผู้วิจัยมองว่าบุคคลจำเป็นต้องมีความตั้งใจที่แน่วแน่ที่จะไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และมีความสามารถในการควบคุมตนเองได้เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์หรืออารมณ์ที่นำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่ามีแนวคิดทฤษฎี 2 แนวคิด คือ ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซ็น (Theory of Planned Behavior: TPB) ที่พัฒนามาจากทฤษฎีกระทำด้วยเหตุผลของฟิชบายน์และไอเซ็น (Ajzen;& Fisbein. 1975) มีความเชื่อว่า บุคคลจะตัดสินใจกระทำพฤติกรรมเป้าหมายจากการใช้ข้อมูลที่มีอยู่ อันเป็นผลมาจากความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม และแนวคิดเชิงทฤษฎี The Health Action Process Approach (HAPA) ของชาวเชอร์ (Schwarzer. 1992;2008) ที่มีความเชื่อว่าการที่บุคคลมีความตั้งใจที่ดี (Good Intention) จะ

ทำให้แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามที่ได้ตั้งใจไว้สำเร็จ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านสุขภาพอย่างจริงจัง ซึ่งมีตัวแปรที่กำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย คือ การรับรู้ความสามารถของตน การรับรู้ความเสี่ยง ความตั้งใจแสดงพฤติกรรม และการวางแผน ดังนั้นในการศึกษาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดและทฤษฎีทั้งสามข้างต้น เป็นกรอบในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่สำคัญที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์การงานวิจัยระยะที่ 1 ซึ่งเชื่อมโยงไปยัง การวิจัยในระยะที่ 2 เพื่อยืนยันผลและตรวจสอบความถูกต้องของความสัมพันธ์ของระหว่างตัวแปรในการวิจัยระยะที่ 1 ให้มีความชัดเจนมากขึ้น จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วยแนวทางการพัฒนาตัวแปรที่สำคัญที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 1 โดยนำมาสร้างเป็นโปรแกรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังภาพประกอบ 5 ดังนี้

ภาพประกอบ 5 กรอบแนวคิดในการวิจัยโครงสร้างเชิงสาเหตุและประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น ในจังหวัดระยอง

ภาพประกอบ 6 แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ในระยะที่ 1

สมมติฐานการวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลของโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น

1. การวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
2. ความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผ่านการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
3. การรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกัน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการวางแผนการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
4. การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
5. เจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยผ่านความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
6. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยผ่านความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
7. ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่แท้จริงมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
8. การรับรู้ความเสี่ยงจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยผ่านความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
9. ความเชื่ออำนาจในตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
10. การรับรู้ข่าวสารป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
11. การสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลรอบข้างมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

สมมติฐานการวิจัยระยะที่ 2 ศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการ
ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1. ในระยะหลังทดลองวัยรุ่นตอนต้นกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรม
ป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีคะแนนพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่า
วัยรุ่นตอนต้นกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและประสิทธิผลของโปรแกรมเพื่อการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของวัยรุ่นตอนต้น ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณพหุวิธี (Multi Method) (Teddlie; & Tashakkori. 2003) ซึ่งเป็นการศึกษาที่มีลักษณะใช้วิธีวิทยามากกว่าหนึ่งวิธีในการวิจัย แต่อยู่บนฐานกระบวนทัศน์เดียวกัน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาที่อยู่แนวคิดปฏิฐานนิยม (Positivism) โดยใช้วิธีวิทยา 2 วิธี แบ่งการวิจัยครั้งนี้ออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Research) เพื่อตรวจสอบแบบจำลองเชิงเหตุของพฤติกรรม ป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น โดยเมื่อผู้วิจัยพบความสัมพันธ์เชิงเหตุที่มีความสำคัญต่อ พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น นำข้อค้นพบที่สำคัญมาใช้ในการสร้างโปรแกรมเพื่อการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในการวิจัยระยะที่ 2 ซึ่งเป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบ Nonequivalent control group pretest-posttest design ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้ คือ 1) การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 2) การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ 3) การเก็บรวบรวมข้อมูล 4) การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดในวิธีการดำเนินงานการวิจัยในแต่ละระยะ ดังต่อไปนี้

การวิจัยระยะที่ 1

การศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น การศึกษา การวิจัยระยะที่ 1 ครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อการศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนตามลำดับ คือ 1) การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 3) การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ 4) การเก็บรวบรวมข้อมูล 5) การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ วัยรุ่นตอนต้นที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1- 3 ปีการศึกษา 2559 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จังหวัดระยอง จำนวน 19 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 17,217 คน แบ่งเป็นเพศชายจำนวน 8,479 คน เพศหญิง จำนวน 8,738 คน (กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศกลุ่มนโยบายและแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18. 2559: ออนไลน์)

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ คือ วัยรุ่นที่เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2560 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ทำการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง การพิจารณาขนาดตัวอย่างจึงเลือกใช้ตามข้อเสนอของ (Kline. 1998) ที่กล่าวว่า การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างควรมีตัวอย่างควรอยู่ระหว่าง 10 - 20 คน ต่อหนึ่งตัวแปรสังเกต ซึ่งในการศึกษานี้ มีตัวแปรสังเกตจำนวน 18 ตัวแปร ผู้วิจัยได้กำหนดตัวอย่างให้มีขนาด 20 คน ต่อหนึ่งตัวแปรสังเกต ดังนั้นในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ คือ 360 คน แต่เพื่อให้ได้ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วน ผู้วิจัยจึงได้ทำการเก็บข้อมูลไม่น้อยกว่า 400 คน ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอขั้นตอนในการกำหนดตัวอย่างและทำการสุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอน (Two-Stage Random Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 ทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จากโรงเรียนทั้งหมด 19 โรงเรียน ใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้น แบ่งโรงเรียนเป็น 4 กลุ่มตามขนาดของโรงเรียน ๆ ละ 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 3 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 7 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 6 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 3 โรงเรียน ในแต่ละกลุ่มเลือกโรงเรียนมา 1 โรงเรียน ได้จำนวน 4 โรงเรียนตามกลุ่ม ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 1 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ 1 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 1 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 1 โรงเรียน

ขั้นที่ 2 ทำการสุ่มแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Sampling) ในแต่ละโรงเรียนได้คำนวณจำนวนนักเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน และสุ่มนักเรียนเข้ากลุ่มตัวอย่างโดยมีสุ่มเลือก ห้องเรียนในแต่ละระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 , 2 และ 3 มาชั้นละหนึ่งห้องเรียน นักเรียนทั้งหมดในห้องเรียนคือกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ระดับชั้นเรียนแบ่งเป็นชั้นภูมิ คือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างจากนักเรียนในแต่ละระดับชั้นตามสัดส่วนให้ครบทั้ง 4 โรงเรียน ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนวัยรุ่นตอนต้นที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาที่ 1 2 และ 3 ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดโรงเรียน	ประชากร			รวม	กลุ่มตัวอย่าง			รวม	รวมทั้งหมด
	ม.1	ม.2	ม.3		ม.1	ม.2	ม.3		
ขนาดใหญ่พิเศษ 1 โรงเรียน (สัดส่วนร้อยละ 44.60)	502	502	488	1492	60	60	59	179	131

ตาราง 2 (ต่อ)

ขนาดโรงเรียน	ประชากร			รวม	กลุ่มตัวอย่าง			รวม	รวมทั้งหมด
	ม.1	ม.2	ม.3		ม.1	ม.2	ม.3		
ขนาดใหญ่ 1 โรงเรียน (สัดส่วนร้อยละ 31.39)	344	341	356	1050	41	41	43	125	166
ขนาดกลาง 1 โรงเรียน (สัดส่วนร้อยละ 15.45)	181	186	150	517	22	22	18	62	66
ขนาดเล็ก 1 โรงเรียน (สัดส่วนร้อยละ 15.45)	95	112	79	286	11	13	10	34	76
รวมทั้งหมด	1122	1141	1082	3345	134	136	130	400	439

ขั้นที่ 3 ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) หน่วยของการสุ่มคือ วิทยาลัยตอนต้น ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียน 4 โรงเรียน มีนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่ 1 2 และ 3 มากกว่า 1 ห้องเรียน ผู้วิจัยจึงทำการจับฉลากมาระดับมัธยมศึกษาที่ 1 2 และ 3 มา 1 ห้องเรียน และดำเนินการเก็บข้อมูล กลับมาได้จำนวน 469 ชุด เนื่องจากในบางห้องเรียนมีจำนวนนักเรียนมากกว่าที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงดำเนินการเก็บทั้งหมดในห้องเรียนแต่ละระดับชั้น และเมื่อนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความเรียบร้อยแล้วพบว่าได้ทั้งหมดจำนวน 439 ชุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 16 ชุด ประกอบด้วย ชุดที่ 1 แบบสอบถามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง ชุดที่ 2 - 16 เป็นแบบวัดเกี่ยวกับตัวแปรที่ศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น โดยมีเครื่องมือที่นำมาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วยแบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้นของวัยรุ่นตอนต้น แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซน (Ajzen. 1991; 2002a; 2002b) ลักษณะของแบบสอบถามเป็นข้อความที่มีคำตอบบนมาตราประมาณค่า 7 ระดับ ซึ่งเป็นมาตราจำแนกความหมาย (The Semantic Differential Scaling) ตามแนวคิดของออสกู๊ดและคนอื่นๆ (Osgood; & Oterss. 1957) มีลำดับขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย รายละเอียดมีดังนี้

ขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

1. ผู้วิจัยทำการกำหนดจุดมุ่งหมายและขอบเขตในการสร้างแบบวัดเพื่อสร้างแบบวัดเพื่อศึกษาพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์
2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวัด โดยในเบื้องต้นผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและสำรวจเพื่อหาความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับผล ของพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ (Salient Beliefs) กลุ่มอ้างอิงเด่นชัด (Salient Referents) ปัจจัยเด่นชัด (Salient Factors) และหาคำคุณศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ เพื่อทำความเข้าใจถึงความเชื่อพื้นฐานที่มีมาก่อน โดยให้คำถามปลายเปิดจากกลุ่มที่เป็นตัวแทนกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน จำนวน 100 คน ต่อจากนั้นดำเนินการพิจารณาคัดเลือกข้อความจากความเชื่อและนำความเชื่อเด่นชัดที่มีความถี่สูงของกลุ่มตัวอย่างมาสร้างแบบวัดเจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ทั้งทางตรงและทางอ้อม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ทางอ้อม การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ทางอ้อม ส่วนแบบวัดอื่นๆ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการวัดและสร้างแบบวัดซึ่งพิจารณาจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปรายละเอียดชุดที่ 1 แบบสอบถามลักษณะทางชีวะสังคมและภูมิหลัง ส่วนในชุดที่ 2 - 16 เป็นแบบวัดเกี่ยวกับตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัยระยะที่ 1 มีรายละเอียดดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะแบบสอบถามประกอบด้วยข้อความ เพศ อายุ ชั้นปีที่ศึกษา ผลการศึกษา ระดับเศรษฐกิจของครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว และจำนวนสมาชิกที่ตีเครื่องตีแอลกอฮอล์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงสำหรับท่าน และเติมคำหรือตัวเลขลงในช่องว่าง

ตัวอย่างข้อมูลพื้นฐาน

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. อายุ ปี.....เดือน
3. กำลังศึกษาชั้นปีที่ ☐ ม.1 ☐ ม.2 ☐ ม.3
4. ผลการเรียนล่าสุด.....
5. ในบ้านที่ฉันพักอาศัยอยู่ปัจจุบันมีสมาชิกครอบครัวตีหม้อหรือเครื่องตีแอลกอฮอล์หรือไม่
☐ ตี ☐ ไม่ตี
6. นักเรียนเคยตีเครื่องตีแอลกอฮอล์หรือไม่
☐ ไม่เคยตี ☐ เคยตีแต่ปัจจุบันไม่ตีแล้ว ☐ เคยตีและปัจจุบันยังคงตีอยู่

ชุดที่ 2 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การสร้างเครื่องมือวัด

ลักษณะแบบสอบถาม เป็นการประเมินตนเองของวัยรุ่นตอนต้น เกี่ยวกับระดับการกระทำหรือปฏิบัติที่จะไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เมื่อมีสิ่งชักจูงที่นำไปสู่การดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ ผู้วิจัยได้สร้าง เครื่องมือวัด ขึ้นจากคำนิยามของพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร่วมกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การหลีกเลี่ยงสิ่งชักจูงนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2) การปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชักชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ 3) การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ข้อคำถามเป็นลักษณะมาตรประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย โดยจริงที่สุดได้ 6 คะแนน จริง 5 คะแนน ก่อนข้างจริง 4 คะแนน ก่อนข้างไม่จริง 3 คะแนน ไม่จริง 2 คะแนน และไม่จริงเลย 1 คะแนน สำหรับข้อความทางลบให้คะแนนกลับกัน การแปลความหมายของคะแนน คือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมป้องกัน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าผู้ที่ตอบที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

ตัวอย่างข้อคำถามพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การหลีกเลี่ยงสิ่งชักจูงนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ฉันไม่ไปเที่ยวในสถานบันเทิงที่มีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น ร้านเหล้า ร้านเบียร์

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ก่อนข้างจริง	ก่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

การปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ฉันปฏิเสธเมื่อเพื่อนเคยนัดชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ก่อนข้างจริง	ก่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

เมื่อมีเวลาว่างฉันทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ก่อนข้างจริง	ก่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

การหาคุณภาพเครื่องมือวัด

การหาคุณภาพของแบบวัดพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีพฤติกรรมย่อย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การหลีกเลี่ยงสิ่งชักจูงนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2) การปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชักชวนไปดื่ม

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ 3) การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 17 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) เท่ากับ 0.84 และทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบวัดพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้พิจารณาตัดข้อคำถาม ที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่า 0.30 และค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อย รวมทั้งข้อคำถามที่มีความซ้ำซ้อนออก ตัดออก จำนวน 2 ข้อ เหลือข้อคำถาม จำนวน 15 ข้อ โดยแบบจำลองมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งมีค่าดัชนีความกลมกลืนได้แก่ $\chi^2 = 261.93$, $df = 87$, $p < 0.001$, $RMSEA = 0.068$, $GFI = 0.93$, $CFI = 0.96$ พบว่า ด้านการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.35 – 0.76 ด้านการปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.39 – 0.85 และด้านการใช้เวลาว่างทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.31 – 0.77 มีค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง $CR = 0.897$, $AVE = 0.374$ แสดงว่า แบบวัดพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความเที่ยงตรงและมีความเชื่อมั่น

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

องค์ประกอบ	จำนวน ข้อ	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ	Construct reliability (CR)	Average variance extracted (AVE)
การหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	5	0.35 – 0.76	0.701	0.331
การปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	4	0.39 – 0.85	0.736	0.433
การใช้เวลาว่างทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	6	0.31 - 0.77	0.770	0.371

ชุดที่ 3 แบบสอบถามวัดความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การสร้างเครื่องมือวัด

ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบวัด ระดับความตั้งใจของ วัยรุ่นตอนต้น ที่จะแสดงพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2) ความตั้งใจในการปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์ และ 3) ความตั้งใจในการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับกาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ว่ามีมากน้อยเพียงใด วัดจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นมาตร จำแนกความหมาย 7 ระดับ ตั้งแต่เป็นไปได้จนถึงเป็นไปได้ไม่ได้ การให้คะแนนจะให้จาก 7 ถึง 1 โดยกำหนดคะแนนมากไว้ ทางคำคุณศัพท์ที่เป็นด้านบวกและคะแนนน้อยไว้ทางคำคุณศัพท์ที่เป็นด้านลบ สำหรับข้อความทางบวกและข้อความทางลบให้คะแนนกลับกัน การแปลความหมายของคะแนน คือ ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าเป็นผู้ที่มีความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าผู้ที่มีคะแนนต่ำกว่า

ตัวอย่างข้อคำถามความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ฉันตั้งใจที่จะไม่ไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามร้านค้าเวลามีคนให้ไปซื้อ

เป็นไปได้: 7 6 5 4 3 2 1 : เป็นไปไม่ได้

การปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ฉันตั้งใจที่จะปฏิเสธเมื่อคนรู้จักชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในโอกาสต่าง ๆ

เป็นไปได้: 7 6 5 4 3 2 1 : เป็นไปไม่ได้

การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

เมื่อมีเวลาว่างฉันตั้งใจจะไปทำกิจกรรมกับเพื่อน โดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เป็นไปได้: 7 6 5 4 3 2 1 : เป็นไปไม่ได้

การหาคุณภาพเครื่องมือวัด

1. การหาคุณภาพของแบบวัด ความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างขึ้น ตามพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่มีพฤติกรรมย่อย 3 ด้าน คือได้แก่ 1) ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2) ความตั้งใจในการปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ 3) ความตั้งใจในการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับกาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 17 ข้อ มีความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ 0.88 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.25 – 0.67

2. ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้พิจารณาตัดข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่า 0.30 และค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อย รวมทั้งข้อคำถามที่มีความซ้ำซ้อนออก จำนวน 3 ข้อ เหลือ ข้อคำถาม จำนวน 14 ข้อ โดยแบบจำลองมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งมีค่าดัชนีความกลมกลืนได้แก่ $\chi^2 = 228.14$, $df = 62$, $p < 0.001$, $RMSEA = 0.078$, $GFI = 0.93$, $CFI = 0.97$ พบว่า 1) ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.34 – 0.76 2) ความตั้งใจในการ

ปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มี ค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.32 – 0.78 และ 3) ความตั้งใจในการใช้เวลาว่างทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.73 – 0.80 มีค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง $CR = 0.89$, $AVE = 0.42$ แสดงว่าแบบวัดความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความเที่ยงตรงและมีความเชื่อมั่น

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

องค์ประกอบ	จำนวน ข้อ	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ	Construct reliability (CR)	Average variance extracted (AVE)
ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงสิ่งชัก นำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	5	0.34 – 0.76	0.72	0.35
ความตั้งใจในการปฏิเสธเมื่อมี บุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์	4	0.32-0.78	0.66	0.35
ความตั้งใจในการใช้เวลาว่างทำ กิจกรรมให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไป เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์	4	0.73-0.80	0.85	0.58

ชุดที่ 4 แบบสอบถามวัดเจตคติ ต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง)

ลักษณะแบบสอบถาม เป็นการประเมิน ตนเองของวัยรุ่นตอนต้น เกี่ยวกับความรู้สึกต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของตนเอง ที่มีพฤติกรรมย่อย 3 ด้าน ได้แก่ 1) เจตคติต่อการหลีกเลี่ยงจากสิ่งชักจูงไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2) เจตคติต่อ การปฏิเสธ เมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ 3) เจตคติต่อการใช้เวลาว่างทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ ไม่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ลักษณะของแบบวัดประกอบด้วยคำคุณศัพท์เป็นคู่ ที่ได้จากการสำรวจความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับผลของพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งประกอบมาตามจำนวนความหมาย 7 ระดับ ได้แก่ ดีที่สุด-ไม่ดีเลย เป็นคนดี- เป็นคนเลว มีประโยชน์-ไร้ประโยชน์ น่าชื่นชม-น่าดูเหี้ยม น่ายกย่อง -ไม่น่ายกย่อง และเป็นที่ยอมรับ -เป็นที่รังเกียจ น่ารัก-น่าเกลียด น่าภูมิใจ-น่าอับอาย เยี่ยม-แย่ มีอนาคตที่ดี -ไร้อนาคต มีคะแนนระหว่าง 7 ถึง 1 การแปล

ความหมายของคะแนน คือ ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าเป็นผู้ที่มีเจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

ตัวอย่างข้อคำถามเจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง)

เจตคติต่อการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การตีเครื่องตีแอลกอฮอล์

การที่ฉันหลีกเลี่ยงจากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ เช่น เบียร์ น้ำพั้นผสมแอลกอฮอล์ เป็นสิ่งที่.....

ดีที่สุด: 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ดีเลย

มีประโยชน์: 7 6 5 4 3 2 1 : ไร้ประโยชน์

เจตคติต่อการปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปตีเครื่องตีแอลกอฮอล์

สำหรับฉันแล้วการปฏิเสธการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ เป็นการกระทำที่.....

น่าชื่นชม: 7 6 5 4 3 2 1 : น่าติเตียน

เก่ง : 7 6 5 4 3 2 1 : อ่อนแอ

เจตคติต่อการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ให้เกิดประโยชน์ ไม่เกี่ยวข้องกับการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์

สำหรับฉันแล้วการใช้เวลาว่างทำกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องการไม่ตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ เป็นการกระทำที่....

มีประโยชน์: 7 6 5 4 3 2 1 : ไร้ประโยชน์

ดีที่สุด: 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ดีเลย

การหาคุณภาพเครื่องมือวัด

การหาคุณภาพของแบบวัดเจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง) ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ มีพฤติกรรมย่อย 3 ด้าน ได้แก่ 1) เจตคติต่อการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ 2)เจตคติต่อการปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ และ 3) เจตคติต่อการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ข้อคำถามมีทั้งหมด จำนวน 17 ข้อ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.93 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.56 – 0.73

และทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดเจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง) ซึ่งข้อคำถามทั้ง 17 ข้อ มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าดัชนีความกลมกลืนได้แก่ $\chi^2 = 403.23$, $df = 116$, $p < 0.001$, $RMSEA = 0.075$, $GFI = 0.90$, $CFI = 0.98$ พบว่า 1) ด้านเจตคติ ต่อการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การตีเครื่องตีแอลกอฮอล์มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.72 – 0.91 2) ด้านเจตคติต่อการปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.75 – 0.88 และ 3) ด้านเจตคติต่อการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์

มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.74 – 0.92 มีค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง CR = 0.97 , AVE = 0.68 แสดงว่า แบบวัดความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความเที่ยงตรงและมีความเชื่อมั่น

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง)

องค์ประกอบ	จำนวน ข้อ	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ	Construct reliability (CR)	Average variance extracted (AVE)
เจตคติที่มีต่อการหลีกเลี่ยงสิ่งชัก นำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	6	0.73 – 0.84	0.92	0.67
เจตคติที่มีต่อการปฏิเสธเมื่อมีบุคคล ชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	6	0.72– 0.91	0.92	0.67
เจตคติที่มีต่อการใช้เวลาว่างทำ กิจกรรมให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไป เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์	5	0.75- 0.85	0.92	0.676

ชุดที่ 5 แบบสอบถามวัดเจตคติต่อ พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางอ้อม)

ลักษณะแบบสอบถาม เป็นการประเมิน ตนเอง ของวัยรุ่นตอนต้นเกี่ยวกับความรู้สึก ต่อ พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของตนเอง ซึ่งวัดได้การประเมินจากฐานความเชื่อ ของบุคคลเกี่ยวกับการทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ลักษณะของแบบวัด ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนแรก เป็นการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับผลการทำพฤติกรรม (bi) ส่วนที่สองเป็นการประเมินความรู้สึกต่อผลต่อการทำพฤติกรรม (ei) โดยการสำรวจความเชื่อเด่นชัดของ วัยรุ่นตอนต้นเกี่ยวกับพฤติกรรมข้างต้น จำนวน 100 คน ได้แก่ 1) เจตคติต่อการหลีกเลี่ยงจากสิ่ง ชักจูงไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2) เจตคติต่อการปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ และ 3) เจตคติต่อการใช้เวลาว่างทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ ไม่เกี่ยวข้องกับการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ลักษณะคำ ถามเป็นประโยคข้อความพร้อมมาตราประเมินค่า 7 ระดับ ได้แก่ เป็นไปได้มากที่สุด-เป็นไปได้เลย ดีที่สุด-ไม่ดีเลย การคิดคะแนน จากการรวม ผลคูณของคะแนน ในส่วนแรกและส่วนที่สอง แปลความหมายของคะแนน คือ ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าเป็นผู้ที่มีเจตคติต่อ

พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า มีข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 6 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91

ตัวอย่างข้อคำถามเจตคติต่อทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางอ้อม)

ความเชื่อเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงและผลของการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

- ก. การหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ของฉัน ทำให้มีสุขภาพแข็งแรง
เป็นไปได้มากที่สุด : 7 6 5 4 3 2 1 : เป็นไปไม่ได้เลย
- ข. การมีสุขภาพแข็งแรง เป็นสิ่งที่.....
ดีที่สุด : 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ดีเลย

ความเชื่อเกี่ยวกับการปฏิเสธและผลของการปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

- ก. การที่ฉันปฏิเสธเมื่อเพื่อนชักชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทำให้ไม่ติดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
เป็นไปได้มากที่สุด : 7 6 5 4 3 2 1 : เป็นไปไม่ได้เลย
- ข. การไม่ติดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นสิ่งที่.....
ดีที่สุด : 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ดีเลย

ความเชื่อของการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และผลของการใช้เวลาว่าง

- ก. การที่ฉันใช้เวลาว่างทำกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทำให้มีจิตใจที่แจ่มใส
เป็นไปได้มากที่สุด : 7 6 5 4 3 2 1 : เป็นไปไม่ได้เลย
- ข. ทำให้มีจิตใจที่แจ่มใส เป็นสิ่งที่.....
ดีที่สุด : 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ดีเลย

ชุดที่ 6 แบบสอบถามวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง)

ลักษณะแบบสอบถาม เป็นการประเมินประเมินความเชื่อของวัยรุ่นตอนต้นว่ากลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญต่อตัวเขาคิดว่าเขาควรทำหรือไม่ควรต่อทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีพฤติกรรมย่อย 3 ด้าน ได้แก่ 1) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการหลีกเลี่ยงจากสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ 3) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้เวลาว่าง ทำกิจกรรมให้เกิด

ประโยชน์ ไม่เกี่ยวข้องกับการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ลักษณะของแบบวัด เป็นประโยชน์ขอความ พร้อมด้วยมาตรจำแนกความหมาย 7 ระดับ ได้แก่ ควรหลีกเลี่ยง – ไม่ควรหลีกเลี่ยง , ควรปฏิเสธ ที่สุด - ไม่ควรปฏิเสธ และควรทำที่สุด - ไม่ควรทำ

ตัวอย่างข้อคำถาม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการกระทำพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง)

การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การตีเครื่องตีแอลกอฮอล์

บุคคลที่มีความสำคัญต่อ ส่วนใหญ่คิดว่า ฉันควรหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การตีเครื่องตีแอลกอฮอล์

ควรหลีกเลี่ยง : 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ควรหลีกเลี่ยง

การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปตีเครื่องตีแอลกอฮอล์
บุคคลที่มีความสำคัญต่อฉัน ส่วนใหญ่คิดว่า ฉันควรหรือไม่ควรปฏิเสธเพื่อนที่ชวนไปตีเครื่องตีแอลกอฮอล์

ควรปฏิเสธที่สุด : 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ควรปฏิเสธ

การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

บุคคลที่มีความสำคัญต่อฉัน ส่วนใหญ่คิดว่า ฉันควรหรือไม่ควรใช้เวลาว่างทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์

ควรทำที่สุด : 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ควรทำ

การหาคุณภาพเครื่องมือวัด

การหาคุณภาพของแบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการกระทำพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง) ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นให้สอดคล้องกับ พฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ มีพฤติกรรมย่อย 3 ด้าน ได้แก่ 1) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ 2) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการปฏิเสธเมื่อมีบุคคลถูกชวนไปตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ และ 3) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ จำนวน 3 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.68 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.43 – 0.47

และทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการกระทำพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง) พบว่าแบบจำลองมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าดัชนีความกลมกลืนได้แก่ $\chi^2 = 0.00$, $df = 0$, $p = 1.00$, พบว่ามีค่าทำนาย กองค้ประกอบอยู่ระหว่าง 0.57 – 0.65 มีค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง CR

=0.65, AVE = 0.38 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.68 แสดงว่าแบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการกระทำพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง) มีความเที่ยงตรงและมีความเชื่อมั่น

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการกระทำพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง)

องค์ประกอบ	จำนวน ข้อ	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ	Construct reliability (CR)	Average variance extracted (AVE)
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการ กระทำพฤติกรรมป้องกันการตี เครื่องตีแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง)	3	0.57-0.65	0.65	0.38

ชุดที่ 7 แบบสอบถามวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการกระทำพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ (วัดทางอ้อม)

ลักษณะแบบสอบถาม เป็นการประเมินความเชื่อของ วิทยุร่นตอนต้น ว่าเขาควรทำหรือไม่ควรทำพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ตามที่กลุ่มอ้างอิงที่มีความสำคัญเด่นชัดต่อเขา ต้องการให้เขาทำกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ลักษณะของแบบวัดประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วนแรก ได้แก่ การประเมินความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิงต่อการกระทำของตน (NB_i) ส่วนที่สองเป็นการประเมินแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (c ลักษณะของคำถามเป็นประโยคข้อความพร้อมมาตรประเมินค่า 7 ระดับ ได้แก่ ควรทำที่สุด-ไม่ควรทำเลย ต้องการทำ-ไม่ต้องการทำ มีคะแนนระหว่าง 7 ถึง 1 การคิดคะแนนเป็นการรวมผลคูณของคะแนนในส่วนแรกและส่วนที่สอง (NB_iMC_i) แปลความหมายของคะแนน คือ ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าเป็นผู้ที่มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการกระทำพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า มีข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 8 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.94

ตัวอย่างข้อคำถาม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการกระทำพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ (วัดทางอ้อม)

ความเชื่อของบุคคล เกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและการคล้อยตามในการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การตีเครื่องตีแอลกอฮอล์

ก. ครูของฉัน เห็นว่าฉันควรหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การตีเครื่องตีแอลกอฮอล์

ควรทำที่สุด : 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ควรทำเลย

ข. ฉันต้องการทำตามในสิ่งที่ ครูของฉัน ต้องการทำให้ฉันทำเพียงใด

ต้องการทำ : 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ต้องการทำ

ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและการคล้อยตามในการปฏิเสธเมื่อมีบุคคลถูกชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ก. พ่อแม่ของฉัน เห็นว่าฉันควร ปฏิเสธเวลาที่มีคนชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ควรทำที่สุด : 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ควรทำเลย

ข. ฉันต้องการทำตามในสิ่งที่ พ่อแม่ของฉัน ต้องการทำให้ฉันทำเพียงใด

ควรทำที่สุด : 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ควรทำเลย

ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและการคล้อยตามในการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ก. ญาติผู้ใหญ่ เช่น ปุยาตายายรวมไปถึงลุงป้าน้าอา เห็นว่า ฉันควรใช้เวลาว่างทำกิจกรรมที่ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ควรทำที่สุด : 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ควรทำเลย

ข. ฉันต้องการทำตามในสิ่งที่ ญาติผู้ใหญ่ เช่น ปุยาตายายรวมไปถึงลุงป้าน้าอา ต้องการทำให้ฉันทำเพียงใด

ต้องการทำ : 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ต้องการทำ

ชุดที่ 8 แบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง)

ลักษณะแบบสอบถาม เป็นการประเมินตนเองของวัยรุ่นตอนต้น ในการรับรู้การควบคุมการทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่มีพฤติกรรมย่อย 3 ด้าน คือ การหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และใช้เวลาว่างทำกิจกรรมที่ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้มากน้อยเพียงใด ลักษณะของแบบวัดเป็นประโยคข้อความพร้อมมาตราประเมินค่า 7 ระดับ ได้แก่ ง่ายมาก-ยากมาก เป็นไปได้-เป็นไปไม่ได้ ควบคุมได้-ควบคุมไม่ได้ แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการประเมินความยากง่ายต่อการทำพฤติกรรม ส่วนที่สองเป็นการประเมินความเป็นไปได้ของการทำพฤติกรรม และส่วนที่สามเป็นประเมินความสามารถในการในการควบคุมตนเองที่จะทำพฤติกรรม คะแนนระหว่าง 7 ถึง 1 แปลความหมายของคะแนน คือ ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าเป็นผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

ตัวอย่างข้อคำถามการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง)

การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การไม่เข้าร่วมสังสรรค์กับเพื่อนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ฉันสามารถทำได้.....

ง่ายมาก : 7 6 5 4 3 2 1 : ยากมาก

ถ้าฉันต้องการไม่เข้าร่วมสังสรรค์กับเพื่อนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ฉันทำได้ง่ายมาก

เป็นไปได้: 7 6 5 4 3 2 1 : เป็นไปไม่ได้

ฉันสามารถควบคุมตนเองที่จะไม่เข้าร่วมสังสรรค์กับเพื่อนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ควบคุมได้: 7 6 5 4 3 2 1 : ควบคุมไม่ได้

การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการปฏิเสธเมื่อมีบุคคลถูกชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ฉันสามารถทำได้.....

ง่ายมาก : 7 6 5 4 3 2 1 : ยากมาก

ถ้าฉันต้องการปฏิเสธบุคคลที่ชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ฉันทำได้ง่ายมาก

เป็นไปได้: 7 6 5 4 3 2 1 : เป็นไปไม่ได้

ฉันมีสามารถควบคุมตนเองให้ปฏิเสธบุคคลที่ชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ควบคุมได้: 7 6 5 4 3 2 1 : ควบคุมไม่ได้

การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในเวลาว่างเป็นสิ่งที่ฉันสามารถทำได้.....

ง่ายมาก : 7 6 5 4 3 2 1 : ยากมาก

ถ้าฉันต้องการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในเวลาว่างเป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายมาก

เป็นไปได้: 7 6 5 4 3 2 1 : เป็นไปไม่ได้

ฉันสามารถควบคุมตนเองให้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ได้

ควบคุมได้: 7 6 5 4 3 2 1 : ควบคุมไม่ได้

การหาคุณภาพเครื่องมือวัด

การหาคุณภาพของแบบวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง) ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตาม พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีพฤติกรรมย่อย 3 ด้าน ได้แก่ 1) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการปฏิเสธเมื่อมี

บุคคลถูกชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ 3) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 9 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.72 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.36 – 0.73

และทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง) ยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้พิจารณาตัดข้อคำถาม ออก 1 ข้อ ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อย รวมทั้งข้อคำถามที่มีความซ้ำซ้อนออก เหลือข้อคำถาม จำนวน 8 ข้อ โดยแบบจำลองมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่าดัชนีความกลมกลืนได้แก่ $\chi^2 = 49.33$, $df = 17$, $p < 0.001$, $RMSEA = 0.066$, $GFI = 0.97$, $CFI = 0.99$ พบว่าการประเมินความยากง่ายต่อการทำพฤติกรรม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.86 – 0.91 การประเมินความเป็นไปได้ของการทำพฤติกรรม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.43 – 0.84 และประเมินความสามารถในการในการควบคุมตนเองที่จะทำพฤติกรรม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.35 – 0.84 มีค่าความเชื่อมั่นของตัว แปลง $CR = 0.91$, $AVE = 0.57$ แสดงว่าแบบวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง) มีความเที่ยงตรงและมีความเชื่อมั่น

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง)

องค์ประกอบ	จำนวน ข้อ	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ	Construct reliability (CR)	Average variance extracted (AVE)
ความยากง่ายต่อการทำพฤติกรรม	2	0.86-0.91	0.88	0.78
ความเป็นไปได้ของการทำ พฤติกรรม	3	0.43-0.84	0.74	0.51
ความสามารถในการในการควบคุม ตนเองที่จะทำพฤติกรรม	3	0.35-0.84	0.73	0.50

ชุดที่ 9 แบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางอ้อม)

ลักษณะแบบสอบถาม เป็นการประเมินการรับรู้ของบุคคลในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผู้วิจัยสร้างจากพื้นฐานความเชื่อของเขาเกี่ยวกับการควบคุมและการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุมพฤติกรรมของวัยรุ่นตอนต้น จำนวน 100 คน ได้แก่ 1) การรับรู้

ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงจากสิ่งชักจูงไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ 3) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้เวลาว่างทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ ไม่เกี่ยวข้องกับ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ลักษณะของแบบวัดประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมพฤติกรรม (Ci) ส่วนที่สองเป็นการประเมินการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุมพฤติกรรม (Pi) ลักษณะคำถามเป็นประโยคข้อความพร้อมมาตราประเมินค่า 7 ระดับ ได้แก่ มีมาก-มีน้อย ส่งเสริม-ขัดขวาง การคิดคะแนนจากการรวมผลคูณของคะแนนในส่วนแรกและส่วนที่สอง (CiPi) แปลความหมายของคะแนน คือ ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า มีข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 6 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.76

ตัวอย่างข้อคำถามการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางอ้อม)

ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม และการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุมการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ก. โอกาสที่ฉันจะได้รับ คำสอนจากพ่อแม่ ให้หลีกเลี่ยงจากสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

มีมาก: 7 6 5 4 3 2 1 : มีน้อย

ข. การได้รับคำสอนจากพ่อแม่ เป็นการส่งเสริมหรือขัดขวาง การหลีกเลี่ยงจากสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ส่งเสริม : 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ส่งเสริม

ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมและการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุมการปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ก. ความเป็นไปได้ที่ฉันจะถูก พ่อแม่ห้ามปรามไม่ให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่งผลให้ฉันต้องปฏิเสธคนที่มาชวนไปดื่ม

มีมาก: 7 6 5 4 3 2 1 : มีน้อย

ข. การที่พ่อแม่ห้ามปราม เป็นการส่งเสริมหรือขัดขวาง การปฏิเสธเมื่อมีคนชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ส่งเสริม : 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ส่งเสริม

ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมและการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ก. โอกาสที่ฉันจะ ถูกเพื่อนสนิทชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีผลต่อการใช้เวลาว่างทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์

มีมาก: 7 6 5 4 3 2 1 : มีน้อย

ข. การถูกเพื่อนสนิทชวนให้ไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นการส่งเสริมหรือขัดขวาง เวลาว่างทำ กิจกรรมให้เกิดประโยชน์

ส่งเสริม : 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ส่งเสริม

ชุดที่ 10 แบบสอบถามวัดความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่แท้จริง

ลักษณะแบบสอบถาม เป็นการประเมินตนเองถึงระดับความสามารถควบคุมตนเองของวัยรุ่นตอนต้นในการกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่มีแท้จริง โดยมีพฤติกรรมย่อย คือ ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และใช้เวลาว่างทำกิจกรรมที่ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประสพการณ์ความสำเร็จซึ่งมีมาตั้งแต่ในอดีตที่จำเป็นต่อการควบคุมตนเองในการกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้มากน้อยเพียงใด ผู้วิจัยจึงได้สร้างแบบวัด ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ร่วมกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นประโยชน์ข้อความ มีลักษณะมาตรจำแนกความหมาย 7 ระดับ ตั้งแต่ควบคุมได้มากที่สุด (7 คะแนน) ถึงไม่สามารถควบคุมได้ (1 คะแนน) แปลความหมายของคะแนน คือ ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าเป็นผู้ที่เชื่อว่าตนมีความสามารถที่จะควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่แท้จริงมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

ตัวอย่างข้อคำถามความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่แท้จริง

ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การมีความรู้และวิธีในการเอาตัวรอด ทำให้ฉันสามารถควบคุมที่จะออกห่างจากสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้

ควบคุมได้มากที่สุด: 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่สามารถควบคุมได้

ความสามารถในการควบคุมการปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
การได้เรียนและฝึกทักษะต่างๆ จากโรงเรียน ทำให้ฉันสามารถควบคุมที่จะปฏิเสธเวลามีคนมาชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ควบคุมได้มากที่สุด: 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่สามารถควบคุมได้

ความสามารถในการควบคุมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การมีคนในครอบครัวร่วมทำกิจกรรมในยามว่าง ทำให้ฉันสามารถควบคุมตนเองทำกิจกรรมที่
ไม่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้

ควบคุมได้มากที่สุด: 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่สามารถควบคุมได้

การหาคุณภาพเครื่องมือวัด

การหาคุณภาพของแบบวัดความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ที่แท้จริง ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ให้มีความสอดคล้องกับ พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ ความสามารถในการควบคุมการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่
แท้จริง ปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การใช้เวลาว่างทำกิจกรรมที่ไม่เข้าไป
เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ข้อคำถามมีทั้งหมด จำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้ง
ฉบับ (Reliability) เท่ากับ 0.86 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.34 – 0.74

และทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดความสามารถในการควบคุม
พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงได้
พิจารณาตัดข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่า 0.30 และค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อย รวมทั้งข้อ
คำถามที่มีความซ้ำซ้อนออก จำนวน 2 ข้อ เหลือข้อคำถาม จำนวน 13 ข้อ โดยแบบจำลองมีความ
สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งมีค่าดัชนีความกลมกลืนได้แก่ $\chi^2 = 205.83$, $df = 65$,
 $p < 0.001$, $RMSEA = 0.070$, $GFI = 0.93$, $CFI = 0.99$ พบว่า มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง
0.50 – 0.72 มีค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง $CR = 0.94$, $AVE = 0.55$ แสดงว่า แบบวัด
ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่แท้จริง มีความ
เที่ยงตรงและมีความเชื่อมั่น

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม
ป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่แท้จริง

องค์ประกอบ	จำนวน ข้อ	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ	Construct reliability (CR)	Average variance extracted (AVE)
ความสามารถในการควบคุม พฤติกรรมป้องกันการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่แท้จริง	13	0.67-0.80	0.94	0.55

ชุดที่ 11 แบบสอบถามวัดการวางแผนการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ลักษณะแบบสอบถาม เป็นการประเมิน ตนเองของวัยรุ่นตอนต้น จะทำอะไร ทำแบบไหนและทำเมื่อไร เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่จะนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และหรืออารมณ์ที่อาจชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวางแผนการกระทำ (Action planning) และ 2) การวางแผนรับมือ กับอุปสรรค (Coping planning) ผู้วิจัย สร้างแบบวัดตามแนวคิด การแปลงเจตนาไปสู่ ปฏิบัติของโกลไวเซอร์ ร่วมกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อคำถามเป็นลักษณะมาตราประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย เกณฑ์การให้คะแนน สำหรับข้อความทางบวก ผู้ตอบ จริงที่สุดได้ 6 คะแนน จริง 5 คะแนน ค่อนข้างจริง 4 คะแนน ค่อนข้างไม่จริง 3 คะแนน ไม่จริง 2 คะแนน และไม่จริงเลย 1 คะแนน สำหรับ ข้อความทางลบผู้วิจัยให้คะแนนกลับกัน การแปลความหมายของคะแนน คือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่าเป็นผู้ มีการวางแผนการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าผู้ที่ตอบที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

ตัวอย่างข้อคำถามการวางแผนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การวางแผนกระทำการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เมื่อไม่อยากเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฉันรู้ว่าจะต้องหลีกเลี่ยงอย่างไร

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

การวางแผนรับมือในการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เมื่อเพื่อนมาชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยที่ไม่รู้มาก่อน ฉันรู้ว่าจะต้องหลบหลีกอย่างไร

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

การวางแผนกระทำการปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เมื่อเพื่อนสนิทชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฉันรู้ว่าจะต้องปฏิเสธอย่างไร

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

การวางแผนรับมือในการปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เมื่อถูกท้าทายให้ดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฉันมีวิธีเพื่อเอาตัวรอดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

การวางแผนกระทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เมื่อมีเวลาว่าง ฉันได้ วางแผนไว้ว่าจะทำกิจกรรมที่ ไม่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

การวางแผนรับมือทำกิจกรรมที่มีประโยชน์เมื่อมีเวลาว่าง ไม่เข้าไปเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เมื่อโกรธหรือหงุดหงิด ฉันมีวิธีผ่อนคลายด้วยกิจกรรมต่าง ๆ โดยไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

การหาคุณภาพเครื่องมือวัด

การหาคุณภาพของแบบวัดการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นให้มีความสอดคล้องกับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งหมดจำนวน 18 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.88 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.27 – 0.60

และทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้พิจารณาตัดข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่า 0.30 และค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อย รวมทั้งข้อคำถามที่มีความซ้ำซ้อนออก จำนวน 5 ข้อ เหลือข้อคำถาม จำนวน 12 ข้อ โดยแบบจำลองมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งมีค่าดัชนีความกลมกลืนได้แก่ $\chi^2 = 181.97$, $df = 53$, $p < 0.001$, $RMSEA = 0.075$, $GFI = 0.94$, $CFI = 0.97$ พบว่าด้านการวางแผนการกระทำ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.30 – 0.76 และด้านการวางแผนรับมือกับอุปสรรค มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.65 – 0.71 มีค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง $CR = 0.89$, $AVE = 0.43$ แสดงว่า แบบวัดการวางแผนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีความเที่ยงตรงและมีความเชื่อมั่น

ชุดที่ 13 แบบสอบถามวัดการรับรู้ความเสี่ยงจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ลักษณะแบบสอบถาม เป็นการประเมิน ตนเองของวัยรุ่นตอนต้น ถึงระดับการรับรู้หรือการแสดงออกของความรู้สึกนึกคิดของวัยรุ่นตอนต้น ถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคหรือคาดคะเนว่าตนมีโอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคหรือปัญหาสุขภาพที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งแต่ละคนจะมีความเชื่อหรือการรับรู้ โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคในระดับที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือวัดที่ปรับปรุงมาจากแบบวัดของ นิยมลา อิทธิภิญโญภาพ (2555) และสุริพร คนละเอียด (2548) โดยปรับให้มีความสอดคล้องกับบริบทและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ลักษณะมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย สำหรับข้อความทางบวก ผู้ตอบจริงที่สุดได้ 6 คะแนน จริง 5 คะแนน ค่อนข้างจริง 4 คะแนน ค่อนข้างไม่จริง 3 คะแนน ไม่จริง 2 คะแนน และไม่จริงเลย 1 คะแนน สำหรับข้อความทางลบ ให้คะแนนกลับกัน การแปลความหมายของคะแนน คือผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมมากกว่าแสดงว่าผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าแสดงว่าเป็นผู้มีการรับรู้ความเสี่ยงจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าที่ได้คะแนนต่ำกว่า

ตัวอย่างข้อคำถามการรับรู้ความเสี่ยงจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ฉันรับรู้ว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำทำให้ร่างกายขาดสารอาหาร

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ฉันรับรู้ว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะส่งผลต่อสมองหากดื่มตั้งแต่อายุยังน้อย

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

การหาคุณภาพเครื่องมือวัด

การหาคุณภาพของแบบวัดการรับรู้ความเสี่ยงจากการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นให้มีความสอดคล้องกับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ข้อคำถามมีทั้งหมดจำนวน 18 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.92 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.51 – 0.73

และทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดการรับรู้ความเสี่ยงจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยังไม่สอดคล้อง ้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้พิจารณาตัดข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่า 0.30 และค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อย รวมทั้งข้อคำถามที่มีความซ้ำซ้อนออกจำนวน 5 ข้อ เหลือข้อคำถามจำนวน 13 ข้อโดยแบบจำลองมีความสอดคล้อง กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่าดัชนีความกลมกลืนได้แก่ $\chi^2 = 218.02$, $df = 65$, $p < 0.001$, $RMSEA = 0.073$, $GFI = 0.93$, $CFI = 0.98$ พบว่า มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.51 – 0.76 มีค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง $CR = 0.918$, $AVE = 0.466$ แสดงว่าแบบวัดการรับรู้ความเสี่ยงจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีความเที่ยงตรงและมีความเชื่อมั่น

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรการรับรู้ความเสี่ยงจากการดื่ม
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์

องค์ประกอบ	จำนวน ข้อ	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ	Construct reliability (CR)	Average variance extracted (AVE)
การรับรู้ความเสี่ยงจากการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	13	0.51-0.76	0.92	0.46

ชุดที่ 14 แบบสอบถามวัดความเชื่ออำนาจในตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ลักษณะแบบสอบถาม เป็นการประเมินตนเองของวัยรุ่นตอนต้น ถึงระดับการรับรู้ว่าการที่ตนเองสามารถป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้หรือไม่ได้นั้น เป็นผลมาจากการกระทำของตนเองและตนเองเป็นผู้ควบคุมการกระทำนั้นได้ ไม่ได้เกิดจากสิ่งอื่นๆ ผู้วิจัยสร้าง เครื่องมืวัด ตามแนวคิดของโรตเตอร์ (Rotter, 1966) ร่วมกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นลักษณะมาตรประมาณค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย สำหรับข้อความทางบวก ผู้ตอบจริงที่สุดได้ 6 คะแนน จริง 5 คะแนน ค่อนข้างจริง 4 คะแนน ค่อนข้างไม่จริง 3 คะแนน ไม่จริง 2 คะแนน และไม่จริงเลย 1 คะแนน สำหรับข้อความทางลบให้คะแนนกลับกัน การแปลความหมายของคะแนน คือผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงกว่าแสดงว่าเป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตน ในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าผู้ที่ตอบที่ได้คะแนนต่ำกว่า

ตัวอย่างข้อคำถามความเชื่ออำนาจในตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ความเชื่ออำนาจในตนในการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ฉันปลอดภัยจากโรคตับแข็งมาจากการที่ฉันไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

(.....) (.....) (.....) (.....) (.....) (.....)
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ความเชื่ออำนาจในตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การที่ฉันพูดปฏิเสธเพื่อนที่ชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้มาจากฉันฝึกฝนตนเอง

(.....) (.....) (.....) (.....) (.....) (.....)
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ความเชื่ออำนาจในตนในการใช้เวลาว่างทำกิจกรรมที่มีประโยชน์

การที่ฉันไม่เจ็บป่วยมาจากฉันใช้เวลาว่างทำกิจกรรมออกกำลังกาย

(.....) (.....) (.....) (.....) (.....) (.....)
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

การหาคุณภาพเครื่องมือวัด

การหาคุณภาพของแบบวัดความเชื่ออำนาจในตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นให้มีความสอดคล้องกับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ข้อคำถามมีทั้งหมดจำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.93 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.62 – 0.77

และทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดความเชื่ออำนาจในตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยังไม่สอดคล้อง ึ่งกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้พิจารณาตัดข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่า 0.30 และค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อย รวมทั้งข้อคำถามที่มีความซ้ำซ้อนออก จำนวน 3 ข้อ เหลือข้อคำถาม จำนวน 12 ข้อ โดยแบบจำลองมีความสอดคล้อง กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่าดัชนีความกลมกลืนได้แก่ $\chi^2 = 103.67$, $df = 51$, $p < 0.001$, $RMSEA = 0.049$, $GFI = 0.96$, $CFI = 0.99$ พบว่าด้านความเชื่ออำนาจในตนในการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.67 – 0.79 ด้านความเชื่ออำนาจในตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.71 – 0.82 และด้านความเชื่ออำนาจในตนในการใช้เวลาว่างทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.75 – 0.84 มีค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง $CR = 0.94$, $AVE = 0.59$ แสดงว่าแบบวัดความเชื่ออำนาจในตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีความเที่ยงตรงและมีความเชื่อมั่น

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรความเชื่ออำนาจในตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

องค์ประกอบ	จำนวน ข้อ	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ	Construct reliability (CR)	Average variance extracted (AVE)
ความเชื่ออำนาจในตนในการ หลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	4	0.67-0.79	0.84	0.57
ความเชื่ออำนาจในตนในการ ปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์	4	0.71-0.82	0.85	0.58
ความเชื่ออำนาจในตนในการใช้ เวลาว่างทำกิจกรรมที่มีประโยชน์	4	0.75-0.84	0.87	0.64

ชุดที่ 15 แบบสอบถามวัดการเปิดรับข้อมูลข่าวสารการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ลักษณะแบบสอบถาม เป็นการประเมินตนเองของวัยรุ่นตอนต้น เกี่ยวกับ ระดับการรับทราบข้อมูลจากสื่อมวลชน สื่อออนไลน์ บุคคล และสื่อสิ่งพิมพ์ โดยมีเนื้อหาสาระเพื่อการป้องกันตนเองจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มี 2 องค์ประกอบคือ 1) ปริมาณการรับข่าวสารเพื่อป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ 2) การยอมรับเนื้อหาข้อมูลเพื่อป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผู้วิจัยพัฒนาเครื่องมือวัดของ อุบล เลี้ยววาริณ (2534) และบุญเสริม หุตะแพทย์และคนอื่นๆ (2547) ทำการปรับปรุงข้อคำถามเพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ เป็นลักษณะมาตรประมาณค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย สำหรับข้อความทางบวก ผู้ตอบจริงที่สุดได้ 6 คะแนน จริง 5 คะแนน ก่อนข้างจริง 4 คะแนน ก่อนข้างไม่จริง 3 คะแนน ไม่จริง 2 คะแนน และไม่จริงเลย 1 คะแนน สำหรับข้อความทางลบให้คะแนนกลับกัน การแปลความหมายของคะแนน คือผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่าเป็นผู้ที่มีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารมากกว่าผู้ที่ตอบที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

ตัวอย่างข้อคำถามการเปิดรับข้อมูลข่าวสารการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ปริมาณข่าวสารการเปิดรับข้อมูลข่าวสารการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ฉันเข้าเว็บไซต์ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายและผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

การยอมรับเนื้อหาข้อมูลเพื่อป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เมื่อดูรายการรณรงค์ป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากโทรทัศน์ หรืออินเทอร์เน็ตทำให้ฉันไม่อยากดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

การหาคุณภาพเครื่องมือวัด

การหาคุณภาพของแบบวัดการเปิดรับข้อมูลข่าวสารการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นให้มีความสอดคล้องกับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ข้อคำถามมีทั้งหมดจำนวน 14 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.85 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.24 – 0.72

และทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดการเปิดรับข้อมูลข่าวสารการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยังไม่สอดคล้อง ้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้พิจารณาตัดข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่า 0.30 และค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อย รวมทั้งข้อคำถามที่มีความซ้ำซ้อนออก จำนวน 6 ข้อ เหลือข้อคำถาม จำนวน 8 ข้อ โดยแบบจำลองมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าดัชนี ความกลมกลืนได้แก่ $\chi^2 = 25.87$, $df = 19$,

$p=0.13$, $RMSEA = 0.029$, $GFI = 0.99$, $CFI = 1.00$ พบว่าด้านปริมาณการรับข่าวสารเพื่อป้องกันการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.28 – 0.81 และด้านการยอมรับเนื้อหาข้อมูลเพื่อป้องกันการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.72 – 0.74 มีค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง $CR = 0.94$, $AVE = 0.59$ แสดงว่าแบบวัดการเปิดรับข้อมูลข่าวสารการป้องกันการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ มีความเที่ยงตรงและมีความเชื่อมั่น

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรการเปิดรับข้อมูลข่าวสารการป้องกันการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์

องค์ประกอบ	จำนวน ข้อ	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ	Construct reliability (CR)	Average variance extracted (AVE)
ปริมาณการรับข่าวสารเพื่อ ป้องกันการตี๋มเครื่องตี๋ม แอลกอฮอล์	6	0.28-0.81	0.84	0.57
การยอมรับเนื้อหาข้อมูลเพื่อ ป้องกันการตี๋มเครื่องตี๋ม แอลกอฮอล์	2	0.72-0.74	0.70	0.53

ชุดที่ 16 แบบสอบถามวัดการสนับสนุนจากบุคคลรอบข้าง

ลักษณะแบบสอบถาม เป็นการประเมินตนเองของวัยรุ่นตอนต้น เกี่ยวกับการ รับรู้เกี่ยวกับการ ได้รับความสนับสนุนจากเพื่อน ครู สมาชิกในครอบครัวและญาติสนิทในการป้องกันการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ โดยสนับสนุนใน 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การสนับสนุนด้านอารมณ์ จากเพื่อน ครู สมาชิกในครอบครัวและญาติสนิท และ 2) การสนับสนุนด้านข่าวสารความรู้จากเพื่อน ครู สมาชิกในครอบครัวและญาติสนิท ในการป้องกันการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือวัดที่ปรับปรุงมาจากแบบวัดของพรพิมล วรภูมิพุทธพงศ์ และสงคราม เขาวนศิลป์ (2559) และดวงฤทัย สุคนธปฏิภาค (2547) เป็นมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย สำหรับข้อความทางบวก ผู้ตอบ จริงที่สุดได้ 6 คะแนน จริง 5 คะแนน ค่อนข้างจริง 4 คะแนน ค่อนข้างไม่จริง 3 คะแนน ไม่จริง 2 คะแนน และไม่จริงเลย 1 คะแนน สำหรับข้อความทางลบให้คะแนนกลับกัน การแปลความหมายของคะแนน คือผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่าได้รับการสนับสนุนจากคนรอบข้างเพื่อป้องกันการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

ตัวอย่างข้อคำถามการสนับสนุนจากบุคคลรอบข้าง

เพื่อนของฉันคอยเตือนไม่ให้ฉันคบหากับคนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

(.....) (.....) (.....) (.....) (.....) (.....)
จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ครูของฉันสอนวิธีการแก้ไขปัญหาเวลาที่มีเรื่องไม่สบายใจโดยไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

(.....) (.....) (.....) (.....) (.....) (.....)
จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

พ่อแม่พี่น้องของฉันคอยเตือนไม่ให้ฉันดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

(.....) (.....) (.....) (.....) (.....) (.....)
จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

การหาคุณภาพเครื่องมือวัด

การหาคุณภาพของแบบวัดการสนับสนุนจากบุคคลรอบข้าง ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ให้มีความสอดคล้องกับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ข้อคำถามมีทั้งหมดจำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.87 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.47 – 0.73

และทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดการสนับสนุนจากบุคคลรอบข้าง ยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้พิจารณาตัดข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่า 0.30 และค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อย รวมทั้งข้อคำถามที่มีความซ้ำซ้อนออกจำนวน 6 ข้อ เหลือข้อคำถามจำนวน 9 ข้อ โดยแบบจำลองมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่าดัชนีความกลมกลืนได้แก่ $\chi^2 = 79.80$, $df = 25$, $p < 0.001$, $RMSEA = 0.071$, $GFI = 0.96$, $CFI = 0.98$ พบว่าการสนับสนุนด้านอารมณ์ จากเพื่อน ครูสมาชิกในครอบครัวและ ญาติสนิท และด้านข่าวสารความรู้ การสนับสนุนด้านอารมณ์ จากเพื่อน ครูสมาชิกในครอบครัวและ ญาติสนิท มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.61 – 0.83 ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง $CR = 0.86$, $AVE = 0.46$ แสดงว่าแบบวัดการสนับสนุนจากบุคคลรอบข้างมีความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรการสนับสนุนจากบุคคลรอบข้าง

องค์ประกอบ	จำนวน ข้อ	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ	Construct reliability (CR)	Average variance extracted (AVE)
การสนับสนุนจากบุคคลรอบข้าง	9	0.50-0.83	0.86	0.46

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือวัด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในงานวิจัย มีวิธีการดำเนินงานดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรใน เพื่อเป็นแนวทางนำไปกำหนดเป็นตัวแปร และนำข้อมูลมาประกอบการสร้างข้อคำถาม โดยในการสร้างข้อคำถามของแบบวัด ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง และบางแบบวัดมีการได้พัฒนามาจากแบบวัดของนักวิจัยที่ได้ดำเนินการวิจัยมาแล้วทั้งในและต่างประเทศและมีความสอดคล้องกับการศึกษาครั้งนี้

2. การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) ผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบวัดเพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ และได้มีการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ หลังจากนั้น นำแบบวัดให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน (รายนามผู้เชี่ยวชาญแสดงในภาคผนวก ค) ประกอบด้วย เป็นผู้ตรวจสอบการใช้ภาษา ความถูกต้อง ความครอบคลุมของข้อคำถาม ตามนิยามปฏิบัติการของ แต่ละตัวแปร หลังจากผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาแล้ว และให้ความเห็น ข้อเสนอแนะรวมทั้งแนวทางการปรับแก้ข้อคำถามให้มีความสมบูรณ์ตรงตามนิยามปฏิบัติการของตัวแปรมากยิ่งขึ้นเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงนำแบบวัด มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-objective congruence: IOC) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC เท่ากับหรือมากกว่า 0.50 (อรพินทร์ ชุชม . 2545) โดยพบว่าแบบวัดที่ใช้ในการศึกษามีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60–1.00 และทำการรวบรวมประเด็นข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ แนวการปรับแก้จากผู้เชี่ยวชาญ มาทำการปรับแก้ข้อคำถามของแต่ละแบบวัดให้มีความสมบูรณ์

3. เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญได้พิจารณาแล้ว ได้ทำปรับปรุงตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะและส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญพิจารณาอีกครั้งจนเห็นว่ามีความเหมาะสม โดยข้อคำถามทั้งหมดต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of itemobjective congruence : IOC) เท่ากับหรือมากกว่า 0.5 จึงสามารถนำข้อคำถามนั้นไปใช้ในการวัดได้จริง โดยการศึกษาในครั้งนี้ข้อคำถามหลังจากมีการปรับปรุงแก้ไขใหม่แล้วพบว่า มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ทุกแบบวัด

4. นำแบบวัดที่ผ่านการปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับวัยรุ่นตอนต้นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือวัดกับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในประชากรเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างการวิจัย จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงคุณภาพแบบวัดดังนี้

4.1 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์รายข้อเพื่อหาอำนาจจำแนกของข้อคำถามแต่ละข้อด้วยวิธีการหาค่าของสหสัมพันธ์คะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total correlation) ปรับปรุงแบบวัดโดยตัดข้อที่มีอำนาจจำแนกต่ำ ข้อที่มีความกำกวมและมีความซ้ำซ้อนทิ้งไป ทำการคัดเลือกที่มีค่าสหสัมพันธ์คะแนนรายข้อกับคะแนนรวมเป็นบวกและมีค่าตั้งแต่ 0.30 เป็นต้นไป (อรพินทร์ ชุชม. 2545)

4.2 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยการวิเคราะห์

องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis : CFA) เพื่อตรวจสอบและยืนยันว่าเครื่องมือแต่ละเครื่องมือที่ได้พัฒนามาการแนวความคิดต่าง ๆ มีองค์ประกอบตามโครงสร้างที่ได้กำหนดไว้หรือไม่

4.3 หาความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาความสอดคล้องภายใน (Internal consistency) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาค แอลฟา (Cronbach's Alpha coefficient)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือแนะนำตัว และจดหมายขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อติดต่อขอความร่วมมือกับผู้บริหารและบุคลากรโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ทั้ง 4 โรงเรียน ในจังหวัดระยอง เขตการศึกษาที่ 18 ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 1 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 1 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 1 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 1 โรงเรียน ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมด้วยตนเอง และผู้ช่วยนักวิจัยที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการวิจัยมาแล้ว

2. นำหนังสือจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ยื่นต่อเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 4 โรงเรียน ในจังหวัดระยอง ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 1 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 1 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 1 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 1 โรงเรียน โรงเรียน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมด้วยตนเอง และนำกลับมาทันทีที่เก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว

การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล

หลังจากที่ได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยทำการตรวจสอบจำนวนของแบบสอบถาม และตรวจสอบคุณภาพของการตอบแบบสอบถาม ที่มีความสมบูรณ์ หลังจากนั้นทำการตรวจให้คะแนนการตามเกณฑ์ให้คะแนนในแบบสอบถามแต่ละชุด และทำการตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับการกระจายของตัวแปรสังเกตว่ามีการกระจายเป็นโค้งปกติหรือไม่ และถ้าพบว่าตัวแปรสังเกตมีการกระจายไม่เป็นโค้งปกติได้ดำเนินการแปลงข้อมูลให้มีการกระจายเป็นโค้งปกติก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาในระยะที่ 1 นี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยใช้สถิติบรรยาย เพื่ออธิบายลักษณะกลุ่มตัวอย่างและลักษณะของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

1.2 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปร ความ

ความโค้งงอของตัวแปรสังเกตที่ใช้ในการพัฒนาโมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์ ทั้งนี้เพื่อให้ทราบลักษณะการแจกแจงของตัวแปร และหาค่าความสัมพันธ์รายตัวแปรเพื่อให้ทราบถึงลักษณะความสัมพันธ์ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามวิจัย

2. วิเคราะห์ตรวจสอบข้อมูลโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปร โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมลิสเรล ทำการวิเคราะห์ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาจากแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ การทดสอบความนัยสำคัญของค่าอิทธิพลทางตรง และค่าอิทธิพล ทางอ้อม ค่าอิทธิพลรวม ของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้ ในส่วนแรก เป็นการประเมินโดยภาพรวม โดยผู้วิจัยเลือกใช้สถิติและดัชนีบ่งชี้ความสอดคล้องของโมเดล ซึ่งพิจารณาจากค่าดัชนีตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล คือ ค่าไคสแควร์ (Chi-square statistic: χ^2) ค่าสัดส่วนระหว่างไคสแควร์และองศาความอิสระ (χ^2/df) ค่าประมาณความคลาดเคลื่อนของรากกำลังสองเฉลี่ย (Root Mean Squared of Approximation: RMSEA) ต้องมีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.08 ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือมาตรฐาน (Standardized Root Mean Squared Residuals: SRMR) ควรมีค่าไม่เกิน กว่า 0.05 ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index: CFI) มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.90 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน I (Goodness-of-Fit Index: GFI) มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.90 และค่าดัชนีความสอดคล้องแบบค่าการกระจายปกติ (Normed Fit Index: NFI) มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.90 (Kine. 2005) 2) การประเมินค่าพารามิเตอร์ในโมเดล ผู้วิจัย พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และค่าสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐานมีค่าไม่เกิน

การวิจัยระยะที่ 2 ประสิทธิภาพของโปรแกรมเพื่อการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น ด้วยโปรแกรมที่ผู้วิจัยสร้างจากการต่อยอดการศึกษาในระยะที่ 1

การวิจัยระยะที่ 2 นี้ เป็นรูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 – 3 ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 18 จังหวัดระยอง เพื่อพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะช่วยพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังต่อไปนี้

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร วัยรุ่นตอนต้นที่เป็นนักเรียนและกำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปี 1-3 ที่มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง เปรี่เซ็นไทล์ที่ 25 จากการวิจัยในระยะที่ 1

กลุ่มตัวอย่าง ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อเข้าร่วมโปรแกรม พัฒนาพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ จำนวน 60 คน ซึ่งมีกลุ่มทดลองจำนวน 30 คน (สุวิมล ว่องวานิช และนางลักษณ วิรัชชัย . 2546) และกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นวัยรุ่นตอนต้นที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปี 1 2 และ 3 จากโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 1 โรงเรียน ซึ่งเป็นหนึ่งในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ ผู้วิจัย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาระยะที่ 1 และผู้บริหารสถานศึกษา มีความ ยินดี และอนุญาตให้ดำเนินการจัด กิจกรรมของ โปรแกรมเพื่อการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ของวัยรุ่นตอนต้น ได้ ผู้วิจัยดำเนินการจัดวัยรุ่นเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังนี้

1. ทำการสุ่มแบบง่าย หน่วยการสุ่ม คือ ห้องเรียนในแต่ละระดับชั้นมัธยมศึกษาปี 1 2 และ 3 ผู้วิจัยใช้การวิธีจับฉลากห้องเรียน เพื่อเข้ากลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คนเท่า ๆ กัน รวมทั้งหมด 60 คน ทั้งนี้วัยรุ่นตอนต้น แต่ละคนมีความสมัครใจ และยินดีเข้าร่วมกิจกรรม ตลอดทั้งโปรแกรม พร้อมหนังสือยินยอมจากผู้ปกครอง

2. เมื่อทำการสุ่มแบบง่ายเรียบร้อยแล้วได้วัยรุ่นตอนต้นที่ศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปี 2 จำนวน 1 ห้องเรียนและวัยรุ่นตอนต้นที่ศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปี 3 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมเป็น 2 ห้องเรียน หลังจากนั้นจับฉลากห้องเรียนเพื่อจัดกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คนเท่า ๆ กัน รวมทั้งหมด 60 คน ดังตาราง 15

ตาราง 15 จำนวนกลุ่มตัวอย่างและการจัดเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รูปแบบกิจกรรม	โปรแกรมพัฒนาพฤติกรรม ป้องกันการตีเครื่องตี แอลกอฮอล์ (กลุ่มทดลอง)	ไม่ได้รับโปรแกรมพัฒนา พฤติกรรมป้องกันการตี เครื่องตีแอลกอฮอล์ (กลุ่มควบคุม)
จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	30	30

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยในระยะที่ 2 เพื่อพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ด้วยโปรแกรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดและทฤษฎี และข้อค้นพบที่สำคัญใน การวิจัย ระยะที่ 1 ที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น ซึ่งสาเหตุสำคัญนี้มีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยภายในที่เป็นคุณลักษณะของบุคคล โดยการสร้างโปรแกรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น ผู้วิจัยได้มีการทบทวนเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบถึงแนวทาง เทคนิคในการพัฒนาเพื่อนำไปสู่การออกแบบโปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น

ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ขั้นสร้างกรอบกิจกรรม ขั้นสร้างกิจกรรมในโปรแกรม และขั้นการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ มีรายละเอียดดังนี้

1. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมในการพัฒนาและสร้างเสริมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มวัยรุ่นตอนต้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1) แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งในการศึกษาระยะที่ 2 นี้ผู้วิจัยได้ทำทบทวนแนวคิดและทฤษฎีในเบื้องต้น คือ แนวคิดและทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญา และแนวคิดและทฤษฎีของการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura, 1986) เพื่อใช้เป็นแนวทางพัฒนาเนื้อหาและกิจกรรมของโปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1.2) แนวคิดเสริมที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้วัยรุ่นตอนต้นมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องในการฝึกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ แนวคิดความตระหนัก แนวคิดการแปลงเจตนาไปสู่การปฏิบัติ (Gollwitzer, 1999)

2. ขั้นสร้างกรอบกิจกรรมการจัดกระทำเพื่อเป็นแบบฝึกในโปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ซึ่งมีการสร้างกรอบเพื่อดำเนินกิจกรรมแบบฝึกในโปรแกรม ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน รายละเอียดดังนี้

2.1 ขั้นเตรียมการดำเนินการจัดกระทำในการทดลอง ได้แก่ จัดเตรียมความพร้อมของสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ วิทยากร และเอกสารที่ใช้ ประสานงานกับครูและอาจารย์ เพื่อจัดวัยรุ่นตอนต้นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ โดยเป็นวัยรุ่นที่เป็นนักเรียนและกำลังศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 จังหวัดระยอง จำนวน 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวนกลุ่มละ 30 คน รวมทั้งหมด 60 คน

2.2 ขั้นการจัดกระทำในการทดลองกลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม วัยรุ่นเป็นนักเรียนที่ได้รับโปรแกรม พัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ กลุ่มทดลอง และกลุ่มวัยรุ่นที่เป็นนักเรียนที่ไม่ได้รับโปรแกรม เพื่อพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การจัดกระทำ คือ กลุ่มควบคุม

2.3 ขั้นวัดผลทันทีหลังเสร็จสิ้นโปรแกรม พัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยการวัดตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น ทั้งสองกลุ่ม คือกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังจากเสร็จสิ้นโปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้ว 5 วัน

3. ขั้นการสร้างกิจกรรมในโปรแกรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จากการสร้างกรอบกิจกรรมจัดทำเพื่อเป็นแบบฝึกในโปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบกิจกรรม เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม และขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมในโปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละครั้ง นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำเทคนิคอื่นๆ เข้ามาเสริมเพื่อให้การดำเนินการในโปรแกรมดังกล่าวเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างสามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น เช่น การบรรยาย กิจกรรมนันทนาการ วีดิทัศน์ เป็นต้น

โปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จากการวิจัยระยะที่ 1 ผู้วิจัยได้ข้อค้นที่สำคัญว่ามีตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และเป็นตัวแปรที่สำคัญที่มีขนาดอิทธิพลสูงและส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มของวัยรุ่นตอนต้น ได้แก่ ความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การวางแผนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในการวิจัยระยะที่ 1 มาเป็นหลักในการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งในเบื้องต้นก่อนพัฒนาโปรแกรมดังกล่าว ผู้วิจัยมีความเชื่อว่า การที่บุคคลจะทำพฤติกรรมใดก็ตามน่าจะมาจากสิ่งที่ตนเองนั้นมีความตระหนักถึงความสำคัญของพฤติกรรมนั้น มีความสนใจที่จะตั้งใจกระทำพฤติกรรม ประกอบกับบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตน โดยมีความเชื่อมั่นว่าตนเองทำสิ่งนั้นได้ โดยมีวิธีการในการลงมือฝึกปฏิบัติการวางแผนในการกระทำพฤติกรรมเหล่านั้นไว้อย่างชัดเจน มุ่งมั่น ไม่ลดละ พยายามทำสิ่งที่บุคคลให้ความสำคัญกับพฤติกรรมนั้นจนสำเร็จ

ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาบนฐานแนวคิดแห่งพฤติกรรม (Kalish. 1981) ที่เชื่อว่า ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมมีผลซึ่งกันและกัน กล่าวคือการเปลี่ยนพฤติกรรมอาจจะเปลี่ยนได้ทั้งที่ความรู้สึก ความรู้สึกซึ่งจะส่งผลให้พฤติกรรมเปลี่ยนได้ตามแนวคิด การปรับพฤติกรรมทางปัญญา และหรือทำการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้โดยตรงได้ โดยด็อบสัน (Dobson.1998) ได้ศึกษาและรวบรวมความเชื่อพื้นฐานที่อธิบายถึงความสัมพันธ์ของกระบวนการทางปัญญากับการแสดงพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งมีหลายแนวคิด ครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ของแบนดูรา ซึ่งความเชื่อของเขาเชื่อว่า การได้มาซึ่งความรู้ใหม่ (Acquired) ก็ถือได้ว่าการเรียนรู้ได้เกิดขึ้นแล้ว แม้ว่าจะไม่มีการแสดงออกก็ตาม โดยแนวทางนี้จะเน้นไปที่การเปลี่ยนแปลงที่พฤติกรรมภายใน ซึ่งปัจจัยส่วนบุคคล สภาพแวดล้อม และพฤติกรรมเป็นไปในลักษณะที่มีอิทธิพลเชิงเหตุ-ผลซึ่งกันและกัน และมีการเสนอวิธีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางปัญญา หรือพฤติกรรมภายในไว้ 3 ประการ คือ การเรียนรู้จากการสังเกต การทำกับตนเอง และการรับรู้ความสามารถของตน ซึ่งในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้นำ การเรียนรู้จากการสังเกต และการรับรู้

ความสามารถของตนมาใช้ในการพัฒนากระบวนการทางปัญญา ซึ่งมีแนวคิดการแปลงเจตนาไปสู่การปฏิบัติ (Implementation Intention) ของโกลไวเซอร์ (Gollwizer. 1999) และแนวคิดการสร้างความตระหนักเข้ามาร่วมอธิบายด้วย กล่าวคือ เมื่อบุคคลมีความตั้งใจที่ดีจะนำไปสู่การวางแผนกระทำพฤติกรรมให้มีความสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้

ชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างในโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้นนั้น มีกิจกรรมหลักดังนี้ 1) การสร้างความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยใช้การเรียนรู้จากการสังเกตและการสร้างความตระหนัก 2) การสร้างการรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยใช้แนวคิดการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตน และ 3) ให้ฝึกปฏิบัติการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยใช้แนวคิดการแปลงเจตนาไปสู่การปฏิบัติ รวมกิจกรรมทั้งหมด 3 ครั้ง ใช้เวลาทั้งหมด 440 นาที ดังตาราง 16

ตาราง 16 แสดงรายละเอียดกิจกรรมในโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น

ครั้งที่	เวลาที่ใช้	ชื่อกิจกรรม	เทคนิคที่ใช้	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ		สื่อที่ใช้ในกิจกรรม	ผลที่ต้องการให้เกิดขึ้น	ประเมินผล
					ผู้วิจัย	วัยรุ่นตอนต้น			
1	10 นาที	ทำความเข้าใจ		ทำความเข้าใจและสร้างทัศนคติ	-แนะนำตัว และผู้ช่วยนักวิจัย -สร้างสัมพันธ์พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ในการจัดโปรแกรม การพัฒนาการใช้ชีวิตในช่วงวัยรุ่นตอนต้นไปพร้อมกันๆ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งจะไม่มีผลต่อผลการเรียนใดๆ ทั้งสิ้น และแยกย้ายไปตามห้องเรียนที่จัดไว้สำหรับห้องทดลองและควบคุม	-รับฟังการชี้แจงโครงการ		- ทำความรู้จักกันระหว่างผู้วิจัยและวัยรุ่นตอนต้น	สังเกตการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

ตาราง 16 (ต่อ)

ครั้งที่	เวลาที่ใช้	ชื่อกิจกรรม	เทคนิคที่ใช้	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ		สื่อที่ใช้ในกิจกรรม	ผลที่ต้องการให้เกิดขึ้น	ประเมินผล
					ผู้วิจัย	วัยรุ่นตอนต้น			
	30 นาที	ไม่ทันตั้งตัว	1. การสร้างความตระหนัก	เพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของอันตรายที่อยู่รอบตัวเอง	-อธิบายการเล่นเกมน้ำหมากัย ดึงให้วัยรุ่นตอนต้นเป็นวงกลมล้อมรอบชวดน้ำหมากัย และถ้าชวดน้ำไปอยู่ที่ใคร ต้องแสดงอาการที่ไม่พึงประสงค์มา 1 อาการ เช่น หนาวสั่น หลังจากนั้นให้ส่งต่อไปยังบุคคลที่ตนเองอยากส่งให้และแสดงอาการที่ไม่ซ้ำกันคนที่ส่งก่อนหน้านี้	- เล่นเกมน้ำหมากัย -ตอบคำถามจากสิ่งที่ได้จากการเล่นเกมชวดน้ำหมากัย โดยมีแนวคำตอบ ดังนี้ อันตรายมีอยู่รอบตัว เราต้องให้ความสำคัญที่จะป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นกับตนเอง	ชวดใส่น้ำ	- วัยรุ่นตอนต้นให้ความสำคัญกับสิ่งอันตรายที่ไม่สามารถมองเห็นได้ตลอดเวลา และเห็นถึงความสำคัญในการเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่ปลอดภัย	

ตาราง 16 (ต่อ)

ครั้งที่ ที่	เวลา ที่ใช้	ชื่อกิจ กรรม	เทคนิค ที่ใช้	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ		สื่อที่ใช้ ในกิจกรรม	ผลที่ ต้องการให้ เกิดขึ้น	ประเมินผล
					ผู้วิจัย	วัยรุ่นตอนต้น			
30	นาที่	“สร้าง ความ ตั้งใจ”	1. การสร้าง ความ ตระหนัก 2. การ เรียนรู้โดย การสังเกต	เพื่อพัฒนาให้เกิด ความตั้งใจป้องกัน การดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์	อธิบายขั้นตอนใน การทำกิจกรรม “สร้างความ ตั้งใจ”	-ฟังรายละเอียด และลำดับขั้นตอน ของกิจกรรมและ -ทำแบบ วัดก่อนเริ่มทำ กิจกรรม	วัยรุ่นตอนต้น เข้าใจถึง กิจกรรม “สร้างความ ตั้งใจ”	ก่อน-การเข้าโปรแกรม -วัดพฤติกรรมป้องกันการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ -วัดความตั้งใจป้องกันการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ -วัดการรับรู้ความสามารถ ของตนในการป้องกันการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ - วัดการวางแผนป้องกันการ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	
45	นาที่	“สร้าง ความ ตั้งใจ” (ต่อ)	1.การสร้าง ความ ตระหนัก 2.1 ตัวแบบ สัญลักษณ์	เพื่อให้วัยรุ่นตอนต้น ตระหนักถึง ผลกระทบ ของการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ที่เกิดขึ้น กับบุคคลอื่นๆ ใน สังคม	เปิดวิทัศน์ ผลกระทบ ของการดื่ม เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ที่ เกิดขึ้น กับบุคคลในสังคม	-สังเกต 1เกิดอะไร ขึ้นกับใคร 2 ผลที่ เกิดขึ้นเป็น อย่างไร -แบ่ง 2 กลุ่มเพื่อ สรุปผลกระทบที่ ไม่ดีและดีหลังดูวิ ดิทัศน์	-วิทัศน์ ผลกระทบของ การดื่ม เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์กับ บุคคลในสังคม - กระดาษบุฟ - ปากกาเคมี	วัยรุ่นตอนต้น เกิดความ ตระหนักต่อ ผลกระทบที่ เกิดขึ้นกับ บุคคลอื่นใน สังคมใน ภาพรวมได้	สังเกตการมีส่วนร่วมในการ ทำกิจกรรม

ตาราง 16 (ต่อ)

ครั้งที่	เวลาที่ใช้	ชื่อกิจกรรม	เทคนิคที่ใช้	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ		สื่อที่ใช้ในกิจกรรม	ผลที่ต้องการให้เกิดขึ้น	ประเมินผล
					ผู้วิจัย	วัยรุ่นตอนต้น			
15	นาที่	“สร้าง ความ ตั้งใจ” (ต่อ)	1.การสร้าง ความ ตระหนัก 2 ตัวแบบ สัญลักษณ์	เพื่อให้วัยรุ่นตอนต้น ตระหนักถึง ผลกระทบ ของการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ที่เกิดขึ้น กับตนเองเมื่อดื่ม เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์	-เปิดวิดีโอทัศน์ ผลกระทบ ของการดื่ม เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ที่เกิด ขึ้นกับตนเองเมื่อ ดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ -สรุปเรื่องจากคลิป และตั้งคำถาม โดย มีแนวคำถามดังนี้ 1เกิดอะไรขึ้นกับ ใคร 2 ผลที่เกิดขึ้น เป็นอย่างไร 3คิด อย่างไร 4 แล้วถ้า เกิดขึ้นกับตัวเรา บ้างจะอย่างไร	-สังเกตว่า 1เกิด อะไรขึ้นกับใคร 2 ผลที่เกิดขึ้นเป็น อย่างไร 3คิด อย่างไร 4 แล้วถ้า เกิดขึ้นกับตัวเรา บ้างจะอย่างไร -เขียนคำตอบของ แต่ละคนลงบน กระดาษที่ได้รับ	- วิดีทัศน์เข้าใจ ดื่มขณะขับขี รถยนต์ดับทั้ง คันส่งท้าย สงกรานต์ -ปากกา -แบบบันทึก ความคิดเห็น	วัยรุ่นตอนต้นเกิดความ ตระหนักต่อผลกระทบที่ อาจเกิดขึ้นกับตนเอง	แบบประเมิน ตนเอง

ตาราง 16 (ต่อ)

ครั้งที่	เวลาที่ใช้	ชื่อกิจกรรม	เทคนิคที่ใช้	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ		สื่อที่ใช้ในกิจกรรม	ผลที่ต้องการให้เกิดขึ้น	ประเมินผล
					ผู้วิจัย	วัยรุ่นตอนต้น			
45	นาที		.1 การสร้างความตระหนัก 2.1 ตัวแบบทางวาจา	เพื่อให้วัยรุ่นตอนต้นตระหนักและรับรู้ถึงผลของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เกิดขึ้นกับสมองและร่างกายของตนเองเมื่อดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	-เชิญวิทยากรที่มีความรู้เกี่ยวกับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีต่อสมองและร่างกาย โดยเล่าเรื่องของบุคคลที่ได้รับผลกระทบ -ผู้วิจัยสรุป ดังนี้ การดื่มเหล้าไม่ว่าจะมากหรือน้อย ล้วนส่งผลต่อสมองและร่างกายทั้งสิ้น	-สังเกตว่า 1)เกิดอะไรขึ้นกับใคร 2) ผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร 3)คิดอย่างไร 4) แล้วถ้าเกิดขึ้นกับตัวเราบ้าง จะทำอย่างไร -เขียนคำตอบของแต่ละคนลงบนกระดาษที่ได้รับ	- วีดิทัศน์เหล้ากับสมอง - วีดิทัศน์ดับดองเหล้า - หุ่นประกอบแสดงให้เห็นถึงเหล้าทำร้ายอวัยวะร่างกาย	วัยรุ่นตอนต้นเกิดความตระหนักต่อผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ส่งผลต่อสมองและร่างกายของตนเอง	แบบประเมินตนเอง

ตาราง 16 (ต่อ)

ครั้งที่	เวลาที่ใช้	ชื่อกิจกรรม	เทคนิคที่ใช้	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ		สื่อที่ใช้ในกิจกรรม	ผลที่ต้องการให้เกิดขึ้น	ประเมินผล
					ผู้วิจัย	วัยรุ่นตอนต้น			
	90 นาที	“สร้าง ความ ตั้งใจ” (ต่อ)	1.การสร้าง ความ ตระหนัก 2.3 จัด ประสบการณ์ ที่ประสบ ความสำเร็จ	เพื่อให้วัยรุ่น ตอนต้น ได้รับผลที่ เกิดกับ ตนเอง โดยตรงเมื่อ เกิดอาการ มีนเมาจาก การเล่นเก มจำลองการ มีนเมาที่มี เกิดกับการ ควบคุมการ เคลื่อนไหว ของร่างกาย ทำให้เดินไม่ ตรงทาง	-อธิบายวิธีการเล่นเกมเม มาย และสอบถามความ สนใจของกลุ่มตัวอย่าง -ดำเนินการใช้การเล่นเก มมายที่ทำให้เกิดอาการ มีนเมา แบ่งเป็น 3 กลุ่มโดย การนับเลข 1 2 และ 3 คือ กลุ่ม 1 เล่นเกมโดยใส่แว่น เกมมาย ก่อนเริ่มเกมปั่น จริงหรือ 10 รอบแล้วเดิน ตามเส้นตรงที่ขีดไว้ ระหว่างทางให้คิดเลขตาม จุดที่เตรียมไว้ และร้อยด้าย ใส่กันเข็มที่เตรียมไว้ตามจุด และถ้าผู้เล่นเดินไม่ตรง เส้นตรงจะโดนผู้สังเกตการ ยิงเท้าด้วยยางรัดของ กลุ่ม 2 เล่นเกมโดยใส่แว่น	-เล่นเกมโดยใส่ แว่นเมามายตาม สถานการณ์ที่ จำลองขึ้น -สังเกตสิ่งที่เกิด ขึ้นกับตนเองใน กลุ่มที่ 1 และ 2 ส่วนกลุ่มที่ 3 ให้ ทำการสังเกตและ บันทึกสิ่งที่เกิดขึ้น ทั้งสองกลุ่ม โดยมี แนวคำตอบคือ ถ้ากินเหล้าเมายะ ทำให้เสียการทรง ตัวทำให้เกิดการ บาดเจ็บ มีผลต่อ ความคิด ความรู้สึกในการ	- เกมใส่แว่น เมามาย - แล็กซีน - ใบคำตอบคำนวณ เลข - เข็ม ด้ายเย็บผ้า - ยางรัดของ	วัยรุ่นตอนต้นได้รับผลที่ เกิดกับตนเองโดยตรง เมื่อเกิดอาการมีนเมาจาก การเล่นเกมจำลองความ มีนเมา แล้วทำให้เสียการ ทรงตัว แล้วเกิดการ บาดเจ็บ และส่งผลต่อ การความคิดในการ ตัดสินใจทำสิ่งต่างๆ เมื่อ วัยรุ่นตอนต้นได้รับ ผลกระทบจากการจำลอง สถานการณ์มีนเมา แล้ว ส่งผลให้เกิดความตั้งใจ ป้องกันการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ และเกิด ความคิดว่าต้องทำอย่าง ในการที่จะไม่เข้าไปยุ่ง เกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์	

ตาราง 16 (ต่อ)

ครั้งที่	เวลาที่ใช้	ชื่อกิจกรรม	เทคนิคที่ใช้	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ		สื่อที่ใช้ในกิจกรรม	ผลที่ต้องการให้เกิดขึ้น	ประเมินผล
					ผู้วิจัย	วิทยากรตอนต้น			
					เมามายแต่ไม่ป็นจริงหรือ แล้วเดินตามเส้นตรงที่ขีดไว้ และถ้าผู้เล่นเดินไม่ตรงเส้น จะถูกยางรัดของติดใส่ขา โดยมีการคิดเลขตามจุดที่ เตรียมไว้ และร้อยด้ายใส่ กันเข็มที่เตรียมไว้ กลุ่ม 3 เป็นผู้สังเกตการ กลุ่มที่ 1 และ 2 - สรุปการเล่นเกมเมามาย ดังนี้ การตีหม้อจะน้อย หรือมากล้วนส่งผลต่อ ตนเองทั้งต่อความคิด ความรู้สึกและความเสียหาย จากการบาดเจ็บทั้งต่อ ตนเองและผู้อื่น -สรุปกิจกรรมความตั้งใจเรา สร้างได้ ดังนี้ เมื่อสิ่งนั้นมี	ตัดสินใจทำสิ่ง ต่างๆ -เล่าประสบการณ์ ในการเล่นเกมเม มายและสิ่งที่ ตนเองได้รับ ในขณะที่เล่นเกม			

ตาราง 16 (ต่อ)

ครั้งที่	เวลาที่ใช้	ชื่อกิจกรรม	เทคนิคที่ใช้	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ		สื่อที่ใช้ในกิจกรรม	ผลที่ต้องการให้เกิดขึ้น	ประเมินผล
					ผู้วิจัย	วิทยรุ่นตอนต้น			
					ความสำคัญและมีผลกระทบกับตนเอง จงตั้งใจป้องกันไม่ให้เกิดขึ้น และต้องรู้ด้วยว่าจะทำอย่างไร?				
2	15 นาที	รางวัลจากความสำเร็จของตนเอง	1.การสร้าง ความตระหนัก	เพื่อสร้าง ความสัมพันธ์และความสำคัญ ของความเชื่อมั่นในตนเองใน การกระทำพฤติกรรม	-ผู้วิจัยแนะนำวิทยากรที่มา นำเล่นเกมจำนวนหลายหลัก ซึ่งรางวัล -ตั้งคำถามเกมนี้ได้เรียนรู้ อะไร และสรุปว่าเราต้อง เชื่อมั่นว่าตนเองนั้นทำได้ และหาวิธีการที่จะทำให้ สำเร็จ	- เล่นเกมจำนวนหลาย หลักซึ่งรางวัลคือ ปากกาเจล - ตอบคำถามจากสิ่งที่ ได้จากการเล่นเกม โดยมีแนวคำตอบ ดังนี้ ความเชื่อมั่นในตนเอง ทำให้บุคคลทำสิ่งที่ ตนเองให้ความสำคัญ และตั้งใจไว้จนสำเร็จ โดยหาวิธีการทำให้ สำเร็จ	-วิทยากรนำเล่นเกม -ฉลากตัวเลขหลาย หลัก -ปากกาเจล	วิทยรุ่นตอนต้นเห็น ความสำคัญและ เข้าใจการรับรู้ความ เชื่อมั่นในตนเองและ มั่นใจที่จะหาวิธีใน การลงมือปฏิบัติให้ สำเร็จให้ได้ จากการเล่นเกมจำนวน หลายหลักก่อน นำเข้ากิจกรรม“เชื่อ ซิ...ว่าเราเตรียม พร้อมได้”	

ตาราง 16 (ต่อ)

ครั้งที่	เวลาที่ใช้	ชื่อกิจกรรม	เทคนิคที่ใช้	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ		สื่อที่ใช้ในกิจกรรม	ผลที่ต้องการให้เกิดขึ้น	ประเมินผล
					ผู้วิจัย	วิทยร่นตอนต้น			
15	นาที่	“เชื่อว่าเราเตรียมพร้อมได้”	3.แนวคิดการรับรู้ความสามารถของตนเอง	เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการป้องกันการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์และ	- อธิบายขั้นตอนในการทำกิจกรรม “เชื่อว่าเราเตรียมพร้อมได้”	ฟังรายละเอียดและลำดับขั้นตอนของกิจกรรมและทำแบบวัดก่อนเริ่มทำกิจกรรม	วิทยร่นตอนต้นเข้าใจการทำกิจกรรมเชื่อว่าเราเตรียมพร้อมได้	<u>ก่อนดำเนินการกิจกรรม</u> - วัดการรับรู้ความสามารถในการป้องกันการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์โดยใช้วิธีการวางแผนให้ชัดเจน	
			4.การแปลงเจตนาไปสู่การปฏิบัติ	การวางแผนป้องกันการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ไปพร้อมๆกัน โดยการฝึกปฏิบัติการวางแผนป้องกันการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้ชัดเจน ฝึกให้สำเร็จบ่อยครั้งจากประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ					

ตาราง 16 (ต่อ)

ครั้งที่	เวลาที่ใช้	ชื่อกิจกรรม	เทคนิคที่ใช้	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ		สื่อที่ใช้ในกิจกรรม	ผลที่ต้องการให้เกิดขึ้น	ประเมินผล
					ผู้วิจัย	วัยรุ่นตอนต้น			
15	อย่างไรก็ตามเมื่อจะไม่ดื่มเหล้า	3.1 การชักจูงด้วยวาจา	เพื่อตรวจสอบความเข้าใจการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามความเข้าใจของวัยรุ่นตอนต้น	- ผู้วิจัยพูดคุยเกี่ยวกับความสำคัญของความเชื่อมั่นของตนเองเกี่ยวกับสิ่งที่จะลงมือทำ ว่าก่อนอื่นเราต้องมั่นใจก่อนว่าเราสามารถป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ด้วยตนเอง - ให้เขียนวิธีการทำอย่างไรในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามที่ตนเองเข้าใจ - ตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เขียนเกี่ยวกับวิธีการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังนั้นวิธีการที่เขียนมีความชัดเจนหรือไม่ ,ทำด้วยวิธีการแบบใดในสถานการณ์ใดบ้าง ซึ่งจะมาดูกันต่อไปว่าทำอย่างไร	-เขียนวิธีการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของตนเองตามที่ตนเองเข้าใจของตนเอง - แลกเปลี่ยนกระดาษ A4 กับเพื่อนว่ามีความเหมือนและแตกต่างกันอย่างไร	-กระดาษ A4 -ปากกา	ประเมินการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามความเข้าใจของวัยรุ่นตอนต้นกับการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		

ตาราง 16 (ต่อ)

ครั้งที่	เวลาที่ใช้	ชื่อกิจกรรม	เทคนิคที่ใช้	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ		สื่อที่ใช้ในกิจกรรม	ผลที่ต้องการให้เกิดขึ้น	ประเมินผล
					ผู้วิจัย	วิทยุร่นตอนต้น			
60	นาที่	“เชื่อซิ.ว่าเราเตรียมพร้อมได้” (ต่อ)	3.2 การสร้างประสบการณ์ให้ประสบ 4.การแปลงเจตนาไปสู่การปฏิบัติ	เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถในการป้องกัน การตี้ม แอลกอฮอล์	-อธิบายการฝึกปฏิบัติการวางแผน ป้องกันการตี้มเครื่องตี้ม แอลกอฮอล์ตาม สถานการณ์/เหตุการณ์ เหตุการณ์ป้องกัน การตี้มแอลกอฮอล์ - ชักถามและสรุป ดังนี้ เมื่อบุคคลฝึกฝนจนสำเร็จ มีความชัดเจนในการวางแผนและสามารถทำ ได้บ่อยครั้งจะทำให้รู้ว่า “ฉันสามารถวางแผน ป้องกันการตี้มเครื่องตี้ม แอลกอฮอล์ได้ด้วยตนเอง - ตั้งคำถาม มีแนวคำถาม ดังนี้ 1) การฝึกปฏิบัติการ	-ฝึกปฏิบัติการ วางแผนป้องกัน การตี้มเครื่องตี้ม แอลกอฮอล์ตาม สถานการณ์/ เหตุการณ์เหตุการณ์ ป้องกันการตี้ม เครื่องตี้ม แอลกอฮอล์ คือ1) เมื่อต้องหลีกเลี่ยง กิจกรรมที่ส่งเสริม การตี้มเครื่องตี้ม แอลกอฮอล์ ฉันทำ อย่างไร 2) เมื่อต้องหลีกเลี่ยง เพื่อนที่ตี้มเครื่องตี้ม แอลกอฮอล์ ฉันทำ อย่างไร	-แบบบันทึก พฤติกรรมป้องกัน การตี้มเครื่องตี้ม แอลกอฮอล์ -ปากกา	- วิทยุร่นตอนต้นฝึก ปฏิบัติการวางแผน ป้องกันการตี้มเครื่องตี้ม แอลกอฮอล์อย่างชัดเจน และสำเร็จโดยมีความ เชื่อมั่นในตนเองว่า สามารถทำการป้องกัน การตี้มเครื่องตี้ม แอลกอฮอล์ได้สำเร็จ บ่อยครั้งและมีความ ชัดเจน	หลังโปรแกรม -วัด พฤติกรรม ป้องกันการ ตี้มเครื่องตี้ม แอลกอฮอล์ -วัดความ ตั้งใจ ป้องกันการ ตี้มเครื่องตี้ม แอลกอฮอล์ -วัดการรับรู้ ความสามารถ ของตนเองใน การป้องกัน การตี้ม เครื่องตี้ม

ตาราง 16 (ต่อ)

ครั้งที่	เวลาที่ใช้	ชื่อกิจกรรม	เทคนิคที่ใช้	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ		สื่อที่ใช้ในกิจกรรม	ผลที่ต้องการให้เกิดขึ้น	ประเมินผล
					ผู้วิจัย	วัยรุ่นตอนต้น			
				แอลกอฮอล์ให้ชัดเจน ฝึกให้สำเร็จบ่อยครั้งจากประสบการณ์ที่ประสบ	วางแผนได้ประโยชน์อย่างไร 2) ความมั่นใจในการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มเป็นอย่างไร สามารถวางแผนได้ชัดเจนแค่ไหน	3) เมื่อต้องหลีกเลี่ยงสถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือแหล่งที่จำหน่าย จะทำอย่างไร 4)เมื่อต้องหลีกเลี่ยงการดูโฆษณาที่ยั่วยุหรือชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฉันทำอย่างไร 5) เมื่อต้องปฏิเสธเวลาเพื่อนชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฉันทำอย่างไร 6)เมื่อต้องปฏิเสธคน		แอลกอฮอล์ - วัดการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ - แบบบันทึกพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	

ตาราง 16 (ต่อ)

ครั้งที่	เวลาที่ใช้	ชื่อกิจกรรม	เทคนิคที่ใช้	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ		สื่อที่ใช้ในกิจกรรม	ผลที่ต้องการให้เกิดขึ้น	ประเมินผล
					ผู้วิจัย	วิทยุรันทอนตัน			
						ในครอบครัวเวลา ชวนให้ดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ จันทน์ อย่างไร 7)เมื่อต้องปฏิเสธคน รู้จักชวนไปดื่ม เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ จันทน์ อย่างไร 8) เมื่อมี เวลาว่างทำกิจกรรม ให้เกิดประโยชน์ โดยไม่เข้าไป เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่ม เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ จันทน์ อย่าง - แนวการตอบดังนี้ 1)ทำให้ตนเองมี ความชัดเจนในการ			

ตาราง 16 (ต่อ)

ครั้งที่	เวลาที่ใช้	ชื่อกิจกรรม	เทคนิคที่ใช้	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ		สื่อที่ใช้ในกิจกรรม	ผลที่ต้องการให้เกิดขึ้น	ประเมินผล
					ผู้วิจัย	วัยรุ่นตอนต้น			
						วางแผน 2) หลังจากได้ฝึกฝนบ่อยครั้งทำให้มีความมั่นใจที่จะวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มได้ชัดเจน			
10	นาที			เพื่อให้วัยรุ่นตอนต้นได้นำการวางแผนการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ตนเองเป็นผู้ตั้งไว้ไปปฏิบัติ	- มอบหมายให้วัยรุ่นตอนต้นบันทึกพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นเวลา 5 วัน	นำการวางแผนนั้นไปใช้ปฏิบัติเมื่อต้องเผชิญกับเหตุการณ์/สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันเป็นเวลา 5 วัน	- แบบบันทึกพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	- วัยรุ่นตอนต้นได้ระบุการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ชัดเจนในแบบบันทึกพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนนำไปทดลองใช้จริง	- วัดพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ - วัดความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ - วัดการรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ - วัดการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ตาราง 16 (ต่อ)

ครั้งที่	เวลาที่ใช้	ชื่อกิจกรรม	เทคนิคที่ใช้	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ		สื่อที่ใช้ ในกิจกรรม	ผลที่ต้องการ ให้เกิดขึ้น	ประเมินผล
					ผู้วิจัย	วัยรุ่นตอนต้น			
3	60 นาที	“การนำเป้าหมายไปใช้”		เพื่อตรวจสอบข้อมูลพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้นว่าได้ปฏิบัติไปตามที่ได้ทำการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไว้ได้มากน้อยเพียงใด	- ให้อวัยรุ่นตอนต้นสะท้อนประสบการณ์ที่ได้จากการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปทดลองใช้จริง เป็นเวลา 5 วัน -สรุป การเรียนรู้ตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดโครงการ ดังนี้ เมื่อตอนต้นว่าได้ผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มมีความสำคัญ เราจึงต้องมีตั้งใจที่จะป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดี ซึ่งตนเองมีความเชื่อมั่นว่าสามารถทำได้ โดยฝึกฝนวิธีการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ชัดเจน และทำการตรวจสอบอีกครั้งว่าสำเร็จแค่ไหนและได้ทำตามการวางแผนไว้อย่างไร	- เล่าประสบการณ์ของตนเอง ในการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไว้ได้สำเร็จ		- วัดพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ -วัดความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ -วัดการรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ - วัดการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	

4. ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

หลังจากมีการสร้างโปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือการจัดกระทำในการทดลองกับผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบแก้ไขและพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหา วัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการและรูปแบบมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สมบูรณ์ขึ้น ขึ้น โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแต่ละกิจกรรม อยู่ระหว่าง 0.06 - 1.00 และนำแผนการจัดกิจกรรมบางส่วนไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา โดยใช้วัยรุ่นตอนต้น จำนวน 30 คน ทดสอบความเข้าใจเบื้องต้นและนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้กิจกรรมในโปรแกรมมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

แบบแผนการทดลอง

แบบแผน การทดลองที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ เป็น การวิจัย กึ่งทดลองแบบ Nonequivalent control group pretest-posttest design มีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยการสุ่มอย่างง่าย โดยตัวแปรอิสระเป็น ตัวแปรจัดกระทำ คือการได้รับหรือไม่ได้รับโปรแกรม การพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ส่วนตัวแปรตามภายหลังการทดลอง คือ พฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ โดยกลุ่มทดลองเป็นวัยรุ่นตอนต้นจะได้รับโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับ โปรแกรม การพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ แต่มีการจัดกิจกรรมทักษะอื่นๆ เช่น การรู้จักตนเองและรู้จักคนอื่น การสำรวจความชอบและไม่ชอบของตนเอง ฯลฯ การเริ่มการทดลองทั้งสองกลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจะเข้าร่วมในกลุ่มประชุมพร้อมกัน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่แนะนำการจัดกิจกรรมในการศึกษาครั้งนี้ และเป็นการทำความเข้าใจกับผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัย

การดำเนินการทดลอง

การดำเนินการทดลองมีขั้นตอนการวิจัยในโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น และการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นแบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นเตรียมการ

ในขั้นเตรียมการนี้ผู้วิจัยได้เตรียมความพร้อมก่อนที่จะเข้าไปทำกิจกรรมและเก็บข้อมูลในโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง ผู้วิจัยมีการประสานงานกับโรงเรียนดังกล่าวเพื่อขออนุญาตทำวิจัยในมนุษย์ ดังนี้

ผู้วิจัยทำหนังสือจากสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ไปที่โรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง เพื่อขอเข้าเก็บข้อมูลโดยแนบเอกสารโครงร่างงานวิจัยพร้อมเอกสารชี้แจงข้อมูลแก่ผู้อำนวยการโรงเรียนและอาจารย์ฝ่ายวิชาการ เพื่อติดต่อขอความอนุเคราะห์ในการทำวิจัยและติดต่อขอให้สถานที่ สํารวจสถานที่และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการวิจัยพร้อมเอกสารชี้แจงข้อมูลแก่

กลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 เป็นผู้เข้าร่วมในโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น และนำหนังสือยินยอมจากผู้ปกครองเพื่อเข้าร่วมการวิจัย

ขั้นตอนการ

ผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียดในภาพรวมเกี่ยวกับการจัดโครงการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพร้อมกัน พร้อมทั้งแนะนำตัวผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยที่มีความรู้ความสามารถในการทำวิจัยและมีวัยใกล้เคียงกัน จากนั้นดำเนินการดังนี้

1. ทำการเก็บข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และเก็บข้อมูลตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนการทดลอง ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวนกลุ่มละ 30 คน รวมทั้งหมด 60 คน
2. ดำเนินการทดลองโดยจัดกิจกรรมแยกระหว่างห้องกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ให้อยู่คนละห้อง ซึ่งกลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และเก็บข้อมูลตัวแปรความตั้งใจในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นำมาพัฒนาในโปรแกรม เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เพิ่มขึ้นของกลุ่มทดลองนั้น เกิดจากชุดกิจกรรมในโปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่จะได้ทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทักษะที่จำเป็นในการใช้ชีวิตช่วงวัยรุ่นตอนต้น ได้แก่ การสำรวจความชอบของตนเองและสังเกตความชอบและไม่ชอบของสมาชิกในครอบครัว เพื่อน การอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข และดำเนินการวัดผลทันทีหลังสิ้นสุดการจัดกิจกรรมในการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลเก็บข้อมูลพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตาราง 17 สรุปการวัดผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น

รูปแบบการฝึกพัฒนา	วัดผลก่อนพัฒนาด้วยโปรแกรม (ระยะก่อนทดลอง)	โปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ระยะทดลอง)	วัดผลทันทีหลังสิ้นสุดการเข้าโปรแกรมพัฒนา (ระยะหลังการทดลอง)
กลุ่มทดลอง	B1	X1	B2
กลุ่มควบคุม	B1	-	B2

หมายเหตุ B1-B2 คือ การวัดพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ครั้งที่ 1 และ 2

การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS และมีการจัดกระทำดังนี้

1. หาจำนวนและร้อยละของลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
2. หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม เพื่อเปรียบเทียบคะแนนระหว่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test)
3. การทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปรพร้อม (MANOVA)

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาในการวิจัยทั้ง 2 ระยะ ผู้วิจัยได้ชี้แจงและอธิบายวัตถุประสงค์ ประโยชน์ในการวิจัยเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างทราบ การดำเนินการต้องให้กลุ่มตัวอย่างให้คำยินยอมเข้าร่วมการวิจัยและขึ้นอยู่กับความสมัครใจ โดยข้อมูลทุกส่วนจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ และนำเสนอในภาพรวม ไม่ระบุชื่อ นามสกุล ซึ่งจะนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการวิจัยและทางด้านวิชาการ และหากกลุ่มตัวอย่างสามารถยกเลิกได้ตลอดเวลาเมื่อไม่ยินดีเข้าร่วมในการวิจัย ทั้งนี้ ไม่มีเงื่อนไขหรือข้อผูกมัดใดๆ ทั้งสิ้น โดยการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างนั้น ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และดำเนินการขอใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย (รายละเอียดตามภาคผนวก ก) จากสถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และสำหรับการศึกษาในการวิจัยระยะที่ 2 นั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการรูปแบบการวิจัยเป็นกึ่งทดลอง โดยมีทั้งกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของความเท่าเทียมกันระหว่างสิ่งที่ได้รับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังนั้นจึงได้มีการจัดกิจกรรมในโปรแกรมดังกล่าวให้กับกลุ่มควบคุมในภายหลัง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย คือ เพื่อศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและค้นหาขนาดอิทธิพลของตัวแปรเชิงสาเหตุที่สำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น ด้วยการวิเคราะห์โมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์ และเพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น โดยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และระยะที่ 2 เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น

สัญลักษณ์และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยขอกำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการวิจัยนี้ก่อนนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อความเข้าใจตรงกัน ดังนี้

สัญลักษณ์	แทน
N	จำนวน
Mean	ค่าเฉลี่ย
SD	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
CI	ช่วงความเชื่อมั่น
S	ค่าความเบ้
K	ค่าความโด่ง
χ^2	ค่าไคสแควร์
df	องศาอิสระ
SE	ความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่า
t	ค่าสถิติ t
R ²	ความสามารถในการอธิบายตัวแปรแฝงโดยตัวแปรอิสระ
RMSEA	ค่าประมาณความคลาดเคลื่อนของรากกำลังสองเฉลี่ย
CFI	ดัชนีประเมินความกลมกลืนของโมเดล
TLI	ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบของ Tucker และ Lewis
SRMR	ค่าเฉลี่ยของเศษเหลือจากการเปรียบเทียบค่าความแปรปรวนแปรปรวนรวมที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างกับค่าประมาณจากค่าพารามิเตอร์
b	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระในรูปคะแนนดิบ

δ	ความคลาดเคลื่อนของการวัดตัวแปรสังเกตภายนอก
ε	ความคลาดเคลื่อนของการวัดตัวแปรสังเกตภายใน
λ	น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน
TE	ขนาดอิทธิพลรวม
IE	ขนาดอิทธิพลทางอ้อม
DE	ขนาดอิทธิพลทางตรง

ตัวแปรที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ของตัวแปรที่ศึกษา โดยใช้สัญลักษณ์แทนชื่อตัวแปรดังนี้

ตาราง 18 ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตัวแปรแฝง	ตัวอักษรย่อ	ตัวแปรสังเกต	ตัวอักษรย่อ
ตัวแปรเชิงสาเหตุ			
เจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการตีมี เครื่องตีมีแอลกอฮอล์ (วัดทางอ้อม)	BE	เจตคติต่อพฤติกรรม ป้องกันการตีมี เครื่องตีมีแอลกอฮอล์	BE1
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการ กระทำพฤติกรรมป้องกันการตีมี เครื่องตีมีแอลกอฮอล์ (วัดทางอ้อม)	MC	การคล้อยตามกลุ่ม อ้างอิงในการกระทำ พฤติกรรมป้องกันการ ตีมีเครื่องตีมี แอลกอฮอล์	MC1
การรับรู้ความสามารถในการควบคุม พฤติกรรมป้องกันการตีมีเครื่องตีมี แอลกอฮอล์ (วัดทางอ้อม)	CP	การรับรู้ความสามารถ ในการควบคุม พฤติกรรมป้องกันการ ตีมีเครื่องตีมี แอลกอฮอล์	CP1
ความเชื่ออำนาจในตนเองในการ ป้องกันการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์	ILC	ความเชื่ออำนาจในตน ในการหลีกเลี่ยงสิ่งชัก นำไปสู่การตีมี เครื่องตีมีแอลกอฮอล์	ILC1

ตาราง 18 (ต่อ)

ตัวแปรแฝง	ตัวอักษรย่อ	ตัวแปรสังเกต	ตัวอักษรย่อ
การเปิดรับข้อมูลข่าวสารการป้องกัน การติดตั้งเครื่องดีมัลกอซอลล์	ME	ความเชื่ออำนาจในตน ในการปฏิเสธการติดตั้ง เครื่องดีมัลกอซอลล์	ILC2
		ความเชื่ออำนาจในตน ในการใช้เวลาว่างทำ กิจกรรมที่มีประโยชน์	ILC3
		ปริมาณการรับข่าวสาร เพื่อป้องกันการติดตั้ง เครื่องดีมัลกอซอลล์	ME1
		การยอมรับเนื้อหา ข้อมูลเพื่อป้องกันการ ติดตั้งเครื่องดีมัลกอซอลล์	ME2
การสนับสนุนจากบุคคลรอบข้าง	SS	การได้รับการ สนับสนุนจากบุคคล รอบข้าง	SS1
การรับรู้ความสามารถของตนในการ ป้องกันการติดตั้งเครื่องดีมัลกอซอลล์	SE	การรับรู้ความสามารถ ของตนในการป้องกันการ ติดตั้งเครื่องดีมัลกอซอลล์	SE1
การรับรู้ความเสี่ยงจากการติดตั้ง เครื่องดีมัลกอซอลล์	RISK	การรับรู้ความเสี่ยง จากการติดตั้งเครื่องดีมัลกอซอลล์	RISK1
ตัวแปรคั่นกลาง			
เจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการติดตั้ง เครื่องดีมัลกอซอลล์ (วัดทางตรง)	ATT	เจตคติต่อการ หลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่ การติดตั้งเครื่องดีมัลกอซอลล์	ATT1

ตาราง 18 (ต่อ)

ตัวแปรแฝง	ตัวอักษรย่อ	ตัวแปรสังเกต	ตัวอักษรย่อ
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการ กระทำพฤติกรรมป้องกันการตี เครื่องตีแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง)	SN	เจตคติต่อการปฏิเสธ เมื่อมีบุคคลชนไปตี เครื่องตีแอลกอฮอล์	ATT2
		เจตคติต่อการใช้เวลา ว่างให้เกิดประโยชน์	ATT3
		การคล้อยตามกลุ่ม อ้างอิงในการกระทำ พฤติกรรมป้องกันการ ตีเครื่องตี	SN1
		แอลกอฮอล์	
การรับรู้ความสามารถในการควบคุม พฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตี แอลกอฮอล์ (วัดทางตรง)	PBC	ความยากง่ายต่อการ ทำพฤติกรรม	PBC1
		ความเป็นไปได้ของ การทำพฤติกรรม	PBC2
		ความสามารถในการ ในการควบคุมตนเองที่ จะทำพฤติกรรม	PBC3
ความสามารถในการควบคุม พฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตี แอลกอฮอล์	ABC	ความสามารถในการ ควบคุมพฤติกรรม ป้องกันการตี	ABC1
		เครื่องตีแอลกอฮอล์	
การวางแผนป้องกันการตีเครื่องตี แอลกอฮอล์	PLAN	การวางแผนการ กระทำ	PLAN1
		การวางแผนรับมือกับ อุปสรรค	PLAN2
ความตั้งใจป้องกันการตีเครื่องตี แอลกอฮอล์	INT	การหลีกเลี่ยงสิ่งชัก นำไปสู่การตี	INT1
		เครื่องตีแอลกอฮอล์	

ตาราง 18 (ต่อ)

ตัวแปรแฝง	ตัวอักษรย่อ	ตัวแปรสังเกต	ตัวอักษรย่อ
		การปฏิเสธเมื่อมีบุคคล ชวนไปดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์	INT2
		การใช้เวลาว่างทำ กิจกรรมให้เกิด ประโยชน์ ไม่เข้าไป เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	INT3
ตัวแปรผล			
พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์	BEH	การหลีกเลี่ยงสิ่งชัก นำไปสู่การดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	BEH1
		การปฏิเสธเมื่อมีบุคคล ชวนไปดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์	BEH2
		การใช้เวลาว่างทำ กิจกรรมให้เกิด ประโยชน์ ไม่เข้าไป เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	BEH3

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 6 ตอน ประกอบด้วย

การศึกษาในระยะที่ 1 เพื่อศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและค้นหาขนาด
อิทธิพลของตัวแปรสาเหตุที่สำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

ตอนต้น ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 6 ตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าต่ำสุด
ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ตอนที่ 4 ความโด่ง ความเบ้ ของตัวแปรสังเกตที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลของโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลโดยรวมของแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลของโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยขนาดของโรงเรียน 4 ขนาด ได้แก่ ขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก เพศ อายุ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการเรียนล่าสุด ประวัติการดื่มของคนในครอบครัว และประวัติการดื่มของวัยรุ่นตอนต้นด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ จำนวน และร้อยละ ดังตาราง 19

ตาราง 19 จำนวน ร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง (n=439)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดของโรงเรียน		
มัธยมศึกษา		
ใหญ่พิเศษ	131	29.8
ขนาดใหญ่	166	37.8
ขนาดกลาง	66	15.0
ขนาดเล็ก	76	17.3
เพศ		
หญิง	172	39.2
ชาย	267	60.8
อายุ		
11	3	0.7
12	29	6.6
13	158	36.6
14	134	30.5
15	111	25.3
16	4	0.9

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
ระดับชั้นมัธยมศึกษา		
ระดับมัธยมชั้นปีที่ 1	172	39.2
ระดับมัธยมชั้นปีที่ 2	148	33.7
ระดับมัธยมชั้นปีที่ 3	119	27.1
ผลการเรียนล่าสุด		
1.00 – 2.00	14	3.2
2.01 – 3.00	158	36.0
3.01 – 4.00	267	60.8
การดื่มเหล้าหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสมาชิก		
ครอบครั		
ดื่ม	297	67.1
ไม่ดื่ม	141	32.9
เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
ไม่เคยดื่ม	183	41.7
เคยดื่มแต่ปัจจุบัน	175	39.8
ไม่ดื่มแล้ว		
เคยดื่มและปัจจุบัน	81	18.5
ยังคงดื่มอยู่		

จากตาราง 19 กลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูล จำนวน 439 คน มีขนาดของโรงเรียนมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างอยู่ในโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 37.8 ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 60.8 ส่วนใหญ่อายุ 13 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.6 ส่วนใหญ่วัยรุ่นตอนต้นศึกษาอยู่ในมัธยมตอนต้นระดับศึกษาปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 39.2 ส่วนใหญ่มีผลเรียนล่าสุดอยู่ในช่วง 3.01 – 4.00 คิดเป็นร้อยละ 60.8 มีสมาชิกในครอบครัวดื่มเหล้าหรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่าส่วนใหญ่วัยรุ่นตอนต้นพักอาศัยอยู่ในบ้านที่มีสมาชิกครอบครัวดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 67.1 และไม่มีสมาชิกในครอบครัวดื่มเหล้าหรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 32.9 ส่วนการมีประสบการณ์ตรงของวัยรุ่นตอนต้นเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่าวัยรุ่นตอนต้นที่ไม่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 41.7 ส่วนที่มีเคยดื่มแต่ปัจจุบันไม่ดื่มแล้ว ซึ่งหมายถึงเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างน้อย 1 แก้วหรือ 1 กระป๋องแต่ปัจจุบันไม่ดื่มแล้ว คิดเป็นร้อยละ 39.8

และเคยดื่มและปัจจุบันยังคงดื่มอยู่ ซึ่งหมายถึง มีประสบการณ์ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นครั้งคราวตามโอกาสหรือดื่มเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์สม่ำเสมออย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง และดื่มมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 เดือน คิดเป็นร้อยละ 18.5

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปร

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปร โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตาราง 20

ตาราง 20 ค่าต่ำสุด (Min) ค่าสูงสุด (Max) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปร	Min	Max	Mean	SD
พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์				
BEH1	1.04	6.00	3.75	1.02
BEH2	1.50	6.00	4.52	1.08
BEH3	2.33	6.00	4.61	0.80
ความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์				
INT1	1.40	7.00	4.67	1.25
INT2	1.25	7.00	5.22	1.32
INT3	1.75	7.00	5.51	1.24
เจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง)				
ATT1	1.00	7.00	5.62	1.37
ATT2	1.67	7.00	5.82	1.16
ATT3	1.00	7.00	6.16	1.11
เจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางอ้อม)				
BE1	36.00	294.0	239.92	53.12

ตาราง 20 (ต่อ)

ตัวแปร	Min	Max	Mean	SD
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการกระทำพฤติกรรม ป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง)				
SN1	2.67	7.00	6.11	0.95
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการกระทำพฤติกรรม ป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางอ้อม)				
MC1	36.00	196.0	154.41	38.82
การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกัน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง)				
PBC1	2.00	7.00	5.88	1.22
PBC2	2.00	17.33	5.91	1.27
PBC3	1.00	26.00	6.00	1.49
การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกัน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางอ้อม)				
CP1	26.00	196.0	137.26	42.52
ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่แท้จริง				
ABC1	1.92	7.00	5.96	0.90
การวางแผนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์				
PLAN1	1.44	6.00	4.58	0.79
PLAN2	1.33	6.00	4.57	0.99
การรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์				
SE1	1.00	6.00	4.50	0.94
การรับรู้ความเสี่ยงจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์				
RISK1	1.38	6.00	4.85	0.80

ตาราง 20 (ต่อ)

ตัวแปร	Min	Max	Mean	SD
ความเชื่ออำนาจในตนเองในการป้องกันการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์				
ILC1	1.50	6.00	4.59	0.91
ILC2	1.25	6.00	4.62	0.98
ILC3	1.00	6.00	4.68	0.97
การเปิดรับข้อมูลข่าวสารการป้องกันการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์				
ME1	1.00	6.00	4.40	0.84
ME2	1.50	6.00	4.50	1.03
การสนับสนุนจากบุคคลรอบข้าง				
SS1	2.33	6.00	4.56	0.83

จากตาราง 20 ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยพบว่า พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ด้านการใช้เวลาว่างทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.61$, $SD = 0.80$) ความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ด้านการใช้เวลาว่างทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 5.51$, $SD = 1.24$) เจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง) ด้านเจตคติต่อการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 6.16$, $SD = 1.11$) เจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางอ้อม) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 239.92 ($SD = 53.12$) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.11 ($SD = 0.95$) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางอ้อม) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 154.41 ($SD = 38.82$) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง) ด้านการใช้เวลาว่างทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 6.00$, $SD = 1.49$) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางอ้อม) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 137.26 ($SD = 42.52$) ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่แท้จริง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.96 ($SD = 0.90$) การวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ด้านการกระทำ มี

ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.58$, $SD = 0.79$) การรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 ($SD = 0.94$) การรับรู้ความเสี่ยงจากการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.85 ($SD = 0.80$) ความเชื่ออำนาจในตนเองในการป้องกันการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ ด้านการใช้เวลาวางทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.68$, $SD = 0.97$) การเปิดรับข้อมูลข่าวสารการป้องกันการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ ด้านการยอมรับเนื้อหาข้อมูลเพื่อป้องกันการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.50$, $SD = 1.03$) และการสนับสนุนจากบุคคลรอบข้าง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ($SD = 0.83$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ผู้วิจัยตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างต่อแปรสังเกต โดยใช้การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองตัว (Bivariate relationship) ด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ศึกษาในการวิจัยนี้ประกอบด้วย 3 กลุ่มคือ กลุ่มตัวแปรเชิงสาเหตุ ตัวแปรคั่นกลาง และตัวแปรผล ดังแสดงในตาราง 21

ตาราง 21 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในโมเดลการวิจัย

variables	BEH1	BEH2	BEH3	INT1	INT2	INT3	ATT1	ATT2	ATT3	BE1	SN1	MC1	PBC1	PBC2	PBC3	CP1	ABC1	PLAN1	PLAN2	SE1	RISK1	ILC1	ILC2	ILC3	ME1	ME2	SS1
BEH1	1																										
BEH2	.497**	1																									
BEH3	.476**	.545**	1																								
INT1	.589**	.478**	.521**	1																							
INT2	.450**	.688**	.577**	.540**	1																						
INT3	.450**	.502**	.729**	.579**	.611**	1																					
ATT1	.241**	.314**	.311**	.274**	.341**	.291**	1																				
ATT2	.245**	.311**	.361**	.268**	.349**	.322**	.514**	1																			
ATT3	.236**	.266**	.312**	.264**	.295**	.321**	.369**	.564**	1																		
BE1	.256**	.289**	.347**	.321**	.312**	.385**	.330**	.372**	.436**	1																	
SN1	.236**	.363**	.362**	.326**	.402**	.378**	.260**	.325**	.288**	.468**	1																
MC1	.326**	.413**	.445**	.436**	.469**	.513**	.368**	.401**	.434**	.593**	.552**	1															
PBC1	.369**	.449**	.515**	.435**	.403**	.521**	.281**	.318**	.345**	.432**	.407**	.555**	1														
PBC2	.318**	.366**	.429**	.338**	.371**	.410**	.262**	.298**	.339**	.359**	.348**	.519**	.626**	1													
PBC3	.295**	.337**	.408**	.320**	.359**	.427**	.183**	.237**	.251**	.351**	.348**	.465**	.534**	.505**	1												
CP1	.234**	.321**	.355**	.322**	.384**	.431**	.264**	.283**	.307**	.422**	.402**	.569**	.469**	.433**	.401**	1											
ABC1	.355**	.439**	.477**	.421**	.492**	.534**	.345**	.386**	.431**	.557**	.473**	.672**	.577**	.542**	.497**	.580**	1										
PLAN1	.471**	.554**	.554**	.559**	.531**	.560**	.320**	.350**	.314**	.364**	.386**	.411**	.487**	.374**	.333**	.370**	.517**	1									
PLAN2	.322**	.438**	.475**	.394**	.417**	.444**	.179**	.237**	.229**	.276**	.344**	.367**	.474**	.360**	.347**	.400**	.479**	.665**	1								
SE1	.558**	.583**	.571**	.597**	.592**	.574**	.320**	.340**	.306**	.392**	.422**	.518**	.529**	.374**	.411**	.386**	.561**	.720**	.586**	1							
RISK1	.320**	.405**	.455**	.357**	.432**	.421**	.309**	.340**	.338**	.439**	.314**	.488**	.424**	.388**	.354**	.347**	.499**	.543**	.454**	.547**	1						
ILC1	.415**	.455**	.490**	.444**	.504**	.476**	.311**	.314**	.303**	.363**	.315**	.434**	.460**	.392**	.342**	.335**	.492**	.628**	.508**	.674**	.657**	1					
ILC2	.431**	.481**	.491**	.433**	.488**	.476**	.280**	.320**	.289**	.363**	.337**	.457**	.488**	.378**	.358**	.333**	.542**	.640**	.542**	.695**	.637**	.791**	1				
ILC3	.367**	.429**	.479**	.391**	.476**	.469**	.278**	.289**	.305**	.365**	.329**	.452**	.429**	.361**	.355**	.372**	.486**	.624**	.518**	.634**	.689**	.754**	.784**	1			
ME1	.419**	.455**	.536**	.512**	.529**	.513**	.297**	.334**	.317**	.372**	.327**	.484**	.462**	.391**	.383**	.362**	.559**	.612**	.537**	.665**	.583**	.710**	.707**	.697**	1		
ME2	.310**	.397**	.435**	.349**	.424**	.405**	.286**	.231**	.163**	.333**	.278**	.397**	.415**	.305**	.317**	.296**	.466**	.552**	.455**	.568**	.510**	.609**	.598**	.622**	.643**	1	
SS1	.486**	.496**	.543**	.461**	.542**	.505**	.303**	.337**	.294**	.345**	.387**	.474**	.501**	.420**	.377**	.374**	.519**	.636**	.504**	.660**	.580**	.671**	.706**	.662**	.734**	.684**	1

** หมายถึง $p < .01$, * หมายถึง $p < .05$

จากตาราง 21 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในโมเดลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกต มีทั้งหมด 351 คู่ มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 351 คู่ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.179 – 0.754 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือความเชื่ออำนาจในตนเองในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้านการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับด้านการใช้เวลาว่างทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ ไม่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ คือ 0.754 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ เจตคติต่อการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้านการรับมือกับอุปสรรค มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ คือ 0.179 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกต ซึ่งจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ข้างต้นไม่เกิน 0.85 แสดงว่า ตัวแปรชุดนี้ไม่มีปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงเชิงพหุ (Multicollinearity) จึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปได้

ตอนที่ 4 ความโต่ง ความเบ้ ของตัวแปรสังเกตที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรสังเกตของตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย เพื่อให้ทราบธรรมชาติของข้อมูล และเนื่องจากสถิติวิเคราะห์ขั้นสูงมีข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการแจกแจงของข้อมูลเป็นแบบโค้งปกติ ผู้วิจัยจึงทำการตรวจสอบความเบ้ ความโต่ง และค่าสถิติไค-สแควร์ ทดสอบการแจกแจงเป็นโค้งปกติตัวแปรเดียว ดังตาราง 22

ตาราง 22 ค่าความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตของตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย

ตัวแปร	Mean	Std. Deviation	ก่อนการปรับข้อมูล		หลังการปรับข้อมูล	
			Kolmogorov- Smirnov Z	Asymp. Sig. (2- tailed)	Kolmogorov- Smirnov Z	Asymp. Sig. (2-tailed)
BEH1	3.750	1.018	1.122	0.161	0.335	1.000
BEH2	4.517	1.083	1.790	0.003	1.890	0.002
BEH3	4.607	0.804	1.330	0.058	0.934	0.347
INT1	4.674	1.246	1.221	0.102	0.720	0.677
INT2	5.223	1.318	2.190	0.000	2.185	0.000
INT3	5.513	1.244	2.645	0.000	2.186	0.000
ATT1	5.617	1.372	3.287	0.000	3.166	0.000
ATT2	5.822	1.163	3.258	0.000	3.107	0.000
ATT3	6.158	1.106	4.676	0.000	4.783	0.000
BE1	239.916	53.118	3.233	0.000	2.329	0.000
SN1	6.111	0.954	3.764	0.000	4.642	0.000
MC1	154.412	38.823	2.976	0.000	3.164	0.000
PBC1	5.883	1.216	3.884	0.000	4.558	0.000
PBC2	5.915	1.266	4.053	0.000	3.510	0.000
PBC3	5.998	1.493	5.215	0.000	4.129	0.000
CP1	137.255	42.518	1.750	0.004	1.558	0.016
ABC1	5.963	0.903	2.623	0.000	1.736	0.005
PLAN1	4.584	0.794	0.910	0.379	0.682	0.741
PLAN2	4.575	0.993	2.161	0.000	1.630	0.010
SE1	4.497	0.938	1.241	0.092	0.674	0.753
RISK1	4.850	0.802	1.681	0.007	1.175	0.127
ILC1	4.592	0.915	1.934	0.001	1.300	0.068
ILC2	4.617	0.976	1.884	0.002	1.624	0.010
ILC3	4.679	0.974	2.254	0.000	1.982	0.001

ตัวแปร	ก่อนการปรับข้อมูล				หลังการปรับข้อมูล	
	Mean	Std. Deviation	Kolmogorov-Smirnov Z	Asymp. Sig. (2-tailed)	Kolmogorov-Smirnov Z	Asymp. Sig. (2-tailed)
ME1	4.397	0.839	1.818	0.003	1.052	0.218
ME2	4.502	1.025	2.734	0.000	2.134	0.000
SS1	4.560	0.832	1.482	0.025	0.742	0.640

จากตาราง 22 พบว่าการทดสอบการกระจายแบบโค้งปกติ (Normal distribution) ของตัวแปรสังเกต พบว่า ข้อมูลยังไม่มีกระจายตัวเป็นโค้งปกติ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้มีการปรับการกระจายของข้อมูลด้วยโปรแกรมลิสเรล ผลการปรับข้อมูลยังมีข้อมูลไม่เป็นโค้งปกติ ซึ่งไม่เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง ผู้วิจัยได้เลือกใช้การประมาณค่าด้วยวิธี Weighted least square ซึ่งมีความเหมาะสมกับข้อมูลที่มีการกระจายตัวไม่เป็นโค้งปกติ

ผลการวิจัยในระยะที่ 1 การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การวิเคราะห์แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 การศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ส่งต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น โดยมีสมมติฐานย่อยดังนี้

1.1 การวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1.2 ความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผ่านการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1.3 การรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านความความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการวางแผนการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1.4 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1.5 เจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยผ่านความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1.6 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยผ่านความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1.7 ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่แท้จริงมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

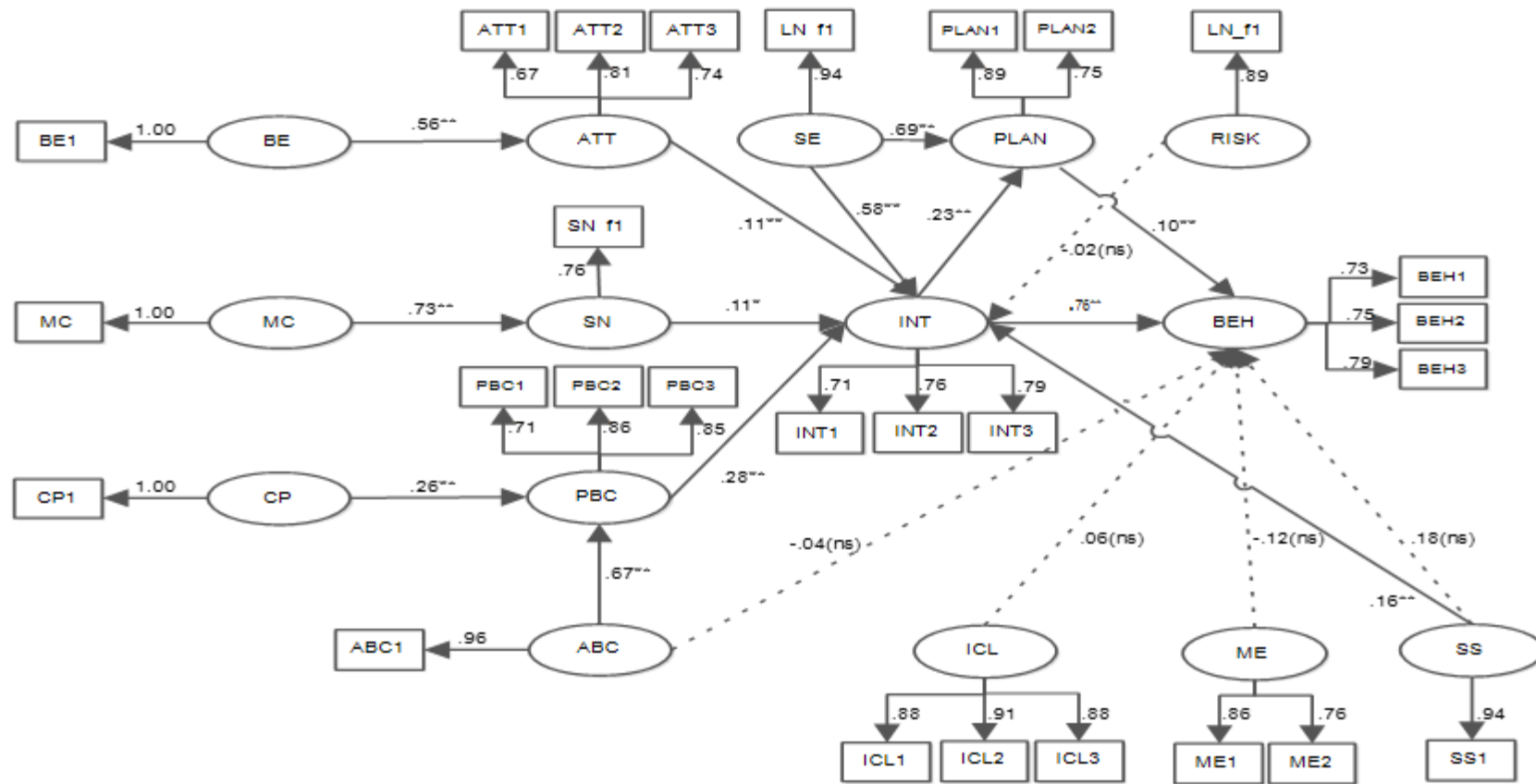
1.8 การรับรู้ความเสี่ยงจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยผ่านความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1.9. ความเชื่ออำนาจในตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1.10 การรับรู้ข่าวสารป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1.11 การสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลรอบข้างมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ผลการวิเคราะห์แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ส่งต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น ตามวัตถุประสงค์การวิจัยและกรอบแนวคิดและสมมติฐานในการวิจัย พบว่า แบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดัชนีความกลมกลืน ได้แก่ $\chi^2 = 812.67$, $df = 279$, $p < .01$, $RMSEA = 0.066$, $CFI = 0.98$, $NFI = 0.98$ แสดงว่าแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ส่งต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการวิเคราะห์ดังภาพประกอบ 8 และตาราง 23

ภาพประกอบ 8 แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลของโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น
ตอนต้น

ตาราง 23 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลโดยรวมของแบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลของโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น

ตัวแปร สาเหตุ	ตัวแปรผล																	
	BEH			INT			PLAN			ATT			SN			PBC		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
INT	0.76* *	0.02	0.74* *	-	-	-	0.23* *	-	0.23* *	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ATT	-	0.08*	0.08*	0.11* *	-	0.11*	-	0.03 *	0.03	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SN	-	0.08*	0.08	0.11*	-	0.11*	-	0.02	0.02	-	-	-	-	-	-	-	-	-
PBC	-	0.21* *	0.21* *	0.28* *		0.28* *	-	0.07 *	0.07	-	-	-	-	-	-	-	-	-
PLAN	0.10* *	-	0.10* *	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ABC	-0.04	0.14	0.10	-	0.19* *	0.19* *	-	0.04 **	0.04* *	-	-	-	-	-	-	0.67* *	-	0.67* *
ILC	0.06	-	0.06	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ME	-0.12	-	-0.12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SS	0.14	0.13*	0.27*	.16**	-	.16**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ตาราง 23 (ต่อ)

ตัวแปร สาเหตุ	ตัวแปรผล																	
	BEH			INT			PLAN			ATT			SN			PBC		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
SE	-		0.50*	0.58*	-	0.58*	0.69*	0.13*	0.82*		-	-	-	-	-	-	-	-
			*	*		*	*	*	*									
RISK	-	-0.02	-0.02	-0.02	-	-0.02	-	0.00	0.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-
BE	-	0.05*			0.06*	0.06*		0.01*	0.01*	0.56*		0.56*						
			0.05*	-	*	*	-			*	-	*	-	-	-	-	-	-
MC	-	0.06*	0.06*	-	0.08*	0.08*	-	0.02	0.02	-	-	-	0.73*		0.73*	-	-	-
													*	-	*			
CP	-	0.05*	0.05*	-	0.07*	0.07*	-	0.02*	0.02*	-	-	-	-	-	-	0.26*	-	0.26*
		*	*		*	*		*	*							*		*
R ²		0.78			0.74			0.78			0.31			0.53			0.71	

หมายเหตุ * หมายถึง p<.05, ** หมายถึง p<.01

จากตาราง 23 อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลโดยรวมของแบบจำลอง โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลของโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น พบว่า การวิเคราะห์แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลของโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 โดยมีผลการวิเคราะห์ตามสมมติฐานย่อย ดังนี้ การวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มี อิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีขนาดอิทธิพลมาตรฐาน เท่ากับ 0.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 1.1

ความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมป้องกันการ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีขนาดอิทธิพลมาตรฐาน เท่ากับ 0.76 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผ่านการวางแผนป้องกันการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ 0.02 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไป ตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 1.2 บางส่วน

การรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางอ้อม ต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านความความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์และการวางแผนการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีขนาดอิทธิพลมาตรฐาน เท่ากับ 0.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 1.3

การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มี อิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านความตั้งใจป้องกันการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ 0.21 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 1.4

เจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรม ป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยผ่านความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีขนาด อิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ 0.08 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการ วิจัยข้อ 1.5

การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางอ้อมต่อ พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยผ่านความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ มีขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ 0.08 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไป ตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 1.6

ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่แท้จริงมี อิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ - 0.04 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ผ่านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

มีขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ 0.14 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 1.7

การรับรู้ความเสี่ยงจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยผ่านความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ -0.02 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 1.8

ความเชื่ออำนาจในตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ 0.06 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 1.9

การรับรู้ข่าวสารป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ -0.12 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 1.10

การสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลรอบข้างมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ 0.18 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 1.11 แต่พบว่าการสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลรอบข้างมีอิทธิพลทางตรงความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ 0.16 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิจัยระยะที่ 2 ประสิทธิภาพของโปรแกรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การวิจัยระยะที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของโปรแกรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

Mean	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	ค่าสถิติ F ที่ได้จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปร
t	แทน	ค่าสถิติ t ที่ได้จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย
p	แทน	ค่าที่น้อยที่สุดของระดับนัยสำคัญที่ทำให้ปฏิเสธสมมติฐาน H_0
n	แทน	จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

สมมติฐานการวิจัย

ระยะหลังการทดลองวัยรุ่นตอนต้นกลุ่มทดลอง ที่ได้รับโปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมป้องกัน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีคะแนนพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าวัยรุ่น ตอนต้นกลุ่มควบคุม

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบสมมติฐาน

ตาราง 24 จำนวน และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ				
ชาย	15	50	9	30
หญิง	15	50	21	70
อายุ (ปี)				
11				
12				
13			13	43.3
14	18	60.0	17	56.7
15	9	30.0		
16	1	3.3		
17	2	6.7		
การศึกษาชั้นปีที่				
ม.1				
ม.2			30	100
ม.3	30	100		
ผลการเรียน	Mean =3.50	SD = .50	Mean =3.32	SD = .45
1.00 – 2.00			1	3.3
2.01 – 3.00	15	50	10	33.3
3.01 – 4.00	15	50	19	63.3

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สมาชิกครอบครัวดื่ม				
เหล้าหรือเครื่องดื่ม				
แอลกอฮอล์				
ดื่ม	15	50	13	43.3
ไม่ดื่ม	15	50	17	56.7
เคยดื่มเครื่องดื่ม				
แอลกอฮอล์				
ไม่เคยดื่ม	14	46.7	15	50.0
เคยดื่มแต่			11	36.7
ปัจจุบัน	13	43.3		
ไม่ดื่มแล้ว				
เคยดื่มและ				
ปัจจุบันยังคง	3	10.0	4	13.3
ดื่มอยู่				

จากตาราง 24 พบว่า กลุ่มทดลองเพศชายและเพศหญิงเท่ากัน ส่วนใหญ่อายุ 14 ปี คิดเป็นร้อยละ 60 กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการเรียนรู้เฉลี่ยเท่ากับ 3.50 (SD = .50) สมาชิกในครอบครัวดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 50 กลุ่มตัวอย่างไม่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 50 ส่วนกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 70 ส่วนใหญ่อายุ 14 ปี คิดเป็นร้อยละ 56.7 กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการเรียนรู้เฉลี่ยเท่ากับ 3.32 (SD = .45) ส่วนใหญ่สมาชิกในครอบครัวไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 56.7 กลุ่มตัวอย่างไม่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 50

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 – 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 18 จังหวัดระยอง จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน ผลการวัดตัวแปรของกลุ่มตัวอย่างมีค่าสถิติพื้นฐานดังแสดง ดังตาราง 25

ตาราง 25 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ของวัยรุ่นตอนต้น

ตัวแปร	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	Mean	SD	Mean	SD
ด้านการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ช่วงคะแนน 5 – 35)				
กลุ่มทดลอง	17.53	4.93	21.43	4.58
กลุ่มควบคุม	20.03	5.42	21.03	4.86
ด้านการปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ช่วงคะแนน 4 - 28)				
กลุ่มทดลอง	17.80	3.93	18.63	2.99
กลุ่มควบคุม	18.83	4.23	17.50	4.13
ด้านการใช้เวลาว่างทำกิจกรรมให้เกิด ประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ช่วงคะแนน 6 - 42)				
กลุ่มทดลอง	26.20	3.46	29.27	3.69
กลุ่มควบคุม	28.63	4.75	27.73	4.91

จากตาราง 25 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น ด้านการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ด้านการปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และด้านการใช้เวลาว่างทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยภาพรวมสรุปได้ว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนการทดลองของกลุ่มควบคุมต่ำกว่ากลุ่มทดลอง ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังการทดลองกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมทุกตัวแปร

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบสมมติฐาน

การเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น หลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมพหุคูณ (MANCOVA) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบตัวแปรผลการทดลองหลังการทดลองสิ้นสุดลง พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น ด้านการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ด้านการปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และด้านการใช้เวลาว่างทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยขจัดอิทธิพลของตัวแปรก่อนการทดลองที่อาจส่งผลกระทบต่อตัวแปรผลการทดลองออกไป ตามลำดับดังนี้

1. การทดสอบความเท่ากันของเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น ด้านการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ด้านการปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และด้านการใช้เวลาว่างทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หลังการทดลอง ด้วยสถิติทดสอบ Box's M test คะแนนพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น ด้านการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ด้านการปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และด้านการใช้เวลาว่างทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกลุ่มการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (Box's M = 18.301, F = 2.879, $p < .001$) แต่ไม่ส่งผลกระทบต่อการวิเคราะห์ เนื่องจากกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีจำนวนเท่ากันในแต่ละกลุ่ม ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ

2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมพหุคูณทางเดียว (One way MANCOVA) ของตัวแปรผลการทดลองหลังการทดลอง โดยใช้คะแนนก่อนการทดลองของตัวแปรเป็นตัวแปรร่วม ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตาราง 26

ตาราง 26 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมพหุคูณทางเดียว เพื่อทดสอบความแตกต่างของตัวแปรผลการทดลองหลักการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยขจัดอิทธิพลของคะแนนจากการวัดก่อนการทดลอง

แหล่งความแปรปรวน	Wilk's lambda	F	p
ตัวแปรร่วม (คะแนนวัดก่อนการทดลอง)			
ด้านการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	.754	5.751	<.01

ตาราง 26 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	Wilk's lambda	F	p
ด้านการปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	.750	5.881	<.05
ด้านการใช้เวลาว่างทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	.861	2.884	<.05
กลุ่มการทดลอง	.871	2.607	.061
อายุ	.943	.754	.560

จากตาราง 26 พบว่า พบว่า เมื่อใช้คะแนนวัดก่อนการทดลองเป็นตัวแปรร่วมในการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมพหุคูณ พฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่ม ด้านการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ด้านการปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และด้านการใช้เวลาว่างทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่งผลต่อตัวแปรผลการทดลองอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .05$) มีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์เป็นตัวแปรร่วม ส่วนอายุไม่เหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์เป็นตัวแปรร่วม ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบภายหลัง (Post Hoc Analysis) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมทีละตัวแปร ดังแสดงในตาราง 27

ตาราง 27 ค่าเฉลี่ยของตัวแปรผลการทดลองหลังการทดลองที่ถูกปรับด้วยคะแนนพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่ม ก่อนอบรมแล้ว

ตัวแปรผลหลังการทดลอง	กลุ่มการทดลอง	Mean	SD
ด้านการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	กลุ่มทดลอง	21.998	.743
	กลุ่มควบคุม	20.468	.743
ด้านการปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	กลุ่มทดลอง	18.982	.533
	กลุ่มควบคุม	17.152	.533
ด้านการใช้เวลาว่างทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	กลุ่มทดลอง	29.860	.729
	กลุ่มควบคุม	27.140	.729

ตาราง 28 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมที่ละตัวแปร เพื่อทดสอบความแตกต่างของตัวแปรผล
การทดลองหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตัวแปรผลหลังการ ทดลอง	ผล	SS	df	MS	F	p
ด้านการหลีกเลี่ยงสิ่งชัก นำไปสู่การดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์	กลุ่มการทดลอง	31.762	2	31.762	2.017	.161
	ความคลาดเคลื่อน	866.168	55	15.749		
ด้านการปฏิเสธเมื่อมี บุคคลชนไปดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	กลุ่มการทดลอง	45.456	1	45.456	5.623	.021
	ความคลาดเคลื่อน	444.587	55	8.083		
ด้านการใช้เวลาว่าง ทำกิจกรรมให้เกิด ประโยชน์ไม่เข้าไป เกี่ยวข้องกับการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	กลุ่มการทดลอง	100.369	1	100.369	6.621	.013
	ความคลาดเคลื่อน	833.812	55	15.160		

จากตาราง 28 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมที่ละตัวแปรเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ด้านการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ด้านการปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และด้านการใช้เวลาว่างทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า พฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ด้านการปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และด้านการใช้เวลาว่างทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น ในจังหวัดระยอง การศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาการศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น เพื่อศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและค้นหาขนาดอิทธิพลของตัวแปรเชิงสาเหตุที่สำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น สำหรับกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้ เป็นวัยรุ่นตอนต้นมีอายุอยู่ระหว่าง 12-15 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2 และ 3 ปีการศึกษาที่ 2560 ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จังหวัดระยอง จำนวน 19 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ซึ่งเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้ 469 ชุด หลังตรวจสอบความเรียบร้อยและครบถ้วนของแบบสอบถาม ได้ทั้งหมด 439 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งข้อค้นพบที่สำคัญในการศึกษาระยะที่ 1 นั้น ผู้วิจัยนำไปศึกษาต่อโดยการสร้างโปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในการศึกษาระยะที่ 2

การศึกษาระยะที่ 2 การศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในการวิจัยระยะที่ 1 ที่ได้ดำเนินการเก็บข้อมูลไปแล้ว และเป็นผู้ที่มีความสมัครใจในการเข้าร่วมโครงการวิจัยดังกล่าว ในการ ศึกษาในระยะที่ 2 นั้นเป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบ Nonequivalent control group pretest-posttest design ตัวแปรตามที่ได้ศึกษา ได้แก่ พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2) การปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ 3) การใช้เวลาว่างทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน ทั้งนี้กลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนกลุ่มควบคุม ไม่ได้รับโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปรพร้อม (MANCOVA) เครื่องมือในการศึกษาระยะที่ 2 ได้แก่ 1) โปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น และ 2) แบบวัดพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานการวิจัย

การวิเคราะห์แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลของโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้ผลดังนี้

1. การวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีขนาดอิทธิพลมาตรฐาน เท่ากับ 0.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 1.1

2. ความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีขนาดอิทธิพลมาตรฐาน เท่ากับ 0.71 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผ่านการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ 0.02 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 1.2 บางส่วน และยังพบว่าความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางตรง การวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีขนาดอิทธิพลมาตรฐาน เท่ากับ 0.23 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านความความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการวางแผนการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ 0.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 1.3

4. การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ 0.21 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 1.4

5. เจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยผ่านความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ 0.08 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 1.5

6. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยผ่านความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ 0.08 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 1.6

7. ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่แท้จริง มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ -

0.04 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแมลงกอลผ่านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแมลงกอล มีขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ 0.14 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 1.7

8. การรับรู้ความเสี่ยงจากการตีเครื่องตีแมลงกอลมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแมลงกอลโดยผ่านความตั้งใจป้องกันการตีเครื่องตีแมลงกอล มีขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ -0.02 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 1.8

9. ความเชื่ออำนาจในตนในการป้องกันการตีเครื่องตีแมลงกอลมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแมลงกอล มีขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ 0.06 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 1.9

10. การรับรู้ข่าวสารป้องกันการตีเครื่องตีแมลงกอลมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแมลงกอล มีขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ -0.12 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 1.10

11. การสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลรอบข้างมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแมลงกอล มีขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ 0.18 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 1.11

อภิปรายผล

จุดมุ่งหมายการวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและค้นหาขนาดอิทธิพลของตัวแปรเชิงสาเหตุที่สำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแมลงกอลของวัยรุ่นตอนต้น อภิปรายผลดังนี้

1. จากสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่าการวางแผนป้องกันการตีเครื่องตีแมลงกอล มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแมลงกอล มีขนาดอิทธิพลมาตรฐาน เท่ากับ 0.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ทั้งนี้เนื่องมาจากการวางแผน (planning) จะทำให้บุคคลประสบความสำเร็จ ทำสิ่งต่างๆ ตามเป้าหมายที่ตนเองกำหนดไว้ได้ และยังเป็นการเตรียมความพร้อม ก่อนการเริ่มต้นที่จะปฏิบัติเมื่อบุคคลเข้าไปสู่การกระทำที่มีความยากและแตกต่างออกไป สอดคล้องกับแนวคิดของการแปลงเจตนาไปสู่การปฏิบัติ (Implementation Intention) ที่เชื่อว่าบุคคลที่มีความตั้งใจที่ดี (Good Intention) จะมีการกำหนดเป้าหมาย (Goal Intention) มีการระบุชัดเจนว่าจะทำเมื่อไร ที่ไหนและทำอย่างไร (Gollwizer. 1999)

2. จากสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่าความตั้งใจป้องกันการตีเครื่องตีแมลงกอลมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีแมลงกอล มีขนาดอิทธิพลมาตรฐาน เท่ากับ 0.71 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความตั้งใจป้องกันการตีเครื่องตีแมลงกอลมีอิทธิพลทางตรงต่อการวางแผนป้องกันการตีเครื่องตีแมลงกอล มีขนาดอิทธิพลมาตรฐาน เท่ากับ 0.23

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน อธิบายได้ว่า วัยรุ่นตอนต้นมีความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ มีระดับความมุ่งมั่น ความพยายามส่วนบุคคลที่จะป้องกันตนเองไม่ไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และยังเป็นความตั้งใจที่ดี จะส่งผลให้ บุคคล มีการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ ชัดเจนมั่นคงไม่เปลี่ยนแปลง ทำให้วัยรุ่นตอนต้นมีพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สอดคล้องแนวคิดการแปลงเจตนาไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งการที่บุคคลมีความตั้งใจที่ดี (Good Intention) ทำให้บุคคลทำพฤติกรรมที่ตั้งเป้าหมายไว้ได้สำเร็จ จะส่งผลให้มีการวางแผนที่จะกระทำหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้สำเร็จ (Gollwitzer, 1999) ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในที่สุด สอดคล้องกับ การศึกษาของ อามิเทจ และคนอื่นๆ (Armitage; et al. 2014) ที่พบว่า การตั้งใจที่จะยืนยันกับตนเองที่จะไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลต่อพฤติกรรมลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. จากสมมติฐานข้อที่ 3 ข้อ 4 ข้อ 5 และข้อ 6 มีดังนี้ จากสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่าการรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีขนาดอิทธิพลมาตรฐาน เท่ากับ 0.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่าอีกว่าการรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่งผลทางตรงต่อความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีขนาดอิทธิพลมาตรฐาน เท่ากับ 0.58 และ 0.69 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนสมมติฐานข้อที่ 4 ข้อ 5 และข้อ 6 ที่ว่าการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยผ่านความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งมีขนาดอิทธิพลมาตรฐาน เท่ากับ 0.21, 0.08 และ 0.08 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีขนาดอิทธิพลมาตรฐานสูงกว่า และอธิบายได้ดีกว่า ชุดตัวแปรของพฤติกรรมตามแผนของไอเซ็น อธิบายได้ว่า วัยรุ่นตอนต้น มีความเชื่อมั่นว่าพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นพฤติกรรมที่กระทำได้ง่าย มีความเป็นไปได้ที่จะกระทำ นอกจากนี้วัยรุ่นตอนต้นมีความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ จะเป็นอย่างไร และมีการประเมินผลของพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อีกทั้ง รับรู้ถึงอิทธิพลของเจตคติที่ดีต่อการกระทำพฤติกรรม รับรู้ส่วนบุคคลที่มีความสำคัญส่วนใหญ่ ปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ วัยรุ่นตอนต้นเชื่อว่าบุคคลเหล่านั้น ได้แก่ ครู คนในครอบครัว พ่อแม่ เพื่อน ญาติผู้ใหญ่ เช่น ปู่ย่าตายาย รวมไปถึงลุงป้า

น่าอา ต้องการให้เขาป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ทำให้วัยรุ่นตอนต้นคลายตามกลุ่มอ้างอิง ในการกระทำพฤติกรรมป้องกันการ ตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ซึ่งทั้งนี้วัยรุ่นตอนต้นยังมีการ รับรู้ว่าการที่จะป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ได้หรือไม่ นั้น ยังขึ้นอยู่กับตนเองและมีความสามารถควบคุมพฤติกรรมได้

จากผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่าผลการตรวจสอบคว ามสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นมีความ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตามแนวคิดเชิงทฤษฎี The Health Action Process Approach: HAPA (Sharzer. 2008) และสามารถอธิบายร่วมกับตัวแปรในทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซน ได้ อธิบายได้ว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นลักษณะที่เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม ซึ่งการ ตัดสินเกี่ยวกับความสามารถของตนในการที่จะทำกิจกรรมต่างๆ ให้สำเร็จ (Bandura. 1986) การ รับรู้นี้มีผลต่อพฤติกรรมว่าเขามีแนวโน้มที่จะเลือกทำกิจกรรมนั้น มีความสามารถในการทำกิจกรรม ใดจะมีความมุ่งมั่นพยายามในการที่จะทำกิจกรรมนั้นให้สำเร็จ และยังรับรู้เกี่ยวกับความสามารถ ของตนเองสูงในเรื่องใด เขาจะมีการเรียนรู้และ ทำได้สำเร็จ สูงด้วย โดยการรับรู้ความสามารถของ ตนเองนี้จะส่งผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมผ่านความตั้งใจ (White; et al. 1994 cited in Bandura. 1977) นอกจากนี้บุคคลต้องมีความมี ความเชื่อมั่นในความสามารถของตน ที่จะเริ่มต้นปฏิบัติ พฤติกรรมนั้น และรับรู้ว่าจะต้องทำอะไร แบบไหนถึงจะสำเร็จแม้ว่าจะมีอุปสรรค โดยการรับรู้ ความสามารถของตนนี้ส่งผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมผ่านการวางแผน (Schwarzer & Luszczynska. 2008) สอดคล้องกับการศึกษาของ โทลมาและคนอื่นๆ (Tolma; et al. 2006) ศึกษาเพื่อการทำนาย พฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยแมมโมแกรมเพื่อป้องกันโรคมะเร็งเต้านม ของหญิงวัยเจริญพันธุ์ มี อายุระหว่าง 40- 65 ปี ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนในการตรวจด้วยแมมโมเกร มเพื่อป้องกันโรคมะเร็งเต้านม สามารถทำนายความตั้งใจในการตรวจแมมโมเกร มเพื่อป้องกัน โรคมะเร็งเต้านม โดยอธิบายได้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 26.7 เป็นร้อยละ 34.5 ซึ่งการศึกษานี้ สนับสนุน แนวคิดเชิงทฤษฎี The Health Action Process Approach: HAPA (Sharzer. 2008) เช่นเดียวกับ ชาวเซอร์และคนอื่นๆ (Scharzer; et al. 2007) ศึกษาพฤติกรรมทางด้านสุขภาพ 4 พฤติกรรม คือ คัดเข็มขัดนิรภัยขณะโดยสารรถยนต์ การใช้ไหมขัดฟัน การบริโภคอาหารและการทำกิจกรรม เคลื่อนไหวในกลุ่มวัยรุ่น ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนส่งผลต่อความตั้งใจกระทำ พฤติกรรม 4 พฤติกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นผลการศึกษาครั้งนี้เป็นการ ยืนยันแนวคิดเชิงทฤษฎีดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นตอนต้นมีการรับรู้ความสามารถของตนใน การป้องกันการตีเครื่องตี แอลกอฮอล์มากขึ้นเท่าใด ย่อมส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการตี เครื่องตีแอลกอฮอล์ให้สูงขึ้นไปด้วย ส่วนการศึกษาของ วิลสันและคนอื่นๆ (Wilson et al.2016) ศึกษาพฤติกรรมหลักเสี่ยงการขบชียานพาหนะเมื่อตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ในกลุ่มผู้กระทำความผิดครั้ง แรก พบว่าการรับรู้ความสามารถของตนส่งผลต่อการวางแผนหลีกเลี่ยงการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ แล้วขบชียานพาหนะในอนาคต และพบว่ามีคะแนนการวางแผนการหลีกเลี่ยงการตีเครื่องตี แอลกอฮอล์แล้วขบชียานพาหนะในระยะติดตามสูงขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัย พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางอ้อมต่อ

พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

3. ส่วนผลการศึกษาตามสมมติฐานข้อที่ 8 ข้อที่ 9 ข้อที่ 10 และข้อที่ 11 การศึกษาพบว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งผลการศึกษาพบว่าความเชื่ออำนาจในตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่พบว่ามีอิทธิพลโดยตรงต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยในประเทศไทยที่พบว่า ความเชื่ออำนาจในตนมีอิทธิพลโดยตรงต่อการรับรู้ ว่าตนเองมีความสามารถ จัดการกับงานและสถานการณ์ต่างๆ (อรพินทร์ ชูชม ; อัจฉรา สุขารมณ์ และทัศนาก ทอภักดี. 2540) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าวัยรุ่นตอนต้นที่สามารถป้องกันการดื่มเครื่องดื่ม และไม่สามารถป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ ยังมีความยึดมั่นในสิ่งที่นอกเหนือจากอำนาจ การควบคุมของตนเองที่จะป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ เมื่อเวลาตนเองป้องกันการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ ไม่ได้เป็นผลมาจากกระทำของตนเอง ทั้งนี้ความเชื่ออำนาจในตนเป็นปัจจัย สำคัญปัจจัยหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับการที่บุคคลจะปรับตัวได้กับการเปลี่ยนแปลงที่โหดร้ายและ รุนแรง (Parent. 2010) ส่วนสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน ของวัยรุ่นตอนต้นที่จะกระทำ พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นไม่โหดร้ายและรุนแรงเท่า ส่วนตัวแปรการรับรู้ ข่าวสารป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่าไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในการศึกษานี้ ซึ่งไม่เป็นไปตามเอกสารที่ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม อาจเป็น เพราะกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ มีการเปิดรับข่าวสารการป้องกันการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์อยู่ใน ระดับน้อย สอดคล้องการศึกษาของก่าพล ดวงพรประเสริฐ (2558) ที่พบว่าวัยรุ่นที่อายุระหว่าง 13- 22 ปี มีการเปิดรับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยรวมอยู่ ในระดับน้อย ส่วนมากเป็นการเปิดรับข่าวสารทางอินเทอร์เน็ตมากที่สุดซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวก กับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นในระดับต่ำจึง ทำให้การเปิดรับข้อมูลข่าวสารป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ได้รับอาจไม่แตกต่างกันมากนัก และความสามารถในการนำข้อมูลข่าวสารไปใช้เพื่อป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังมีอยู่น้อย จนไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม จากบุคคลรอบข้าง ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อาจ เป็นไปได้ว่าลักษณะการสนับสนุนจากบุคคลรอบข้าง อันได้แก่ เพื่อน ครู และผู้ปกครองในเรื่องของ การป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นน้อยในชีวิตประจำวันของช่วง วัยรุ่นตอนต้นที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การที่จะถูกสนับสนุนจากบุคคลมากหรือน้อยจึงไม่ส่งผล ต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เนื่องจากเป็นผู้ที่ยังไม่ประสบกับสภาพปัญหาที่ ร้ายแรง การได้รับการช่วยเหลือในด้านอารมณ์และข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับการป้องกันการ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากบุคคลที่อยู่รอบข้างจึงไม่มีผลต่อการมีพฤติกรรมป้องกันการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ตอนที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์ตามจุดมุ่งหมายการวิจัยในระยะที่ 2

จากสมมติฐานใน วิจัยระยะที่ 2 ที่ว่าในระยะหลังการทดลองวัยรุ่นตอนต้นกลุ่มทดลอง ที่ได้รับโปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีคะแนนพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าวัยรุ่นตอนต้นกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรายด้านพบว่า ในด้านการปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และด้านการใช้เวลาว่างทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ระยะหลังการทดลองกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางที่ระดับ .01 แต่ในด้าน การหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่แตกต่างในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทั้งนี้เนื่องมาจากกิจกรรมที่จัดขึ้นในโปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พัฒนาขึ้นมาจากการเชื่อมโยงความสัมพันธ์กันของตัวแปรสำคัญที่มีขนาดอิทธิพลมาตรฐานสูงที่พบในการวิจัยระยะที่ 1 ได้แก่ ความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มาเป็นหลักในการพัฒนาโปรแกรมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในเบื้องต้นก่อนพัฒนาโปรแกรมดังกล่าว ผู้วิจัยมีความเชื่อว่าการที่บุคคลจะทำพฤติกรรมใดก็ตามน่าจะมาจากสิ่งที่ตนเองนั้นมีความตระหนักถึงความสำคัญของพฤติกรรมนั้น มีความสนใจที่จะตั้งใจกระทำพฤติกรรม ประกอบกับมีการรับรู้ความสามารถของตน โดยมีความเชื่อมั่นว่าตนเองทำสิ่งนั้นได้ และได้ลงมือฝึกการวางแผนในการกระทำพฤติกรรมเหล่านั้นไว้อย่างชัดเจน มุ่งมั่น ไม่ลดละ พยายามทำสิ่งที่บุคคลให้ความสำคัญกับพฤติกรรมนั้นจนสำเร็จ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาให้วัยรุ่นตอนต้นในกลุ่มทดลองเกิดความตั้งใจแสดงพฤติกรรม ในที่นี้คือ ความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบ เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่การให้วัยรุ่นตอนต้นดูวีดิทัศน์ผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคมในภาพรวม ซึ่งเป็นตัวแบบสัญลักษณ์ และมีวิทยากรเล่าเรื่องความรู้เกี่ยวกับผลกระทบของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ส่งผลต่อร่างกาย โดยเฉพาะผลที่มีต่อสมองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความคิด การวิเคราะห์ และเล่าประสบการณ์ของบุคคลที่ได้รับผลกระทบของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เกิดขึ้นกับร่างกายและสมอง ซึ่งจัดเป็นตัวอย่างทางวาจา และเป็นประสบการณ์ทางอ้อม หลังจากนั้นตามด้วยให้ได้มองเห็นหุ่นประกอบที่แสดงให้เห็นถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำร้ายอวัยวะในร่างกายและสมองอย่างไร ทั้งนี้เพื่อให้มองเห็นภาพจำลองผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เกิดขึ้นกับร่างกายของบุคคลที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะระบบประสาทและสมองส่วนกลางที่ควบคุมความคิด และความรู้สึก และการตัดสินใจทำสิ่งต่างๆ ของ (ทักษะพล ธรรมรังสี; อรทัย วลีวงศ์ และศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. 2559)

หลังจากนั้นผู้วิจัยต่อยอดด้วยการให้ประสบการณ์ทางตรงกับวัยรุ่นตอนต้น โดยการใช้การเล่นเกมเมามาย เพื่อให้วัยรุ่นตอนต้นตระหนักถึงผลกระทบของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เกิดขึ้นโดยตรงกับตนเอง โดยสอบถามความสนใจและความพร้อมของสุขภาพในการเข้าร่วมกิจกรรมนี้ ทั้งนี้เป็นการจำลองสถานการณ์ให้เกิดการมีเมามาโดยใช้การปั่นจักรยานหรือรถของตัวเอง แล้วให้ใส่แว่นเมามาย หลังจากนั้นให้เดินไปตามเส้นทางที่ได้เตรียมไว้ ซึ่งระหว่างเดินบนเส้นทางถ้าเดินไม่ตรงเส้นจะต้องโดนยางรัดของติดใส่ขา เพื่อให้วัยรุ่นตอนต้นได้ประสบการณ์ตรงจากการทรงตัวได้ไม่ดีแล้วได้รับการเจ็บปวดที่ขา เพื่อให้วัยรุ่นตอนต้นได้ประสบการณ์ มามายจนต้องเสียการทรงตัว ทั้งนี้ และตระหนักถึงความสำคัญของการได้รับการบาดเจ็บหรือการเกิดอุบัติเหตุจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ระหว่างที่เดินบนเส้นทางให้มีหยุดการคิดคำนวณตัวเลขและร้อยด้ายเย็บผ้าใส่กันเข็มเย็บผ้า ซึ่งตรงส่วนนี้ส่งผลต่อสมองในส่วนของการคิดและการตัดสินใจทำสิ่งต่างๆ ของวัยรุ่นตอนต้น ทำให้ทำได้ไม่ดีและคิดบวกตัวเลขได้ช้าลง ซึ่งทำให้วัยรุ่นตอนต้นได้เห็นถึงความสำคัญและตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในภาพรวมในสังคม ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับตนเองโดยตรง ส่งผลให้วัยรุ่นตอนต้นเกิดความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งนี้ผู้วิจัยมีการประเมินก่อนและหลังจัดกิจกรรมการสร้างความตั้งใจให้กับกลุ่มทดลอง พบว่า กลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยคะแนนความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นหลังเสร็จสิ้นกิจกรรมดังกล่าว เนื่อง การสร้างความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พุ่งขึ้นก่อนระยะการเริ่มทำกิจกรรมดังกล่าว โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าก่อนการเริ่มกิจกรรมดังกล่าว เท่ากับ 5.96 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในการดำเนินกิจกรรมผู้วิจัยจะมีการพูดให้วัยรุ่นตอนต้นได้มีการสังเกตและ โดยมีแนวคำถามดังนี้ เกิดอะไรขึ้นกับใคร ผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร และถ้ามันจะเกิดขึ้นกับตนเองจะอย่างไร เพื่อตรวจสอบถึงความเข้าใจ และความคิดของวัยรุ่นตอนต้นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับการเรียนรู้โดยการสังเกตตัวเอง เพื่อเป็นการตรวจสอบความคิด ความรู้สึกของวัยรุ่นตอนต้นถึงความตระหนักต่อผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังที่เบนตูราได้เสนอว่าการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางปัญญาหรือพฤติกรรมภายใน สามารถ พัฒนาได้จากการเรียนรู้จากการสังเกตตัวเอง เนื่องจากตัวแบบเป็นสิ่งที่สามารถถ่ายทอดทั้งความคิดและการแสดงออกได้พร้อมๆ กัน และเนื่องจากบุคคลนั้นใช้ชีวิตในแต่ละวันในสภาพแวดล้อมที่แคบๆ การรับรู้เกี่ยวกับสภาพการณ์ต่างๆ ของสังคมจึงผ่านมาจากประสบการณ์ของผู้อื่นโดยการได้ยิน ได้เห็นโดยไม่มีประสบการณ์ตรงมาเกี่ยวข้อง อีกทั้งเมื่อบุคคลเกิดความตระหนัก ซึ่งเริ่มต้นขึ้นเมื่อบุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าแล้ว มีการประเมินค่าถึงความสำคัญของตนที่มีต่อสิ่งเร้า นั้นๆ โดยอาศัยระยะเวลา เหตุการณ์ ประสบการณ์ หรือสภาพแวดล้อมแล้วบุคคลจะเกิดการรับรู้ขึ้นได้ (จินทนี เกียรติโพธา . 2542; พัชรินทร์ เคนนิยม. 2545) ทำให้วัยรุ่นตอนต้นเกิดความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จาก การใช้กิจกรรมดังกล่าว

เมื่อวัยรุ่นตอนต้นเกิดความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้ว ผู้วิจัยได้สร้างการรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับวัยรุ่นตอน ต้น เป็นการ

ตอกย้ำให้วัยรุ่นตอนต้นเกิดความมั่นใจในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อให้มีการรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยใช้เทคนิคการพูดชักจูง (Verbal Persuasion) ได้แก่ ผู้วิจัยใช้คำพูดชักจูงเพื่อให้วัยรุ่นตอนต้น เกิดความมั่นใจต่อการทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ระยะหลังทดลองพบว่าวัยรุ่นตอนต้นที่ได้รับโปรแกรมการพัฒนามีค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าก่อนการเริ่มกิจกรรม “เชอชิ เราเตรียมพร้อมได้” กล่าวได้ว่าเมื่อวัยรุ่นตอนต้นเกิดความมั่นใจตนเองและรับรู้ว่าคุณภาพของตนเองนั้นสามารถป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ และรับรู้ถึงวิธีการในการทำให้ตนเองประสบความสำเร็จบ่อยครั้ง ดังที่แบนดูรา (Bandura, 1986) เชื่อว่าการสร้างประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ (Mastery Experiences) เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตน เนื่องจากประสบการณ์โดยตรงที่บุคคลได้รับ และการประสบความสำเร็จทำให้เพิ่มความสามารถของตนเองได้ เพราะบุคคลจะเชื่อว่าเขาสามารถที่จะทำพฤติกรรมนั้นได้ ดังนั้นจำเป็นที่จะต้องฝึก ให้เขามีทักษะในวิธีการที่จะป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้เพียงพอ และประสบความสำเร็จได้พร้อมๆ กับการทำให้บุคคลรับรู้ว่าคุณภาพความสามารถในการกระทำเช่นนั้นแล้ว จะทำให้เขาใช้สิ่งที่ได้ฝึกฝนมาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด กล่าวได้ว่าเมื่อได้รับประสบการณ์ โดยตรงในการฝึกปฏิบัติการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสามารถฝึกได้จนสำเร็จได้บ่อยครั้งจะทำให้วัยรุ่นตอนต้นเชื่อว่าเขาสามารถที่จะป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้

หลังจากนั้นผู้วิจัยให้วัยรุ่นตอนต้นฝึกปฏิบัติการวางแผนการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยใช้วิธีการฝึกปฏิบัติการวางแผน ให้มีความชัดเจนว่าจะทำอย่างไรในสถานการณ์ที่อาจนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ การฝึกปฏิบัติลงในสมุดบันทึกการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และนำไปทดลองใช้ ผลพบว่าวัยรุ่นตอนต้นสามารถปฏิบัติการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ตามพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยมีการให้บันทึกลงในแบบบันทึกพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งในแบบบันทึกนั้นประกอบไปด้วยการแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่วัยรุ่นตอนต้นได้ลงมือปฏิบัติวางแผนด้วยตนเอง ดังที่โกลไวเซอร์ (Gollwizer, 1999) กล่าวว่า เมื่อบุคคลมีความตั้งใจที่ดีที่จะป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้ว จะต้องรู้วิธีการว่าจะทำอย่างไร แบบใดในสถานการณ์ที่จะนำให้ตนเองนั้นไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทำให้วัยรุ่นตอนต้นได้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองว่าสามารถป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ และมีวิธีการอย่างไรในการทำ ในที่นี้ใช้การลงมือปฏิบัติการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไว้ล่วงหน้าโดยให้ความชัดเจน ด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับตนเองในแต่ละสถานการณ์

หลังจากนั้นผู้วิจัยให้วัยรุ่นตอนต้นนำการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไปทดลองใช้จริงในชีวิตประจำวัน เป็นเวลา 5 วัน เมื่อครบกำหนดเวลาวัยรุ่นตอนต้นได้กลับมาสะท้อนข้อมูลการนำการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปปฏิบัติ จริง วัยรุ่นตอนต้นนั้นได้

สะท้อนข้อมูลที่น่าไปทดลองใช้จริง พบว่าวัยรุ่นตอนต้นพบกับสถานการณ์แตกต่างกัน ซึ่งส่วนใหญ่ได้ทำตามการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในด้านการปฏิเสธเมื่อบุคคลชักชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และทำตามการแผนในการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในด้านการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไม่สามารถทำตามการวางแผนได้ เช่น การดูโฆษณาที่ชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งมีให้เห็นทางสื่อต่างๆ ทำให้วัยรุ่นตอนต้นไม่สามารถทำได้ตามแผน เนื่องจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวมีให้เห็นอยู่ตลอดเวลา และจากข้อมูลทั่วไปยังพบว่าวัยรุ่นตอนต้นนั้นอยู่ร่วมกับสมาชิกครอบครัวดื่มเหล้าหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สูงถึงร้อยละ 43.3 รวมไปถึงการได้พบเห็นสิ่งต่างๆ ที่ชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ในชีวิตประจำวัน เช่น โฆษณาทางโทรทัศน์ เป็นต้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เป็นวัยรุ่นตอนต้นไม่สามารถควบคุมสิ่งแวดล้อมรอบตัวเหล่านี้ได้และเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้นได้รับอิทธิพลสูงจากตัวแปรความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นอกจากนั้นตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มของวัยรุ่นตอนต้น ดังนั้นหากต้องการให้วัยรุ่นตอนต้นมีพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำเป็นจะต้องเสริมสร้างตัวแปรภายในของบุคคล ได้แก่ ความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยการสร้างความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของผลกระทบที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งจากสังคมในภาพรวม และผลกระทบที่ใกล้ตัววัยรุ่นตอนต้นเพื่อให้เห็นถึงความสำคัญมากที่สุดเพื่อให้มีความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดี ที่จะหาวิธีการต่างๆ ในการป้องกันตนเองไม่ให้เข้าไปสู่วงจรการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งนี้ต้องมีการเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยการฝึกปฏิบัติการวางแผนป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ชัดเจนว่าจะทำอย่างไร เมื่อต้องเผชิญกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของตนเอง เพื่อจะได้มีความสามารถในการป้องกันตนเองจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้สำเร็จ มีการฝึกปฏิบัติจนเกิดจนประสบความสำเร็จให้ได้บ่อยครั้ง ผู้วิจัยขอเสนอแนะในเชิงนโยบาย ได้แก่ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ควรพัฒนาให้นักเรียนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนต้นเห็นความสำคัญของผลกระทบการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อย่างจริงจัง เพิ่มเติมจากการเรียนในห้องเรียนปกติ หรือจัดเป็นกิจกรรมสนุกสนานที่สอดแทรกข้อคิดที่เกี่ยวกับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2. ผู้วิจัย ที่ต้องการศึกษา ประสิทธิภาพของโปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะต้องมึทักษะในการนำเล่นเกมหรือกิจกรรมนันทนาการ เพื่อให้การจัดกิจกรรมมีความไหลลื่นตลอดระยะเวลาจัดกิจกรรม และควรมีทักษะต่างๆในการสื่อสารเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างสามารถเข้าใจในสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการจะสื่อสารออกไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาประสิทธิภาพของโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ควรมีประยุกต์ใช้แนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ที่เป็นในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางปัญญาร่วมกับแนวคิด อื่นๆ ที่เป็นการฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะความสามารถเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของวัยรุ่นตอนต้น เช่น แนวคิดทักษะชีวิต ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิดและมีทักษะความสามารถในด้านต่างๆ ไปพร้อมๆ กัน

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการติดตามผลหลังจากที่ให้โปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในกลุ่มวัยรุ่นตอนต้น ทั้งนี้เนื่องจากจะทำให้เห็นถึงผลที่เกิดขึ้นของพฤติกรรมดังกล่าว หลังจากมีการจัดกระทำชุดกิจกรรมในโปรแกรมของความคงทน ซึ่งในระยะเวลาที่จัดกิจกรรมของผู้วิจัยนั้นไม่ได้ติดตามผลเนื่องด้วยความจำกัดของระยะเวลาในการศึกษา ทำให้ไม่สามารถติดตามผลที่เกิดขึ้นได้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.

กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2550). รายงานการวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์ลดการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์. กรุงเทพฯ: กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.

กมลทิพย์ ขลังธรรมเนียม. (2552). การป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. (การพยาบาล). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

กนิษฐา ไก่กล้า. (2553). กลยุทธ์การส่งเสริมการตลาดแบบออนไลน์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.).

กนิษฐา จันทรฉาย. (2553). การกำกับตนเองเพื่อลดการบริโภคขนมขบเคี้ยวของนักเรียน ประถมศึกษา โรงเรียนบำรุงวิทยารณบุรี กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สุขศึกษา และพฤติกรรมศาสตร์). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

กนกวรรณ วังสระ. (2555). ผลของโปรแกรมสุขศึกษาโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมป้องกันการอุบัติเหตุจราจร จากระถางจักรยานยนต์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคอนสารวิทยาคม ตำบลทุ่งนาเลาอำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ สม. (สุขศึกษาและการส่งเสริมสุขภาพ). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

กันยารัตน์ กุญสุวรรณ. (2555). ปัจจัยสาเหตุของพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยจากโรคเอดส์ของทหารกองประจำการ กองทัพเรือ: การศึกษาการเปลี่ยนแปลงระหว่างช่วงเวลาของการพักในศูนย์ฝึกทหารใหม่และผลของโปรแกรมการลดความเสี่ยงจากโรคเอดส์. ปรินญาณินพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

กาญจนา แก้วสุวรรณ. (2550). ผลของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น อำเภอกู่หว้า จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ พย.ม. (การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

กษิตินทร์ ไตรทิพย์. (2552). อิทธิพลของสื่อโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น ในอำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ สส.ม. (การบริหารสาธารณสุข). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- เกศรา น้อยมานพ. (2548). ผลของการใช้โปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองที่มีต่อ
คุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์
วท.บ. (จิตวิทยาการแนะแนว). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
- จรรยา สุวรรณทัต. (2537). แนวคิดหลักทางพฤติกรรมศาสตร์: ทฤษฎี การวิจัยและการประยุกต์ใช้.
วารสารพฤติกรรมศาสตร์. 1(1): 17.
- จรรยา สุวรรณทัต. (2545). การตั้งใจ. เอกสารการสอนชุดวิชา จิตวิทยาทั่วไป หน่วยที่ 1-7
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช. หน้า 359-368. พิมพ์ครั้งที่ 15. นนทบุรี: สาขาวิชาคหกร
รมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- จิราภรณ์ เทพหนู. (2540). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยม
ปลายสายสามัญศึกษาในจังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (อนามัยครอบครอง). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จิตติพัฒน์ พิษณุธาดาพงศ์. (2548). พฤติกรรมแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ของพนักงานศึกษาตามแนว
ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน: กรณีศึกษาบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์
บธ.ม. (พาณิชยศาสตร์และการบัญชี). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จุฑาวัตี กมลพรมงคล. (2554). ผลการสร้างเสริมสมรรถนะแห่งตนต่อการรับรู้ความสามารถของ
ตนเอง ความคาดหวังในผลลัพธ์ และทักษะการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของ
นักเรียนประถมศึกษาชาย. วิทยานิพนธ์ พย.ม. (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน). ชลบุรี:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จันทิมา เขียวแก้ว; ทศนีย์ เกริก; ศิริธร ยิ่งแรงเรือง; และภูวสิทธิ์ สิงห์ประไพ. (2555). รายงาน
ผลการวิจัย เรื่อง การรับรู้กิจกรรมการสื่อสารการตลาดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรม
การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา สำนักงาน
กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- ชูณรงค์ สุขประเสริฐ. (2553). ผลของโปรแกรมการจัดการคุณภาพโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการ
กำกับตนเองร่วมกับทฤษฎีแรงสนับสนุนทางสังคม ที่มีต่อการพัฒนาพฤติกรรมการดูแล
ตนเอง ของผู้ป่วยความดันโลหิตสูง ในศูนย์สุขภาพชุมชนบ้านหนองบัวอำเภอนาหวาย
จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ สส.ม. (การจัดการระบบสุขภาพ). มหาสารคาม: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- เชษฐ รัชดาพรรณธากุล. (2548). รายงานผลการวิจัย เรื่อง การทบทวนองค์ความรู้เกี่ยวกับ
มาตรการป้องกันแก้ไขเพื่อลดผลกระทบจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์. กรุงเทพฯ:
ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.).

- โชติวัน อนุจร. (2554). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ ส.ม. (สาธารณสุขศาสตร). พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุพรรณบุรี.
- ชนิกา ตูจินดา. (2547). *Alcohol and the adolescent..กลยุทธ์การดูแลและสร้างเสริมสุขภาพวัยรุ่น* (หน้า 288-292). กรุงเทพฯ: ชัยเจริญ.
- ชลธิชา อรุณพงษ์. (2552). พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ส.ม. (การสร้างเสริมสุขภาพ). อุบลราชธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ชลวิทย์ บุญศรี. (2549). แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ส.ม. (บริหารสาธารณสุข). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณัฐธิดา กอมณี. (2549). ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมกับความตั้งใจสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ พย.ม. (พยาบาลศาสตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงฤทัย สุกนธปฎิภาค. (2548). การรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อน และครู พฤติกรรมป้องกันการดื่มที่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ พย.ม (การพยาบาลครอบครัวและชุมชน). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ดวงเดือน แซ่ตั้ง. (2532). อิทธิพลของการให้แรงเสริมด้วยเบี้ยรางวัลต่อความเชื่ออำนาจในตนของเด็กก่อนวัยรุ่น. ปรินญาณพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2530). การวัดและการวิจัยเจตคติที่เหมาะสมตามหลักวิชาการ. เอกสารประกอบการบรรยายพิเศษในวิชาสัมมนาสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2550). ความเชื่ออำนาจในตน: การวัด ความสำคัญและการเปลี่ยนแปลง. วารสารพัฒนาศึกษา. 8 (ตุลาคม): 107-142.
- ดุจเดือน พันธุมนาวิน. (2558, 1 มกราคม). ปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรมเสี่ยงอย่างมีสติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา: การวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล. วารสารพฤติกรรมศาสตร์. 21(1): 75-94
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และงามตา วณิชานนท์. (2536). รายงานการวิจัย เรื่อง ลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและแนวทางป้องกัน. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ.
- เดือนแก้ว ลีทองดี. (2551). การประยุกต์ใช้โปรแกรมเสริมสร้างทักษะชีวิตร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมต่อพฤติกรรมการควบคุมและป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักศึกษาหญิง

- ระดับอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ สส.ม. (สุขศึกษาและการสร้างเสริมสุขภาพ). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นิมมลา อิทธิปัญญา. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของพนักงานเทศบาล จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ส.ม. (การสร้างเสริมสุขภาพ). อุบลราชธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- นงนุช ใจชื่น; และคนอื่นๆ. (2556). รายงานผลการวิจัย เรื่อง การรับรู้ การจดจำ การครอบครอง และการให้ความหมายที่มีต่อสิ่งของที่มีตราสัญลักษณ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับทัศนคติและพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).
- นพพล วิทย์วรพงศ์; วัชรพงศ์ รติสุขพิมล; ณัฐ ธารพานิช; ณัฏฐณิชา เลอพิลเบิร์ด; และ ชัยพร เขียนพานิช. (2557). ทศวรรษศูนย์วิจัยปัญหาสุรา: สถานะความรู้เพื่อการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.
- นรลักษณ์ เอื้อกิจ; ศิริพร ชวนชาติ; และจริญญา แก้วสกุลทอง. (2553). ผลของโปรแกรมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเยาวชนในการป้องกันการสูบบุหรี่และดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์. วารสารพยาบาลสาธารณสุข. 24(2): 103-117.
- นริศรา พึ่งโพธิ์สภ. (2556, มกราคม). สิ่งที่ต้องทำและสิ่งที่ไม่ควรทำในการพัฒนาเค้าโครงวิจัยสำหรับนักวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. วารสารพฤติกรรมศาสตร์. 19(1): 1-22.
- ทัพพัชวัญ ศรีรัตยาวงศ์. (2557). การพัฒนาโปรแกรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโดยมีส่วนร่วมของชุมชน. วารสารการพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ไทยพับลิก้า. (ตุลาคม 20, 2558). ผลตรวจสอบสดง.ซี สสส.ไม่โปร่งใส กก.-ผู้ทรงคุณวุฒิ ตั้งมูลนิธิตหลายแห่งรับเงินอุดหนุน-ให้กิจกรรมสวดมนต์ข้ามปี 33 ล้าน-จ่ายเงินครบแต่ปิดไม่ได้กว่า 1,000 โครงการ. สืบค้นจาก <http://thaipublica.org/2015/10/thaihealth-20-10-2558/>
- ทัศนาก ทอภักดี. (2528). รายงานผลการวิจัย เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู ความเชื่ออำนาจในตน และความคิดเกี่ยวกับตนของเด็กในเมืองและชนบท. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธีระพร อูวรรณโณ. (2528, ตุลาคม-ธันวาคม). การวัดทัศนคติ: ปัญหาในการใช้เครื่องมือทำนายพฤติกรรม. วารสารครุศาสตร์. 14: 133-160
- นันท์ธิดา วิสุทธิภักดี. (2545). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการดื่มสุราของนิสิตชายในหอพักมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิตยา คชภักดี. (2541). พัฒนาการปกติและผิดปกติ. ในตำรากุมารเวชศาสตร์ เล่ม 3. กรุงเทพฯ: โฮลิสติกพับลิชชิง.

- เบญจพลพิทักษ์. (2549). การป้องกันปัญหาสารเสพติด. (หน้า 225-228). ในตำราจิตเวชศาสตร์การ
ติดยาเสพติด. กรุงเทพฯ: บางกอกลิ้ง.
- บุญเสริม หุตแพทย; ชินรัตน์ สมสืบ; ประกายรัตน์ ภัทรธิติ; สุพร เสียนสลาย; และกุลกานต์
อภิวัฒนลังการ. (2547). รายงานการวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการบริโภคสุราของเยาวชนไทย:
การสำรวจองค์ความรู้ สถานการณ์ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- บุญเสริม หุตแพทย; ชินรัตน์ สมสืบ; สมสืบ สุพร เสียนสลาย; กุลกานต์ อภิวัฒนลังการ; และ
ประกายรัตน์. (2550). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคสุราของนักเรียนในเขต
กรุงเทพมหานคร. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญสิทธิ์ไชยชนะ. (2543). การพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการไม่
เสพยาเฮโรอีนซ้ำของผู้เข้ารับการบำบัด ขั้นตอนการถอนพิษยา ของคลินิกยาเสพติด ใน
โรงพยาบาลของรัฐ. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บัณฑิต ศรีไพศาล; จุฑาภรณ์ แก้วมุงคุณ; ดวงกลม ไชยพุทธ; กมล วัฒนพร; โสภิต นาสืบ; ดา
รินทร์ กำแพงเพชร; และพลิชฐ์ วินยางกุล. (2549). รายงานสถานการณ์สุราประจำปี พ.ศ.
2549. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.
- บัณฑิต ศรีไพศาล; จุฑาภรณ์ แก้วมุงคุณ; และ กมล วัฒนพร. (2553). รายงานสถานการณ์สุรา
ประจำปี พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.
- ประนอม กาญจนวนิชย์. (2548). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มี
แอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ วิทยาเขต
สุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาชุมชน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประทีป จินนี. (2540). การวิเคราะห์พฤติกรรมและการปรับพฤติกรรม. เอกสารประกอบการสอน.
กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประทีป จินนี; ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร; อุษา ศรีจินดารัตน์; วิไลลักษณ์ ลังกา. (2558, มกราคม). การ
พัฒนาการเรียนรู้ของนิสิตด้วยการจัดการเรียนการสอนบนฐานทฤษฎีปัญญาสังคมผ่านสื่อ
วิถีทัศน์ขององค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (Thai PBS).
วารสารพฤติกรรมศาสตร์. 21: 159-174.
- ปิยฉัตร ไตละนนท์. (2553). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุอิงทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของ
พฤติกรรมการสมัครเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยของข้าราชการพลเรือนใน
สถาบันอุดมศึกษา ที่สังกัดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยา
อุตสาหกรรมและองค์การ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสิทธิ์ ไกยราช. (2553). ผลของโปรแกรมการสร้างแรงจูงใจต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง
และความคาดหวังในการหลีกเลี่ยงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น.

- วิทยานิพนธ์ พย.ม. (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2536). *พฤติกรรมศาสตร์พฤติกรรมสุขภาพ และสุขภาพศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: คณะสาธารณสุขศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประไพพรรณ ภูมิวิมลสาร. (2530). *จิตวิทยาวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พงศธร เนตราคม. (2549). *ประสาทชีววิทยาของโรคจิตสารเสพติด*. ใน พิชัย แสงชาญชัย, พงศธร เนตราคม, และนพพร หิรัญวิวัฒน์กุล (บรรณาธิการ). *ตำราจิตเวชศาสตร์การติดสารเสพติด* (หน้า 37-43). กรุงเทพฯ: บางกอกบล๊อค.
- พรนภา หอมสินธุ์; และรุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์. (2552). *รายงานการวิจัย เรื่อง ความเชื่อ แบบแผนการดื่มและปัจจัยทำนายการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนไทยในเขตภาคตะวันออก*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- พรนภา หอมสินธุ์. (2558). *แนวคิด และทฤษฎี สู่การปฏิบัติ: การป้องกันการสูบบุหรี่และดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น*. ชลบุรี: ชลบุรีการพิมพ์.
- พรทิพย์ ขุนจันทร์. (2551). *ประสิทธิผลของโปรแกรมสุขภาพโดยการประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรคร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนขอนแก่นพัฒนศึกษา ตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ สส.ม. (สุขภาพและการส่งเสริมสุขภาพ). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พรพิมล วรวิมลพิทักษพงศ์; และสงคราม เซาว์ศิลป์. (2551). *รายงานการวิจัย เรื่อง ปัจจัยด้านจิตสังคมในการพยากรณ์พฤติกรรมหลีกเลี่ยงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พัชรา เอี่ยมกิจการ. (2553). *การพัฒนาแบบจำลองการผสมผสานพลังการรณรงค์-การให้การศึกษาเพื่อการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษา*. ปริญญา นิพนธ์ นศ.ด. (นิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพชรจุ นามขันธ์. (2556). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลและแนวทางป้องกันพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดหนองคาย*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มนตรา พงษ์นิล; และประไพพิศ โอพรวัฒน์. (2552). *รายงานการวิจัย เรื่อง แบบแผนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชีวิตประจำวัน ของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา: กรณีศึกษา นักศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวรพะเยา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.
- มงคลรัตน์ ก้อนเครือ. (2553). *การเปิดรับสื่อโฆษณาการรณรงค์การเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางโทรทัศน์ที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของ นักศึกษากรณีศึกษา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร*. การค้นคว้าอิสระ บธ.ม. (การสื่อสารการตลาด). พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- มัทชลี เปี่ยมดี. (2558). ลักษณะทางสังคมและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมหลักเลียง
อบายมุขของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปรินูญานินพนธ์ วท.ม.
(การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒยุทธร ขจรธรรม. (2547). นโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการดื่มเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ.
- รภัทกร เพชรสุข. (2553). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ของนักเรียนผู้ใช้บริการหน่วยงานอนามัยโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ ปร.ด.
(การจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- ราณี วงศ์คงเดช. (2549). การเสริมสร้างทักษะชีวิตกับแรงสนับสนุนทางสังคมเพื่อป้องกันการดื่ม
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ส.ม. (สุขศึกษาและการส่งเสริม
สุขภาพ). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนา
อินเตอร์พริ้นท์.
- รัตนา ประเสริฐสม. (2526). การเสริมสร้างจิตลักษณะเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยของนักเรียน
ประถมศึกษา. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วนิดา เทศนา (2544). การประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรคร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมใน
การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคสุราของนายทหารชั้นประทวน จังหวัดลพบุรี.
ปรินูญานินพนธ์ วท.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วงพักรตร์ ภูพันธ์ศรี; และ ศิรินันท์ ดำรงผล. (2538). จิตวิทยาพัฒนาการประยุกต์ทางการศึกษา.
พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วุฒิพงศ์ ภักดีกุล. (2553). การพัฒนาตัวแบบแก้ไขปัญหาการละเมิดกฎหมายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ในชุมชน. ปรินูญานินพนธ์ ปร.ด. (วิทยาศาสตร์สุขภาพ). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วรรณชนก จันทรชุม. (2547). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม
การป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดขอนแก่น.
ปรินูญานินพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิลาสลักษณ์ ชั่ววัลลี. (2543, เมษายน). การรับรู้ความสามารถของตน. สารานุกรมศึกษาศาสตร์.
19: 29-36.
- สมพร สิทธิสงคราม. (2549). ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น.
วิทยานิพนธ์ พย.ม. (สุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- สุจิตรา อินทวงษ์. (2548). ความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และแบบแผนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กวัยรุ่นในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ พย.ม. (สุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุวิมล ว่องวานิช และนางลักษณ์ วิรัชชัย. (2546). แนวทางการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุเมศวร์ พิริยะวัฒน์. (2553, พฤศจิกายน – ธันวาคม). ทฤษฎีพฤติกรรมและการประยุกต์สำหรับการวิเคราะห์พฤติกรรมการเดินทางในประเทศไทย. ภูมิปัญญาวิศวกรรมไทย ร่วมใจเพื่อสังคม. 63(6): 59-70.
- สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล. (2552). การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการสูบบุหรี่/ดื่มสุราในวัยรุ่น และการศึกษาความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลระหว่างอายุ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ด. (จิตวิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาภรณ์ เพาะบุญ. (2546). วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความเชื่ออำนาจภายในตนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (เทคโนโลยีวิทยาการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุพัฒน์ ธีระเวชเจริญชัย. (2543). ยาและสิ่งเสพติดให้โทษ. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สุรัชยา มุลาลี. (2551). การประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรคกับแรงสนับสนุนทางสังคมในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ ส.ม. (สุขภาพและการส่งเสริมสุขภาพ). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมพล วันตะเมธ. (2553). การศึกษาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยตามแนวศึกษานิเวศวิทยาเชิงสังคม. ปรินญาณิพนธ์ ศศ.ด. (ประชากรศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมพร สิทธิสงคราม. (2549). ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น. ปรินญาณิพนธ์ พย.ม. (สุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สาวิตรี อัมณางค์กรชัย และคนอื่น. (2543). การทบทวนองค์ความรู้เรื่องมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากแอลกอฮอล์. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยระบบสุขภาพ.
- สาวิตรี อัมณางค์กรชัย และคนอื่น. (2551). รายงานการวิจัย เรื่อง การเฝ้าระวังพฤติกรรมบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- สาวิตรี อัมณางค์กรชัย และคนอื่น. (2554). รายงานการวิจัย เรื่อง การเฝ้าระวังพฤติกรรมบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีการพิมพ์.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). ระบบสารสนเทศเพื่อบริหารการศึกษา. สืบค้นเมื่อวันที่ 6 เมษายน 2559, จาก https://data.bopp-obec.info/emis/school_web.php
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2555). รายงานการสำรวจพฤติกรรม การสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชาชน พ.ศ. 2555. กรุงเทพฯ: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). การสำรวจพฤติกรรม การสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2557. กรุงเทพฯ: เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น.
- สำนักข่าวแห่งชาติ. (2558). สคร.6 จ.ชลบุรี ดิวเข้มครูผู้สอนในจังหวัดระยอง เพื่อพัฒนาศักยภาพร่วมเป็นภาคีเครือข่ายเฝ้าระวังควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบในและรอบสถานศึกษา. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2559, จาก nwnt.prd.go.th/centerweb/News/NewsDetail?NT01_NewsID=TNSOC5812210010175
- สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์. (2559). กรอบแผนยุทธศาสตร์ 5 ปี การดำเนินงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ปี 2557 – 2561). สืบค้นเมื่อวันที่ 6 เมษายน 2559, จาก www.thaiantialcohol.com/documents/download/112
- สำนักข่าวแห่งชาติ. (2558). สคร.6 จ.ชลบุรี ดิวเข้มครูผู้สอนในจังหวัดระยอง เพื่อพัฒนาศักยภาพร่วมเป็นภาคีเครือข่ายเฝ้าระวังควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบในและรอบสถานศึกษา. สืบค้นเมื่อวันที่ 6 เมษายน 2559, จาก nwnt.prd.go.th/centerweb/news/NewsDetail
- โลววรรณ อินทสิทธิ์. (2554). กระบวนการและความสัมพันธ์ของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับการใช้ยาเสพติดในวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.
- สุลีมาศ อังศุเกียรติถาวร. (2553). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การดูแลสุขภาพของเด็กและเยาวชนที่ติดเชื้อเอชไอวีที่มารับบริการตรวจรักษาในโรงพยาบาลภาครัฐ เขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล. ปรินญาณพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรีพร คนละเอียด. (2548). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การป้องกันตนเองจากการดื่มสุราของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุภาณี พันธุ์ประพันธ์. (2549). ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม การป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ. ปรินญาณพนธ์ วท.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรเมศวร์ พิริยะวัฒน์. (2553, พฤศจิกายน – ธันวาคม). ทฤษฎีพฤติกรรมและการประยุกต์สำหรับการวิเคราะห์พฤติกรรม การเดินทางในประเทศไทย. ภูมิปัญญาวิศวกรรมไทย ร่วมใจเพื่อสังคม. 63(6): 59-70.

- สาธิต พุทธชัยยงค์. (2548). ปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ของนักเรียนชายระดับช่วงชั้นที่ 4 ในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาชุมชน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริพร ชาวสุรินทร์. (2553). ผลของการใช้โปรแกรมการวางแผนพฤติกรรมต่อทัศนคติ บรรทัดฐาน การรับรู้ความสามารถในการควบคุม ความตั้งใจ และพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ พย.ม. (การพยาบาลเด็ก). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศรีแก้ว แก้วกังวาน. (2540). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย เล่ม 2. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศรีสุภา สหชัยเสรี. (2546). *Marketing 101: การบริหารการตลาดในยุคเศรษฐกิจใหม่: แนวคิดและทฤษฎี*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ทิปปิงพอยท์.
- ศิริวรรณ โพธิ์วัน. (2541). ความสัมพันธ์ระหว่างเจตนาในการกระทำพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬาและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬานักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพลศึกษาในเขตภาคกลางตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริพร ชาวสุรินทร์. (2553). ผลของการใช้โปรแกรมการวางแผนพฤติกรรมต่อทัศนคติ บรรทัดฐาน การรับรู้ความสามารถในการควบคุม ความตั้งใจและพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ พย.ม. (การพยาบาลเด็ก). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศิริกัญญา ชมขุนทด; พรณา หอมสินธุ์; และรุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์ (2557). ผลของโปรแกรมการสร้างเสริมสมรรถนะแห่งตนและการมีส่วนร่วมของครอบครัวต่อความมั่นใจในการหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่และความตั้งใจไม่สูบบุหรี่ของนักเรียนชายประถมศึกษา อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารสาธารณสุขมหาวิทยาลัยบูรพา*. 9(1): 91-103
- ศรัณย์ พิมพ์ทอง. (2554). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมป้องกันโรคเอดส์ในชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. (พัฒนาสังคมและการจัดการสิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- หทัยรัตน์ รีมประพันธ์. (2543). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมป้องกันโรคมะเร็งปากมดลูก ของสตรีในจังหวัดสระบุรีตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อดิศักดิ์ พลสาร. (2553). ประสิทธิภาพของโปรแกรมสุขศึกษาโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมงชัยวิทยาคม ตำบลมงชัย

- พัฒนา อำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ สส.ม. (สุขศึกษาและการส่งเสริมสุขภาพ). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อรพรรณ แสงวรรณลอย; ไพโรจน์ จันทรมณี; และพรทิพย์ พุกกะณานนท์. (2550). ผลการเฝ้าระวังพฤติกรรมการดื่มสุราและพฤติกรรมที่สัมพันธ์ต่อการติดเชื้อเอชไอวีของวัยรุ่นไทย ปี พ.ศ. 2548 – 2550. กรุงเทพฯ: สำนักงานระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค.
- อมรรัตน์ จามรพิพัฒน์. (2551). การศึกษาความเชื่ออำนาจภายในตนและความสามารถในการปรับตัวของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อารีวรรณ รุ่งทิวณิช. (2541). พฤติกรรมการรีไซเคิลขยะมูลฝอยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตทดลองโครงการรีไซเคิลขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานคร: ศึกษาตามแนวทางทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัจฉรา มุลรัตน์. (2557). ผลของโปรแกรมการสร้างแรงจูงใจต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น. วิทยานิพนธ์ พย.ม. (สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทัยทิพย์ จันท์เพ็ญ. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบผิดปกติของวัยรุ่นในจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. (การพยาบาล). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อุบล เลี้ยววาริณ. (2534). ความสำคัญของการศึกษาที่มีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานในกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Adriaanse, M. A.; van Oosten, J. M.; de Ridder, D. T.; de Wit, J. B.; & Evers, C. (2011). Planning what not to eat: Ironic effects of implementation intentions negating unhealthy habits. *Personality and Social Psychology Bulletin*. 37(1): 69-81.
- Ajzen, I. (1985). *From intentions to actions: A theory of planned behavior*. In *Action control* (pp. 11-39). NY: Springer Berlin Heidelberg.
- (1991). The theory of planned behavior. *Organizational behavior and human decision processes*. 50: 179-211.
- (2002). Constructing a TPB questionnaire: Conceptual and methodological considerations. Retrieved from <https://pdfs.semanticscholar.org/0574/b20bd58130dd5a961f1a2db10fd1fcbae95d.pdf>
- (2002). Perceived Behavioural Control, Self-Efficacy, Locus of Control and the Theory of Planned Behaviour. *Journal of applied social Psychology*. 32: 665-683.

Ajzen, I. (2006).

TPB questionnaire: Conceptual and methodological Consideration. Retrieved from
<http://people.umass.edu/aizen/pdf/tpb.measurement.pdf>

----- (2011). The theory of planned behavior: reactions and reflections. *Psychology & health*. 26(9): 1113-1127.

Ajzen, I.; & Fishbein, M. (1977). Attitude–behavior relations: A theoretical analysis and review of empirical research. *Psychological Bulletin*. 84: 888-918.

----- (1980). Understanding attitudes and predicting social behavior. New Jersey: Prentice-Hall.

Ajzen, I.; Czasch, C.; & Flood, M. G. (2009). From Intentions to Behavior: Implementation Intention, Commitment, and Conscientiousness¹. *Journal of Applied Social Psychology*. 39(6): 1356-1372.

----- (2009). From Intentions to Behavior: Implementation Intention, Commitment, and Conscientiousness¹. *Journal of Applied Social Psychology*. 39(6): 1356-1372.

Anderson, C. N. (2009). *Understanding and promoting regular dental visitation: Theoretical analyses and message testing*. Dissertation, Ph.D. (Communications and Information Sciences). Kentucky: Graduate School, University of Kentucky

Anderson, P.; et al. (2009). Impact of alcohol advertising and media exposure on adolescent alcohol use: a systematic review of longitudinal studies. *Alcohol and alcoholism*. 44(3): 229-243.

Araújo-Soares, V.; McIntyre, T.; & Sniehotta, F. F. (2009). Predicting changes in physical activity among adolescents: the role of self-efficacy, intention, action planning and coping planning. *Health Education Research*. 24(1): 128-139.

Armitage, C. J. (2005). Can the theory of planned behavior predict the maintenance of physical activity? *Health Psychology*. 24(3): 235.

----- (2008). A volitional help sheet to encourage smoking cessation: a randomized exploratory trial. *Health Psychology*. 27(5): 557.

----- (2009). Effectiveness of experimenter-provided and self-generated implementation intentions to reduce alcohol consumption in a sample of the general population: a randomized exploratory trial. *Health Psychology*. 28(5): 545.

Armitage, C. J.; & Conner, M. (2000). Social cognition models and health behaviour: A structured review. *Psychology and health*. 15(2): 173-189.

- Armitage, C. J.; & Conner, M. (2001). Efficacy of the Theory of Planned Behavior: A meta-analytic review. *British Journal of Social Psychology*. 40: 471-499.
- Armitage, C. J.; Rowe, R.; Arden, M. A.; & Harris, P. R. (2014). A brief psychological intervention that reduces adolescent alcohol consumption. *Journal of consulting and clinical psychology*. 82(3): 546.
- Australian Institute of Health and Welfare. (2010). *Australia's health 2010*. Australia's health series no. 12. Cat. no. AUS 122. Canberra: AIHW.
- Baban, A.; & Craciun, C. (2007). Changing health-risk behaviors: A review of theory and evidence-based interventions in health psychology. *Journal of Cognitive and Behavioral Psychotherapies*. 7(1): 45-67.
- Baker, C. W.; Little, T.D., & Brownell, K. D. (2003). Predicting adolescent eating and activity behaviors: The role of social norms and personal agency. *Health psychology*. 22: 189–198.
- Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. New Jersey: Prentice-Hall.
- (1981). Self-referent thought: A developmental analysis of self-efficacy. *Social cognitive development: Frontiers and possible futures* (pp.200-239). Cambridge: Cambridge University.
- (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. New Jersey: Prentice-Hall.
- (1999). A sociocognitive analysis of substance abuse: An agentic perspective. *Psychological science*. 10(3): 214-217.
- (1999). *Self-efficacy in Changing Societies*. Cambridge: Cambridge University.
- Barg, C. J.; et al. (2012). Examining predictors of physical activity among inactive middle-aged women: An application of the health action process approach. *Psychology & health*. 27(7): 829-845.
- Barnes, G. M.; & Welte, J. W. (1986). Patterns and predictors of alcohol use among 7-12th grade students in New York State. *Journal of studies on alcohol*. 47(1): 53-62.
- Beck, K. H. (1981). Driving while under the influence of alcohol: Relationship to attitudes and beliefs in a college population. *The American journal of drug and alcohol abuse*. 8(3): 377-388.
- Becker, M. H. (1974). The health belief model and personal health behavior. *Health Education Monogram*. 2: 324-508.

- Berg, C.; Jonsson, I.; & Conne, M. Z. (2000). Understanding choice of milk and bread for breakfast among Swedish children aged 11-15 year: an application of the Theory of Planned Behaviour. *Appetite*. 34: 5-19.
- Berli, C.; et al. (2014). Predicting physical activity in adolescents: The role of compensatory health beliefs within the Health Action Process Approach. *Psychology & health*. 29(4): 458-474
- Beullens, K.; & Van den Bulck, J. (2008). News, music videos and action movie exposure and adolescents' intentions to take risks in traffic. *Accident Analysis & Prevention*. 40(1): 349-356.
- Bleakley, A.; Hennessy, M.; Fishbein, M.; & Jordan, A. (2011). Using the integrative model to explain how exposure to sexual media content influences adolescent sexual behavior. *Health Education & Behavior*. 38(5): 530-540.
- Casswell, S. (1996). Drinking guidelines offer little over and above the much needed public health policies. *Addiction*. 91(1): 26-29.
- Chiu, C. Y.; et al. (2012). The Health Action Process Approach as a Motivational Model of Dietary Self-Management for People With Multiple Sclerosis A Path Analysis. *Rehabilitation Counseling Bulletin*. 56(1): 48-61.
- Clarke, H. M. (2014). Predicting the Decision to Report Sexual Harassment: Organizational Influences and the Theory of Planned Behavior. *Journal of Organizational Psychology*. 14(2): 52.
- Cohn, L. D.; et al.. (1995). Risk-perception: differences between adolescents and adults. *Health Psychology*. 14(3): 217.
- Conner, M.; & Higgins, A. R. (2010). Long-term effects of implementation intentions on prevention of smoking uptake among adolescents: a cluster randomized controlled. *Health Psychol*. 29(5): 529-38.
- Cormier, W. H.; & Sherilyn L. C. (1979). Interviewing, Strategies, for Helper: A Guide to Assessment, Treatment and Evaluation. Californai: Book/Code.
- Cox, W. M.; & Klinger, E. (1988). A motivational model of alcohol use. *Journal of abnormal psychology*. 97(2): 168.
- De Melo Ghisi, G. L.; Grace, S. L.; Thomas, S.; & Oh, P. (2015). Behavior determinants among cardiac rehabilitation patients receiving educational interventions: An application of the health action process approach. *Patient education and counseling*. 98(5): 612-621.

- Dielman, T. E.; et al. (1987). Susceptibility to peer pressure, self-esteem, and health locus of control as correlates of adolescent substance abuse. *Health Education & Behavior*. 14(2): 207-221.
- Duncan, S. C.; Duncan, T. E.; & Strycker, L. A. (2006). Alcohol use from 9 to 16: A Cohort Sequential Latent Growth Model. *Drug alcohol depend*. 81: 71-81.
- Engels, R. C.; et al, G. (2005). Drinking motives, alcohol expectancies, self-efficacy, and drinking patterns. *Journal of drug education*. 35(2):147-166.
- Ernsting, A.; Gellert, P.; Schneider, M.; & Lippke, S. (2013). A mediator model to predict workplace influenza vaccination behaviour—an application of the health action process approach. *Psychology & health*. 28(5), 579-592.
- Ewing, S. W. F.; Sakhardande, A.; & Blakemore, S. J. (2014). The effect of alcohol consumption on the adolescent brain: a systematic review of MRI and fMRI studies of alcohol-using youth. *NeuroImage: Clinical*. 5: 420-437.
- Farrington, D. P. (2000). Explaining and preventing crime: The globalization of knowledge—The American Society of Criminology 1999 presidential address. *Criminology*. 38(1): 1-24.
- Fikretoglu, D.; & Liu, A. (2015). Perceived barriers to mental health treatment among individuals with a past-year disorder onset: findings from a Canadian Population Health Survey. *Social psychiatry and psychiatric epidemiology*. 50(5): 739-746.
- Fischhoff, B. (1992). *Risk taking: A developmental perspective*. In J. F. Yates (Ed.), Wiley series in human performance and cognition. Risk-taking behavior (pp. 133-162). Oxford, England: John Wiley & Sons.
- Gallo, I. S.; McCulloch, K. C.; & Gollwitzer, P. M. (2012). Differential effects of various types of implementation intentions on the regulation of disgust. *Social Cognition*. 30(1): 1.
- Gärling, T.; & Fujii, S. (2002). Structural equation modeling of determinants of planning. *Scandinavian Journal of Psychology*. 43(1): 1-8.
- Gibson, J. L. (2000). *Organization Behavior*. 7th ed. Boston: Irwin.
- Goddard, E.; & Ikin, C. (1988). *Drinking in England and Wales in 1987*. London: Office of Population Censuses and Surveys.
- Gollwitzer, P. M. (1993). Goal achievement: The role of intentions. *European review of social psychology*. 4(1): 141-185.
- (1999). Implementation intentions: strong effects of simple plans. *American psychologist*. 54(7): 493.

- Gollwitzer, P. M.; & Sheeran, P. (2006). Implementation intentions and goal achievement: A meta-analysis of effects and processes. *Advances in experimental social psychology*. 38: 69-119.
- Grant, B. F.; Stinson, F. S.; & Harford, T. C. (2001). Age at onset of alcohol use and DSM-IV alcohol abuse and dependence: a 12-year follow-up. *Journal of substance abuse*. 13(4): 493-504.
- Gray, N. J. ; & Klein, J. D. ; & Noyce, P. R. ; & Sesselberg, T. S., & Cantrill, J. A. (2005). Health information-seeking behaviour in adolescence: the place of the internet. *Social science & medicine*, 60(7), 1467-1478.
- Hagger, M. S.; & Luszczynska, A. (2014). Implementation intention and action planning interventions in health contexts: State of the research and proposals for the way forward. *Applied Psychology: Health and Well-Being*. 6(1): 1-47.
- Hayes-Roth, B.; & Hayes-Roth, F. (1979). A cognitive model of planning. *Cognitive Science*. 3(4): 275-310.
- Higgins, G. E.; & Marcum, C. D. (2005). Can the theory of planned behavior mediate the effects of low self-control on alcohol use? *College Student Journal*. 39(1): 103.
- Huang, C.; et al. (2014, September). Association between alcohol consumption and risk of cardiovascular disease and all-cause mortality in patients with hypertension: a meta-analysis of prospective cohort studies. *Mayo Clinic*. 89(9): 1201-1210.
- Hung, Y. Y. K. (2010). *Effects of perceived self-efficacy, social support and adjustment to college on the health-promoting behaviors of Chinese/Taiwanese International students*. Dissertation Ph.D. (Nursing). OH: Kent State University.
- Kalish, H. I. (1981). *From behavioral science to behavior modification*. New York: Mc Graw-Hall.
- Kam, J. A.; Matsunaga, M.; Hecht, M. L.; & Ndiaye, K. (2009). Extending the theory of planned behavior to predict alcohol, tobacco, and marijuana use among youth of Mexican heritage. *Prevention Science*. 10(1): 41-53.
- Kasl, S.; & Cobb, S. (1966). Health behavior, illness behavior, and sick-role behavior. *Archives of Environmental Health*. 12: 246-266.
- Kassem, N. O.; et al, P. K. (2003). Understanding soft drink Consumption among female adolescent using the Theory of Planned Behavior. *HealthEducation Research*. 18: 278-291.

- Leventhal, H.; Singer, R.; & Jones, S. (1965). Effects of fear and specificity of recommendation upon attitudes and behavior. *Journal of Personality and Social Psychology*. 2(1): 20.
- Liang, W.; & Chikritzhs, T. (2015). Age at first use of alcohol predicts the risk of heavy alcohol use in early adulthood: A longitudinal study in the United States. *International Journal of Drug Policy*. 26(2): 131-134.
- Liourta, E.; & Van Empelen, P. (2008). The importance of self-regulatory and goal-conflicting processes in the avoidance of drunk driving among Greek young drivers. *Accident Analysis & Prevention*. 40(3): 1191-1199.
- Ludke, H. A.; & Schneider, H. G. (1996). Habit-specific Locus of Control scales for drinking, smoking, and eating. *Psychological Reports*. 78: 363-369.
- Lussier, R. N. (1999). *Human Relation in Organization: Applications and skill Building*. (4th ed.). NY: McGraw-Hill.
- Luszczynska, A. (2004). Change in breast self-examination behavior: Effects of intervention on enhancing self-efficacy. *International Journal of Behavioral Medicine*. 11(2): 95-103.
- Luszczynska, A.; & Schwarzer, R. (2003). Planning and self-efficacy in the adoption and maintenance of breast self-examination: A longitudinal study on self-regulatory cognitions. *Psychology and Health*. 18(1): 93-108.
- Luszczynska, A.; et al.(2010). Intentions, planning, and self-efficacy predict physical activity in Chinese and Polish adolescents: Two moderated mediation analyses. *International Journal of Clinical and Health Psychology*. 10(2): 265-278.
- Luszczynska, A.;et al. (2011). Self-efficacy as a moderator of the planning-behaviour relationship in interventions designed to promote physical activity. *Psychology and health*. 26(2): 151-166.
- Luthans, F. (2005). *Organizational behavior*. 10th ed. New York: McGraw-Hill Irwin.
- Marcoux, B. C.; & Shope, J. T. (1997). Application of the theory of planned behavior to adolescent use and misuse of alcohol. *Health Education Research*. 12(3): 323-331.
- Marlatt, G. A.; Baer, J. S.; & Quigley, L. A. (1995). Self-efficacy and alcohol and drug abuse (pp. 289-315). In Bandura, A. (Ed.). *Self-efficacy in changing societies*. Cambridge: Cambridge University.
- McEachan, R. R. C.; et al. (2011). Prospective prediction of health-related behaviours with the theory of planned behaviour: A meta-analysis. *Health Psychology Review*. 5(2): 97-144.

- McGuire, W. J. (1986). The nature of attitude and attitude change. *The Handbook of Social Psychology*. 3: 136-314.
- McMillan, B.; & Conner, M. (2003). Using the theory of planned behaviour to understand alcohol and tobacco use in students. *Psychology, Health & Medicine*. 8(3): 317-328.
- Medeiros, P. F.; et al. (2016). Process evaluation of the implementation of the Unplugged Program for drug use prevention in Brazilian schools. *Substance abuse treatment, prevention, and policy*. 11(1): 1.
- Moyo, L. (2014). Effects of Alcohol Advertisements and Alcohol Consumption amongst Adolescents in Selected High Schools in the Eastern Cape, South Africa. *Mediterranean Journal of Social Sciences*. 5(23): 1649.
- Murgraff, V.; McDermott, M. R.; & Walsh, J. (2003). Self-Efficacy and Behavioral Enactment: The Application of Schwarzer's Health Action Process Approach to the Prediction of Low-Risk, Single-Occasion Drinking. *Journal of Applied Social Psychology*. 33(2): 339-361.
- Nash, S. G., McQueen, A., & Bray, J. H. (2005). Pathways to adolescent alcohol use: Family environment, peer influence, and parental expectations. *Journal of Adolescent Health*. 37(1): 19-28.
- National Institute on Drug Abuse. (1983). Preventing Adolescent Drug Abuse: Intervention Strategies. Retrieved from <https://archives.drugabuse.gov/sites/default/files/monograph47.pdf>
- Ochsner, S.; et al. (2014). The interplay of received social support and self-regulatory factors in smoking cessation. *Psychology & health*. 29(1), 16-31.
- Oei, T. P.; Hasking, P. A.; & Young, R. M. (2005). Drinking refusal self-efficacy questionnaire-revised (DRSEQ-R): a new factor structure with confirmatory factor analysis. *Drug and alcohol dependence*. 78(3): 297-307.
- Orbell, S., & Sheeran, P. (1998). Regulation of behaviour in pursuit of health goals. *Psychology and Health*. 13(4): 753-758.
- Oswald, L. M.; et al. (1992). Measurement of Locus of Control in cocaine abusers. *Issues in Mental Health Nursing*. 13: 81-94.
- Parcel, G. S.; & Meyer, M. P. (1978). Development of an instrument to measure children's health locus of control. *Health Education & Behavior*. 6(1): 149-159.
- Parschau, L.; et al. (2014). Physical activity among adults with obesity: Testing the health action process approach. *Rehabilitation psychology*. 59(1): 42.

- Plant, M. L.; Plant, M. A.; & Thomas, R. M. (1990). Alcohol, AIDS risks and commercial sex: some preliminary results from a Scottish study. *Drug and alcohol dependence*. 25(1): 51-55.
- Radtke, T.; et al. (2012). Smoking is ok as long as I eat healthily: Compensatory Health Beliefs and their role for intentions and smoking within the Health Action Process Approach. *Psychology & health*. 27(sup2): 91-107.
- Rehm, J.; et al, P. A. (2012). Alcohol consumption and the intention to engage in unprotected sex: Systematic review and meta-analysis of experimental studies. *Addiction*. 107(1): 51-59.
- Renn, O. (1992). Concepts of Risk: A Classification. In S. Krinsky & D. Golding (Eds.), *Social Theories of Risk*. Connecticut: Praeger.
- Renner, B.; & Schwarzer, R. (2005). The motivation to eat a healthy diet: How intenders and nonintenders differ in terms of risk perception, outcome expectancies, self-efficacy, and nutrition behavior. *Polish Psychological Bulletin*. 36(1): 7-15.
- Renner, B.; Knoll, N.; & Schwarzer, R. (2000). Age and body make a difference in optimistic health beliefs and nutrition behaviors. *International Journal of Behavioral Medicine*. 7(2):143-159.
- Riskind, J. H.; Sarampote, C. S.; & Merrier, M. A. (2002). For every malady a sovereign cure :Optimism training. *Journal of Cognitive Psychotherapy: An International Quarterly*. 10: 105-117.
- Roerecke, M.; & Rehm, J. (2013). Alcohol use disorders and mortality: a systematic review and meta-analysis. *Addiction*. 108(9): 1562-1578.
- Rotter, J. B. (1966). Generalized expectancies for internal versus external control of reinforcement. *Psychological monographs: General and applied*. 80(1): 1.
- Satow, L.; & Schwarzer, R. (1998). *Psychological factors in preventive nutrition: A longitudinal study. Advances in health psychology research. CD ROM Volume*. Berlin: Freie Universitat Berlin.
- Schuckit, M. A.; & Smith, T. L. (2000). The relationships of a family history of alcohol dependence, a low level of response to alcohol and six domains of life functioning to the development of alcohol use disorders. *Journal of studies on alcohol*. 61(6): 827-835.
- Schwarzer, R. (1999). Self-regulatory processes in the adoption and maintenance of health behaviors. *Journal of health psychology*. 4(2): 115-127.

- Schwarzer, R.; & Leppin, A. (1989). Social support and health: A meta-analysis. *Psychology and health*. 3(1): 1-15.
- (1991). Social support and health: A theoretical and empirical overview. *Journal of social and personal relationships*. 8(1): 99-127.
- (1992). Self-efficacy in the adoption and maintenance of health behaviors: Theoretical approaches and a new model. In R. Schwarzer (Ed.). *Self-efficacy: Thought control of action* (pp. 217–243). Washington. DC: Hemisphere.
- (2008). Modeling health behavior change: How to predict and modify the adoption and maintenance of health behaviors. *Applied Psychology*. 57(1): 1-29.
- Schwarzer, R.; et al. (2007). Adoption and maintenance of four health behaviors: Theory-guided longitudinal studies on dental flossing, seat belt use, dietary behavior, and physical activity. *Annals of behavioral medicine*. 33(2): 156-166.
- Seeman, M.; & Seeman, T. E. (1983). Health behavior and personal autonomy: A longitudinal study of the sense of control in illness. *Journal of Health and Social Behavior*. 24(2): 144-160.
- Sharp, C.; et al. (1997). Facilitation of internal locus of control in adolescent alcoholics through a brief biofeedback-assisted autogenic relaxation training procedure. *Journal of Substance Abuse Treatment*. 14(1): 55- 60.
- Simons-Morton, B. (2004). Prospective association of peer influence, school engagement, drinking expectancies, and parent expectations with drinking initiation among sixth graders. *Addictive Behaviors*. 29(2): 299-309.
- Smith, J. R.; et al. (2014). A Systematic Review of Intervention Studies Using Health Action Process Approach (HAPA) Model Components to Prevent and Manage Chronic Diseases. *European Health Psychologist*. 16(S): 616.
- Sniehotta, F. F.; Scholz, U.; & Schwarzer, R. (2005). Bridging the intention–behaviour gap: Planning, self-efficacy, and action control in the adoption and maintenance of physical exercise. *Psychology & Health*. 20(2): 143-160.
- Sornpaisarn, B.; et al, J. (2015). Can pricing deter adolescents and young adults from starting to drink: An analysis of the effect of alcohol taxation on drinking initiation among Thai adolescents and young adults. *Journal of epidemiology and global health*. 5(4): S45-S57.
- Steinberg, L. (2004). Risk taking in adolescence: what changes, and why? *Annals of the New York Academy of Sciences*. 1021(1): 51-58.

- Steinberg, L. (2007). Risk taking in adolescence new perspectives from brain and behavioral science. *Current directions in psychological science*. 16(2): 55-59.
- Steinberg, L.; & Cauffman, E. (1996). Maturity of judgment in adolescence: Psychosocial factors in adolescent decision making. *Law and Human Behavior*. 20(3): 249.
- Stolle, M.; Sack, P. M.; & Thomasius, R. (2009). Binge drinking in childhood and adolescence. *Deutsches Ärzteblatt International*. 106(19): 323-328.
- Supawadi, W., et al. (2010). Using the Theory of Planned Behavior to Predict Condom Use Behavior among Thai Adolescents. *Pacific Rim International Journal Nurse Research*. 14(4): 315-329
- Teng, Y.; & Mak, W. W. (2011). The role of planning and self-efficacy in condom use among men who have sex with men: an application of the Health Action Process Approach model. *Health Psychology*. 30(1): 119.
- Thoresen, C. E.; & Michael, J. M. (1974). *Behavior Self-control*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Tolma, E. L.; et al, J. (2006). Examining the theory of planned behavior and the construct of self-efficacy to predict mammography intention. *Health education & behavior*. 33(2): 233-251.
- U.S. Department of Health and Human Services (1990). *Healthy people 2000. National health promotion and disease prevention objectives*. Washington, DC: U.S. Govt. Printing Office, DHHS Publication, (PHS) 91-50212.
- van de Good, I; et al. (2011). Drinking Patterns and Going-Out Behavior as Predictors of Illicit Substance Use: An Analysis among Dutch Adolescents. *Journal of Child & Adolescent Substance Abuse*. 20(2): 99-113.
- Villani, S. (2001). Impact of media on children and adolescents: a 10-year review of the research. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*. 40(4): 392-401.
- Viscusi, W. K. (1992). *Smoking: Making the risky decision*. Oxford: Oxford University Press.
- Watkins, J. A.; Howard-Barr, E. M.; Moore, M. J.; & Werch, C. C. (2006). The mediating role of adolescent self-efficacy in the relationship between parental practices and adolescent alcohol use. *Journal of Adolescent Health*. 38(4): 448-450.
- Webb, T. L.; Sheeran, P.; & Luszczynska, A. (2009). Planning to break unwanted habits: Habit strength moderates implementation intention effects on behaviour change. *British Journal of Social Psychology*. 48(3): 507-523.

- Welsh, B. C.; & Farrington, D. P. (2007). Evidence-based crime prevention. In *Preventing crime* (pp. 1-17). New York: Springer.
- Werle, C. (2011). The Determinants of Preventive Health Behavior: Literature Review and Research Perspectives.
- Williams, R. J.; et al. V. N. (2011). Risk perception and motivation to quit smoking: A partial test of the Health Action Process Approach. *Addictive behaviors*. 36(7): 789-791.
- Wilson, H. J. (2015). *Reducing recidivism by first time drink driving offenders*. Dissertation Ph.D. (Health and Biomedical Innovation). Queensland University of Technology, Brisbane, Australia.
- Wilson, H., Sheehan, M., Palk, G., & Watson, A. (2016). Self-efficacy, planning, and drink driving: Applying the health action process approach. *Health psychology*. 35(7): 695.
- World Health Organization. (2002). *The world health report 2002: reducing risks, promoting healthy life*. Geneva: World Health Organization.
- (2004). *Global status report on alcohol 2004*. Geneva: World Health Organization.
- (2007). *Alcohol and injury in emergency departments: summary of the report from the WHO Collaborative Study on Alcohol and Injuries*. Geneva: World Health Organization.
- (2010). *European status report on alcohol and health*. Geneva: World Health Organization.
- (2014). *Global status report on alcohol and health*. Geneva: World Health Organization.
- Yeh, M.; Lee, L.; & Hwang, F. (2008). A Chinese version of the drinking-related locus-of-control scale: a confirmatory factor analysis. *Journal of Substance Abuse Treatment*. 34: 333-339.
- Zhou, G.; et al., (2015). The role of action control and action planning on fruit and vegetable consumption. *Appetite*. 91: 64-68.
- Zhou, G.; Gan, Y.; Knoll, N.; & Schwarzer, R. (2013). Proactive coping moderates the dietary intention–planning–behavior path. *Appetite*. 70: 127-133.
- Zimmerman, B. J.; & Kitsantas, A. (1997). Developmental phase in self-regulation: Shifting from process goals to outcome goals. *Journal of Educational Psychology*. 89(1): 29-36.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยข้อเสนองการวิจัย

**หนังสือยืนยันการยกเว้นการรับรอง
คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**

(เอกสารนี้เพื่อแสดงว่าคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ ได้พิจารณาโครงการวิจัยนี้)

ชื่อโครงการวิจัย : โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและประสิทธิภาพของโปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมป้องกัน
การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น ในจังหวัดระยอง

ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย : นางสาววราภรณ์ แสงอรุณ

หน่วยงานต้นสังกัด : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

รหัสโครงการวิจัย : 269/60X

โครงการวิจัยนี้เป็นโครงการวิจัยที่เข้าข่ายยกเว้น (Research with Exemption from SWUEC)

วันที่ยืนยัน : 07 ธันวาคม 2560

ยืนยันโดย : คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดำเนินการ
รับรองโครงการวิจัยตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นสากล ได้แก่ Declaration of Helsinki, the
Belmont Report, CIOMS Guidelines และ the International Conference on Harmonization in Good Clinical
Practice (ICH-GCP)

ออกให้ ณ วันที่ 13 ธันวาคม 2560

ลงชื่อ).....

(นายปิยชาติ บุญเพ็ญ)

เลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณา
โครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

ลงชื่อ).....

(แพทย์หญิงสุรีพร ภัทรสุวรรณ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรม
สำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ ศบ. ๕๑๒๖-๖๓๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุมนวิท 25 เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10110

๒ มกราคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แก้ไขข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชน "วิเทศอารย"

เนื่องด้วย นางสาวธาราภรณ์ แสงอรุณ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการวิจัย
พัฒนาระบบสารสนเทศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
"โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและประสิทธิภาพของโปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่ม
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นบนคอมพิวเตอร์ ในจังหวัดระยอง" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประทีป จินดี
และ รองศาสตราจารย์ภัคธาวีร์ เกษณบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง โครงสร้าง
ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและประสิทธิภาพของโปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 - 3 เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่
ของท่าน ระหว่างเดือนมกราคม 2561 ถึงเดือนมีนาคม 2561 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงาน
ในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ภัทรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089 808 6658

ที่ ๒๖-๕๖18/ 934

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตึก ๒๓ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10110

๙ มกราคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้เป็นที่อยู่เพื่อการศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนศึกษานารีวิทยา

เนื่องด้วย นางสาววรารัตน์ แสงอรุณ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษา
ทุกกิจกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ใบอนุญาตให้ทำปริญญาโทขึ้น เรื่อง
"โครงการความร่วมมือเพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของโปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมเบื้องต้นในการเพิ่ม
เครื่องคิดเลขออกข้อสอบรายบุคคลในจังหวัดระยอง" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทีป จีนี
และ รองศาสตราจารย์กิตติกร งามพนม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง โครงการ
ความร่วมมือเพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของโปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมเบื้องต้นในการเพิ่มเครื่องคิด
เลขออกข้อสอบ กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1-5 เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอให้สถานที่
ของท่าน ระหว่างเดือนมกราคม 2561 ถึงเดือนมีนาคม 2561 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงาน
ในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์กิตติกร งามพนม)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมทางโทรศัพท์ โทรศัทพ์ 089 808 6658

ที่ ศธ. 6918/039

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ชุมพรวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๑ มกราคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสุนทรภู่พิทยาท

เนื่องด้วย นางสาววรากรณ์ แสงอรุณ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการวิจัย
พัฒนาคาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
“โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและประสิทธิผลของโปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่ม
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น ในจังหวัดระยอง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทีป จินสี
และ รองศาสตราจารย์อัคราวิทย์ เกษมเนตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยให้แบบสอบถาม เรื่อง โครงสร้าง
ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและประสิทธิผลของโปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 - 3 เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่
ของท่าน ระหว่างเดือนมกราคม 2561 ถึงเดือนมีนาคม 2561 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงาน
ในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ธีรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเลข : หมายเลขข้อมูลเพิ่มเติมนักศึกษาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089 808 6658

ที่ ศธ. 6918/ 039

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุมนวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

8 มกราคม 2561

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยยางการศึกษา

เนื่องด้วย นางสาววราภรณ์ และอรุณ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการวิจัย
พฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
“โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและประสิทธิผลของโปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่ม
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น ในจังหวัดระยอง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทีป จินนี
และ รองศาสตราจารย์อัคราวัลย์ เกษมเนตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขออนุญาตเผยแพร่ข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง โครงสร้าง
ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและประสิทธิผลของโปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 - 3 เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่
ของท่าน ระหว่างเดือนมกราคม 2561 ถึงเดือนมีนาคม 2561 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงาน
ในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ประทีป จินนี (เอกปริญญาเอก)
คณะศิลปบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณะศิลปบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089 888 0658

ภาคผนวก ค
เครื่องมือ

แบบสำรวจความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

คำแนะนำในการตอบ

ขอความร่วมมือจากนักเรียนในการตอบแบบสำรวจเกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยให้นักเรียนพยายามตอบให้มากที่สุด และเป็นไปตามที่ตนเองเชื่อ ตรงตามความรู้สึกที่แท้จริง เพื่อนำไปเป็นข้อมูลทางวิชาการและเพื่อการแก้ไขปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ขอให้พิจารณาความหมายของคำว่า พฤติกรรมป้องกันการดื่มแอลกอฮอล์ เฉพาะความหมายต่อไปนี้

พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง การกระทำของวัยรุ่นตอนต้นที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่อมีสิ่งชักจูงที่นำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมที่มีประโยชน์เพื่อไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่เสี่ยงกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่

1) การหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ การหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่ส่งเสริมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การหลีกเลี่ยงเพื่อนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และไม่มั่วสุมกับเพื่อนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การหลีกเลี่ยงการเข้าไปในสถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการดื่มหรือแหล่งที่จำหน่ายหรือบริการเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ การหลีกเลี่ยงการดูโฆษณาที่ยั่วยุหรือชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2) การปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ การปฏิเสธเมื่อเพื่อนชวนไปดื่ม การปฏิเสธเมื่อคนในครอบครัวชวนให้ดื่มหรือการปฏิเสธเมื่อคนรู้จักชวนให้ดื่ม

3) การใช้เวลาว่างทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับกาดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น การไปออกกำลังกายกลางแจ้ง เล่นกีฬา การอ่านหนังสือ

ขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความ

ร่วมมือ

วารภรณ์ แสงอรุณ

คำชี้แจง โปรดอ่าน และพิจารณาข้อความแต่ละข้อ และโปรดเติมคำตอบให้สมบูรณ์ตามความคิดเห็นของท่าน

1.1 ท่านคิดว่าการที่ท่านหลีกเลี่ยงสิ่งที่ชักจูงไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะทำให้เกิดผลดีและผลเสียอย่างไร โปรดระบุ

เกิดผลดีอย่างไร	เกิดผลเสียอย่างไร
1.....	1.....
2.....	2.....
3.....	3.....
4.....	4.....
5.....	5.....

1.2 เมื่อท่านต้องการจะหลีกเลี่ยงสิ่งที่ชักจูงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ท่านจะนึกถึงบุคคลหรือคนกลุ่มใด ซึ่งมีความสำคัญต่อท่านบ้าง โปรดระบุ

ใครบ้างที่สนับสนุน การหลีกเลี่ยง	ใครบ้างที่คัดค้าน การหลีกเลี่ยง
1.....	1.....
2.....	2.....
3.....	3.....
4.....	4.....
5.....	5.....

1.3 ปัจจัยใดบ้างที่เป็นการส่งเสริมหรือจูงใจให้ท่านหลีกเลี่ยงสิ่งที่ชักจูงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

สิ่งใดบ้างที่ส่งเสริมหรือจูงใจหลีกเลี่ยง	สิ่งใดบ้างที่ขัดขวางต่อการหลีกเลี่ยง
1.....	1.....
2.....	2.....
3.....	3.....
4.....	4.....
5.....	5.....

1.4 โปรดระบุตามความคิดเห็นของท่าน การหลีกเลี่ยงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่.....

คำคุณศัพท์ในทางดี เช่น น่าชื่นชม

คำคุณศัพท์ในทางไม่ดี เช่น น่าติเตียน

1.....	1.....
2.....	2.....
3.....	3.....
4.....	4.....
5.....	5.....

2.1 ท่านคิดว่าการที่ท่านปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะทำให้เกิดผลดีและผลเสียอย่างไร
โปรดระบุ

เกิดผลดีอย่างไร	เกิดผลเสียอย่างไร
1.....	1.....
2.....	2.....
3.....	3.....
4.....	4.....
5.....	5.....

2.2 เมื่อท่านต้องการจะปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ท่านจะนึกถึงบุคคลหรือคนกลุ่มใด ซึ่งมี
ความสำคัญต่อท่านบ้าง โปรดระบุ

ใครบ้างที่สนับสนุนการปฏิเสธ	ใครบ้างที่คัดค้านการปฏิเสธ
1.....	1.....
2.....	2.....
3.....	3.....
4.....	4.....
5.....	5.....

2.3 ปัจจัยใดบ้างที่เป็นการส่งเสริมหรือจูงใจให้ท่านปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โปรดระบุ

สิ่งใดบ้างที่ส่งเสริมหรือจูงใจ
ให้ท่านปฏิเสธการดื่ม	สิ่งใดบ้างที่ขัดขวางหรือเป็นอุปสรรค
ต่อการปฏิเสธการดื่มแอลกอฮอล์
1.....	1.....
2.....	2.....
3.....	3.....
4.....	4.....
5.....	5.....

2.4 โปรดระบุตามความคิดเห็นของท่าน การปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่
 คำคุณศัพท์ในทางดี เช่น น่าชื่นชม คำคุณศัพท์ในทางไม่ดี เช่น น่าอับอาย

1.....	1.....
2.....	2.....
3.....	3.....
4.....	4.....
5.....	5.....

3.1 ท่านคิดว่าการใช้เวลาว่างทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะทำให้เกิดผลดีและผลเสียอย่างไร โปรดระบุ

เกิดผลดีอย่างไร	เกิดผลเสียอย่างไร
1.....	1.....
2.....	2.....
3.....	3.....
4.....	4.....
5.....	5.....

3.2 เมื่อท่านต้องการจะใช้เวลาว่างทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ท่านจะนึกถึงบุคคลหรือคนกลุ่มใด ซึ่งมีความสำคัญต่อท่านบ้าง โปรดระบุ

ใครบ้างที่ <u>สนับสนุน</u> การใช้เวลาว่าง	ใครบ้างที่ <u>คัดค้าน</u> การใช้เวลาว่าง
1.....	1.....
2.....	2.....
3.....	3.....
4.....	4.....
5.....	5.....

3.3 ปัจจัยใดบ้างหรือสิ่งใดบ้างที่เป็นการส่งเสริมหรือจูงใจให้ท่านใช้เวลาว่างทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โปรดระบุ

สิ่งใดบ้างที่ส่งเสริมหรือจูงใจ
ให้ใช้เวลาว่าง | สิ่งใดบ้างที่ขัดขวางหรือเป็นอุปสรรค
ต่อการใช้เวลาว่าง |
|--|--|

1.....	1.....
2.....	2.....
3.....	3.....
4.....	4.....
5.....	5.....

3.4 โปรดระบุตามความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นสิ่งที่.....

คำคุณศัพท์ในทางดี เช่น มีประโยชน์ คำคุณศัพท์ในทางไม่ดี เช่น เสียเวลา

1.....	1.....
2.....	2.....
3.....	3.....
4.....	4.....
5.....	5.....

ตาราง 30 ความถี่ของข้อความเชิงเด่นชัดเกี่ยวกับผลของการกระทำ กลุ่มอ้างอิง ปัจจัยควบคุม และคำคุณศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้านการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (N = 100)

ข้อดี	ความถี่	ข้อเสีย	ความถี่
1. สุขภาพแข็งแรง	68	1. ทำลายสุขภาพ	45
2. ปลอดภัยจากการเกิดอุบัติเหตุ	43	2. อาจเกิดเหตุทะเลาะ	22
3. มีจิตใจที่แจ่มใส	28	3. อาจเกิดอุบัติเหตุ	18
4. มีอนาคตที่ดี	22	4. ผิดใจกับเพื่อนที่ชวน	15
5. ไม่เสียตังค์	18	5. เสียอนาคต	12
6. ควบคุมสติได้	14	6. ผิดศีลข้อ 5	8
7. พ่อแม่ภูมิใจ	10	7. ควบคุมสติไม่ได้	6
8. สังคมยอมรับ	8	8. ไม่มีใครคบ	5
9. ไม่ผิดศีล	7		
10. ไม่มีเงินเมา	7		

บุคคลที่สนับสนุน	ความถี่	บุคคลที่คัดค้าน	ความถี่
1. ครู	106	1. คนที่ชอบกินเหล้า	35
2. คนในครอบครัว	58	2. ตำรวจ ทหาร	22
3. พ่อแม่	45	3. เพื่อนที่ชอบกินเหล้า	18
4. ญาติผู้ใหญ่	15	4. รุ่นพี่รุ่นน้องที่โรงเรียน	15
5. เพื่อนที่ดี	15	5. พี่น้อง	12
6. พี่	13	6. คนขายเหล้า	8
7. รัฐบาล	9		
ปัจจัยส่งเสริม	ความถี่	ปัจจัยขัดขวาง	ความถี่
1. คำสอนจากพ่อแม่	92	1. เพื่อนที่ชวนให้ดื่มเหล้า	89
2. กิจกรรมที่น่าสนใจ	56	2. คนที่ชอบดื่มเหล้า	21
3. ครู	35	3. รุ่นพี่ที่ไม่ดีในโรงเรียน	17
4. ญาติผู้ใหญ่	18	4. รุ่นน้องที่โรงเรียน	15
5. โทษของเหล้า	15	5. ความอยากลองกิน	12
6. การออกกำลังกาย	13	6. อยากกินเหมือนเพื่อน	9
7. รายการทีวี	11	7. อยู่ในกลุ่มเพื่อนที่กิน	7
8. ราคาแพง	8	7. คนขาย	5
9. การนึกถึงอนาคตตนเอง	6		
10. การเลือกคบเพื่อน	4		

ตาราง 31 ความถี่ของข้อความเชิงเด่นชัดเกี่ยวกับผลของการกระทำ กลุ่มอ้างอิง ปัจจัยควบคุม และ คำคุณศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้านการปฏิเสธบุคคลเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (N = 100)

ข้อดี	ความถี่	ข้อเสีย	ความถี่
1. มีชีวิตที่ยาวนาน	67	1. เกิดผลเสียกับร่างกาย	41
2. ไม่ติดเหล้า	53	2. ทะเลาะกับครอบครัว	39
3. ร่างกายแข็งแรง	48	3. เสี่ยงต่ออุบัติเหตุ	28
4. ไม่สิ้นเปลืองเงิน	33	4. พ่อแม่เสียใจ	18
5. ปลอดภัยจากอันตราย	19	5. ถูกคนมองว่าไม่กล้า	12
6. จิตใจดี, ร่าเริง	15	6. เมมาแล้วพูดไม่รู้เรื่อง	8
7. มีอนาคตที่ดี	9	7. เสียสติ	6
8. พ่อแม่ดีใจ	7	8. ผิดศีลห้า	5

ข้อดี	ความถี่	ข้อเสีย	ความถี่
9. ไม่ดูบ่นไม่ถูกว่า	6		
10. ไม่ผิดกฎหมาย	6		
บุคคลที่สนับสนุน	ความถี่	บุคคลที่คัดค้าน	ความถี่
1. พ่อแม่	68	1. เพื่อนที่ชอบกินเหล้า	52
2. ครู	62	2. รุ่นพี่รุ่นน้องในโรงเรียน	
3. เพื่อนดี	55	ที่กินเหล้า	24
4. ญาติผู้ใหญ่(ปู่ตายายลุง	51	3.คนขายเหล้า	16
ฯลฯ	26	4. คนไม่ดี	12
5. พี่น้อง	14	5.ญาติผู้ใหญ่ที่กินเหล้า	10
6.คนในครอบครัว	8		
7.ตำรวจทหาร	6		
8.รัฐบาล	3		
9.รุ่นพี่รุ่นน้องที่โรงเรียน			
ปัจจัยส่งเสริม	ความถี่	ปัจจัยขัดขวาง	ความถี่
1. พ่อแม่ห้ามกินเหล้า	67	1. เพื่อนที่ชวนให้ดื่มเหล้า	82
2. อยากทำตัวเองให้ดี	56	2. คนที่ชอบดื่มเหล้า	21
3. โทษของเหล้า	35	3. รุ่นพี่ที่โรงเรียน	17
4. อยากแข็งแรง	22	4. รุ่นน้องที่โรงเรียน	9
5. คนในครอบครัว	20	5. คนขาย	5
6. คบกับเพื่อนที่ไม่กินเหล้า	18		
7.การเล่นกีฬา	10		
8.ครอบครัวไม่ทะเลาะกัน	7		
9.อยากเรียนให้จบ	6		
10.เดี่ยวโดนตีโดนบ่น	5		

ตาราง 32 ความถี่ของข้อความเชื่อกันเกี่ยวกับผลของการกระทำ กลุ่มอ้างอิง ปัจจัยควบคุมและคำคุณศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ดำเนินการใช้เวลาว่างทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (N = 100)

ข้อดี	ความถี่	ข้อเสีย	ความถี่
1. ไม่ทะเลาะวิวาท	48	1. เกิดโรคต่างๆ	28
2. จิตใจแจ่มใส	33	2. ทะเลาะวิวาท	18
3. ทำให้สุขภาพแข็งแรง	28	3. เพื่อนไม่คบ	15

ข้อดี	ความถี่	ข้อเสีย	ความถี่
4. ใช้เวลาคุ่มค่า	23	4. การเรียนไม่ดี	15
5. เอาเวลาไปเล่นกีฬา	22	5. หมกมุ่นอยู่กับเหล้า	9
6. จะได้ไม่ยุ่งกับเหล้า	19	6. ไม่มีสติ	7
7. ไม่เกิดอุบัติเหตุจากกินเหล้า	12	7. จิตใจไม่ดี	5
8. พ่อแม่ภูมิใจ	9	8. เสียเวลาทำงาน	4
9. มีคนชื่นชม	7	9. โดนล้อว่าป๊อด	3
10. ไม่ขาดสติ	3		
บุคคลที่สนับสนุน	ความถี่	บุคคลที่คัดค้าน	ความถี่
1. พ่อแม่	102	1. เพื่อนที่เกเร	62
2. ครู	51	2. คนที่ดื่มเหล้า	28
3.ญาติผู้ใหญ่เช่น ปู่ย่าตายายลุง ป้าน้าอา	35 34	3. รุ่นพี่รุ่นน้อง	13
4. คนในครอบครัว	15	4. ญาติที่ดื่มเหล้า	9
5. เพื่อนดี	12	5. คนขายเหล้า	6
6. พี่น้อง	8		
6.ตำรวจ	5		
7.รัฐบาล	4		
8.การเล่นกีฬา	3		
ปัจจัยส่งเสริม	ความถี่	ปัจจัยขัดขวาง	ความถี่
1. ใช้เวลาอยู่กับครอบครัว	31	1. เพื่อนสนิทชวนกินเหล้า	31
2. เล่นกีฬา	29	2. การติดเพื่อน	15
3. การสั่งสอนของพ่อแม่	21	3. การติดเกม	12
3. ประโยชน์ของการใช้เวลาว่าง	18	4. คนที่กินเหล้า	10
4. การทบทวนบทเรียน	15	5. ญาติผู้ใหญ่	7
4. คำสอนของครู	10	5. ความอยากลองเมื่อเห็น คนกินเหล้าต่อหน้า	7
5. ช่วยพ่อแม่ทำงาน	9	6. ไปเที่ยวกับเพื่อน	5
6. เพื่อนชวนไปทำสิ่งที่ดี	7		
7. พ่อแม่ชวนไปทำกิจกรรม	4		
8. ญาติผู้ใหญ่	3		
9. ป้ายณรงค์ไม่ดื่มเหล้า	2		
10. โฆษณาเลิกเหล้า	2		

ชุดที่ 2 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

คำชี้แจง ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา นักเรียนทำสิ่งเหล่านี้มากน้อยเพียงใด โปรดพิจารณาแต่ละข้อความ แล้วทำเครื่องหมายถูก (/) ลงบนเส้น _____ เหนือตัวเลือก ตั้งแต่จริงที่สุดถึงไม่จริงเลย เพียงแห่งเดียวในแต่ละข้อ และขอให้นักเรียนโปรดทำให้ครบทั้ง 15 ข้อ

1. ฉันไม่เข้าร่วมกิจกรรมที่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

_____ _____ _____ _____ _____ _____
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. เมื่อพบเห็นเพื่อนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ฉันเดินเลี่ยงเดิน ไม่เข้าไปหาหรือร่วมกลุ่มด้วย

_____ _____ _____ _____ _____ _____
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. ฉันไม่ไปเที่ยวในสถานบันเทิงที่มีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น ร้านเหล้า ร้านเบียร์

_____ _____ _____ _____ _____ _____
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. ฉันไม่ไปเมื่อมีคนฝากให้ไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามร้านค้า

_____ _____ _____ _____ _____ _____
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. เมื่อพบเห็นโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น ในโทรทัศน์หรือทางอินเทอร์เน็ต ฉันเปลี่ยนช่องทันที

_____ _____ _____ _____ _____ _____
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. ฉันปฏิเสธเมื่อเพื่อนจะยืมจะขอให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

_____ _____ _____ _____ _____ _____
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. ฉันดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่อคนในครอบครัวส่งให้ดื่ม

_____ _____ _____ _____ _____ _____
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. คนในครอบครัวของฉันไม่ชักชวนให้ฉันซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. ฉันปฏิเสธเมื่อมีคนรู้จักชวนให้ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในโอกาสต่างๆ

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

10. เมื่อมีเวลาว่างฉันทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจที่ไม่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

11. เมื่อมีเวลาว่างฉันไปเที่ยวกับครอบครัวในสถานที่ต่างๆ ที่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

12. เมื่อมีเวลาว่างฉันมักออกไปออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาที่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

13. เมื่อมีเวลาว่างฉันออกไปทำกิจกรรมกับเพื่อนที่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

14. เมื่อมีเวลาว่างฉันจะทบทวนสิ่งที่ฉัน ไม่เข้าใจในห้องเรียน โดยไม่ดื่มเครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

15. ฉันใช้เวลาว่างเล่นกีฬาหรือทำกิจกรรมที่มีการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ชุดที่ 3 แบบสอบถามวัดความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

คำแนะนำในการตอบ โปรดพิจารณาแต่ละข้อความ แล้วทำเครื่องหมายวงกลม O ล้อมรอบตัวเลข เพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อ ที่ตรงกับความรู้สึกและความตั้งใจของนักเรียนที่จะกระทำสิ่งต่อไปนี้ ในช่วง 2 สัปดาห์ข้างหน้า

ตัวอย่างการตอบ

ฉันมีเจตนาที่จะไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เป็นไปได้ (7) 6 5 4 3 2 1 : เป็นไปไม่ได้

1. ฉันมีเจตนาที่จะไม่เข้าร่วมทำกิจกรรมที่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เป็นไปได้ : 7 6 5 4 3 2 1 : เป็นไปไม่ได้

2. เมื่อพบเห็นเพื่อนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฉันตั้งใจที่จะเดินเลี้ยวไม่เข้าไปหาหรือร่วมกลุ่มด้วย

เป็นไปได้ : 7 6 5 4 3 2 1 : เป็นไปไม่ได้

3. ฉันพยายามที่จะไม่ไปเที่ยวสถานบันเทิงที่มีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น ร้านเหล้าร้านเบียร์

เป็นไปได้ : 7 6 5 4 3 2 1 : เป็นไปไม่ได้

4. ฉันตั้งใจว่าจะไม่ไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามร้านค้าเวลามีคนให้ไปซื้อ

เป็นไปได้ : 7 6 5 4 3 2 1 : เป็นไปไม่ได้

5. ฉันตั้งใจที่จะเปลี่ยนช่องทันทีเวลาเห็นโฆษณาของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากโทรทัศน์ จากอินเทอร์เน็ต

เป็นไปได้ : 7 6 5 4 3 2 1 : เป็นไปไม่ได้

6. ฉันมีเจตนาที่จะปฏิเสธเมื่อเพื่อนจะยืมจะขอให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เป็นไปได้ : 7 6 5 4 3 2 1 : เป็นไปไม่ได้

7. ฉันตั้งใจว่าจะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่อคนในครอบครัวสั่งให้ดื่ม

เป็นไปได้ : 7 6 5 4 3 2 1 : เป็นไปไม่ได้

8. ฉันมั่นใจว่าคนในครอบครัวไม่ชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เป็นไปได้ : 7 6 5 4 3 2 1 : เป็นไปไม่ได้

9. ฉันตั้งใจว่าจะปฏิเสธเมื่อคนรู้จักชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในโอกาสต่างๆ

เป็นไปได้ : 7 6 5 4 3 2 1 : เป็นไปไม่ได้

10. เมื่อมีเวลาวางฉันตั้งใจว่าจะทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจโดยไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เป็นไปได้ : 7 6 5 4 3 2 1 : เป็นไปไม่ได้

11. เมื่อมีเวลาวางฉันตั้งใจว่าจะไปเที่ยวกับครอบครัว ในสถานที่ต่างๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เป็นไปได้ : 7 6 5 4 3 2 1 : เป็นไปไม่ได้

12. เมื่อมีเวลาวางฉันตั้งใจว่าจะไปออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาที่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เป็นไปได้ : 7 6 5 4 3 2 1 : เป็นไปไม่ได้

13. เมื่อมีเวลาวาง ฉันตั้งใจว่าจะไปทำกิจกรรมกับเพื่อน โดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เป็นไปได้ : 7 6 5 4 3 2 1 : เป็นไปไม่ได้

14. เมื่อมีเวลาวางฉันตั้งใจว่าจะทบทวนสิ่งที่ฉันไม่เข้าใจในห้องเรียน โดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เป็นไปได้ : 7 6 5 4 3 2 1 : เป็นไปไม่ได้

15. ฉันตั้งใจว่าจะเล่นกีฬาหรือทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เป็นไปได้ : 7 6 5 4 3 2 1 : เป็นไปไม่ได้

ชุดที่ 4 แบบสอบถามวัดเจตคติ ต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง)

คำแนะนำในการตอบ

โปรดพิจารณาแต่ละข้อความ แล้วทำเครื่องหมายวงกลม **O** ล้อมรอบตัวเลข เพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อ ที่ตรงกับความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนมากที่สุด และโปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อ

1. การที่ฉันหลีกเลี่ยงจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น เบียร์ น้ำพั้นผสมแอลกอฮอล์ เป็นสิ่งที่.....

ดีที่สุด	:	<u>7</u>	<u>6</u>	<u>5</u>	<u>4</u>	<u>3</u>	<u>2</u>	<u>1</u>	:	ไม่ดีเลย
เป็นคนดี	:	<u>7</u>	<u>6</u>	<u>5</u>	<u>4</u>	<u>3</u>	<u>2</u>	<u>1</u>	:	เป็นคนเลว
มีประโยชน์	:	<u>7</u>	<u>6</u>	<u>5</u>	<u>4</u>	<u>3</u>	<u>2</u>	<u>1</u>	:	ไร้ประโยชน์
น่าชื่นชม	:	<u>7</u>	<u>6</u>	<u>5</u>	<u>4</u>	<u>3</u>	<u>2</u>	<u>1</u>	:	น่าติเตียน
นายก่อง	:	<u>7</u>	<u>6</u>	<u>5</u>	<u>4</u>	<u>3</u>	<u>2</u>	<u>1</u>	:	ไม่นายก่อง
เป็นที่ยอมรับ	:	<u>7</u>	<u>6</u>	<u>5</u>	<u>4</u>	<u>3</u>	<u>2</u>	<u>1</u>	:	เป็นที่รังเกียจ

2. สำหรับฉันแล้วการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นการกระทำที่

เป็นคนดีของสังคม	:	<u>7</u>	<u>6</u>	<u>5</u>	<u>4</u>	<u>3</u>	<u>2</u>	<u>1</u>	:	เป็นคนเลว
ดีที่สุด	:	<u>7</u>	<u>6</u>	<u>5</u>	<u>4</u>	<u>3</u>	<u>2</u>	<u>1</u>	:	แย่ที่สุด
น่าชื่นชม	:	<u>7</u>	<u>6</u>	<u>5</u>	<u>4</u>	<u>3</u>	<u>2</u>	<u>1</u>	:	น่าติเตียน
มีประโยชน์	:	<u>7</u>	<u>6</u>	<u>5</u>	<u>4</u>	<u>3</u>	<u>2</u>	<u>1</u>	:	ไร้ประโยชน์
น่ารัก	:	<u>7</u>	<u>6</u>	<u>5</u>	<u>4</u>	<u>3</u>	<u>2</u>	<u>1</u>	:	น่าเกลียด
น่าภูมิใจ	:	<u>7</u>	<u>6</u>	<u>5</u>	<u>4</u>	<u>3</u>	<u>2</u>	<u>1</u>	:	น่าอับอาย

3. สำหรับฉันแล้วการใช้เวลาว่างทำกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวกับการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นการกระทำ....

มีประโยชน์	:	<u>7</u>	<u>6</u>	<u>5</u>	<u>4</u>	<u>3</u>	<u>2</u>	<u>1</u>	:	ไร้สาระ
ดีที่สุด	:	<u>7</u>	<u>6</u>	<u>5</u>	<u>4</u>	<u>3</u>	<u>2</u>	<u>1</u>	:	ไม่ดีเลย
เยี่ยม	:	<u>7</u>	<u>6</u>	<u>5</u>	<u>4</u>	<u>3</u>	<u>2</u>	<u>1</u>	:	แย่
ดีมาก	:	<u>7</u>	<u>6</u>	<u>5</u>	<u>4</u>	<u>3</u>	<u>2</u>	<u>1</u>	:	ไม่ดี
มีอนาคตที่ดี	:	<u>7</u>	<u>6</u>	<u>5</u>	<u>4</u>	<u>3</u>	<u>2</u>	<u>1</u>	:	ไร้อนาคต

ชุดที่ 5 แบบสอบถามวัดเจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ทางอ้อม)

คำแนะนำในการตอบ

โปรดพิจารณาแต่ละข้อความ แล้วทำเครื่องหมายวงกลม **O** ล้อมรอบตัวเลข เพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อ ที่ตรงกับความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนมากที่สุด และโปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อ

1. ก. การหลีกเลี่ยงจากสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ของฉัน ทำให้มีสุขภาพแข็งแรง

เป็นไปได้มากที่สุด: 7 6 5 4 3 2 1 : เป็นไปไม่ได้เลย

ข. การมีสุขภาพแข็งแรง เป็นสิ่งดี....

ดีที่สุด : 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ดีเลย

2. ก. การหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ของฉัน ทำให้ปลอดภัยจากการเกิดอุบัติเหตุ

เป็นไปได้มากที่สุด: 7 6 5 4 3 2 1 : เป็นไปไม่ได้เลย

ข. การปลอดภัยจากการเกิดอุบัติเหตุ เป็นสิ่งที่....

ดีที่สุด : 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ดีเลย

3. ก. การปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ของฉัน ทำให้มีชีวิตที่ยาวนาน

เป็นไปได้มากที่สุด: 7 6 5 4 3 2 1 : เป็นไปไม่ได้เลย

ข. การมีชีวิตที่ยาวนาน เป็นสิ่งที่....

ดีที่สุด : 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ดีเลย

4. ก. การปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ของฉัน ทำให้ไม่ติดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เป็นไปได้มากที่สุด: 7 6 5 4 3 2 1 : เป็นไปไม่ได้เลย

ข. การไม่ติดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นสิ่งที่....

ดีที่สุด : 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ดีเลย

5. การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับกาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้ของ ฉัน ทำให้ไม่เกิดการทะเลาะวิวาท

เป็นไปได้มากที่สุด: 7 6 5 4 3 2 1 : เป็นไปไม่ได้เลย

ข. การไม่เกิดการทะเลาะวิวาท เป็นสิ่งที่....

ดีที่สุด : 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ดีเลย

6. การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับกาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้ของ ฉัน

ทำให้มีจิตใจที่แจ่มใส

เป็นไปได้มากที่สุด: 7 6 5 4 3 2 1 : เป็นไปไม่ได้เลย

ข. การมีจิตใจที่แจ่มใส เป็นสิ่งที่.....

เป็นไปได้มากที่สุด: 7 6 5 4 3 2 1 : เป็นไปไม่ได้เลย

ชุดที่ 6 แบบสอบถามวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง)

คำแนะนำในการตอบ

โปรดพิจารณาแต่ละข้อความ แล้วทำเครื่องหมายวงกลม **O** ล้อมรอบตัวเลข เพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อ ที่ตรงกับความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนมากที่สุด และโปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อ

1. บุคคลที่มีความสำคัญต่อฉัน ส่วนใหญ่คิดว่า ฉันควรหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ควรหลีกเลี่ยง: 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ควรหลีกเลี่ยง

2. บุคคลที่มีความสำคัญต่อฉัน ส่วนใหญ่คิดว่า ฉันควรหรือไม่ควรปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ควรปฏิเสธที่สุด: 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ควรปฏิเสธ

3. บุคคลที่มีความสำคัญต่อฉัน ส่วนใหญ่คิดว่า ฉันควรหรือไม่ควรใช้เวลาว่างทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ควรทำที่สุด : 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ควรทำ

ชุดที่ 7 แบบสอบถามวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการกระทำพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางอ้อม)

คำแนะนำในการตอบ โปรดพิจารณาแต่ละข้อความ แล้วทำเครื่องหมายวงกลม **O** ล้อมรอบตัวเลข เพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อ ที่ตรงกับความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนมากที่สุด และโปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อ

1. ก. ครูของฉัน เห็นว่าฉันควรหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ควรทำที่สุด: 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ควรทำเลย

ข. ฉันต้องการทำตามในสิ่งที่ ครูของฉัน ต้องการให้ฉันทำเพียงใด

ต้องการทำ: 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ต้องการทำ

2. ก. คนในครอบครัวของฉัน เห็นว่าฉันควรหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ควรทำที่สุด: 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ควรทำเลย

ข. ฉันต้องการทำตามในสิ่งที่ คนในครอบครัวของฉัน ต้องการให้ฉันทำเพียงใด

ต้องการทำ: 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ต้องการทำ

3. ก. พ่อแม่ของฉัน เห็นว่าฉันควรปฏิเสธเวลาที่มีคนชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ควรทำที่สุด: 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ควรทำเลย

ข. ฉันต้องการทำตามในสิ่งที่ พ่อแม่ของฉัน ต้องการให้ฉันทำเพียงใด

ต้องการทำ: 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ต้องการทำ

4. ก. ครูของฉัน เห็นว่า ฉันควรปฏิเสธเวลาที่มีคนชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ควรทำที่สุด: 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ควรทำเลย

ข. ฉันต้องการทำตามในสิ่งที่ ครูของฉัน ประสงค์ให้ฉันทำเพียงใด

- ต้องการทำ: 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ต้องการทำ
5. ก. เพื่อนของฉัน เห็นว่า ฉันควรปฏิเสธเวลามีคนชวนไปดื่มเครื่องแอลกอฮอล์
- ควรทำที่สุด: 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ควรทำเลย
- ข. ฉันต้องการทำตามในสิ่งที่ เพื่อนของฉัน ประสงค์ให้ฉันทำเพียงใด
- ต้องการทำ: 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ต้องการทำ
6. ก. พ่อแม่ของฉัน เห็นว่า ฉันควรใช้เวลาว่างทำกิจกรรมที่ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- ควรทำที่สุด: 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ควรทำเลย
- ข. ฉันต้องการทำตามในสิ่งที่ พ่อแม่ของฉัน ต้องการให้ฉันทำเพียงใด
- ต้องการทำ: 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ต้องการทำ
7. ก. ครูของฉัน เห็นว่า ฉันควรใช้เวลาว่างทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์โดยไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- ควรทำที่สุด: 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ควรทำเลย
- ข. ฉันต้องการทำตามในสิ่งที่ ครูของฉัน ต้องการให้ฉันทำเพียงใด
- ต้องการทำ: 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ต้องการทำ
8. ก. ญาติผู้ใหญ่ เช่น ปู่ตายายรวมไปถึงลุงป้าน้าอา เห็นว่า ฉันควรใช้เวลาว่างทำกิจกรรมที่ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่ม
- ควรทำที่สุด: 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ควรทำเลย
- ข. ฉันต้องการทำตามในสิ่งที่ ญาติผู้ใหญ่ เช่น ปู่ตายายรวมไปถึงลุงป้าน้าอา ต้องการให้ฉันทำเพียงใด
- ต้องการทำ: 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่ต้องการทำ

ชุดที่ 8 แบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (วัดทางตรง)

คำแนะนำในการตอบ โปรดพิจารณาแต่ละข้อความ แล้วทำเครื่องหมายวงกลม O ล้อมรอบตัวเลข เพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อ ที่ตรงกับความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนมากที่สุด และโปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อ

1. ก. การหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นเรื่องที่ ฉันสามารถทำได้

ง่ายมาก : 7 6 5 4 3 2 1 : ยากมาก
- ข. ถ้าฉันต้องการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฉันทำได้ง่ายมาก

เป็นไปได้: 7 6 5 4 3 2 1 : เป็นไปไม่ได้
- ค. ฉันสามารถควบคุมตนเองที่จะหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ควบคุมได้ : 7 6 5 4 3 2 1 : ควบคุม
ไม่ได้

2. ก. การปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นเรื่องที่ ฉันสามารถทำได้

ง่ายมาก : 7 6 5 4 3 2 1 : ยากมาก

- ข. ถ้าฉันต้องการปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฉันทำได้ง่ายมาก

เป็นไปได้ : 7 6 5 4 3 2 1 : เป็นไปไม่ได้

- ค. ฉันสามารถควบคุมตนเอง ที่จะปฏิเสธเมื่อมีบุคคลชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ควบคุมได้ : 7 6 5 4 3 2 1 : ควบคุม
ไม่ได้

3. ก. การใช้เวลาวางทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นเรื่องที่ ฉันสามารถทำได้.....

ง่ายมาก : 7 6 5 4 3 2 1 : ยากมาก

- ข. ถ้าฉันต้องการใช้เวลาว่างทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฉันทำได้ง่ายมาก

เป็นไปได้ : 7 6 5 4 3 2 1 : เป็นไปไม่ได้

- ค. ฉันสามารถควบคุมตนเอง ในการใช้เวลาว่างทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ควบคุมได้ : 7 6 5 4 3 2 1 : ควบคุมไม่ได้

ชุดที่ 9 แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยส่งเสริม และขัดขวางการกระทำพฤติกรรม ป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

คำแนะนำในการตอบ โปรดพิจารณาแต่ละข้อความ แล้วทำเครื่องหมายวงกลม **O** ล้อมรอบตัวเลข เพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อ ที่ตรงกับความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนมากที่สุด และโปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อ

1. ก. โอกาสที่ฉันจะได้รับ คำสอนจากพ่อแม่ ให้ห่างจากสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

มีมาก : 7 6 5 4 3 2 1 : มีน้อย

- ข. การได้รับคำสอนจากพ่อแม่ เป็นการส่งเสริมหรือขัดขวาง การออกห่างจากสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ส่งเสริม : 7 6 5 4 3 2 1 : ขัดขวาง

2. ก. โอกาสที่ฉันจะได้พบกับ เพื่อนที่ชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

มีมาก : 7 6 5 4 3 2 1 : มีน้อย

ข. เพื่อนที่ชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นการส่งเสริมหรือขัดขวาง การหลีกเลี่ยง
สิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ส่งเสริม: 7 6 5 4 3 2 1 : ขัดขวาง

3. ก. โอกาสที่ฉันจะมี กิจกรรมที่น่าสนใจทำ เพื่อให้หลีกเลี่ยงจากสิ่งชักนำไปสู่การดื่ม
เครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์ได้

มีมาก: 7 6 5 4 3 2 1 : มีน้อย

ข. การมีกิจกรรมที่น่าสนใจทำ เป็นการส่งเสริมหรือขัดขวาง การหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การ
ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ส่งเสริม: 7 6 5 4 3 2 1 : ขัดขวาง

4. ก. โอกาสที่ฉันจะตกลงเมื่อ ถูกเพื่อนสนิทชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

มีมาก: 7 6 5 4 3 2 1 : มีน้อย

ข. ความเป็นไปได้ที่ฉันจะอยากลองดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ส่งเสริม: 7 6 5 4 3 2 1 : ขัดขวาง

5. ก. ความเป็นไปได้ที่ฉันจะถูก พ่อแม่ห้ามปรามไม่ให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่งผลให้ฉัน
ต้องปฏิเสธคนที่มาชวนไปดื่ม

มีมาก: 7 6 5 4 3 2 1 : มีน้อย

ข. การที่พ่อแม่ห้ามปราม เป็นการส่งเสริมหรือขัดขวาง การปฏิเสธเมื่อมีคนชวนไปดื่ม
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ส่งเสริม: 7 6 5 4 3 2 1 : ขัดขวาง

6. ก. ความเป็นไปได้ที่ฉันจะ ทำตนเองให้ดี ทำให้ปฏิเสธเมื่อมีคนชวนไปดื่มเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ได้

มีมาก: 7 6 5 4 3 2 1 : มีน้อย

ข. การอยากจะทำตัวให้ดี เป็นการส่งเสริมหรือขัดขวาง การปฏิเสธเมื่อมีคนมาชวนไปดื่ม
เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์

ส่งเสริม: 7 6 5 4 3 2 1 : ขัดขวาง

7. ก. โอกาสที่ฉันจะ ถูกเพื่อนสนิทชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีผลต่อการใช้เวลาว่างทำ
กิจกรรมให้เกิดประโยชน์

มีมาก: 7 6 5 4 3 2 1 : มีน้อย

ข. การถูกเพื่อนสนิทชวนให้ไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นการส่งเสริมหรือขัดขวาง เวลาว่างทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์

ส่งเสริม: 7 6 5 4 3 2 1 : ขัดขวาง

8. ก. โอกาสที่ฉันจะใช้เวลาว่างทำกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร่วมกับครอบครัว

มีมาก: 7 6 5 4 3 2 1 : มีน้อย

ข. การใช้เวลาว่างทำกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร่วมกับครอบครัว เป็นการส่งเสริมหรือขัดขวาง การใช้เวลาว่างทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์

ส่งเสริม: 7 6 5 4 3 2 1 : ขัดขวาง

9. ก. โอกาสที่ฉันจะได้ใช้เวลาว่างทำกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น เล่นกีฬา

มีมาก: 7 6 5 4 3 2 1 : มีน้อย

ข. การเล่นกีฬา เป็นการส่งเสริมหรือขัดขวาง การใช้เวลาว่างทำกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ส่งเสริม: 7 6 5 4 3 2 1 : ขัดขวาง

ชุดที่ 10 แบบสอบถามวัดความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่แท้จริง

คำแนะนำในการตอบ

โปรดพิจารณาแต่ละข้อความ แล้วทำเครื่องหมายวงกลม **O** ล้อมรอบตัวเลข เพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อ ที่ตรงกับความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนมากที่สุด และโปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อ

1. การมีความรู้และวิธีในการเอาตัวรอด ทำให้ฉันสามารถควบคุมที่จะออกห่างจากสิ่งที้นำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้

ควบคุมได้มากที่สุด : 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่สามารถควบคุมได้

2. การได้ฝึกทักษะต่างที่ได้เรียนรู้จากโรงเรียน ทำให้ฉันสามารถควบคุมการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้

ควบคุมได้มากที่สุด : 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่สามารถควบคุมได้

3. การมีเพื่อนที่ดี ทำให้ฉันสามารถควบคุมการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้

ควบคุมได้มากที่สุด : 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่สามารถ

ควบคุมได้

4. การมีคุณครูคอยชี้แนะ ทำให้ฉันสามารถควบคุมการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้

ควบคุมได้มากที่สุด : 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่สามารถ

ควบคุมได้

5. การมีสมาชิกในครอบครัวที่เข้าใจ ทำให้ฉันสามารถควบคุมการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้

ควบคุมได้มากที่สุด : 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่สามารถ

ควบคุมได้

6. การเชื่อคนง่าย ทำให้ฉันสามารถควบคุมการหลีกเลี่ยงสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้

ควบคุมได้มากที่สุด : 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่สามารถ

ควบคุมได้

7. การมีความรู้และวิธีการปฏิเสธ ทำให้ฉันสามารถควบคุมตนเองให้ปฏิเสธเมื่อมีคนมาชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ควบคุมได้มากที่สุด : 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่สามารถ

ควบคุมได้

8. การได้เรียนและฝึกทักษะต่างๆ จากโรงเรียน ทำให้ฉันสามารถควบคุมที่จะปฏิเสธเวลามีคนมาชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ควบคุมได้มากที่สุด : 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่สามารถ

ควบคุมได้

9. การมีคุณครูคอยชี้แนะ ทำให้ฉันสามารถควบคุมตนเองให้ปฏิเสธเวลามีคนมาชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้

ควบคุมได้มากที่สุด : 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่สามารถ

ควบคุมได้

10. การมีจิตใจเข้มแข็ง ทำให้ฉันสามารถควบคุมการพูดปฏิเสธ เวลามีคนมาชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้

ควบคุมได้มากที่สุด : 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่สามารถ

ควบคุมได้

11. การมีเพื่อนที่ดี ทำให้ฉันสามารถควบคุมให้ตนเองทำกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้

ควบคุมได้มากที่สุด : 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่สามารถควบคุมได้

12. การมีโอกาสได้ทำกิจกรรมที่น่าสนใจ ทำให้ฉันสามารถควบคุมตนเองให้ทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ควบคุมได้มากที่สุด : 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่สามารถควบคุมได้

13. การมีความรับผิดชอบ ทำให้ฉันสามารถควบคุมตนเองให้ทำกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้

ควบคุมได้มากที่สุด : 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่สามารถควบคุมได้

14. การมีคนในครอบครัวร่วมทำกิจกรรมในยามว่าง ทำให้ฉันสามารถควบคุมตนเองเพื่อทำกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้

ควบคุมได้มากที่สุด : 7 6 5 4 3 2 1 : ไม่สามารถควบคุมได้

ชุดที่ 11 แบบสอบถามวัดการวางแผนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

คำแนะนำในการตอบ โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมายถูก (/) ลงบนเส้นที่มีคำบรรยายจากจริงที่สุด ไปถึงไม่จริงเลย เพียงแห่งเดียวในแต่ละข้อ ที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

1. เมื่อไม่อยากเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฉันรู้ว่าจะต้องหลีกเลี่ยงอย่างไร

_____ _____ _____ _____ _____
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. เมื่อพบเพื่อนนั่งดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฉันรู้ว่าจะต้องทำอย่างไร

_____ _____ _____ _____ _____
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. เมื่อถูกเพื่อนชวนไปเที่ยวร้านที่มีการขายอาหารและมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฉันรู้ว่า
จะต้องปาย

จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. ฉันรู้ว่าจะต้องเลือกดูโฆษณาแบบใด จึงจะไม่ใช่เป็นการกระตุ้นให้ตนเองอยากลองดื่ม
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. เมื่อถูกชักชวนให้ดื่มเหล้า ฉันมีแผนว่าจะพูดโน้มน้าวเพื่อนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชนิด
อื่นแทน

จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. เมื่อเพื่อนสนิทชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฉันรู้ว่าจะต้องปฏิเสธอย่างไร

จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. ถ้ามีคนในครอบครัวชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฉันรู้วิธีที่จะปฏิเสธอย่างไร

จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. เมื่อคนรู้จักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฉันรู้ว่าจะต้องปฏิเสธอย่างไร

จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. เมื่อมีเวลาว่าง ฉันได้วางแผนไว้ว่าจะทำกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์

จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

10. เมื่อเพื่อนชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยที่ไม่รู้มาก่อน ฉันรู้ว่าจะต้องหลบหลีกอย่างไร

จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

11. เมื่อโกรธหรือหงุดหงิด ฉันมีวิธีการผ่อนคลายด้วยกิจกรรมต่าง ๆ โดยไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

12. เมื่อถูกทำร้ายให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฉันมีวิธีการจัดการเพื่อเอาตัวรอดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ชุดที่ 13 แบบสอบถามการรับรู้ความเสี่ยงจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

คำแนะนำในการตอบ โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมายถูก (/) ลงบนเส้น-----ที่มีคำบรรยายจากจริงที่สุด ไปถึงไม่จริงเลย เพียงแห่งเดียวในแต่ละข้อ ที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

1. ฉันรับรู้ว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำทำให้ร่างกายขาดสารอาหาร

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. ฉันรับรู้ว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้ร่างกายทรุดโทรมมากกว่าคนที่ไม่ดื่ม

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. ฉันรับรู้ว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในขณะที่ยังท้องทำให้ระคายเคืองกระเพาะอาหารและเกิดอาการปวดท้อง

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. ฉันรับรู้ว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้มีโอกาสเป็นโรคตับแข็ง

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. ฉันรับรู้ว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำมีโอกาสทำให้เกิดโรคต่างๆ เช่น เบาหวาน ความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ มากกว่าคนที่ไม่ดื่ม

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. ฉันรับรู้ว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะส่งผลต่อสมรรถภาพที่ลดลงตั้งแต่อายุยังน้อย
- _____
- จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
7. ฉันรับรู้ว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการเมาแล้วขับ
- _____
- จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
8. ฉันรับรู้ว่าคนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้เพิ่มความต้องการทางเพศ
- _____
- จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
9. ฉันรับรู้ว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้ความกล้าที่จะทำกิจกรรมที่เสี่ยงอันตรายเพิ่มขึ้น
- _____
- จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
10. ฉันรับรู้ว่าคนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อาจทำให้มีผลเสียต่อการเรียน
- _____
- จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
11. ฉันรับรู้ว่าคนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มักขาดสติ
- _____
- จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
12. ฉันรับรู้ว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีโอกาสนำไปสู่การถูกล่วงทางเพศ
- _____
- จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
13. ฉันรับรู้ว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย
- _____
- จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ชุดที่ 14 แบบสอบถามวัดความเชื่ออำนาจในตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

คำแนะนำในการตอบ โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมายถูก (/) ลงบนเส้น ----- ที่มีคำบรรยายจากจริงที่สุด ไปถึงไม่จริงเลย เพียงแห่งเดียวในแต่ละข้อ ที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

1. การที่ฉันจะออกห่างจากคนที่มาชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้นั้น มาจากไหวพริบใน
การเอาตัวรอดของฉัน

จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. การหลีกเลี่ยงจากกิจกรรมที่นำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้นั้น มาจากฉันใช้วิธีการต่าง ๆ ที่มีอยู่ในตนเอง

จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. การที่ฉันหลีกเลี่ยงสถานที่ที่เียว เช่น ร้านอาหารขายเบียร์ ที่อำนวยความสะดวกการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้นั้น มาจากใจที่เข้มแข็งของฉัน

จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. การที่ฉันไม่ดูโฆษณาที่จะนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้นั้น มาจากการที่ฉันกดข้ามหรือไม่สนใจดู

จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. การที่ฉันปฏิเสธคนรู้จักที่มาชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้นั้น มาจากการปฏิเสธที่เด็ดขาดของตนเอง

จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. การที่ฉันปฏิเสธเวลาเพื่อนมาชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ มาจากไหวพริบของฉัน

จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. เมื่อคนในครอบครัวชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แล้วฉันปฏิเสธได้นั้น มาจากการกระทำของตนเอง

จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. การที่ฉันปฏิเสธคนรู้จักที่มาชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้นั้น มาจากนิสัยของฉันที่ไม่ชอบดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. ฉันเป็นผู้กำหนดด้วยตนเองว่าเมื่อมีเวลาว่างจะทำกิจกรรมใดที่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

- _____ _____ _____ _____ _____ _____
 จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
 10. การใช้เวลาว่างทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์โดยไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ มาจากฉันทัดแยกแยะกิจกรรมดีและไม่ดี

- _____ _____ _____ _____ _____ _____
 จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
 11. ฉันสามารถใช้เวลาว่างทำกิจกรรมที่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาจากการกระทำของตนเอง

- _____ _____ _____ _____ _____ _____
 จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
 12. ฉันใช้เวลาว่างทำกิจกรรมที่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มาจากนิสัยของฉันเอง

_____ _____ _____ _____ _____ _____
 จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ชุดที่ 15 แบบสอบถามวัดการเปิดรับข่าวสารการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

คำแนะนำในการตอบ โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมายถูก (/) ลงบนเส้น----- ที่มีคำบรรยายจากจริงที่สุด ไปถึงไม่จริงเลย เพียงแห่งเดียวในแต่ละข้อ ที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

1. ฉันดูรายการที่ให้ข้อคิดและเตือนสติเกี่ยวกับการไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับสิ่งชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางสื่อต่างๆ เช่น ทางโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต

_____ _____ _____ _____ _____ _____
 จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. ฉันเข้าเว็บไซต์ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายและผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

_____ _____ _____ _____ _____ _____
 จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. ฉันได้ดูโฆษณาณรงค์การไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากสื่อต่างๆ เช่น ทางโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต

_____ _____ _____ _____ _____ _____
 จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. ฉันอ่านเอกสาร แผ่นพับ ต่างๆ ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษ และการหลีกเลี่ยงชักนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

	_____	_____	_____	_____	_____	_____
	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
5. ฉันฟังอย่างตั้งใจเมื่อมีคนถ่ายทอดความรู้และวิธีต่างๆ ในการปฏิสนธิเมื่อมีคนชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
	_____	_____	_____	_____	_____	_____
	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
6. เมื่อมีคนพูดคุยกันเกี่ยวกับรสชาติเครื่องดื่มต่างๆ ที่ผสมแอลกอฮอล์ ฉันจะเข้าร่วมสนทนาด้วย
	_____	_____	_____	_____	_____	_____
	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
7. เมื่อดูรายการการรณรงค์ป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากโทรทัศน์ หรืออินเทอร์เน็ต ทำให้ฉันไม่อยากดื่มแอลกอฮอล์
	_____	_____	_____	_____	_____	_____
	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
8. เมื่อได้อ่านเอกสาร แผ่นพับ ต่างๆ เกี่ยวกับโทษของการดื่มแอลกอฮอล์ ทำให้ฉันคิดว่าไม่ควรใช้เวลาว่างไปกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
	_____	_____	_____	_____	_____	_____
	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ชุดที่ 16 แบบสอบถามวัดการได้รับการสนับสนุนจากบุคคลรอบข้าง

คำแนะนำในการตอบ โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมายถูก (/) ลงบนเส้น-----ที่มีคำบรรยายจากจริงที่สุด ไปถึงไม่จริงเลย เพียงแห่งเดียวในแต่ละข้อ ที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

1. เพื่อนของฉันคอยเตือนไม่ให้ฉันคบหากับคนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

	_____	_____	_____	_____	_____	_____
	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. เพื่อนของฉันแนะนำวิธีการคลายเหงาโดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

	_____	_____	_____	_____	_____	_____
	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. เมื่อฉันเศร้าหรือเหงา เพื่อนของฉันชวนให้ไปทำกิจกรรมยามว่างโดยไม่เกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น ออกกำลังกายและเล่นกีฬา ดูหนัง ทำการบ้าน

	_____	_____	_____	_____	_____	_____
	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
4. เพื่อนของฉันคอยเตือนฉันไม่ให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่อมีเรื่องไม่สบายใจ
	_____	_____	_____	_____	_____	_____
	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
5. เพื่อนของฉันชวนคุยถึงวิธีต่างๆ ในการปฏิเสธเมื่อมีคนชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
	_____	_____	_____	_____	_____	_____
	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
6. ครูของฉัน สอนวิธีการแก้ไขปัญหาเวลาไม่สบายใจโดยไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
	_____	_____	_____	_____	_____	_____
	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
7. เพื่อนของฉันแบ่งปันวิธีการเกี่ยวกับการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่นักเรียน
	_____	_____	_____	_____	_____	_____
	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
8. ครูของฉันได้สอนวิธีเกี่ยวกับการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่นักเรียน
	_____	_____	_____	_____	_____	_____
	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
9. พ่อแม่ พี่น้องของฉัน คอยเตือนไม่ให้ฉันดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
	_____	_____	_____	_____	_____	_____
	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เครื่องมือที่ใช้ในโปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
แบบวัดความตั้งใจป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

คำแนะนำในการตอบ

โปรดพิจารณาแต่ละข้อความ แล้วทำเครื่องหมายวงกลม **O** ล้อมรอบตัวเลข เพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อ ที่ตรงกับความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนมากที่สุด และโปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อ

1. ฉันมีความตั้งใจจะหลีกเลี่ยงสิ่งที่ยักรงในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
เป็นไปได้					ไม่แน่ใจ		เป็นไปได้ไม่ได้		

2. ฉันมีความตั้งใจจะปฏิเสธเมื่อมีคนชวนไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ตาราง 33 ผลการวิเคราะห์ความตั้งใจในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการรับรู้ความสามารถในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ใช้สำหรับกลุ่มทดลอง

ตัวแปร	ก่อนการเริ่มทดลอง		หลังการทดลอง	
	Mean	SD	Mean	SD
ความตั้งใจในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ช่วงคะแนน 5 – 35)	21.90	5.65	27.60	4.84
การรับรู้ความสามารถของตนในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ช่วงคะแนน 4 - 28)	22.00	4.56	25.56	4.44

ภาคผนวก ง
ภาพกิจกรรม

ภาพกิจกรรมโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล

นางสาววราภรณ์ แสงรุณ

วันเดือนปีเกิด

17 สิงหาคม 2521

ที่อยู่ปัจจุบัน

80 หมู่ 5 ตำบลน้ำเป็น อำเภอเขาชะเมา

จังหวัดระยอง 21110

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2543

ปริญญาสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต

จาก มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2549

ปริญญาสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต

สาขาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

จาก มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2561

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด) หลักสูตรโทควบเอก

สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ